

A. C. Clarke
S. Baxter

PRVOROZENÍ

Materiál chráněn autorským právem

**Arthur C.
Clarke**

Stephen Baxter

PRVOROZENÍ

Přeložil:
JIŘÍ T. PELECH

Arthur C. Clarke, Stephen Baxter: Prvorození

Vydání první

Copyright © 2008 by Arthur C. Clarke and Stephen Baxter

Published by arrangement with Baror International, INC.

All Rights Reserved.

Vydalo nakladatelství Baronet a.s., Izraelská 6, Praha 10
v roce 2008.

Přeloženo z anglického originálu Firstborn vydaného
nakladatelstvím Del Rey Books, an sprint of The Random House
Publishing Group, New York v roce 2008.

Český překlad © 2008 Jiří T. Pelech.

Přebal a vazba © 2008 Ricardo a Baronet

Ilustrace na přebalu Valentino Sani.

ISBN 978-80-7384-112-6

BARONET

Praha 2008

I. PRVNÍ KONTAKTY

1. BISESA

Únor 2069

Nepodobalo se to probuzení. Bylo to náhlé zjevení se, úder do činelů. Oči měla doširoka otevřené, plné oslňujícího světla. Zhluboka nabírala vzduch do plic a lapala po dechu v šoku z vlastního já.

Šok, ano. Neměla by být při vědomí. Něco se pokazilo.

Ve vzduchu se vznášelo jakési bledé těleso.

„Doktor Heyer?“

„Ne. Ne, mami, to jsem já.“

Zaostřila na tu tvář o trochu víc a rozeznala svou dceru, její výrazný obličej, její jasně modré oči, její trošku hustší tmavé obočí. Měla ale něco na tváři, nějakou značku. Tetování?

„Myro?“ Škrábalo ji v krku, hlas měla chraplavý. Teď už nejasně vnímala, že leží na zádech, vnímala pokoj kolem sebe, vybavení a lidi nacházející se těsně za hranicí jejího zorného pole.

„Co se pokazilo?“

„Pokazilo?“

„Proč mě neuložili k letnímu spánku?“ Myra se zarazila.

„Mami - kolikátého podle tebe dneska je?“

„5. června 2050.“

„Ne. Je rok 2069, mami. Únor. O devatenáct let víc. Hibernace byla úspěšná.“ Teď si Bisesa všimla šedých pramínků v Myřiných tmavých vlasech, vrásek kolem jejích pronikavých očí. Myra řekla: „Jak vidíš, já jsem tím časem prošla klasickou cestou.“

Musí to být pravda. Bisesa podnikla další dlouhý, nepravděpodobný krok svou osobní odyseou časem. „Propána!“

Nad Bisesou se objevil další obličej.

„Doktor Heyer?“

„Ne. Doktor Heyer už dávno odešel do důchodu. Já jsem doktor Stanton. Teď zahájíme plnou resangvinaci. Obávám se, že to bude bolet.“

Bisesa si zkusila olíznout rty. „Proč jsem vzhůru?“ zeptala se a okamžitě si sama odpověděla. „Aha. Prvorození.“ Co by to mohlo být jiného? „Nová hrozba.“

Myra se uraženě zamračila. „Byla jsi pryč devatenáct let. První, na co se zeptáš, jsou Prvorození. Přijdu za tebou, až tě úplně oživí.“

„Myro, počkej...“

Ale Myra už byla pryč.

Ten nový doktor měl pravdu. Bolelo to. Ale Bisesa kdysi bývala vojačkou v britské armádě. Úspěšně potlačovala pláč.

2. MONITOR VZDÁLENÉHO VESMÍRU

Červen 2064

Lidstvo poprvé zřetelně spatřilo novou blížící se hrozbu o pět let dříve. A zrak, který tu anomálii zaznamenal, byl elektronický, nikoli lidský.

Monitor vzdáleného vesmíru X7-6102-016 proplouval stínem Saturnu, nad kterým visely prstence jako nějaké lampy. Saturnovy prstence byly jen slabým odvarem své slávy z dob před sluneční bouří, když jimi ale sonda prolétala, vzdálené Slunce zapadlo za prstence a proměnilo je ve stříbrný most klenoucí se oblohou.

Monitor vzdáleného vesmíru nebyl schopen údivu, ani v nejmenším. Jako každý dostatečně moderní stroj však byl vybaven jistou mírou inteligence a jeho elektronická duše se chvěla údivem nad tím uspořádaným zázrakem z plynu a ledu, kterým prolétal. Nesnažil se ale o jeho průzkum.

Sonda se tiše přiblížila k dalšímu bodu na své orbitální smyčce.

Titan, největší Saturnův měsíc, byl hladká okrová koule, chabě osvětlená vzdáleným Sluncem. Ale v jejích spodních vrstvách oblaků a mlhy se ukrývaly zázraky. Když se MVV X7-6102-016 blížil k tomu měsíci, opatrně naslouchal elektronickému švitoření roje robotických průzkumníků.

Pod kalně oranžovou oblohou lezli přes duny z ledových krystalků „písku“ tvrdých jako bazalt průzkumní roboti se šesti nohama, vyhýbali se gejzírům metanu, obezřetně slézali do údolí vyhloubených řekami etanu a hrabali se v povrchu rozbředlém neustálým globálním mrháním metanu. Jeden neohrožený průzkumný balon, nadnášený hustým vzduchem, se vznášel nad

nějakým kryovulkánem, který vyvrhoval lávu vody sycené čpavkem. Hlubinné ponorky zkoumaly ložiska tekuté vody těsně pod ledovým povrchem, zamrzlá jezera uchovala krátery po dopadu různých těles. Všude byly komplexní organické produkty, které vytvořily elektrické bouře v atmosféře Titanu spolu se slunečním světlem a magnetickým polem Saturnu, dorážejících na vrchní vrstvy vzduchu.

Kam se sondy podívaly, tam nacházely stopy života. Některé organismy byly pozemského druhu, anaerobní potvůrky milující metan, které si ve studené solance jezer zaplavujících krátery líně budovaly své ostrůvky a hromádky. Exotičtější druhy životních forem založených na uhlíku, jež místo vody dávaly přednost čpavku, zase plavaly v tekutině probublávající z kryovulkánů. Nejexotičtější ze všech byla kolonie jakýchsi hlenovitých organismů, pro něž byly základní stavební hmotou sloučeniny křemíku a nikoli uhlíku, žily v mrazivé zimě černých, dokonale nehybných jezer etanu.

Mikroorganismy ze zaplavených kráterů byly vzdálenými příbuznými pestrého pozemského života. Čpavkové ryby byly podle všeho na Titanu doma. Etanový sliz milující chlad mohl pocházet z měsíců Neptunu nebo ještě z nějakého vzdálenějšího tělesa. Sluneční soustava překypovala životem - životem, který pronikal všude, do hornin i do kusů ledu odlomených dopady těles. Přesto byl Titan výjimečný, stal se křižovatkou životních forem z celé Sluneční soustavy a možná i odjinud.

Ale Monitor vzdáleného vesmíru X7-6102-016 nenavštívil Titan z vědeckých důvodů. Při nejbližším průletu kolem tohoto měsíce oplývajícího životem nevěděli o jeho přítomnosti ani jeho robotičtí příbuzní.

Složitě nitro Monitoru vzdáleného vesmíru tvořila vesmírná sonda zkonstruovaná na principu starém sto let - hranatá kostra, ze které trčela různá tykadla zakončená sadami čidel a napájecími

jednotkami na bázi radiotermálních generátorů. Ale toto jádro obklopovala pevná slupka z „metamateriálu“ - síť nanotechnologických plošek a vodičů, které zachytávaly paprsky slunečního světla před sondou a posílaly je dále po drahách, po nichž by se normálně pohybovaly, kdyby tam sonda vůbec nebyla. Monitor vzdáleného vesmíru nebyl slepý, jeho slupka zkoumala všechny přicházející paprsky. Protože ale paprsky ani neodrážel, ani neodkláněl, stal se v podstatě neviditelným. Obdobně nebyl zachytitelný zářením na všech vlnových délkách od tvrdých paprsků gama po dlouhé rádiové vlny.

MVV X7-6102-016 nebyl průzkumník. Byla to mlčící hlídka skrytá pod pláštěm neviditelnosti. A nyní mířil k setkání, k němuž byl stvořen.

Když MVV X7-6102-016 proletěl těsně nad vrcholky mraků kolem Titanu, gravitace tohoto měsíce ho jako prak vystřelila na novou trajektorii, která ho měla vynést mimo soustavu Saturnu, vysoko nad jeho prstence. To vše v naprostém rádiovém klidu, bez jediného zážehu trysek.

A MVV X7-6102-016 se blížil k té anomálii.

Detekoval kaskády exotických vysokoenergetických částic. Také se o něj otřelo silné magnetické pole, zuřivý elektromagnetický uzel ve vesmíru. Podal hlášení na Zemi - vyslal proud silně komprimovaných dat pomocí sporadických laserových záblesků.

Monitor vzdáleného vesmíru nemohl žádným způsobem změnit svůj kurz, protože by se tím vyradil, a tak letěl bezmocně dál. Mohl tu anomálii klidně minout o půl kilometru.

Jeho posledním poznatkem, svým způsobem jeho poslední vědomou myšlenkou, byla náhlá změna v silném magnetickém poli anomálie.

Poslední signály MVV X7-6102-016 dávaly tušit, že se vzdaluje obrovskou, neskutečnou rychlostí. Těmto signálům tvůrci sondy ani nevěřili, ani nerozuměli.

Anomálie, jako každý dostatečně rozvinutý stroj, měla do jisté míry vlastní vědomí. Destrukce, pro kterou byla vytvořena, ji teprve čekala, takže si s ní zatím nemusela lámat hlavu. Pocítila ale náznak lítosti nad tím, že zničila ten roztomilý strojek, který ji dosud sledoval a jehož pokusy o maskování byly k smíchu.

Anomálie osamoceně prolétala soustavou Saturnu, nahromadila z té obří planety hybnou sílu a kinetickou energii a vyrazila ke vzdálenému Slunci a prohřátým světům, které se shlukly kolem něj.

3. ABDIKADIR

2068 (Země), rok 31 (Mir)

První známka blížící se anomálie na Miru by byla zcela obyčejná, kdyby se projevila na jiném místě a v jiném čase.

Abdikadir byl podrážděný, když ho učedník odvolal od dalekohledu. Zase jednou byla jasná noc. Azylanti ze Země první generace si stále stěžovali na oblačnost na Miru, tomhle světě poskládaném z útržků ve vlastním, stejně poskládaném vesmíru. Dnes v noci ale byla viditelnost vynikající a Mars plul vysoko na nebi bez mráčku, jasně modrý.

Než ho vyrušil učedník, observatoř na střeše Mardukova chrámu tiše a pilně pracovala. Jejím hlavním nástrojem byl reflektor, jeho obrovské zrcadlo ukotvené mongolskými otroky pod vedením řeckého učenice z Othikovy školy. Nabízel podrobný, jen trochu roztřesený obraz povrchu Marsu. Když Abdi prováděl pozorování, jeho učedníci zabírali za páky, kterými otáčeli podstavcem dalekohledu dokola, aby tak vyrovnávali rotaci světa, a tím udržovali Mars stále ve středu Abdiho zorného pole. Rychle si něco načmáral na destičku, kterou měl připevněnou ke kolenu, průmysl ve světové Alexandrově říši prozatím nepokročil do stadia, které by umožňovalo pořizovat fotografie.

Z Marsu jasně viděl polární čepičky, modrá moře, okrové pouště, které porůznu protínaly hnědozelené a modré pásy, a dokonce i třepotavá světla cizích měst, která se podle tvrzení učenců nacházela ve vyhaslé kaldeře Mons Olympus.

Abdi byl zcela ponořen do své práce, chtěl využít každé vteřiny svého pozorování, když pro něj přišel učedník. Spirovi bylo čtrnáct, studoval Othikovu školu, pocházel ze třetí generace

obyvatel Miru. Byl to bystrý vynalézavý chlapec, měl ale sklony k nervozitě a teď ze sebe ani nedokázal vykótkat tu zprávu určenou astronomovi, jenž nebyl ani o deset let starší než on.

„Uklidni se, chlapče! Nadechni se. Pověz mi, co se stalo.“

„Mardukova komnata...“ Samotné srdce chrámu, na jehož střeše teď oba stáli. „Musíte jít, Mistře!“

„Proč? Co tam uvidím?“

„Neuvidíte, Mistře Abdi - uslyšíte.“

Abdi ještě jednou pohlédl na okulár, v němž se dokonce třpytilo modré světlo Marsu. Chlapcovo rozrušení ho ale přesvědčilo. Něco se stalo.

Neochotně sešplhal ze svého sedátka u okuláru a křikl na jednu ze svých studentek. „Hej, Xenie! Vystřídej mě. Nechci z tohohle pozorování ztratit ani chvilku.“ Dívka ho poslechla a rychle vylezla nahoru.

Spiros běžel k žebříku.

„Doufám, že to nebude žádná hloupost,“ řekl Abdi a pospíchal za mladíkem.

Museli slézt a potom zase vylézt do nitra chrámu, protože komnata velkého boha Marduka se nacházela až téměř u vrcholu celého komplexu. Procházeli spleť nejrozumnějších místností osvícených olejovými lampami, které čadily ve výklencích. Dlouho po tom, co chrám opustili jeho kněží, se tu stále ještě vznášela silná vůně kadidla.

Abdi vstoupil do Mardukovy komnaty a rozhlédl se.

V této místnosti kdysi stála velká zlatá socha boha. Během Porušení spojitosti, události, která vytvořila tento svět, byla socha zničena a stěny zůstaly zcela holé, jak je spálil nějaký intenzivní žár. Zůstal jen podstavec sochy, ohlazený a zaoblený, a na něm možná sotva znatelné stopy dvou obřích nohou. Komnata byla v

troskách, jako by ji poškodil nějaký výbuch. Tak ale vypadala po celý Abdiho život.

Abdi se otočil na Spira. „Tak co? Kde je ten problém?“

„Copak to neslyšíte?“ zeptal se chlapec se zatajeným dechem. Znehybněl a přitiskl si ukazovák ke rtům.

A potom to Abdi zaslechl, tiché cvrlikání, téměř jako cvrček - ale příliš pravidelné, příliš rovnoměrné. Pohlédl na mladíka, který měl hrůzou vyvalené oči a nebyl schopen pohybu.

Abdi si stoupl doprostřed místnosti. Odtud dokázal odhadnout, že cvrkot vychází z vyřezávaného oltáře připevněného k jedné ze stěn. Když došel až k němu, zvuk zesílil.

Aby si před chlapcem zachoval tvář, snažil se Abdi zastavit chvění ruky, když ji natáhl k té malé skříňce v samém středu oltáře a otevřel její dvířka.

Věděl, co je v oltáři ukryto. Tento artefakt ve tvaru oblázku se na Mir dostal ze Země. Patřil společníci Abdiho otce, která se jmenovala Bisesa Duttová, opatrovali ho řadu let a když mu nakonec přestal fungovat zdroj energie, uložili ho sem.

Byl to telefon.

A zvonil.

II. CESTY

4. KDYŽ SE SPÁČ PROBUDÍ

Únor - březen 2069

Bisesa byla ráda, když se konečně dostala z hibernačního ústavu pryč. Páchlo to tam po pukavcích - sirovodíkem, který používají, když chtějí zastavit příjem kyslíku v orgánech.

V nemocnici trvalo doktorům tři dny, než jí dostali do žil všchnu krev, než přesvědčili její orgány, aby zase začaly přijímat kyslík, a než prošla patřičnou rehabilitací, aby se dokázala pohybovat alespoň s chodítkem. Cítila se nevýslovně stará, starší než na svých čtyřicet devět biologických let, a taky byla vychrtlá jako nějaká oběť hladomoru. Hlavně oči ji svědily a pálily. Měla zvláštní poruchy vidění, zpočátku dokonce lehké halucinace. Také měla nepříjemný pocit, že páchne vlastní močí.

Devatenáct let neměla žádný pulz, žádnou krev, žádnou elektrickou aktivitu v mozku, její tkáně nepřijímaly žádný kyslík a byla uložena v lednici studené tak, aby jí zima ještě neroztrhala buňky v těle. Člověk pak musí počítat s tím, že bude celý rozbolavělý.

Hibernákulum 786 se za tu dobu, co ležela v nádrži, změnilo. Teď vypadalo jako nějaký prvotřídní hotel, samé skleněné stěny, bílé podlahy, plastová lehátka a staří, velmi staří lidé - přinejmenším tak vypadali - v županech, kteří chodili velmi nejistě.

Nejhorší ze všeho bylo, že se hibernákulum přestěhovalo. Když přistoupila k panoramatickému oknu, spatřila pod sebou obrovskou trhlinu v zemi, zaprášený kaňon, jehož stěny rozrušené sutí poskládané z vrstev sedimentů vypadaly jako stránky nějaké

obrovské knihy. Dozvěděla se, že je to Velký kaňon a pohled na něj byl úchvatný - napadlo ji, že pro spáče v hibernákulu je ho možná škoda.

Ted' ji zpětně zneklidnilo, že tu složitou chladničku, ve které spala svůj bezesný spánek, odpojili, demontovali a přestěhovali přes celý světadíl.

Jak se postupně zotavovala, ráda sedávala před oním vypouklým oknem a dívala se ven na to statické geologické drama kaňonu. Předtím podnikla ke kaňonu jen jeden výlet. Podle toho, jak slunce putovalo po jarním nebi, musela ted' být na jižním okraji, možná někde v blízkosti Grand Canyon Village. Zdálo se, že se místní flóra i fauna vzpamatovaly po globálním útoku sluneční bouře. Země byla posetá kaktusy, jukou a keři černého pelyňku. Během svého trpělivého pozorování zahlédla malé stádo ovcí tlustorohých, letmo zachytila plížíciho se kojota a jednou měla dojem, že vidí chřestýše.

Zatímco se kaňon vzpamatoval, mnoho dalšího se podle všeho změnilo. Na východním obzoru rozeznala jakousi strukturu, ploché kovové pole stojící na nohou jako kostra nějakého nedokončeného nákupního střediska. Občas viděla, jak nějaká vozidla projíždějí kolem té konstrukce nebo i pod ní. Neměla tušení, co by to mohlo být.

A někdy viděla na obloze světla. Bylo mezi nimi i jedno jasné, pohyblivé hvězdička, která překonala jižní večerní oblohu zhruba za čtyřicet minut - něco velkého na orbitě. Viděla ale ještě podivnější věci, mnohem větší - jako bledé skvrny na modré obloze ve dne a záblesky hvězd na vodní hladině v noci. Podivná obloha v téhle nové éře. Říkala si, že by měla být zvědavá, možná by se měla bát, zpočátku ale nic takového nepociťovala.

To se změnilo, když zaslechla to vrčení. Bylo to hluboké dunění, které jako by otrásalo samotnou zemí, jeho původcem byla spíš zemská kůra než nějaké zvíře.

„Co bylo tohle?“

„Biseso? Ptala ses na něco?“

Ten hlas byl uhlazený, mužský, až příliš dokonalý a vycházel z prostoru.

„Aristoteles?“ Ale ještě než odpověděl, uvědomila si, že to nemůže být on.

Odpověděl až po podivně dlouhé odmlce. „Bohužel ne. Já jsem Thales.“

„Thales, no ovšem.“

Před sluneční bouří existovaly na lidských světech tři významné umělé inteligence, vzdálení potomci vyhledávacích serverů a dalších inteligentních softwarových agentů prvních technických generací, a všechny tři byly s lidstvem zadobře. Proslýchalo se, že jejich kopie byly uchovány jako proudy bitů vypuštěné do mezihvězdného prostoru. Jinak ale přežil sluneční bouří jenom Thales, uložený v jednodušších sítích na chráněném Měsíci.

„Ráda zase slyším tvůj hlas.“

Odmlka. „A já tvůj, Biseso.“

„Thalete, proč odpovídáš s takovou prodlevou? Aha! Stále ještě jsi uložen na Měsíci?“

„Ano, Biseso. A omezuje mě rychlost světla. Stejně jako Neila Armstronga.“

„Proč tě nepřenesli na Zemi? Není to trochu nepříjemné?“

„Dá se to různě obejít. Když je časová prodleva nebezpečná - například během lékařských zákroků -, pomáhají mi místní agenti. Jinak ale všichni považují tohle řešení za uspokojivé.“

Tyto odpovědi připadaly Biseso naučené. Možná dokonce předepsané. Za umístěním Thaleta na Měsíci bylo něco víc, než co jí prozradil. Necítila ale žádné nutkání to zjišťovat.

Thales řekl: „Ptala ses na to vrčení.“

„Ano. Znělo to jako lev. Africký lev.“

„Taky to byl lev.“

„Ale co dělá africký lev tady, uprostřed Severní Ameriky?“

„Národní park Velkého kaňonu se teď jmenuje Jeffersonův, Biseso.“

„Jak?“

„Jeffersonův park. Je součástí projektu na obnovu divočiny. Když se podíváš napravo...“

Na obzoru, za severním okrajem, viděla nějaké hranaté siluety, masivní jako chodící balvany. Thales nechal okno, aby ten obraz přiblížilo. Dívala se na slony, celé stádo včetně mlád'at, z profilu nebyli zaměnitelní s žádným jiným zvířetem.

„Mám o parku spoustu informací.“

„O tom nepochybuju, Thalete. Ještě něco! Co je to tamhle za konstrukci? Vypadá to jako nějaké lešení.“

Ukázalo se, že jde o elektrickou mřížku, pozemní stanici orbitální elektrárny, kolektor mikrovln přicházejících sem z nebe.

„To zařízení je dost velké, může mít tak deset krát deset kilometrů.“

„Je to bezpečné? Viděla jsem nějaká auta, která pod tím projížděla.“

„Ale ovšem, bezpečné pro lidi. I pro zvířata. Je tam ale zákaz vstupu.“

„A co ta světla na nebi, Thalete - to třepotání...“

„Zrcadla a plachty. Kolem Země je už toho postaveno hodně, Biseso. Je to opravdu úchvatný pohled.“

„Takže se naše sny plní. Budu Tookovi by se to určitě líbilo.“

„Je mi líto, plukovník Tooke zemřel v roce...“

„Na tom nesejde.“

„Biseso, můžeš si promluvit s lidskými poradci. O čemkoli budeš chtít. Třeba o podrobnostech o tvé hibernaci.“

„Vysvětlili mi to předtím, než jsem do té ledničky vlezla...“

Hibernákula byla produktem sluneční bouře. První z nich spustili v Americe ještě před ní, protože boháči hledali nějaký způsob, jak uniknout před obtížným obdobím do lepších časů. Bisesa tento proces podstoupila až v roce 2050, osm let po bouři.

„Můžu tě seznámit s pokroky medicíny během tvé nepřítomnosti,“ řekl Thales. „Teď to například vypadá tak, že náchylnost tvých buněk k sirovodíku je pozůstatkem velmi raného stádia vývoje života na Zemi, kdy se aerobní buňky ještě dělily o svět s metanogeny.“

„To zní tak zvláštně poeticky!“

Thales řekl jemně: „Za celou věcí stojí samozřejmě i jistá motivace.“

Nebylo jí to příjemné. „Jaká motivace?“

Měla důvod utéct do lednice. Myra, její jedenadvacetiletá dcera, se provdala proti Bisesině vůli a požádala o trvalé vystěhování ze Země. A Bisesa chtěla také uniknout před tou obecně rozšířenou teorií spiknutí, která se ve spojitosti s ní objevila, kvůli její podivné roli v krizi během sluneční bouře, a to všechno přesto, že většina z toho, k čemu v oněch dnech došlo, dokonce i skutečná příčina sluneční bouře, mělo zůstat přísně tajné.

„Přesto,“ řekla, „do hibernákula jsem odešla v zájmu lidstva. Alespoň mi to říkali, když jsem jim na to dávala své peníze. Můj nadační fond měl pomoci zlepšit porozumění technikám, které se jednou budou používat na všechno od uchovávání orgánů k transplantacím po zajištění posádky pro dlouhodobé vesmírné lety. A ve světě, který měl co dělat, aby se dal po sluneční bouři do pořádku, jsem představovala mnohem menší ekonomické zatížení zmrazená v nádrži...“

„Biseso, čím dál víc se šíří názor, že spánek v hibernákulu je ve skutečnosti sublimovanou sebevraždou.“

To jí vyrazilo dech. Aristoteles by byl jemnější, napadlo ji. „Thalete,“ řekla pevně, „až si o tom budu chtít s někým promluvit, promluví si se svou dcerou.“

„Ovšem, Biseso. Potřebuješ ještě něco?“

Zaváhala. „Kolik mi je?“

„Hm. Dobrá otázka! Jsi rarita, Biseso.“

„Díky.“

„Narodila ses v roce 2006, tedy před šedesáti třemi lety. Musíme odečíst devatenáct let času stráveného v hibernákulu.“

„Takže vychází čtyřicet čtyři,“ řekla starostlivě.

„Tvůj biologický věk je ale čtyřicet devět let.“

„Ano. A těch dalších pět let?“

„To jsou roky, které jsi strávila na Miru.“

Přikývla. „Ty o tom víš?“

„Je to přísně tajné. Ano, vím.“

Opřela se do křesla, sledovala slony v dálce a tetelící se oblohu roku 2069 a pokoušela se uspořádat si myšlenky.

„Děkuju, Thalete.“

„Bylo mi potěšením.“ Když ztichl, jako by ve vzduchu kolem ní najednou něco chybělo.

5. LONDÝN

Bella Fingalová byla ve vzduchu nad Londýnem, když jí její dcera jako první sdělila tu špatnou zprávu z nebe.

Bellu sem dopravovali přes Atlantik a její letadlo mířilo na Heathrow, na předměstí západně od centra Londýna. Pilot jí ale oznámil, že podle letové trasy nejdříve přeletí nad městem na východ a potom se vrátí na západ podle toku Temže, kvůli protivětru, a v tomto jasném březnovém dopoledni jí město připadalo jako třpytivý koberec rozprostřený jen pro ni. Bella měla celé letadlo pro sebe, jeden z nových strojů poháněný náporovým motorem s nadzvukovým spalováním, luxusní kočár pro sedmapadesátiletou babičku.

Ona ale opravdu nechtěla tuhle cestu podniknout. Pohřeb Jamese Duflota byl náročný sám o sobě; ještě horší bylo navštívit domov truchlící rodiny. Byla to však její povinnost, byla předsedkyní Světové vesmírné rady.

K této práci se dostala téměř náhodou, šlo pravděpodobně o kompromisní volbu mezistátního výboru, který řídil Vesmírnou radu. Ve skrytu duše ji napadlo, že její nový úřad bude především čestnou funkcí, jako většina univerzitních funkcí kancléřů a nevýkonných ředitelů, které se jí, veteránce sluneční bouře, naskytly. Nepředstavovala si, že ji budou vozit po planetě, aby se potýkala s takovými nepříjemnými usazenými situacemi, jako je tahle.

Ona si odsloužila své u štítu. Měla zůstat v důchodu, pomyslela si tesklivě.

A ve chvíli, kdy se na lince ozvala Edna se svou špatnou podivnou zprávou, Belle došlo, že je skutečnou vrchní velitelkou vesmírného námořnictva.

„Hlídači si výjimečně myslí, že objevili něco důležitého, mamí. Něco, co se pohybuje v temnotách - konkrétně teď se to blíží k orbitě Jupiteru a pohybuje se to po hyperbolické trajektorii. Není to zaneseno v mapě Extirpátoru, ale to není nic zvláštního, každou chvíli se objevují nějaké komety s dlouhou oběžnou dráhou, které jsou pro systém varování příliš vzdálené. Tenhle objekt má ale další vlastnosti, které jim dělají vrásky...“

Bella měla jednu variantu „mapy Extirpátoru“ v podobě planetária na své základně, ve staré budově ředitelství NASA ve Washingtonu. Rozsáhlý, dynamický, trojrozměrný snímek celé Sluneční soustavy, který bezprostředně před sluneční bouří vytvořila ve vzdáleném vesmíru exploze jedné staré ničivé jaderné bomby jménem Extirpátor - tento výbuch také vyslal k mlčenlivým hvězdám melancholický řetěz lidské kultury jménem „Pozemská pošta“, zahrnující kopie nejvýznamnějších umělých inteligencí planety: Aristotela, Thaletu a Athény. Několik hodin po výbuchu zaznamenaly radioteleskopy na Zemi rentgenové odrazy výbuchu, které přicházely od každého tělesa o průměru větším než jeden metr mezi Sluncem a oběžnou dráhou Saturnu.

Dvacet sedm let po sluneční bouři byly lidské světy i vesmír samotný plné čidel, která sledovala všechno, co se hýbe. Všechno, co není zachyceno na mapě, musí být nové přírůstky. Většinu nově přichozích, ať už umělého nebo přirozeného původu, bylo možné rychle identifikovat a zneškodnit. A pokud prošly - jak Bella postupně zjišťovala -, potom se ta špatná zpráva rychle prodrala hierarchií Rady až k jejímu sluchu.

V zaobleném, tichém teple kabiny letadla se zachvěla. Bella, jako mnoho lidí její generace, stále mívala noční můry o sluneční bouři. Teď bylo Belliným úkolem naslouchat špatným snům.

Ednin obličej na ohebném displeji v opěradle sedadla před Bellou byl vyveden dokonale trojrozměrně. Edně bylo teprve

dvacet tři, patřila do první generace „Vesmířanů“, jak si je Bella zvykla nazývat, protože se narodila ve vesmíru během Bellina rehabilitačního pobytu po sluneční bouři na Měsíci. Edna už měla přesto hodnost kapitána. Ale u námořnictva, kde sloužila jen hrstka lidí v lodích tak chytrých, jak alespoň Edna tvrdila, že měly roboty dokonce i na vytírání, byl služební postup rychlý. Dnes, kdy měla své tmavé irské vlasy pevně stažené dozadu a uniformu upnutou až ke krku, vypadala Edna nervózně a pod očima měla kruhy.

Bella toužila po tom, aby se mohla dotknout své dcery. Nemohla si s ní ale ani normálně promluvit. Edna sloužila na operačním velitelství námořnictva v pásu asteroidů. Vlivem proměnlivých orbit byla Edna v téhle chvíli vzdálená zhruba dvě astronomické jednotky od své matky, dvakrát dále než Země od Slunce, a tato obrovská propast zpožďovala jejich komunikaci každým směrem o šestnáct minut.

A kromě toho musely dodržovat protokol. Bella byla vlastně velícím důstojníkem své dcery. Snažila se soustředit na to, co jí Edna říká.

„Jsou to teprve první dohady, mami,“ pokračovala Edna. „Nemám žádné podrobnosti. Proslýchá se ale, že podviceadmirál Paxton letí do Londýna, aby ti o tom podal zprávu...“

Bella sebou trhla. Bob Paxton, hrdinný první průzkumník Marsu a ta největší osina - víte kde - na světě.

Edna se usmála. „Nezapomínej, že má sice sako plné metálů, ale ty jsi velitelka! Ještě něco: Thea se má skvěle.“ Ednina dcera, Bellina tříletá vnučka, Vesmířanka druhé generace. „Brzy už ji pošlu domů. Měla bys ale vidět, jak hrozně se jí líbí mikrogravitace v habitatech s nízkými otáčkami!“

Edna dál vyprávěla o všedních záležitostech, o rodině, o méně významných událostech, než je osud Sluneční soustavy. Bella chytala každé slovo, jako každá babička. Bylo to ale všechno tak zvláštní, dokonce i pro Bellu, která dříve také sloužila ve vesmíru.

V Ednině jazyce byly neznámé příměsi. Po rotujícím vesmírném habitatu se pohybujete ve směru, proti směru nebo ke středu... I přízvuk už měla jiný, ještě zbytek Bellina irského, ale významně ovlivněný americkou angličtinou z východního pobřeží - námořnictvo bylo v podstatě potomkem starého amerického oceánského námořnictva a z tohoto zdroje zdědilo podstatnou část své kultury.

Její dcera i vnučka si žijí a rostou daleko od ní, posteskla si v duchu. Ale asi každá babička, Evou počínaje, měla nejspíš podobné pocity.

Tlumený signál ji upozornil, že se letadlo blíží na přistání. Uložila si zbytek zprávy od Edny a poslala jí krátkou odpověď.

Letoun se naklonil a Bella shlédla na město pod sebou.

Jasně rozeznala obrovskou plochu Dómu. Jednalo se o téměř dokonalý kruh o průměru zhruba devíti kilometrů se středem na Trafalgarském náměstí. Pod Dómem byla před běsněním sluneční bouře uchráněna většina historických budov a zůstalo tam i něco z charakteru starého dobrého Londýna, vybledlý lesk z pískovce a mramoru. Z Westminsteru se teď ovšem stal ostrov a opuštěné budovy Parlamentu na něm posloužily jako památník. Město po sluneční bouři vzdalo své pokusy o ovládnutí řeky a stáhlo se na nová nábřeží, která byla více podobná širšímu, přirozenému korytu, jak je poprvé zaznamenali Římané. Londýňané se přizpůsobili, teď jste se mohli potápat mezi betonovými troskami čtvrti na jižním břehu.

Za hranicí kruhu vyklidily většinu z londýnských předměstí požáry v den sluneční bouře. Nyní tuto plochu pokrýval koberec nových hranatých budov, které vypadaly jako protitankové zátarasy.

A když letadlo kleslo ještě níž, viděla i samotný Dóm. Obložení už bylo dávno rozebráno, ale některá velká žebra a

sloupy mohly zůstat stát; zvětralé a špinavé vrhaly několikakilometrové stíny na město, které Dóm uchránil. Zahlédla to jen na okamžik. A svým způsobem to bylo všední, po sedmadvaceti letech byly po celém světě stále viditelné jizvy po sluneční bouři. Vídala je všude, kam přicestovala.

Město pod ní zmizelo a letadlo kleslo nad anonymní předměstí přilepené těsně k zemi mezi centrem a Heathrow.

6. MYRA

Myra seděla s Bisesou u vypouklého okna a popíjela ledový čaj. Bylo ráno a téměř vodorovné sluneční paprsky jako by zdůrazňovaly vrásky v Myřině obličeji.

„Nedívej se tak na mě!“ řekla Myra.

„Promiň, zlato. Můžeš se ale pro to na mě zlobit? Pro mě jsi za týden zestárla o devatenáct let.“

„Stále jsem ale mladší než ty.“ Z Myřina hlasu bylo slyšet rozčilení, nebylo se jí co divit.

Myra měla na sobě volnou blůzku a kalhoty z nějaké chytré látky, která jako by ji ochlazovala. Vlasy měla sčesané dozadu, tenhle účes připadal Bise s jejími zastaralými názory příliš neženský, ale dobře se hodil k Myřině fyziognomii, protože odhaloval její jemné čelo. Nenosila žádné prsteny. Pohybovala se úsporně, rozvážně, téměř škrobeně a málokdy pohlédla na svou matku.

Nevypadala šťastně. Byla taková roztěkaná.

Bisesa nevěděla, co se děje. „Měla jsem tu zůstat s tebou,“ řekla.

Myra zvedla hlavu. „Ale neudělala jsi to.“

„Ted' vlastně ani nevím...“

„Víš, že jsem si vzala Eugena, krátce předtím, než ses nechala zchladit.“ Eugene Mangles, vědec s raketovou kariérou, téměř autistický, který se díky svým hrdinským výpočtům během sluneční bouře stal nejnovějším vzorem spasitele světa. „V té době se všichni brali mladí,“ řekla Myra. Roky po sluneční bouři se vyznačovaly rychlým populačním boomem. „Rozvedli jsme se po pěti letech.“

„To je mi líto. Našla sis někoho jiného?“

„Nic vážného.“

„A kde teď pracuješ?“

„Asi tak před deseti lety jsem se vrátila do Londýna. Bydlím v našem starém bytě v Chelsea.“

„Pod kostrou Dómu.“

„Pod tím, co z ní zbylo. Ty trosky příznivě ovlivňují cenu nemovitostí. Snobi dokážou ocenit, když mohou žít pod Dómem. Asi jsme bohaté, mami. Kdykoli mi dojdou peníze, stačí, když uvolním trochu kapitálu. Ceny rostou tak rychle, že se to brzy musí všechno zhroutit.“

„Takže jsi zpátky ve městě. Co tam děláš?“

„Přeškolila jsem se na sociální pracovníci. Pracuju v oddělení PTS.“

„Posttraumatický stres.“

„Většinou jde o tvou generaci, mami. Všichni si berou svůj stres do hrobu.“

„Oni ale zachránili svět,“ namítla Bisesa tiše.

„To je pravda.“

„Nikdy jsem si tě nepředstavovala jako sociální pracovníci. Přece jsi vždycky chtěla být astronautem!“

Myra se zamračila, jako by jí teď připomněla něco netaktního.

„Z toho jsem vyrostla, když jsem pochopila, o co skutečně jde.“

Zjevně bezmyšlenkovitě se dotkla tetování na tváři. Ve skutečnosti šlo o identifikační tetování, povinnou registraci zavedenou pár let po tom, co se Bisesa nechala podchladiť. Nebyl to důkaz příliš svobodné společnosti.

„Nepracoval Eugene na nějakých systémech pro řízení počasí?“

„Ano, pracoval. Rychle se ale nechal svést vymyšlením zbraní. Řízení počasí jako nástroj politické moci. Nikdy ho nikdo nepoužil, ale je k dispozici. Měli jsme dlouhé spory o morálnosti

toho, co dělá. Nikdy jsem žádný náš spor neprohrála, ale ani nevyhrála. Eugene to prostě odmítal pochopit.“

Bisesa si povzdychla. „Takového si ho pamatuju.“

„Nakonec pro něj byla důležitější práce než já.“

Bise se bylo nesmírně líto, že vidí takové rozčarování u své dcery, které bylo - z jejího pohledu - před pár týdny teprve jednadvacet.

Vyhlédla z okna. Na protější straně kaňonu se něco hýbalo. Tentokrát to byli velbloudi. „V tomhle novém světě mi nepřipadá úplně všechno špatné,“ řekla, jak se jí snažila zvednout náladu. „Docela se mi líbí nápad s tím, že se velbloudi a sloni procházejí po Severní Americe - i když úplně nechápu, proč tady vlastně jsou.“

„Tady jsme uprostřed Jeffersonova parku,“ řekla Myra.

„Pojmenovaném po prezidentu Jeffersonovi?“

„O amerických prezidentech jsem se toho dozvěděla až moc, když jsem bydlela s Eugenovou rodinou v Massachusetts,“ řekla Myra suše. Tenhle cílevědomě řízený celosvětový návrat divočiny vyvolal impulz, který se objevil v období bezprostředně po sluneční bouři. „Na vymýšlení tohoto globálního programu se podílela i Linda. Psala mi o tom.“

„Moje sestřenice Linda?“

„Teď je z ní madam Linda.“ Linda, která studovala bioetiku, bydlela v období před sluneční bouří s Bisesou a Myrou v jednom bytě. „Jde o to, že většinu velkých savců vybili první přistěhovalci dávno před Kolumbem, už v době kamenné. Takže vznikl ekosystém se spoustou chybějících článků, které už evoluce nestihla doplnit. 'Koncert, ve kterém schází příliš mnoho partů.' Myslím, že to řekl Thoreau. Toho Linda s oblibou citovala. Když sem Španělé dovezli koně, jejich populace se rozrůstala šíleným tempem. Proč? Protože současní koně se tady vyvinuli...“

Ve zdejších „Jeffersonových parcích“ se lidé vědomě snažili obnovit ekologii do stavu odpovídajícímu konci doby ledové tím, že sem zasazovali živočišné druhy co nejvíc podobné těm, které tu vyhynuly.

Bisesa přikývla. „Afričtí a indičtí sloni místo mamutů a mastodontů.“

„Velbloudi místo vyhynulých velbloudovitých. Další druhy koní, které měly zajistit diverzitu. Myslím, že dokonce i zebry. Místo pozemních lenochodů přivezli nosorožce, obdobně velké býložravce s podobným jídelníčkem.“

„A lvy asi jako zlatý hřeb.“

„Ano. Podobné parky vznikly i na jiných světadílech. V Británii zalesnili polovinu Skotska původními duby.“

Bisesa pohlédla na povznesené velbloudy. „Asi je to všechno součástí terapie. Jsou to ale všechno činnosti po katastrofě. Léčivé. Když jsem se probudila, zjistila jsem, že stále ještě žijeme ve světě po katastrofě, po všech těch letech.“

„Ano,“ souhlasila Myra chmurně. „A všechny reakce na sluneční bouři nejsou tak kladné, jako je budování čtvrtohorních parků.“

Mami, lidé zjistili, co vyvolalo sluneční bouři. Známe pravdu. Nejdříve to bylo tajné. Nebylo dokonce zveřejněno ani jméno Prvorození. Zpočátku nám nikdo neprozradil, že sluneční bouře byl úmyslný čin.“

Vyvolalo ji vržení planety velikosti Jupitera do nitra Slunce.

„Pravda ale nakonec vyplula na povrch. Někdo si pustil pusu na špacír. Rozvířilo se to v době, kdy lidé z generace bojovníků se sluneční bouří odcházeli do důchodu, takže už neměli co ztratit a začali mluvit nahlas o všem, co věděli.“

„Šokuje mě, že se jim to dařilo utajovat tak dlouho.“

„I teď se ale asi najde spousta lidí, kteří tomu nevěří. Lidi prostě mají strach. A ve vládě, v průmyslu i v dalších institucích se

najde dost takových, kteří toho strachu využívají. Militarizují celou Zemi a teď dokonce i celou Sluneční soustavu. Říkají tomu válka na nebi.“

Bisesa si odfrkla. „To je směšné! Jak se dá vést válka proti něčemu abstraktnímu?“

„Myslím, že v tom to právě je. Může to znamenat naprosto cokoli. A ti, kteří ovládají nebe, mají obrovskou moc. Proč myslíš, že Thales zůstal trčet na Měsíci?“

„Hm. Protože se tam k němu nemůže nikdo dostat. A proto jsi odsud odešla?“

„Většina z těch bambilionů, které utrácení, prostě vyletí komínem. A ještě horší je, že neprovádějí žádný větší výzkum toho, co známe z technologie Prvorozených. Očí. Manipulace s časoprostorem, tvorba malých vesmírů - toho všeho. Věcí, které by mohly být opravdu užitečné v případě, že by se to nebezpečí objevilo znovu.“

„A proto jsi to vzdala.“

„Ano. Víš, mami, byla to legrace. Musela jsem odejít na Měsíc! Nedokázala jsem ale překousnout ty lži. Na téhle planetě i mimo ni se najde spousta lidí, kteří mají stejné názory jako já.“

„Mimo planetu?“

„Mami, po sluneční bouři se už mimo Zemi narodila druhá generace. Říkají si Vesmířané.“ Podívala se na svou matku, potom zase odvrátila zrak. „Mně zavolal jeden Vesmířan. A požádal mě, abych tě tady vyzvedla.“

„Proč?“

„Něco se blíží.“

Z těch tří slov Bisesu zamrazilo.

Všimla si nějakého pohyblivého světla. Když vzhlédla, uviděla tu zářící družici, která právě přelétala po obloze. „Myro, co je tohle? Mezi těmi vesmírnými zrcadly vypadá trochu staromódně.“

„To je Apollo 9. Nebo jeho replika. Tahle loď tudy plula už před sto lety. Vláda opakuje všechny klasické výpravy. Jako připomenutí starých časů před sluneční bouří.“

Rezervace a památníky. Lpění na minulosti. Jako by byl celý svět opravdu stále v šoku. „Dobře. Co mám tedy udělat?“

„Jestli jsi už v pořádku, tak si sbal věci. Odjíždíme.“

„Kam jedeme?“

Myra se usmála, trochu nuceně. „Pryč ze Země...“

7. TOOKOVA PLAKETA

Kolona aut je dovezla k jednomu z domů na předměstí jménem Chiswick.

Bella vystoupila z auta a s ní i její dva osobní strážci přidělení Radou. Byli to muž a žena, obrnění neprůstřelnými pancíři, mlčenliví a anonymní stejně jako všichni jejich kolegové. Žena nesla malý balíček v černém koženém kufříku.

Auto se zavřelo.

Bella stála před domem Duflotů a sbírala odvahu. Byl to anonymní blok z bílého betonu se zaoblenými rohy rozrážejícími vítr, zapuštěný do země, jako by byl na londýnský jíl příliš těžký. Na střeše měl soustavu větrných turbin, panelů slunečních kolektorů a antén, okna byla malá a stěny silné. Tenhle dům s místnostmi pod zemí a nezávislým zdrojem energie připomínal bunkr. Typický představitel obytné zástavby vystrašené poloviny jedenadvacátého století.

Bella musela ke vstupním dveřím sejít po schodišti. Čekala tam už nějaká štíhlá žena v černém obleku.

„Vy jste paní Duflotová?“

„Vy jste doktorka Fingalová. Děkuju, že jste přišla. Říkejte mi Phillippo...“ Podala jí ruku s dlouhými prsty.

Bellu s jejími ochránci v patách provedli domem do obývacího pokoje.

Phillippě Dufltové muselo být něco málo přes šedesát, byla o trochu starší než Bella. Prošedivělé vlasy měla ostříhané nakrátko. Tvář měla celkem hezkou, ale úzkou, rty sevřené. Zdálo se, že se Phillippa dokáže dokonale ovládat, tahle žena ale přišla o syna a stopy této tragédie se jí odrážely ve vráskách kolem očí, napadlo Bellu, a v napětí v šíji.

V obývacím pokoji na Bellu čekaly všechny generace Phillippiny rodiny. Když Bella vstoupila do místnosti, stáli tam všichni seřazení před nástěnným displejem, na němž bylo zobrazeno nějaké hezké skotské jezero. Bella se pečlivě a nervózně naučila jména všech rodinných příslušníků. Phillippini dva zbývající synové, Paul s Julianem, byli solidní a těžkopádní muži kolem třicítky. Po jejich boku stály jejich ženy. A tahle štíhlá, hezká šestadvacetiletá žena byla Cassie, vdova po posledním synovi Jamesovi, a vedle ní jejich dvě děti, šestiletý chlapec a pětiletá dívka Toby a Candida. Všichni byli ve smutečném, v černé a bílé, dokonce i děti. A na tvářích měli všichni tetování. Holčička měla vytetovanou hezkou růžovou kytičku.

Jak tak Bella stála před tou skupinou, před zraky těch dětí, najednou neměla ani tušení, co by jim měla říct.

Na pomoc jí přispěchala Phillippa. „Je opravdu strašně dobře, že jste přišla.“ Měla typický přízvuk britské vyšší vrstvy, přežitek z jiných časů, vyrovnaný a rozkazovačný. Phillippa řekla svým vnoučatům: „Doktorka Fingalová je předsedkyní Vesmírné rady. Je to velmi významná osoba. A přiletěla z Ameriky jen za námi.“

„Ano, to je pravda. A taky abych vám předala tohle.“ Bella pokývla na své ochránce a žena jí podala kožený kufřík. Bella jej opatrně otevřela a položila na nízký stolek. Kotouč z jemné třpytivé hmoty položený na podušce z černého sametu.

Děti vykulily oči. Chlapec se zeptal: „To je medaile?“

A Candida se zeptala: „To je pro tatínka?“

„Ano, ta je pro vašeho otce.“ Ukázala na vyznamenání, ale nedotkla se ho. Vypadalo jako pavučina, do níž byly vsazené nějaké elektronické součástky. „Víte, z čeho je vyrobená?“

„Z hmoty vesmírného štítu,“ odpověděl Toby rychle.

„Ano. Z opravdické. Říká se jí Tookova plaketa. Je to nejvyšší možná pocta pro ty, kdo žijí a pracují ve vesmíru. Já jsem Buda

Tooka znala osobně. Pracovala jsem s ním u samotného štítu. Vím, jak moc by obdivoval vašeho tátu. A není to jenom vyznamenání. Chcete vidět, co to dokáže?“

Chlapec se tvářil nedůvěřivě. „Co?“

Ukázala na plaketu. „Stiskni tenhle knoflík a uvidíš.“

Chlapec ji poslechl.

Nad stolkem se objevil rozechvělý hologram, který zakryl vyznamenání i krabičku. Zobrazoval záběr z pohřbu, rakev přikrytou vlajkou na lafetě tažené šesti malými černými koňmi. Kolem stáli vojáci v tmavě modrých uniformách. Zvuk byl slabý, ale zřetelný. Bella slyšela vrzání koňských postrojů, tlumený klapot jejich kopyt.

Děti se mlčky skláněly nad tou scénou jako nějací obři. Cassie tiše plakala, její bratr ji konejšil. Phillippa Duflotová všechno nehnutě pozorovala.

Záznam se přesunul o kus dopředu. Zazněly tři salvy z pušek a nad rakví přelétl jeden malý lesklý tryskový letoun, který se oddělil z formace.

„To je tatínkův pohřeb,“ řekl Toby.

„Ano.“ Bella se sklonila k dětem. „Pochovali ho na Arlingtonském hřbitově. To je ve Virginii, v Americe, kde je hřbitov amerického námořnictva.“

„Tatínek se cvičil v Americe.“

„Máš pravdu. Já jsem tam byla, na tom pohřbu, s vaší maminkou. Tenhle hologram vytváří jeden prvek samotného štítu...“

„Proč jeden tryskáč letěl jinudy?“

„Říká se tomu formace nezvěstného. Ta letadla, víš, Toby. Byla to T-38. Používali je k výcviku první astronauti. Jsou staré víc než sto let, jen si to představ!“

„Mně se líbí ti koníčky,“ řekla Candida.

Jejich strýc jim položil ruce na ramena. „Pojďte se mnou.“

Belle se trochu ulevilo a narovнала se.

Její mladá teta, zjevně uklidněná dávkou sedativ, přinesla nápoje - sherry, whisky, kávu, čaj. Bella si vzala kávu a přistoupila k Phillippě.

„Bylo od vás milé, že jste si s nimi takhle povídala,“ řekla Phillippa.

„Řekla bych, že je to moje práce,“ odpověděla Bella rozpačitě.

„Přesto to ale lze provést dobře nebo špatně. Vy jste zřejmě nová, že?“

Bella se usmála. „Ve funkci jsem šest měsíců. Je to znát?“

„Vůbec ne.“

„K úmrtím ve vesmíru nedochází často.“

„Ano, díkybohu,“ řekla Phillippa. „Proto je ale také těžké se s tím vyrovnat. Doufala jsem, že tahle nová generace bude ochráněna před - zkrátka před tím vším, čím jsme si prošli my. Četla jsem o vás. Vy jste opravdu působila u štítu.“

Bella se usmála. „Jen jako obyčejná spojačka.“

Phillippa zavrtěla hlavou. „Jen to nesnižujte! Byla jste přece během bitev povýšena na velitelku mise, ne?“

„Jenom proto, že do večera nezbyl nikdo jiný, kdo by to mohl dělat.“

„Přesto jste ale odvedla svou práci. Zasloužíte si uznání, kterého se vám dostalo.“

Bella si tím nebyla jistá. Její další kariéra v řídicích funkcích v nejrůznějších telekomunikačních korporacích a regulačních úřadech určitě zvýšila obecné povědomí o ní, stejně jako její schopnost působit jako nástroj styku s veřejností. Přesto se ale nikdy nikam netlačila, až do odchodu do penze, když jí bylo čtyřicet pět. Té si však moc dlouho neužila, protože jí nabídli tuhle novou roli, postavení, které nemohla nepřijmout.

Phillippa řekla: „Já jsem před začátkem bouře bydlela v Londýně. Pracovala jsem v úřadu primátora, měla jsem na starosti plánování nouzových situací a tak podobně. Těsně před vypuknutím bouře mě ale rodiče odvezli do krytu v L2.“

Štít umístili nad Zemí v bodě neustálého poledne, v L1, prvním Lagrangeově bodu gravitační stability přímo mezi Zemí a Sluncem. Druhý Lagrangeův bod se nacházel na stejné spojnici Země se Sluncem, ale na odvrácené straně planety, v bodu půlnoci. Takže zatímco se dělníci u štítu starali o zastínění světa před bouří, v bodu L2 se skrývali uprchlíci v bezpečném stínu Země, samí bilionáři, diktátoři a další bohatí a mocní - včetně, jak se proslýchalo, poloviny britské královské rodiny. Informace o L2 později vyvolaly velký skandál.

„Bylo to příjemné místo,“ šeptala Phillippa. „Snažila jsem se pracovat. Údajně jsme byli pozorovací stanici. Já jsem udržovala spojení s pozemními stanicemi. Někteří z těch boháčů ale pořádali večírky.“

„Vypadá to, jako byste neměla na vybranou,“ řekla Bella. „Nemůžete si to vyčítat.“

„Je od vás milé, že to říkáte. Člověk se s tím ale musí nějak vyrovnat.“

Opatrně se k nim přiblížila Cassie, vdova po Jamesi Duflotovi. „Děkuju, že jste přišla,“ řekla zdráhavě. Vypadala unaveně.

„Nemusíte...“

„Byla jste na děti milá. Na tenhle den určitě nikdy nezapomenou.“ Usmála se. „Viděli vaši fotku v novinách. Myslím ale, že bude lepší, když ten hologram odstraním.“

„Možná to bude nejlepší.“ Bella váhala. „Nemůžu vám říct příliš o tom, co měl James za úkol. Chci ale, abyste věděla, že váš manžel neobětoval svůj život nadarmo.“

Cassie přikývla. „Tak trochu jsem s něčím takovým musela počítat. Lidé se mě ptají, jaké to je, když vám manžel odletí do vesmíru. Říkám jim, že by si měli sami zkusit zůstat na Zemi.“

Bella se nuceně usmála.

„Musím se vám přiznat, že jsme právě neprocházeli nejlepším obdobím. Jsme svázaní se Zemí, doktorko Fingalová. James jen odešel do vesmíru za prací, ne proto, aby tam žil. Tady jsme doma. V Londýně. A já chodím do města každý den, pracuju v Thule.“ Bella si to všechno zjistila. Thule Inc. byla velká mezinárodní agentura pro obnovu životního prostředí. „Občas jsme stočili řeč na to, že bychom si dali chvíli pauzu.“ Cassie se hořce zasmála. „Teď už ale nedokážeme říct, jak by to s námi bylo dál, co?“

„Je mi líto...“

„Víte, co mi schází? Jeho dopisy. Jeho videohovory. Chápete, neměla jsem sice jeho, ale měla jsem dopisy. Takže se mi po něm vlastně ani nestýská, ale stýská se mi po jeho dopisech.“ Pohlédla zpříma na Bellu. „Stálo to však za to, ne?“

Bella nedokázala opakovat ty banality, které se od ní očekávaly. „Dělám to teprve krátce. Moje práce je zajistit, aby to za to stálo.“

To nestačilo. Nestačilo by stejně vůbec nic. Oddechla si, když se konečně mohla vymluvit na další schůzku a unikla z toho krabicového domu.

8. EUROJEHLA

Na schůzku s Bobem Paxtonem odvezli Bellu do Livingstonovy věže - neboli „Eurojehly“, jak jí stále všichni Londýňané říkali. Tohle místní správní ředitelství Euroasijské unie a občasné sídlo předsedy vlády Unie se podobalo věži plné vzdušných kanceláří s velikými okny z tvrzeného skla, která nabízela úchvatné pohledy na Londýn. Během sluneční bouře byla jehla ukrytá pod Dómem a teď bylo na její střeše, která se stala jedním z opěrných bodů konstrukce Dómu, umístěno malé muzeum těchto nebezpečných dnů.

Paxton na ni čekal v zasedací místnosti ve čtyřicátém prvním podlaží. Chodil po místnosti a velkými doušky upíjel kávu. Bellu přivítal se strnulou vojáckou úklonou. „Předsedkyně Fingalová!“

„Děkuju, že jste cestoval až sem do Londýna, abyste se se mnou sešel...“

Mávl nad tím rukou. „Mám tu ještě jinou práci. Musíme si promluvit.“

Posadila se. I když byla stále ještě otřesená ze setkání s Duflotovými, tušila, že tenhle den jen tak brzy neskončí.

Paxton zůstal stát. Byl příliš neklidný na to, aby vydržel na jednom místě. Nalil Belle kávu z velké konvice v koutě místnosti; nalil i lidem z Belliny ochranky a oni se posadili u druhého konce stolu.

„Řekněte mi, co máte na srdci, admirále.“

„Řeknu vám to jednoduše. Nová pozorování to potvrzují. Máme tu dalšího bubáka.“

„Bubáka?“

„Anomálii. Naší sluneční soustavou prolétá něco, co sem nepatří...“

Paxton byl vysoký a šlachovitý. Má obličej astronauta, napadlo ji, velmi bledý a posetý jizvami po drobných nádorech z ozáření. Na tváři měl vytetován hrdý emblém pozemského námořnictva a vlasy střižené na ježka měl prošedivělé.

Odhadovala, že je mu něco přes sedmdesát. Bylo mu asi čtyřicet, když vedl Auroru 1, první lidskou výpravu na Mars, a stal se tak prvním člověkem, který vstoupil na jinou planetu. A potom provedl svou ztroskotanou posádku ještě těžší zkouškou v podobě sluneční bouře. Zkrátka si to všechno zažil na vlastní kůži. Ted', ve funkci podviceadmirála v novém vesmírném námořnictvu, se stal výkonnou mocí v paranoidních letech po sluneční bouři a s plnou vervou se pustil do boje s hrozbou, kvůli níž kdysi uvízl na Marsu.

Bella, když ho tak pozorovala, jak rázuje po místnosti, nadopovaný kofeinem, se sveřepým a naléhavým výrazem ve tváři, dostala absurdní nápad, že by ho mohla požádat o autogram. A vzápětí ji napadlo, že by mu mohla poručit, aby odešel do výslužby. Oba nápady rychle zaplašila.

Paxton svým úsečným středozápadním přízvukem jen doplňoval náznaky, které jí poskytla Edna. „Už jsme to těleso zaznamenali třikrát.“

První setkání bylo náhodné.

Voyager 1, který odstartoval v roce 1977, poté, co pro lidstvo provedl první průzkum vnějších planet, odlétal stále rychleji ze Sluneční soustavy. V pátém desetiletí nového století se Voyager nacházel ve vzdálenosti přesahující stopadesátinásobek vzdálenosti Země od Slunce.

A potom jeho palubní detektor kosmického záření, vytvořený tak, aby pátral po částicích ze vzdálených supernov, narazil na záplavu energetických částic.

Tam venku v temnotách se zrodilo něco nového.

„Tehdy si toho nikdo moc nevšímal. Protože se to stalo 20. dubna 2042.“ Paxton se usmál. „V den sluneční bouře. Měli jsme spoustu jiných problémů.“

Podle pozdějších pozorování Voyageru ta anomálie, přitahovaná gravitací Slunce, zahájila dlouhý pád do srdce Sluneční soustavy. Prvním významnějším tělesem, na něž měl ten novorozenec narazit na své cestě ke Slunci, byl Saturn se svou soustavou měsíců, a to v roce 2064. Podle toho byly připraveny další plány.

„A tam došlo k druhému setkání,“ řekl Paxton. „Máme záznamy pořízené Monitorem vzdáleného vesmíru X7-6102-016 a také záznam zničení té sondy. A třetí, poslední pozorování stejného objektu, které ohlásil roj sond na spojnici Saturnu s Jupiterem. Na orbitě Jupiteru.“ Na displeji na stole zobrazil mapu. „Tyhle tři vyznačené body, vidíte - tři body na pravděpodobné orbitální trajektorii. Tři pozorování téhož objektu, který se potuluje tam, kam nepatří.“ Upřeně ji pozoroval, chladné modré oči měl lehce zarudlé, ale nemrkal, jako by ji chtěl za každou cenu přimět k tomu, aby to pochopila co nejrychleji.

„A jste si jistý, že nejde o kometu, o něco přirozeného původu?“

„Komety nevyzařují záblesky kosmických paprsků,“ řekl. „A je to pořádná náhoda, že se ten objekt objevil odnikud přesně v den sluneční bouře, nemyslíte?“

„A pokud tu trajektorii prodloužíte - kam směřuje, admirále?“

„To dokážeme vypočítat velmi přesně. Anomálie se odrazila od Saturnu, teď už se nepřiblíží k žádné hmotě dost významné na to, aby změnila její dráhu. Pokud budeme předpokládat, že se bude pohybovat už jen pod vlivem gravitace...“

Skočila mu na návnadu. „Míří k Zemi, že?“

V jeho tváři se nepohnul ani sval. „Pokud bude pokračovat ve svém současném kurzu, dorazí sem v prosinci příštího roku. Možná je to Santa Klaus na saních.“

Zamračila se. „Jednadvacet měsíců! To není moc času.“

„To opravdu není.“

„Pokud se spustil poplach, když to těleso proletělo kolem Saturnu, a jak říkáte zničilo přitom jednu sondu, mohli jsme začít jednat dříve.“

Pokrčil rameny. „Člověk si musí nastavit nějakou hranici varování. Vždycky jsem tvrdil, že jsme málo podezřívaví. Řešil jsem to s vaším předchůdcem při spoustě příležitostí. Vypadá to, že jsem měl asi pravdu. Jestli tohle přežijeme, měli bychom se zamyslet nad změnou postupů.“

Jestli tohle přežijeme. Z jeho slov ji zamrazilo. „Myslíte, že jde o nějaký artefakt, admirále?“

„To nedokážu odhadnout.“

„Jste ale přesvědčen o tom, že je to hrozba?“

„Musím to předpokládat. Nemyslíte?“

To nemohla popřít. Otázkou bylo, co s tím teď mají dělat.

Světová vesmírná rada měla jen minimální vazby na starou OSN, která od sluneční bouře soustředila své úsilí na obnovu Země. Základním úkolem Rady byla koordinace celosvětových příprav na další podobné hrozby od onoho neviditelného nepřítele, který stál za sluneční bouří, nepřítele, jehož existence vlastně stále ještě nebyla oficiálně uznána. Jejím základním výkonným nástrojem bylo námořnictvo, které podléhalo Radě. Radu samotnou ale financovala a důsledně ovládala složitá aliance čtyř největších světových mocností - především USA, Eurasie a Číny, které měly v úmyslu využít vesmír k tomu, aby získaly nějakou politickou oporu proti čtvrté z mocností, Africe.

Přívažkem této vratké struktury moci a ovládání byla Bella, kompromisní kandidátka v kompromisní funkci.

Myslela si, že by se v krátkodobém výhledu mohly tyto tři mocnosti působící ve vesmíru pokusit využít onoho nového smrtelného nebezpečí k získání nějaké výhody nad Afrikou - ta totiž posílila svou moc díky tomu, že ji sluneční bouře celkem ušetřila. Tektonické desky, na kterých byla postavena Rada, se mohou začít posouvat, pomyslela si smutně, právě v té chvíli, kdy měla začít jednat.

„Přemýšlíte o politice,“ postěžoval si Paxton.

„Ano,“ připustila. Jako by ta tajemná anomálie byla jen dalším bodem na programu světových záležitostí. Pokud se ale jednalo o hrozbu podobnou sluneční bouři, mohla všechny ty záležitosti rázem smést ze stolu.

Náhle se cítila unavená. Stará, opotřeбенá. Přistihla se, že ji rozčiluje, že jí tuhle hrozbu naložili na bedra tak brzy po jejím nástupu do funkce.

A jak tak pozorovala Paxtonovu rozhodnou tvář, uvažovala o tom, jak velkou moc nad těmi událostmi může mít.

„Dobře, admirále, poslouchám vás. Co byste mi doporučil?“

Ustoupil stranou. „Shromáždil bych další údaje a svolal bych poradu, na které bychom probrali různé možnosti. Lepší to ale bude zorganizovat doma ve Washingtonu. A pokud možno co nejdříve.“

„Dobře. Nesmíme ale zapomínat na širší důsledky. Co říct lidem, pokud jim vůbec něco říkat. Jak se na tu blížící se tajemnou anomálii připravit.“

„Předtím ale potřebujeme získat víc informací.“

„A co řekneme našim zřizovatelům?“

Paxton odpověděl: „Pokud jde o politickou stránku věci, musíme za každou cenu zajistit, aby náš mandát ani možnosti neomezovaly žádné politické boje. Pokud, paní předsedkyně, souhlasíte, na schůzku připravím i materiál shromážděný Výborem.“

Cítila, jak se jí v týlu varovně zježily chloupky. Po většinu svého života ve vysokých funkcích ve velkých organizacích dokázala poznat, když na ni někdo nastražil past. „Myslíte tím svůj Vlastenecký výbor.“

Usmál se. Jako žralok. „Měla byste někdy přijít mezi nás, madam předsedkyně! Působíme v kancelářích bývalých Zvláštních projektů námořnictva v hlavním městě, spousta z nás jsou staří námořní piloti z nejruznějších koutů světa. Naším posláním, a zaručuju vám, že dobrovolným, je monitorovat reakce našich státních a mezistátních agentur na mimozemskou intervenci, která vedla ke sluneční bouři i ke stavu nouze, který dosud trvá. Ani o tomhle nechtěl váš předchůdce nic slyšet. Jsem přesvědčen o tom, že si myslel, že styky s nějakými bláznivými pošuky by mohly uškodit jeho kariéře. Ted' se tu ale opravdu něco objevilo, madam předsedkyně, skutečná anomálie. Ted' nadešel čas nás vyslechnout spíš než kdy jindy.“

Opět bylo obtížné proti tomu něco namítat. „Mám takový pocit, že se snažíte vyvolat hádku, Bobe. Tak dobře, ale mám právo veta.“

„Děkuji. Je tu ještě jedna zvláštnost.“

„Sem s tím!“

„Problém je v tom, že si Výbor stěžuje na to, že oficiální představitelé s až podezřelou ochotou nikdy nesledovaly stopy mimozemšťanů. Vývoj naší výzbroje a výstroje je jedna věc, ale ignorovat schopnosti nepřítele je zločin. Přesto ale víme o někom, kdo by nás mohl do celé té pochmurné záležitosti zapojit.“

„Kdo to je?“

„Jistá Bisesa Duttová. Dříve sloužila v britské armádě. Je to na dlouhé vypravování. To kvůli ní jsem dnes přiletěl do Londýna, ona tady totiž bydlí. Ale ted' tu není ani ona, ani její dcera. Když jsem sem dorazil, doneslo se mi, že možná nastoupila do hibernákula v USA pod nějakým vymyšleným jménem.“

Samozřejmě se už odsud také mohla mezitím odstěhovat.“ Pohlédl na Bellu. „S vaším dovolením bych ji zkusil vypátrat.“

Zhluboka se nadechla. „Stačí na to moje pravomoci?“

„Pokud budete chtít.“ Nechal to na ní.

„Dobře. Najděte ji. Pošlete mi všechny záznamy o ní. Pohybujte se ale v mezích zákona, admirále. A chovejte se slušně.“

Usmál se. „To všechno je naší službě vlastní!“

Paxton je šťastný, došlo jí náhle. Čekal na tenhle okamžik, vyčkával celou tu dobu po vystřízlivění od svých hrdinských dnů na Marsu během sluneční bouře. Čekal, až se jim nebe zase zřítí na hlavu.

Bella přemohla zachvění. Pokud šlo o ni, jen doufala, že nebude mít na svědomí žádné další Jamese Dufloty.

9. FLORIDA

Myra vyzvedla Bisesu v hibernákulu a odvezla ji na Floridu.

Letěly nějakým bachratým letadlem s kratičkými křídly. Stroj pohánělo něco na způsob vzdušné rakety, čemu říkali náporový motor s nadzvukovým spalováním. Bisesa stále ještě nebyla ve své kůži, v armádě ale létala ve vrtulnících a už si tuhle novou generaci dopravních prostředků se zájmem prostudovala - přinejmenším novou pro spáče jako ona. Skok přes celý světadíl, z Arizony na Floridu, byl zanedbatelný, tohle robustní vzdušné plavidlo se plně uplatnilo teprve na velmi dlouhých letech, kdy mělo možnost zcela opustit atmosféru jako nějaký kovový losos na tahu.

Bezpečnost ale byla velmi přísná. Dokonce se museli nechat prohledat a prohlédnout během letu. Za tuhle paranoiu nemohla jen sluneční bouře, ale i incidenty, kdy byla letadla nebo vesmírná plavidla použita jako řízené střely, jako například při zničení Říma několik let před bouří.

S bezpečností měly ostatně problém od samého začátku. Bisesa vystoupila ze své chladničky v hibernákulu bez nejnovějších identifikačních tetování. Přímo v hibernákulu působila kancelář FBI, která měla na starosti podobné pacienty, uprchlíky z trochu nevinnějších časů - a měla také zajistit, aby se žádní uprchlíci před spravedlností nepokusili o únik v čase. Myra ale přišla do Bisesina pokoje s jakýmsi velkým hranatým přístrojem, který vyrobil Bise na tváři tetování, a dala jí také injekci něčeho, čemu říkala „genetická terapie“. Potom vyklouzly z hibernákula nákladním vjezdem a vyhnuly se tak zdaleka úřadovně FBI.

Od té doby bez problémů prošly všemi kontrolami.

Bisesa se cítila mírně rozrušená. Ten, s kým se Myra spojila, měl očividně dostatek prostředků. Myře ale bezmezně důvěřovala, i když tohle byla nezvyklá nová Myra, starší a zatrpklejší, nový člověk, k němuž si zvolna budovala nový vztah. Vážně neměla na vybranou.

Vystoupily v Orlandu a přenocovaly v nějakém laciném turistickém hotelu v centru.

Bisesu trochu udivilo, že lidé stále ještě cestují po světě do míst, jako bylo tohle. Myra jí vysvětlila, že je to většinou z nostalgie. Nejnovější systémy virtuální reality, které se dokázaly napojit přímo na centrální nervovou soustavu, dokázaly dokonce simulovat pocity pohybu, zrychlení. Mohli jste se svézt na horské dráze po měsících Jupitera, pokud jste chtěli. Který zábavní park by se tomu dokázal vyrovnat? Jak poslední z generací před bouří vzdávaly honbu za svými sny z dětství a vymíraly, dalo se očekávat, že se většina lidí jen málokdy odváží někam dále od bezpečí svého domova postaveného na způsob bunkru.

Povečeřely jídlo donesené do pokoje, zapily je vínem z minibaru a šly spát. Moc jim to nešlo.

Další den ráno na ně před hotelem čekalo auto bez řidiče. Byl to nějaký zvláštní robustní model, který Bisesa nepoznávala.

Byly odváženy jako v bavlence rychlostí, která Biseše připadala závratná, v provozu, kde se auta pohybovala těsně za sebou. Vůbec jí nevadilo, když se okna zneprůhlednila a ona s Myrou seděla v tichu rušeném jen tlumeným předením a jen jemná zhoupnutí dávala tušit, že se řítí čím dál rychleji pryč z města.

Když auto zastavilo, dveře se odsunuly a vpustily dovnitř jasné sluneční světlo a Bisesa zaslechla křik racků a ucítila neomylně sůl ve vzduchu.

„Tak pojd’!“ Myra se vysoukala z auta a pomohla své matce, které chvíli trvalo, než se rozhýbala.

Byl březen, přesto však na Bisesu dolehlo horko. Stály na nějakém asfaltovém pásu - nebyla to silnice ani parkoviště, spíš to připomínalo ranvej, která se táhla do dálky, lemovaná nějakými hranatými budovami. Na obzoru spatřila nějaké rampy, některé oranžové od rzi. Stály daleko a byly rozmazané, jako by se ztrácely v mlze. Na sever od nich - muselo to být tím směrem, alespoň podle větru vanoucího z moře - zahlédla nějaké chvění, nějakou přímkou namalovanou na obloze, mírně nakloněnou od svislé osy. Nedokázala na to pořádně zaostřit, nedokázala to rozeznat, možná to byla stopa po letadle.

Nebylo nejmenších pochyb o tom, kam dojely. „Mys Canaveral, že?“

Myra se usmála. „Kam jinam? Vzpomínáš, jak jsi mě sem vzala na výlet, když mi bylo šest?“

„Čekala jsem, že se to od té doby mohlo změnit. Připravila jsi mi opravdu pořádnou projížďku, Myro.“

„Tak vítej zpátky na Canaveralu!“ Přišel k nim nějaký mladík, za nímž se batolil chytrý kufr. Měl identifikační tetování a potil se ve své prošíváné kombinéze pošíité logy NASA.

„Co jste zač, turistický průvodce?“

„Ahoj, Alexeji!“ pozdravila ho Myra. „Z mé matky si nic nedělej. Po devatenácti letech vstala z postele levou nohou.“

Podal jí ruku. „Alexej Carel. Rád vás poznávám, paní Duttová. Asi jsem pro dnešek opravdu vaším průvodcem - jistým způsobem.“

Je mu tak mu dvacet pět nebo dvacet šest a je docela hezký, napadlo Bisesu. Vypadá přátelsky, i přes tu vyholenou lebku, na níž už začínaly rašit černé vlasy. Zdálo se ale, že není ve své kůži, jako by nebyl zvyklý pohybovat se na otevřeném prostranství. Bisesa si připadala jako nějaká vyslankyně z minulosti a chtěla na tohohle přistěhovalce po sluneční bouři udělat dobrý dojem. Stiskla jeho teplou ruku. „Říkej mi Biseso!“

„Nemáme moc času.“ Luskln prsty a kufr se otevřel. Byly v něm uloženy dvě další oranžové kombinézy, úhledně složené, a další výstroj - deky, láhve s vodou, balíčky sušeného jídla, cosi na způsob skládací chemické toalety, zařízení na čištění vody, kyslíkové masky.

Bisesa si to harampádí prohlédla a pochopila. „Podobá se to výstroji, kterou jsme používali při výletech do terénu v Afghánistánu. Někam vyrážíme, že?“

„Přesně tak.“ Alexej vylovil z kufru kombinézy. „Oblečte si to, prosím. V tomhle koutě areálu není příliš důsledný dohled, stejně je ale lepší splynout s okolím co nejdříve.“

„Přímo tady?“

„Ale no tak, mami!“ Myra si už rozepínala blůzku.

Kombinéza se dala obléct snadno, jako by se na ní sama uvelebila, a Bisesa přemítala o tom, jestli není vybavená nějakou vlastní omezenou inteligencí. Alexej jí podal boty a v kapse objevila rukavice a cosi na způsob kukly.

Pod floridským sluncem jí bylo horko ve chvíli, kdy dopnula zip kombinézy. Zjevně ale měli namířeno někam, kde je podstatně chladněji.

Myra si sbalila oblečení do menší tašky, kterou si vzala z auta. V té měla také uloženo náhradní spodní prádlo a toaletní potřeby. Hodila tašku do kufru, který se zase zavřel. Potom poklepala na auto. To se samo zavřelo a prázdné odjelo pryč.

Alexej se zazubil. „Připraveny?“

„Na všechno,“ odpověděla Myra.

Alexej znovu luskln prsty. Asfalt pod Bisesinýma nohama se zachvěl.

Kus dráhy se prudce propadl a spustil je tři i s kufrem dolů do tmy. Kovový poklop se nad nimi se zaduněním uzavřel.

„Sakra!“ zaklela Bisesa.

„Promiň,“ omluvil se Alexej. „Slouží k přepravě nákladu, ne lidí.“

Rozsvítily se zářivky a objevila se betonová chodba.

Alexej je dovedl k nějakému otevřenému vozítku, které se podobalo golfovému vozíku.

Nasedli do něj. Bisesa si v té kombinéze připadala objemná a nemotorná. Dokonce i ten kufr se pohyboval ladněji než ona.

Vozík hladce vyrazil do tunelu. Byl dlouhý a jen hrubě opracovaný a táhl se do dálky tlumeně osvětlený zářivkami rozmístěnými ve velkých rozestupech. Páchlo to v něm zatuchlinou, ale aspoň tu dole bylo trochu chladněji.

„Tohle je nákladní tunel,“ vysvětloval Alexej. „Není určen pro cestující.“

„Dobře ale chrání před slídívy pohledy,“ řekla Bisesa.

„Přesně tak. Je to pár kilometrů, ale budeme tam coby dup.“

Přízvuk má v podstatě americký, říkala si Bisesa v duchu, ale se zvláštním nádechem francouzštiny, s dlouhými samohláskami a zavřeným er. „Kam jedeme?“

„Tys celou přestavbu prospala, že? Jedeme k SK39.“

Bise se hlavou probleskly mlhavé vzpomínky. „Startovní komplex 39. Odtud startovala Apolla.“

„A po nich i raketoplány, přesně tak.“

„Teď ale slouží k něčemu úplně jinému,“ řekla Myra. „Sama uvidíš.“

„Samozřejmě, že museli použít SK-39,“ řekl Alexej. „Stejně jako museli použít Canaveral. Ovšem je to celkem vhodné místo, hlavně teď, když už je s hurikány konec. Existují sice lepší místa, blíž k rovníku, ale ne, muselo to být tady! Je však ironií, že ke startu nových Saturnů, které vynášejí repliky Apolla na oběžnou dráhu, museli postavit úplně novou plošinu.“

Bisesa stále nechápala, o čem to mluví. K čemu používali tu plošinu? „Carel - odkud to jméno znám?“

„Možná jste znala mého otce Billa Carela? Pracoval s profesorkou Siobhan McGorranovou.“

Bylo to dávno, kdy Bisesa slyšela to jméno naposledy. Siobhan byla v čase sluneční bouře britskou královskou astronomkou a nakonec sehrála významnou roli při reakci lidstva na krizi - i v Bisesině vlastním osudu.

„Můj otec s ní spolupracoval během postgraduálního studia. Spolupracovali na zkoumání kvintesence.“

„Čeho? To je vlastně jedno.“

„To bylo před sluneční bouří. Teď už je táta taky profesorem.“ Vozík zpomalil. „A jsme tady.“ Muž čile seskočil z vozíku ještě dříve, než zastavili. Ženy a kufr ho následovaly trochu opatrněji.

Stoupili si na nějakou asfaltovou plošinu. Nad nimi se s kovovým klapnutím otevřel poklop, který odkryl čtverec modré oblohy.

Alexej řekl: „Nahoře by si nás nikdo neměl všímat. Kdyby náhodou, nechte mluvit mě. Teď se pevně držte.“ Luskul prsty.

Asfaltová plošina se změnila ve výtah, který vyrazil vzhůru tak prudce, že Bisesa zakolísala.

Vyjeli na přímé slunce. Alexejovi bylo podle všeho lépe pod zemí, teď se pod otevřeným nebem přikrčil.

Bisesa se rozhlédla, aby se zorientovala. Nacházeli se ve společném bodu cest, které se vinuly po pobřežní pláni Canaveralu, ucpané proudy vozidel, většinou nákladních. Vedla tudy dokonce i nějaká jednokolejná nadzemní dráha, po níž jezdil vlak s vagony podobnými luskům, lesklý a futuristický. Všechny ty dopravní prostředky směřovaly na toto místo.

A před ní stála zrezivělá rampa, plošina, která jí připadala jako ropná těžební věž, ale položená na zemi a připevněná na obrovské housenkové pásy. Její hrubý kovový povrch pokrývala různá loga - většinou na nich stálo „Konsorcium Vesmírný výtah“, název, který

jí cosi matně připomínal. Nedaleko stála mnohem podivnější konstrukce, krátké tubusy, stojící vzpřímeně na mobilních podstavcích jako nějaké dělo namířené na bleděmodrou oblohu.

„Tenhle nosič mi ze všeho nejvíc připomíná ty staré dopravníky, které používali při přesunu Saturnů a raketoplánů ven na startovní plošinu.“

„To je přesně ono,“ řekl Alexej. „Opravená a znovu použitá mobilní startovní plošina.“

„A co ta dělá? To jsou nějaké zbraně?“

„Ne,“ odpověděl Alexej. „To je zdroj energie.“

„K čemu?“

Myra jí tiše řekla: „Spousta se toho změnila, mami. Podívej se nahoru.“

Na velkém dopravníku bylo připevněno něco, co připomínalo menší továrnu, ve které se jakési podivné stroje pohybovaly v očividné souhře. V podstatě vypadaly jako nákladní auta, na bocích ale měly připevněná křídla slunečních baterií a na střechách zase jakési kladky, takže vypadaly jako kabiny lanovky sundané z lana. Všechny byly označeny logem Vesmírného výtahu.

Ta podivná vozidla se řadila před jakousi stříbrně se třpytící stuhou, ne širší než Bisesina dlaň, která se zvedala z plošiny. Nákladní vozy postupně přijížděly k té stuze, sklonily svou výkyvnou kladku a vzápětí začaly prudce stoupat k obloze.

Bisesa o krok ustoupila a zvedla hlavu, jak se snažila zjistit, kam ta stuha vede. Stoupala stále výš, Bisesa viděla, jak po ní šplhají nákladní vozy jako korálky po niti. Stuha byla prohnutá k nebi, s perspektivou se narovnávala a stalo se z ní vlákno mírně nakloněné od osy, drážka vyrytá do oblohy. Zvedla hlavu ještě výš, jak hledala to, co drží stuhu v takové poloze...

Nedrželo ji nic.

„To snad není možné!“ vydechla. „Vesmírný výtah.“

Alexeje její reakce podle všeho zaujala. „Říkáme tomu Jákobův žebřík. Je to takový malý zázrak už od roku 2069, Biseso. Vítám tě v budoucnosti. Tak pojd', musíme si někoho stopnout. Nebude ti vadit trocha stoupání?“

Museli se vyškrábat po zrezivělých příčlích připevněných z boku k plošině. Bisesa měla co dělat - v hibernákulu pořádně zeslábla a k tomu ještě ta kombinéza! Zbývající dva jí pomohli - Alexej lezl jako první a Myra jako poslední.

Když dorazili na horní část plošiny, dali jí pár vteřin na vydýchání. Nákladní auta jezdila pravidelně tam a zpátky, jejich motory tlumeně vrčely.

Jak byla na rozpacích, snažila se říct něco inteligentního. „Proč používají dopravník?“

Odpověděl jí Alexej: „Je lepší, když je základna výtahu mobilní. Většina z nich je ostatně umístěna na mořské hladině - staré ropné plošiny a tak podobně - včetně Bandary, té úplně první.“

„Bandary?“

„To je australský výtah, u Perthu. Ted' mu říkají Bandara. Podle legendy Austrálců o světovém stromě.“

„Proč je potřeba pohybovat základnou? Kvůli hurikánům?“

„To taky. I když, jak jsem říkal, dneska už mají hurikány celkem pod kontrolou.“ Vzhlédl k nebi. „Ale o kus výš číhají jiná rizika. Staré družice na nízkých oběžných drahách. Dokonce i objekty blízké Zemi. Asteroidy. Tohle zařízení vede opravdu hodně vysoko, Biseso, a musí se cestou vypořádat se spoustou nástrah. Můžeme už pokračovat?“

Dovedl je k jednomu z nákladních aut. Říkal mu „pavouk“. Křídla slunečních baterií měl složená na bocích a na střeše ten složitý kladkový mechanismus. Průhledný trup měl zaplněný nějakým nákladem - paletami a krabicemi. Pavouk se ve

skutečnosti stále pohyboval, jen pomaleji než chůze, v koloně naprosto stejných strojů, které se lišily jen registračními čísly vyznačenými na trupu - Bisesa si všimla, že pavouci tvoří jakousi složitou spirálovitou frontu.

Alexej šel vedle pavouka. Vyndal z kapsy nějaký plastový disk velikosti hokejového puku, který přitiskl pavoukovi k trupu. „Musíme mu dát chvilku, než se prokouše protokoly a zavede svoje rozhraní...“ Hbitě vyskočil pavoukovi na střechu a přitiskl další hokejový puk ke kladkovému mechanismu. Jakmile se vrátil k nim dolů, průhledné dveře vozu se odsunuly a muž se usmál. „Můžeme nastupovat! Myro, podej mi prosím ruku.“ Lehce skočil do vozu a bezohledně začal dveřmi vyhazovat náklad. Myra mu pomáhala tím, že vyházené věci odsouvala stranou.

„Jen aby bylo jasno,“ ozvala se Bisesa nejistě, „tohle bychom asi neměli dělat, že? Vypadá to, že chceme utéct v nákladním autě.“

„Je vhodné i pro lidi,“ prohlásil Alexej sebevědomě. „Přetlakové. Má dobrou ochranu proti záření, a tu budeme potřebovat. Strávíme docela dost času ve van Allenových pásech. S výbavou, kterou mám s sebou, nám nic nehrozí. Mysleli jsme si, že nejlepší bude, když tě dostaneme z planety co nejrychleji, Biseso.“

„Proč? Myro, ty před něčím utíkáš? A já?“

„Tak trochu,“ odpověděla Myra.

Ozval se Alexej: „Musíme si nastoupit. Už jsme skoro u stuhy.“

Jakmile Alexej vyprázdnil nákladní prostor, přivolal svůj kufr. Ten s pomocí hydraulických nožek bez problémů vyskočil do trupu pavouka. Myra šla za ním, takže vedle šinoucího se pavouka teď šla jen Bisesa.

Myra k ní natáhla ruku. „Mami? Tak pojd'. Nic to není.“

Bisesa se rozhlédla přes spleť pavouků po modré obloze nad Canaveralem, na vzdálené rampy. Měla takovou zvláštní předtuchu, že se sem už možná nikdy nevrátí. Možná už nikdy v životě nevstoupí na Zemi.

Zhluboka se nadechla. I přes pachy oleje a elektrických rozvodů cítila slanou vůni oceánu.

Potom prudce vykročila z plošiny transportéru do pavouka, jeden krok, druhý. Myra ji objala, jak ji vítala na palubě.

Vnitřek trupu byl holý, byl totiž určen jen k občasnému pobytu lidí. Ve výšce pasu bylo připevněno madlo a ve stěnách byla vestavěna malá rozkládací sedátka. Výhled průhledným trupem částečně zakrývala velká složená křídla solárních panelů.

Alexej měl napilno. Na vnitřní stěnu trupu připevnil displej, poklepal na něj a dveře se zase zasunuly. „A je to!“ Zhluboka se nadechl. „Konzervovaný vzduch,“ řekl. „Neznám nic lepšího.“ Bylo vidět, že teď, když je někde zavřený, se mu ulevilo.

Bisesa se ho zeptala: „Ty jsi Vesmířan?“

„Ne tak úplně. Narodil jsem se na Zemi, ale většinu svého života jsem strávil mimo ni. Asi jsem si zvykl na prostředí, které si člověk může řídit sám. Tam venku v přírodě je to pro mě trochu - zahlcující.“ Natáhl ruku ke své tváři a odlepil si z ní tetování.

Bisesa se dotkla tváře a cítila, jak se i její tetování odlupuje jako vrstva vosku. Schovala si je do kapsy v kombinéze.

Alexej jim poradil, aby si sedly. Bisesa vytáhla sedátko a všimla si úzkého samonavíjecího bederního pásu, kterým se připoutala. Myra ji odhodlaně následovala.

Pavouci ve frontě před nimi mizeli, už byla vidět stuha, svislé stříbrné lano přímo před nimi.

Alexej vysvětloval: „Teď se stane to, že se náš pavouk zachytí stuhou pomocí kladek nad námi. Jasně? Jakmile získá trakci, začne stoupat. Pocítíte trochu zrychlení.“

„Jak velké?“ zeptala se Bisesa.

„Asi tak půl G. A asi jen deset vteřin. Potom, jakmile dosáhneme maximální rychlosti, budeme stoupat plynule.“

„A jaká je maximální rychlost?“

„Jen dvě stě kilometrů za hodinu. Ta stuha je ve skutečnosti dimenzovaná na dvojnásobek. Zablokoval jsem omezovač rychlosti, kdybychom to náhodou potřebovali.“

„Doufejme, že k tomu nedojde,“ reagovala Bisesa odměřeně.

Myra vzala svou matku za ruku. „Pamatuješ, jak jsme se jely podívat na spuštění australského výtahu? Bylo to těsně po sluneční bouři. Bylo mi asi tak osmnáct. Tam jsem se taky znovu potkala s Eugenem. A teď jsou výtahy po celém světě.“

„To byl ale den! Stejně jako ten dnešní.“

Myra jí stiskla ruku. „Jsi ráda, že jsem tě vzbudila?“

„To zatím ještě nevím.“ Usmívala se ale od ucha k uchu. Kdo by tomu odolal?

Alexej sledoval tu rodinnou scénku s rozpaky.

Posouvali se ke stuze. Nad hlavami se jim s neohrabaným boucháním rozkládala soustava kladek. Stuha byla opravdu úzká, na šířku měla jen čtyři nebo pět centimetrů. Zdálo se nemožné, že by dokázala unést váhu tohoto vozidla, natožpak stovek nebo dokonce tisíců dalších. Pavouk se ale šinul vpřed bez jediného zaváhání.

Soustava kladek se zvedla, sevřela se kolem stuhy a pavouk s trhnutím, které jim stlačilo žaludek, vyrazil vzhůru.

11. STUHA

V tom okamžiku opustili pavouci farmu a stoupali do jasného slunečního světla. Když Bisesa vzhlédla, spatřila stuhu ztrácející se v dálce na nebi bez mráčku. Nad nimi se posouvaly lesklé perly ostatních pavouků šplhající před nimi vzhůru do neznáma.

A když pohlédla dolů, mezerami mezi slunečními panely sledovala, jak se svět pod ní zmenšuje a jak se jí otevírá úchvatný pohled na celý mys. Zaclonila si oči před sluncem. Viděla rampy, budovy i rovné silnice, po kterých jezdily generace astronautů. Na ranveji odpočíval nějaký vesmírný letoun, černobílá můra. A o kus dál stála vedle zrezivělé rampy bílá jehla. Musel to být Saturn V, který má možná vynést repliku Apolla 10, dalšího průzkumníka před přistáními na Měsíci před sto lety. Oni už teď ale byli výš než špička Saturnu, výš než astronauti, kteří vystupovali po startovní rampě ke svým lunárním lodím.

Stoupali rychle a stejnoměrně. Brzy už měla rozhled po kilometrech pláže. Canaveral jako by byl víc voda než země, škraloup hlíny na stříbřité kůži velkého oceánu, který se rozkládal až k východnímu obzoru. A viděla auta i nákladáky zaparkované na silnicích i vedle pláže, kterým se na anténách třepetaly americké vlaječky.

„Lidé se sem stále jezdí podívat,“ řekl Alexej s úsměvem. „Slyšel jsem, že je to pěkná podívaná, když začne Saturn stoupat k nebi. Žebřík je ale úchvatnější, svým způsobem...“

Trhlo to s nimi.

„Omlouvám se,“ řekl Alexej. „Konec akceleraace.“ Poklepal na displej, teď se na něm objevil jednoduchý panel, který zobrazoval výšku, rychlost, tlak vzduchu a čas. „Tři sta metrů vysoko, rychlost maximální, takže teď až nahoru pojedeme úplně hladce.“

Země pod nimi se zmenšovala, historický nepořádek na Canaveralu se zmenšil do podoby mapy.

Po minutě, ve výšce čtyř kilometrů, se začal svět zakulacovat, východní obzor oceánu se prohnul do obrovského oblouku. S trhnutím se rozevřela velká křídla slunečních baterií a stočila se k zemi.

„Já to nechápu,“ ozvala se Bisesa. „Ty mají dodávat energii? Přijde mi, že sluneční články jsou na spodní straně.“

„To je správně,“ vysvětloval jí Alexej. „Pavouci získávají energii z laserů na zemi.“

„Viděla jsi je přece, mami,“ dodala Myra.

„Takže napájení zůstává na zemi. Dobře. A jak dlouho bude trvat naše cesta?“

„Nad geostacionární bod? Až nahoru k odpojení? Zhruba dvanáct dnů,“ odpověděl Alexej.

„Dvanáct dnů v téhle krabici?“ Bisesa se navíc nelíbil význam toho výrazu, odpojení.

„To je obrovská konstrukce, mami,“ řekla Myra, zjevně však takhle cestovala také poprvé, protože její slova nezněla nijak přesvědčivě.

Po několika dalších minutách vystoupali do osmi kilometrů, výš, než kam vyletí většina letadel, když se ozvalo zařinčení a pavouk se zatřásl. Kladkový mechanismus nad jejich hlavami změnil uspořádání, když zapojil do práce jinou sadu kol a kladek.

A potom se náhle změnila i samotná stuha, z úzkého pásku širokého jako Bisesina dlaň na pruh široký jako rozevřené noviny. Viděla, jak se ostře stáčí. Jejich pavouk se teď držel jednoho z okrajů stuhy.

Alexej jim prozradil: „Tohle je standardní šířka stuhy, po většinu délky na oběžnou dráhu. Ve spodních vrstvách atmosféry je užší, s ohledem na nebezpečí, která jí tam hrozí. Ovšem špatné

počasí se teď většinou daří udržet na uzdě. Největší problémy totiž stuha mívá ve chvíli, kdy startuje některý z těch Saturnů; to se potom třese celá země a můžu vám říct, že se kvůli tomu ozývá dost reptání.“

Deset kilometrů, dvanáct, patnáct, vzdálenost prostě stále narůstala. Křivka Země byla čím dál zaoblenější a nebe nad Bisesinou hlavou začalo přecházet do tmavomodré. Uvědomila se, že se už nacházejí nad hustšími vrstvami atmosféry.

K dalšímu náhlému přechodu došlo ve chvíli, kdy se barva stuhy změnila na zlatou - je potažena kovem, který ji chrání před korozivními účinky kyslíku ve velkých výškách, vysvětlil jim Alexej, ionizovaného plynu v řídkých horních vrstvách pozemského vzduchu.

A zatím stoupali stále výš a výš.

„Uděláme si trochu pohodlí.“ Alexej poručil svému kufru, aby se otevřel. „Vzduch se změní ve vesmírnou směs - nižší tlak, třetina atmosférického, ale víc kyslíku. Na přechodnou dobu tu máme kyslíkové masky.“ Ukázal je, i s baterií lahví. „A taky bude zima. Vaše kombinézy by vás měly dostatečně zahřívat. Mám tu i ohřívací příkrývky.“ Začal se přehrabovat v kufru. „Nějaký čas si tu pobudeme. Mám tady skládací kempová lehátka a křesla. Kopulovitý stan pro případ, že nebudete chtít spát pod hvězdami, abych tak řekl. Mám ohřívač jídla a pití. Budeme muset recyklovat vodu. Nedá se nic dělat, ale mám dobré zařízení na úpravu vody.“

„Nemáme skafandry,“ konstatovala Bisesa.

„Neměli bychom je potřebovat, pokud se nic nestane.“

„A pokud se něco stane?“

Pohlédl na ni, jako by odhadoval její psychickou odolnost. „V druhém nejhorším případě uvízneme na laně. Existuje celá řada nouzových mechanismů, které by nás mohly udržet naživu, dokud nám nepřijde někdo na pomoc v jiném pavouku. I kdybychom

ztratili tlak, máme záchranné bubliny. Koule pro křečky. Nejsou pohodlné, ale jsou praktické.“

Koule pro křečky? Bisesa tajně doufala, že na ně nikdy nedojde. „A co ten nejhorší případ?“

„Ztratíme úplně spojení se stuhou. Jistě víš, že určitý bod na výtahu leží na geostacionární orbitě, takže se otočí kolem Země přesně za čtyřadvacet hodin. To je ve skutečnosti jediná výška, která se nachází na orbitě, striktně vzato. Pod tímhle bodem se pohybujeme příliš pomalu a nad ním zase příliš rychle na to, abychom se udrželi na oběžné dráze.“

„Takže kdyby pavouk ztratil trakci...“

„Pod geostacionárním bodem spadneme zpátky na Zemi.“ Zabušil na průhledný trup. „Možná na to nevypadá, ale je vyroben tak, aby vydržel návrat z nízké oběžné dráhy.“

„A nad tím bodem? Odletíme pryč od Země, že?“

Zamrkal. „Tak nějak by to bylo. Nelámej si s tím hlavu.“ Nabídl jim baňku. „Dáte si někdo kávu?“

Myra zavrčela: „Možná bychom nejdříve měli vyndat tu tvoji fantastickou toaletu.“

„Dobrý nápad.“

Zatímco si hráli s toaletou, Bisesa vyhlédla ven.

Jak tak tiše stoupali do nebe, brzy dosáhli výšky sta kilometrů. Ted' byli výš, než se kdy dostali první průkopníci raketových letadel, stroje X-15. Obloha nad ní byla celá černá a přímo na obzoru se třpytily hvězdy v místech, kam stuha, ve slunečním světle zářivě zlatá, ukazovala jako nějaká šipka. Když pohlédla tím směrem, neviděla žádné známky struktur dále na stuze, žádné stopy po hmotě protizávaží, o němž věděla, že musí být upevněno na druhém konci stuhy, nic než třpytivé korálky dalších pavouků šplhajících po tomto vlákně do nebe. Tušila, že stále ještě nedokázala pojmut rozměry tohoto výtahu, ani vzdáleně.

Po hodině a půl stoupání skončil rychlý sled událostí ze začátku cesty. Někde po překonání výšky tří set kilometrů už viděla obzor po celém obvodu Země a stuhu mířící přímo dolů ke známým obrysům amerického subkontinentu hluboko pod ní. Uvědomila si, že během tohoto výjimečného stoupání kolem ní sice budou rotovat hvězdy, ale Země pod ní bude stále na stejném místě. Připadala si, jako by byla přenesená do středověkého vesmíru, Danteho kosmu, kde Země stojí na místě a kolem ní obíhají všechny hvězdy.

Když vstala, cítila se podivně lehce. Jeden z Alexejových ukazatelů na displeji sledoval snižování přitažlivé síly s tím, jak se vzdalovali od obrovské hmoty Země. Už klesla o několik procent ve srovnání s úrovní u mořské hladiny.

To tiché kolmé stoupání, ta vzdalující se Země, ten paprsek svítící stuhy, který jí ukazoval cestu, ten mírný pokles hmotnosti - byl to kouzelný zážitek, mrazivě zneklidňující, jako kdyby stoupala do nebe.

Dvě hodiny po „startu“ se stuha znovu změnila, rozšířila se na dvojnásobek standardní šířky a prohnula se - přesto byla široká jen zhruba dva metry a mírně se stáčela.

Bisesa se zeptala: „Proč je teď ještě širší?“

„Vesmírný odpad,“ odpověděl Alexej. „Myslím tím úlomky starých kosmických lodí. Kusy zmrzlé moči astronautů. A podobné věci. Mezi pěti a sedmnácti sty kilometry výšky je riziko jejich výskytu nejvyšší. Takže máme trochu větší šířku, abychom se dokázali vyrovnat s případnými nárazy.“

„A jestli něco narazí do nás...“

„Všechno dost velké na to, aby přetrhlo stuhu, se sleduje, a my jen odsuneme celý ten cirkus stranou pomocí dopravníku na zemi. Cokoli menšího udělá do stuhy díru, ona je ale dost chytrá na to, aby se sama opravila. Jediný problém by nastal, kdybychom měli

takovou smůlu, že by nás zasáhlo něco malého přicházejícího z boku, podél stuhy.“

„Proto je asi taky ta stuha prohnutá,“ usoudila Bisesa.

„Ano, aby ji nic nepřetrhlo. Není se čeho bát.“

Myra, která se právě dívala ven, řekla: „Asi vidím dalšího pavouka. Na druhé straně stuhy. Myslím - no pane jo!“

Druhý pavouk s hvízdáním proletěl kolem dolů k zemi a minul je sotva o půl metru. Všichni sebou podvědomě trhli. Bisesa tak na chvilku ukázal, jak rychle se pohybují.

„Stavitel,“ řekl Alexej, příliš rychle na to, aby jeho hraný klid působil věrohodně. „Putuje po stuze dolů a přidává k jejímu okraji dalších pár centimetrů.“

Bisesa se zeptala: „Z jaké látky je stuha vyrobená?“

„Z fullerenu. Uhlíkových nanotrubiček. Malé válečky z atomů uhlíku spletené do vlákna. Nesmírně pevné. Celá stuha se napíná, rotace Země se snaží od sebe odhodit protizávaží, jako když dítě točí kamenem na provázku. Žádná běžná látka není dost pevná. A tak pavouci lezou nahoru a dolů, tkají další proužky a všechno to spojují lepicí páskou.“

Mechaničtí pavouci, kteří bez ustání splétají pavučinu vedoucí do nebe.

Stoupali většinou mlčky, protože ti dva nechtěli mluvit.

„No tak! Už jsem pryč ze Země. Teď už mi můžete říct, co se děje. Proč jsem tady, Myro?“

Oba váhali. Potom promluvila Myra: „Mami, je to složité. Zaprvé, poslouchá nás celý svět.“

„To vozidlo je chytré.“ Alexej ukázal prstem kolem sebe. „Všude kolem nás jsou odposlouchávací zařízení.“

„Aha.“

„A za druhé,“ dodala Myra, „ty už to stejně víš.“

Alexej pokračoval: „Věř mi, na rozhovory budeme mít ještě spoustu času, Biseso. Protože až dorazíme k odpojení, bude to teprve začátek naší cesty.“

„Cesty kam? Ne, neodpovídej mi na to.“

Myra řekla: „Myslím, že tě ta odpověď překvapí, mami.“

Bisesa by přivítala, kdyby si mohla promluvit s Myrou, ne o přísně tajných záležitostech a osudu Sluneční soustavy, ale prostě jako matka s dcerou. Myra jí neřekla téměř nic o tom, co se událo v jejím životě od chvíle, kdy se Bisesa nechala zchladit. Zdálo se ale, že se k tomu jen tak brzy nedostanou. Myra jí připadala nezvykle nesmělá. A teď k tomu přítomnost Alexeje, se kterým sdíleli tuhle malou kapsli, ji před ní uzavřela ještě víc.

Bisesa začala cítit únavu, tvář a studené ruce, žaludek zahřátý kávou, mysl otupenou tím vytrvalým stoupáním. Navlékla si kuklu a rukavice, které našla v kapsách. Naskládala příkrývky z kufru na podlahu, jednu přetáhla přes sebe a lehla si. Bylo tam ticho, necítila žádný pohyb, klidně mohla být na jednom místě, vznášet se nad pomalu odlétající Zemí. Pohlédla nahoru na stuhu a zkoumala, jak daleko dokáže sledovat její linii.

Došlo k dalšímu přechodu, když se stuha změnila ze zlaté na svou obvyklou stříbrnou. A později se zase zúžila. Více než sedmnáct set kilometrů vysoko, osm hodin po opuštění Země, se nacházeli ve větší výšce, než v jaké kdy létala naprostá většina družic vyrobených lidmi.

Bisesa si všechno tohle nejasně, periferně uvědomovala. Většinou podřimovala.

Probudilo ji trnutí, krátká akcelerace, která ji silněji přitiskla k pokrývkám.

Posadila se. Alexej s Myrou seděli na svých vyklápěcích sedátkách. Myra měla oči navrch hlavy, ale Alexej se tvářil vyrovnaně. Alexejův displej na stěně blikal červeně.

Cestovali třináct hodin, ve výšce více než dvou tisíc šesti set kilometrů. Když se Bisesa pohnula, měla pocit, že se vznese do vzduchu. Přitažlivost klesla zhruba na polovinu. Země vypadala titěrně, koule visící na konci stříbrného provázku.

Kolem nich prolétali další pavouci, které při svém zrychleném stoupání předjížděli.

„Zrychlili jsme, že? Co se děje?“

„Někdo nás pronásleduje,“ sdělil jí Alexej. „Museli jsme s tím počítat. Takže už vědí, že tady jsme.“

„Pronásleduje?“ Bisesa si představovala hrůzný obraz řízené střely stoupající z prastaré startovní plošiny na Canaveralu. To ale byla hloupost. „Nemůžou riskovat, že by si zničili stuhu.“

„Máš pravdu,“ řekl Alexej. „Ta stuha je mnohem cennější než my. A stejně tak nechtějí zastavovat pohyb pavouků. Mohli by nám odpojit napájení. Po tomhle laně ale přepravují náklad, který má cenu miliard.“

„Co tedy můžou dělat?“

„Mají superpavouky. Ty dovedou jezdit rychleji. Bude to trvat několik dnů, ale nakonec by nás ten superpavouk dohonil.“

Myra se nad tím zamyslela. „Jak dokáže předstihnout všechny ty pavouky pod námi?“

„Stejně jako my. Ostatní mu zkrátka musí uhnout z cesty. My teď stoupáme stejně jako superpavouk, dvojnásobkem normální rychlosti. Vlastně jsem nás napojil na superpavouka, takže můžeme kopírovat jeho rychlost. Nejspíš nás nedokáže dohonit. Jakmile si to představitelé na Zemi uvědomí, vzdají to.“

„Dvojnásobek normální rychlosti... Je to bezpečné?“

„Tyhle systémy jsou kalibrované pro lidi; mají v sobě zabudované silné bezpečnostní pojistky.“ Neznělo to ale kdovíjak přesvědčivě.

Trvalo jen několik minut, než se z displeje ozval další signál a jeho barva se změnila na zelenou. Alexej se usmál. „Už to pochopili. Můžeme zpomalit. Chyťte se něčeho.“

Bisesa sevřela madlo.

Zpomalovali několik vteřin a nebylo to právě příjemné. Příkrývky vzlétly z podlahy a chemická toaleta začala hučet, jak se podtlaková čerpadla snažila udržet její obsah uvnitř, aby nevylétl do vzduchu.

Myra nevypadala příliš zdravě a Bisesa cítila, jak se jí zvedá žaludek. Všichni si oddechli, když se přitažlivost obnovila.

Displej ale znovu začal blikat červeně. „No teda!“ řekl Alexej.

Bisesa se zeptala: „Co je to teď?“

Usilovně pracoval s displejem. „Nestoupáme tak rychle, jak bychom měli.“

„Nějaká porucha pavouka?“

„Ne, to ne. Navíjejí stuhu.“

„Navíjejí?“ Bisesa si hned představila pavouka jako rybu na konci monstrózního rybářského vlasce.

„Je to trochu drastické, ale jde to udělat. Stuha je pěkně vzácná věc.“

„Co budeme dělat?“

„Můžeš třeba zavřít oči. A zase se něčeho chytit.“ Poklepal na svůj displej a Bisesa cítila, jako by se od trupu něco oddělilo.

Pevně sevřela víčka.

Následoval záblesk, viditelný i skrz zavřená víčka, a kabina se lehce zakymácela.

„Bomba,“ řekla Bisesa. Cítila trochu rozčarování. „Jak kruté! Asi jsem od tebe čekala něco víc, Alexeji.“

„Byl to jen varovný výstřel, mikrofúzní pulz. Nic jsem nepoškodil. Je ale dobře viditelný ze Země.“

„Dáváš jim tak najevo, že jsi schopen odpálit stuhu, pokud nás nenechají na pokoji.“

„Nebylo by to nic těžkého. Je dost náročné chránit stovky tisíc kilometrů stuhy tenké jako papír před úmyslnou sabotáží...“

Bisesa se zeptala: „Neublížili bychom tím někomu?“

„Ne tak, jak myslíš, mami,“ odpověděla jí Myra. „Před několika lety zaútočili izolacionističtí teroristé na Modimo.“

„Modimo?“

Odpověděl jí Alexej: „Výtah Africké aliance. Pojmenovaný myslím podle zimbabwského boha nebes. Nikdo nebyl zraněn, stejně jako nikomu nic nehrozí teď. Jde o hospodářskou hrozbu.“ Pohlédl však nejistě na svůj displej.

Bisesa se ho ostře zeptala: „A když tvůj trik prokouknou? Vyplníš tu hrozbu?“

„Myslím, že bych to neudělal. Můžou si ale oni dovolit takové riziko?“

Bisesa odpověděla: „Mohli by nás prostě zabít. Vypnout přísun energie. Recyklaci vzduchu. Byli bychom bezmocní.“

„Mohli by. Ale neudělají to,“ namítl Alexej. „Chtějí vědět, co víme my. Kam máme namířeno. Takže budou trpěliví v naději, že nás dopadnou později.“

„Doufám, že máš pravdu.“

Displej jako by v reakci na to opět zezelenal. Alexej se zase usmíval od ucha k uchu. „Tak to bychom měli. Dobře! Kdo si dá fazole?“

12. OPERAČNÍ CENTRUM MOUNT WEATHER

Bella očekávala, že schůzka s Bobem Paxtonem proběhne v jejím úřadu v budově bývalého ředitelství NASA na ulici E ve Washingtonu, bloku z betonu a skla, který byl po erozi způsobené sluneční bouří opraven a renovován.

Paxton se s ní ale sešel před budovou. Stál u otevřených dveří limuzíny. „Bello!“ Vůz byl součástí kolony, kterou doplňovaly uniformovaní důstojníci námořnictva a agenti FBI v modrých oblecích.

Připadal jí směšný - starší muž škrobeně upjatý ve své nejparádnější uniformě, který tu stojí jako nějaký poslíček. V dopoledním slunci se mračil. Pochopila, že patří k těm, kteří už slunci nedůvěřují, ještě víc než většina ostatních příslušníků jeho poznamenané generace.

„Dobrý den, Bobe. Vyrážíme na projíždku, že?“

Strojeně se usmál. „Musíme přesídlit na bezpečnější pozici. Musíme řešit záležitosti globálního významu, které jsou důležité pro budoucnost života na planetě. Doporučuji se sejít v Mount Weather. Dovolil jsem si už všechno zařídit. Je to ale zcela ve vaší kompetenci.“ Pohlédl na ni a napětí, které mezi nimi panovalo ode dne, kdy nastoupila do úřadu, se začalo uvolňovat.

Nikdy o Mount Weather neslyšela. Neviděla ale žádný problém v tom, aby mu vyhověla. Nastoupila do vozu a on přisedl k ní, budou celou tu cestu o samotě.

Vyrazili. Kolona vyjela po 66. silnici a odbočila na 50. státní, směřující na západ. Silnice byly plné aut, ale oni jeli rychle.

„Jak daleko pojedeme?“

„Budeme tam za půl hodiny.“ Paxton tam seděl a mračil se, zjevně podrážděný.

„Vím, co vám leží na srdci, Bobe. Je to profesor Carel, že?“

Svaly na bledých tvářích se mu začaly napínat, jako by toužil po žvýkačce. „O tom starém Angličanovi nic nevím.“

„Určitě jste si ho dal prověřit.“

„Ze všech možných stran. Nemá s tím ale vůbec nic společného. Nepatří do té party.“

„Pozvala jsem ho,“ řekla pevně. Ten starší britský vědec podle ní ve skutečnosti patřil do party, do hlouběji a déle propojené party, než byla ta, kterou tvořila s Paxtonem.

Profesor Bill Carel býval postgraduálním studentem, který spolupracoval se Siobhan McGorranovou, další britskou astronomkou, která se zapojila do společného úsilí při budování štítu proti sluneční bouři. Ta si po bouři vzala Buda Tooka a potom ho ošetřovala, když onemocněl rakovinou, krutým následkem onoho úžasného dne. Tahle osobní vazba byla vlastně kanálem, kterým ji Carel kontaktoval a snažil se ji přesvědčit, že může přispět svou troškou při řešení problému s objektem ve Sluneční soustavě, o němž se doslechl díky různým klepům a náznakům.

Pokoušela se něco z toho Paxtonovi vysvětlit, on nad tím ale jen mávl rukou. „Je to kosmolog, sakra! Celý svůj život jen civí do vzdáleného vesmíru. K čemu by nám dneska mohl být?“

„Zkuste se na to dívat bez předsudků, Bobe,“ řekla pevně.

Ztichl a nepromluvil až do konce jejich jízdy. Bella vychovávala dítě, byla zvyklá na trucování, takže si ho prostě nevšímala.

Po osmdesáti kilometrech odbočili na 101. silnici, úzkou dvouproudovou okresku, která stoupala do hor. Na vrcholu stoupání dorazili k linii oplocení z ostnatého drátu. Na vybledlé ceduli bylo napsáno:

MAJETEK USA

VSTUP ZAKÁZÁN

Za ním rozeznela Bella několik omšelých hliníkových bud a za nimi nějakou sklovitou stěnu.

Museli počkat, dokud se jejich vozy nespojí se zabezpečovacím systémem základny. Bella si všimla malé tečky laserového světla, když ji kontrolovali.

„Takže tohle je ten Mount Weather,“ otočila se na Paxtona.

„Dvě stě hektarů pozemků v Modrých horách. V padesátých letech dvacátého století tady postavili kryt, který měl sloužit vládním představitelům z hlavního města v případě jaderné války. Přestal být používán, ale byl obnoven po 11. září 2001 a znovu po roce 2042. Ted' ho v podstatě vláda USA zapůjčila Světové vesmírné radě.“

Bella se snažila potlačit úšklebek. „Bunkr z dob studené války, války proti teroru a ted' války s nebem. Myslím, že je to příznačné.“

„Spravují ho především příslušníci námořnictva. Slouží jako vězení a zásobárna vzduchu. Slyšel jsem, že Mount Weather je dobrý soused. Udržují silnice a v zimě je pluhují. I když sněhu už ted' bývá poskrovnu...“

Předpokládala, že kolona projede k nějaké bráně v té lesklé, neprostupné stěně. Lekla se, když se kus země pod autem, i s několika rostlinami, proměnil ve výtah, který je odvezl někam do tmy.

Bob Paxton se smál, když klesali. „Připadám si, jako bych se vracel domů.“

Když usmívající se mladí příslušníci námořnictva celou skupinu prověřili a doprovázeli je do jednací místnosti, Bella zahlédla kousek z Mount Weather.

Stropy byly nízké, vyložené šedivými panely, chodby úzké. Ale tyhle neatraktivní chodby obklopovaly malé, staromódní městečko. Byla tam televizní a rozhlasová studia, restaurace, malá stanice městské policie a dokonce i krátká řada obchodů, všechno pod zemí, všechno provázené neustálým tlumeným hučením klimatizace. Vypadá to jako nějaké muzeum, napadlo ji, památník způsobu uvažování v polovině dvacátého století.

Alespoň, že jednacím místnost byla moderní, velká a světlá a vybavená chytrými stěnami a nástěnnými displeji.

A tam na ni čekal Bill Carel. V místnosti plné mohutných hřmotných lidí, většinou mužů, většinou v Paxtonově věku, většinou v nejrůznějších uniformách, stál Carel ve svém ošuntělém starém saku osamoceně vedle kávovaru.

Bella si nevšímalá Paxtonových kamarádů ve zbrani a zamířila přímo ke Carelovi. „Profesore, jsem ráda, že jste přišel!“ Potřásli si rukou, ta jeho byla vychrtlá, kostnatá.

Byl o trochu mladší než ona, jak si zjistila v jeho záznamech, něco přes padesát, vypadal ale křehce, vyzáblé, ve tváři jaterní skvrny, stál tam jako hromádka neštěstí. Sluneční bouře zničila mnoho životů, profesor možná trpěl nějakou nemocí. Oči v jeho tváři kostlivce ale byly jasné. Řekl jí: „Doufám, že můj podíl na celém projektu k něčemu bude a něčemu prospěje.“

„Nejste si jistý?“ Jeho nesmělost ji hluboce zklamala. Hydeovská polovina jejího já se už těšila, jak ho využije k tomu, aby šlápla Paxtonovi na palec.

„Jak si může být někdo jistý? Celá tahle situace je úplně nová. Ale moji kolegové na mě naléhali, abych se s vámi spojil - abych se spojil s někým.“

Přikývla. „Jak je vidět, jsem ráda, že jste to zkusil.“ Bella si nalila kávu a dovedla Carela k jeho židli. „Dohlédnu na to, abyste dostal slovo,“ pošeptala mu. „A potom si spolu ještě musíme promluvit o Tookeových.“

Nato absolvovala rychlé kolečko po místnosti, při němž se seznamovala a zdravila s ostatními. Kromě typických představitelů Vlasteneckého výboru tu byli i zástupci různých mezinárodních ozbrojených sil a států, které podporovaly Světovou vesmírnou radu.

Její první dojem o úrovni těchto delegátů nebyl valný. Rada se celá desetiletí zaměřovala pouze na „přípravnou“ a „poradenskou“ činnost, a od sluneční bouře se válka s nebem změnila ve studenou. A tak účast v Radě nepatřila mezi kariérními důstojníky k vysoce hodnoceným postům. Možná, že tahle místnost byla plná Bobů Paxtonů, fanatiků s ocelovým pohledem, nebo také hňupů odklizených na teplé místočko.

Přinutila se ale, aby je nehodnotila tak příkře. Pokud se totiž k Zemi skutečně blížila nějaká hrozba, tito muži a ženy byli těmi, kdo se s ní musí vypořádat.

Bob Paxton, stojící v čele stolu jako samozvaný předsedající, poklepal prsty na sklenici, aby mohl zahájit schůzi. Ostatní přítomní, možná pod vlivem hvězdy v podobě prvního člověka na Marsu, se okamžitě utišili a obrátili se k němu.

Paxton jim sdělil, že tato schůze má dva důvody. „Zprvé musíme seznámit předsedkyni Fingalovou se zdroji, které máme k dispozici. Za druhé se musíme zaměřit konkrétně na onu anomálii, která se právě blíží k oběžné dráze Jupiteru...”

„A v tomto bodě,“ přerušila ho Bella, „vyzvu profesora Carela, aby nám přednesl svůj příspěvek.“

Paxton neochotně souhlasil.

13. PEVNOST SOL

Paxtonova prezentace byla směsí odrážek, grafů a obrázků, z nichž některé byly trojrozměrné a animované. Hologramy se vznášely nad středem stolu jako nějaké reklamy na fantastické hračky. Její podstata však byla neradostná.

„Od sluneční bouře jsme věnovali nemálo prostředků na Zemi i mimo ni na sledování oblohy...”

Bella nabyla dojmu, že Země je posetá elektronickými očima, které zírají na nebe na všech vlnových délkách. To zahrnovalo i zařízení NASA jako starobylý řetěz Sítě vzdáleného vesmíru složené ze sledovacích systémů ve Španělsku, Austrálii a v Mohavské poušti, zařízení na sledování asteroidů v blízkosti Země v Novém Mexiku s názvem LINEAR a další zařízení Vesmírné strážce. Stejně tak obří radioteleskop v Arecibu věnoval většinu své kapacity nikoli astronomii, ale pátrání po nepřirozených signálech přicházejících z hvězd.

I astronomové pracující ve viditelném spektru najednou dostávali peníze na uskutečnění svých až dosud neuskutečnitelných snů. Bella zkoumala fotografie - bez fantazie pojmenovaných: Velmi velkého dalekohledu v Chile, Extrémně velkého dalekohledu v Maroku a monstra přezdívaného Sova, Ohromně velkého dalekohledu na místě zvaném Dóm C v Antarktidě, kde ocelová konstrukce z materiálu dostačujícího na stavbu druhé Eiffelovy věže podpírala monstrózní zrcadlo o průměru sto metrů. Sova měla plno práce s fotografováním zrodu prvních hvězd ve vesmíru a - což bylo mnohem důležitější - s mapováním povrchu planet nejbližších hvězd.

Neméně působivá byla i zařízení mimo Zemi. Nejúspěšnější z nových vesmírných observatoří byla Kyklopská stanice, která

sledovala Zemi na její oběžné dráze ve stabilním Lagrangeově bodu. Byl tam sestaven dalekohled s jedinou, obří „Fresnelovou“ čočkou - nešlo tedy o zrcadlo, ale o složenou čočku.

Všechny tyto automatické oči využívaly ke sledování poznatky starých nadšenců SETI, kteří získali stoleté zkušenosti při teoretických studiích. Byly vytvořeny postupy detekce signálů všech druhů až po velmi krátké záblesky - možná šlo o zbloudilé záblesky laserových signálů se soustředěným paprskem, které byly rozeznatelné už od miliardtiny vteřiny trvání.

Paxton také hovořil o menších očích, jejich letce roztroušené po celé Sluneční soustavě až k oběžné dráze Neptunu. Ukázal jim trojrozměrný snímek Monitoru vzdáleného vesmíru X7-6102-016, který byl umístěn na oběžné dráze kolem Saturnu.

„Tohle jsou naše robotické hlídky, naše hraniční stráž,“ hřímal Paxton.

„MVV X7-6102-016 byl typický - vybavený nejmodernějšími vědeckými přístroji, jen zesílený a maskovaný. Tyhle malé stroje střeží naše nebe až na hranice Sluneční soustavy. A stejně bedlivě pozorují jeden druhého.“

„To je pravda,“ přerušil ho profesor Carel váhavě. „Vlastně jsem si toho všiml spíše díky tomu, že zničení MVV X7-6102-016 pozorovaly ostatní sondy, než že bych dokázal něco vyčíst z údajů, které poslala sonda samotná.“

Ozvala se Bella: „Takže žijeme v důkladně špehované Sluneční soustavě. Co k tomu ještě máte, Bille?“

„Zbraně.“ Paxton mávl rukou a snímek MVV X76102-016 se rozplynul.

„Tomuhle konceptu říkáme Pevnost Sol,“ řekl Paxton rázně. „Budujeme široká obranná pásma od vnějšku Sluneční soustavy do jejího středu, všechny se středem v domově lidstva na Zemi. Sama víte, madam, že jsme zaujali pozice až u Trojanů.“

Trojané představují hustý shluk asteroidů sledujících Jupiter na jeho oběžné dráze v Lagrangeově stabilním bodu. Bellina dcera Edna sloužila právě teď na Trojanské stanici, kde pracovala na nové generaci hvězdoletů, „Lodí A“. Všechno přísně tajné.

„Blíže ke středu máme asteroidy. Pro vojenské účely počítáme s linií A a středním pásem jako hranicí mezi vnější a vnitřní soustavou. Potom máme stanice v Lagrangeových bodech u Marsu a Země...“

V samotné soustavě Země-Měsíc byly zbraňové systémy umístěny na Měsíci a v lunárních Lagrangeových bodech a na oběžné dráze Země - útočné družice, které mohly zasypat každého vetřelce projektily, usmažit ho lasery záření gama nebo do něj prostě narazit. Základny byly rozmístěny i po Zemi, těžké lasery, částicová děla a modernizované mezikontinentální balistické střely z dob studené války, které stále dokázaly vynést svůj smrtící náklad mimo Zemi. Dokonce i v horních vrstvách zemské atmosféry neustále hlídkovaly obří letouny, vybavené zbraněmi, které dokázaly zničit přilétající střely. A tak dále. Zdálo se, že se prostor mezi Zemí a Měsícem ježí zbraněmi, od povrchu Země přes to, o čem Paxton hřímal jako o „LEO, HEO, GEO a super-GEO“ - nízká, vysoká a geostacionární oběžná dráha a všechno, co leží nad ní.

A ta neutajovaná válečná výzbroj byla jen začátkem. Bylo vyzbrojeno i všechno, co se vyzbrojit dalo. Dokonce i systémy na řízení počasí umístěné ve vesmíru, jako vesmírné čočky a zrcadla o průměru několika kilometrů, bylo snadné namířit jinam. Každou radlici bylo možné překout na meč.

Belle selhávala fantazie, když si zkoušela představit tu pomyslnou poslední zoufalou obrannou bitvu, která by mohla záviset na využití všech těch zbraní. Hrozila se i možnosti, že by tyto zbraně, vyrobené pro boj ve válce s nebem, mohly být stejně snadno obráceny proti nepříteli na Zemi.

Paxton řekl: „Ovšemže si uvědomujeme, že tato výzbroj by stejně nemusela dokázat sluneční bouři zabránit. Proto máme i nouzová řešení. Nevíme, čím nás Prvorození můžou zasáhnout příště. A tak jsme se pro jistotu podívali do minulosti na další neštěstí, ta přirozená, která nás kdy zasáhla, a na to, jak jsme se s nimi vypořádali...“

Přesunul se k novému schématu, pochmurnému členění katastrof.

Šlo o „lokální neštěstí“, která by zabila několik procent obyvatel světa, jako například velké sopečné výbuchy nebo světové války ve dvacátém století, „globální katastrofy“, které by zabily významnou část populace, například po dopadu malého asteroidu, a „události na úrovni vyhlazení“, tak ničivé, že by byla vyhubena podstatná část všech živočišných druhů a byl by ohrožen samotný život na Zemi. „Nebýt štítu,“ oznámil Paxton suše, „sluneční bouře by byla tou největší možnou událostí na úrovni vyhlazení, protože by roztavila zemský povrch až na podkladové horniny. Štít nakonec celou událost snížil na úroveň pouhé globální katastrofy.“

Dále řekl, že sluneční bouře vedla k rozhodnutí, že Země musí být odolnější pro případ možných útoků v budoucnosti.

„Pokoušíme se přebudovat naši průmyslovou bázi, abychom ji co možná nejrychleji dokázali přeměnit na režim obnovy v případě, že by nám hrozila některá z větších katastrof. Takže, pokud bychom například měli vybudovat nový štít, dokázali bychom to udělat efektivněji. Někdo by samozřejmě mohl tvrdit, že jako živočišný druh bychom se měli takto připravovat i v případě, že by Prvorození neexistovali.“

Máme jisté výhody. Infrastruktura, kterou jsme vybudovali ve vesmíru, by měla pomoci v obnově pozemské civilizace. Systémy řízení počasí, které by měly stabilizovat poškozené klima, stejně jako po sluneční bouři. Orbitální stanice, které by měly obnovit

stuhly u všech rozbitých výtahů. Vesmírné generátory energie a komunikační spojení. Nahoru se dají umístit i léčebná zařízení. Možná by dokonce bylo možné i nasytit svět, například pomocí orbitálních farem nebo lunárního zemědělství. Děti Země by na oplátku pomohly své zraněné matce.“ Ušklíbl se. „Kdyby ti pitomí Vesmířani spolupracovali.

Musíme ale jít ještě dále a uvažovat o té nejhorší možnosti.“ Každému na chvilku pohleděl do očí a přísně řekl: „Musíme počítat s možností vyhlazení.

Samozřejmě, že teď už žije část obyvatelstva mimo Zemi. Ozývají se ale hlasy, že není jisté, že by mimozemské kolonie přežily, pokud by byla Země totálně zničená. A proto máme další zálohy.“

Mluvil o sklepeních na Zemi i mimo ni, jedno bylo například vyhloubeno do lunární hory jménem Pico v Moři dešťů. Kopie moudrostí lidstva, uložené na zlatém listu i elektronicky. Sklady DNA. Zmražené zygoty. Skrýše, které může využít každý, kdo tam přijde, pokud dojde k vyhlazení lidstva. „Pozemská pošta“, zoufalý výkřik obsahující fragmenty lidské kultury, směřující ke hvězdám během sluneční bouře, byl skrýší jiného druhu.

„Dobře, Bille. Myslíte, že to bude stačit?“

Paxton odpověděl s kamennou tváří: „Ví někdo z vás, co byla Vesmírná opera? Fantazie ze vzdálené budoucnosti, popisující války mezi galaxiemi, hvězdolety velké jako celý svět. Od 2. světové války uplynulo teprve jedno století - jen sto padesát let od doby, kdy hlavním dopravním prostředkem při válečných operacích byl kůň. A přesto musíme čelit hrozbě z hvězdných oper. Za takových tisíc let budeme už natolik rozptýlení, že už nás nevyhubí nic menšího než výbuch jádra galaxie. Ale v téhle chvíli jsme stále zranitelní.“

Bill Carel se odvážil zvednout ruku. „Z toho také vychází logická úvaha, že druhý úder je mnohem pravděpodobnější teď, než někdy později.“

„Jo,“ zavrčel Paxton.

„A bez ohledu na vaši skvělou prezentaci, admirále, mají všechny ty strategie zjevné slabiny.“ Paxton se zhluboka nadechl, Carel si toho ale nevšímal. „Můžu?“

„Ovšem,“ vybídla ho Bella rychle.

„Za prvé, vaše zdroje mají nízkou hustotu, admirále. To, že máte stanici na oběžné dráze Jupiteru, neznamená, že dokážete odrazit hrozbu přicházející z této vzdálenosti od Slunce, ale z jeho opačné strany.“

„To si uvědomujeme...“

„A zdá se, že uvažujete ve dvou rozměrech, jako by se jednalo o nějakou pozemní válku starého druhu.“

Co když útok proti nám přijde mimo ekliptiku - myslím tím mimo rovinu Slunce a planet?“

„Chodil jsem po Marsu,“ řekl Paxton hrozivě. „Já vím, co je ekliptika. Ukazuje se, že ten nový bubák opravdu přichází v rovině téhle ekliptiky. Pro budoucnost zvažujeme i možnosti obrany mimo tuto rovinu. Vy ale víte stejně dobře jako já, že vysoká energetická náročnost takového přístupu tuhle možnost značně omezuje. Ano, profesore Carele, Sluneční soustava je nesmírně velký prostor. Ano, nedokážeme ho celý pokrýt. Co ale můžeme dělat jiného, než se o to snažit?“

Carel potlačil smích. „Všechny ty snahy jsou ale tak nicotné, že je v podstatě zbytečné...“

Paxton se zamračil a Bella zvedla ruku. „Prosím, Bille!“

„Omlouvám se,“ řekl Carel. „A dál je tu otázka účinnosti všech těch příprav proti hrozbě, která před námi právě vyvstala...“

„Skvěle!“ Paxton rozzlobeně vymazal všechny displeje. „Takže si promluvíme o té anomálii.“

Bella zatoužila po čerstvé kávě.

Ve srovnání s dlouhou a podrobnou diskuzí o Pevnosti Sol byla Paxtonova prezentace anomálie stručná.

Rychle zopakoval základní důkazy existence bubáka. „Ten objekt právě teď prolétá linií J, oběžnou drahou Jupiteru. Vlastně máme příležitost se s ní přímo setkat, protože bude náhodou prolétat blízko Trojánské stanice a my připravujeme možné scénáře takového setkání. A potom proletí pásem asteroidů kolem oběžné dráhy Marsu k Zemi, kam je podle všeho přesně namířena. My ale stále nemáme tušení o tom, co to je, ani co by to mohlo způsobit, až to sem dorazí, pokud to sem dorazí.“

Když se posadil, zavládlo na chvíli ticho.

Bill Carel pohlédl na Paxtona a rozhlédl se po ostatních, jako by očekával další příspěvek. „To je všechno?“

„To je všechno, co máme,“ řekl Paxton.

Carel řekl tiše: „Ani ve snu by mě nenapadlo, že byste mohli vědět tak málo - ještě dobře, že jsem přišel. Můžu, admirále?“

Bob Paxton pohlédl významně na Bellu, ta ale jen lehce pokývla hlavou a předala slovo Carelovi.

„Moje spojení,“ řekl Carel, „s tímhle bubákem pochází svým způsobem z let před sluneční bouří, když jsem spolupracoval s astronomkou Siobhan McGorranovou na sondě, kterou jsme nazvali ASK, neboli anizotropní sonda kvintesence...“

Paxton i jeho Vlastenci se zavrtěli a cosi zabručeli.

Anizotropní sonda kvintesence byla následníkem plavidla jménem Wilkinsonova mikrovlnná anizotropní sonda, která v roce 2003 zkoumala tlumené dozvuky Velkého třesku, a která poprvé určila proporce základních komponent vesmíru - baryonické hmoty, temné hmoty a temné energie. Právě temná energie, některými označovaná jako „kvintesence“, poháněla rozpínání

vesmíru. A úkolem ASK bylo měřit výsledek tohoto rozpínání vesmíru hledáním odrazů prvotních zvukových vln.

„Byl to opravdu velmi elegantní koncept,“ navazoval Carel. „Prvotní vesmír, malý, hustý a neskutečně horký, byl akustickou komorou plnou zvukových vln, které se šířily turbulentním médiem. Potom ale přišlo rozpínání.“ Rozpřáhl své drobné ruce. „Bum! Najednou vznikl prostor k ochlazování hmoty a spousta dalších fyzikálních podmínek.

Když došlo k rozpínání, tyto prvotní zvukové vlny se rozptýlily. Zanechaly ovšem po sobě stopy, protože jejich vzorec zahuštění ovlivňoval utváření prvních galaxií. Takže jsme doufali, že při mapování rozložení galaxií dokážeme rekonstruovat první zvuky.

To by nám na oplátku poskytlo stopy k fyzice kvintesence, temné energii, která v té době...”

Když už byly uniformy velmi neklidné, řekla Bella mírně: „Možná byste měl přikročit k jádru věci, Bille.“

Usmál se na ni. Měl vlastní displej, který rozprostřel po stole, ten se rychle spojil se subsystémem stolu. „Toto je profil rozpínání vesmíru.“ Byl to ježatý graf, vytvořený na logaritmických stupnicích, stoupající křivka. Popisoval, jak byla tato křivka vytvořena pomocí analýzy starého světla přicházejícího z nejvzdálenějších míst a pomocí korelací mezi strukturami pozorovanými v různých měřítkách. „Frekvence“ vzorů galaktických formací byla promítnuta zpět na frekvence oněch ztracených zvukových vln.

Tentokrát ho Paxton přerušil. „Pro všechno na světě, profesore Semtam’uku, netrapte mě už! Kam tím vším míříte?“

Carel poklepal na displej. „Jedna z mých studentek náhodou narazila na animaci zničení sondy MVV X76102-016.“

„To by mě zajímalo, jak se k tomu dostala,“ zavrčel Paxton.

Carel se nenechal vyvést z míry. „Jmenuje se Lyla Nealova. Nigerijka, děsivě chytrá. Při destrukci MVV došlo k podivné explozi, víte. Nevypadalo to, jako by ji zasáhla nějaká zbraň zvenčí. Spíš jako by se sama roztrhala zevnitř. Když si toho tedy Lyla všimla, vytvořila křivku rozpínání sondy MVV, aby zjistila, jak skončil její malý vesmír.“

Vyvolal další graf. Bella viděla, že se měřítko liší, ale závěr byl zřejmý. Křivka rozpínání sondy MVV se přesně shodovala s profilem vesmíru pořízeným sondou ASK. Dokonale, jak se přesvědčili, když Carel promítl oba grafy přes sebe.

Bella se ohromeně napřímila. „A co to tedy znamená?“

„Můžu se pouze dohadovat,“ odpověděl Carel.

„Tak do toho, u všech svatých!“ vyštěkl Paxton.

„Připadá mi, že MVV zničilo specifické a přesně umístěné použití temné energie neboli kvintesence. Roztrhala ji přesně stejná síla, která způsobila rozpínání vesmíru, nějak upravená na velikost toho malého plavidla. Stručně řečeno, jedná se o kosmologickou zbraň. Velmi pozoruhodnou.“ Usmál se. „Lyla ji nazvala bomba K.“

„Roztomilé!“ vyštěkl Paxton. „A můžeme tedy ten objekt nějak zastavit, sestřelit, odrazit?“

Zdálo se, že Carela takováto otázka překvapila. „Nevím, nemám nejmenší tušení. Tohle není jako sluneční bouře, admirále, to byla velmi energetická událost, ale nedokonale připravená. Tohle je fyzika naprosto neznámého druhu. Je velmi těžké si představit, že bychom na to dokázali zareagovat nějakým smysluplným způsobem.“

Bella se zeptala: „Bille, co se ale stane, jestli tahle bomba K skutečně doletí až k Zemi?“

Znovu ho taková otázka překvapila. „To snad musí být všem jasné. Pokud bude fungovat úplně stejně - nemáme důvod se

domnívat, že je její účinnost nějak omezená - proběhne to stejně jako u MVV.“ Roztáhl prsty. „Bum!“

Ticho v místnosti by se dalo krájet.

Bella se rozhlédla kolem stolu. Skoro se zdálo, že tyhle staré nebeské bojovníky nevyvede nic z míry. Teď jako by jim srazil hřebínek, mlčeli. Vyšlo najevo, že se jen tak naparují.

A co bylo ještě horší, podle všeho tahle „kosmologická“ technologie dokázala proniknout hladce tou vratkou a nákladnou obranou, kterou se lidstvo pokoušelo vybudovat.

„Dobře,“ řekla. „Máme jednadvacet měsíců, než ten objekt dorazí k Zemi. Co tedy podnikneme?“

„Musíme ho zastavit,“ reagoval okamžitě Paxton. „Je to naše jediná možnost. Obyvatelstvo žádným jiným způsobem ochránit nedokážeme - nemůžeme evakuovat celou tuhle zatracenou planetu. Vrhne na to všechno, co máme. Počínaje našimi zdroji na Trojánské stanici.“ Pohlédl na Bellu.

Bella věděla, co tím myslí. Lodě A. A také věděla, že by to s největší pravděpodobností znamenalo zapojení Edny do akce. Pro tuto chvíli tu myšlenku odsunula stranou. „Připravte operační rozkaz, Bobe! Nemáme ale žádný důvod se domnívat, že některá z našich zbraní bude co platná. Musíme o tom objektu zjistit něco víc a nalézt jeho slabiny. Profesore Carele, tímto vás zařazuji do našeho týmu.“

Carel sklonil hlavu.

Paxton pronesl důrazně: „Je tu ještě něco!“

„Ano?“

„Bisesa Duttová. Pohřešujeme ji. Utekla výtahem jako nějaká krysa kanalizací.“

To Bellu udivilo. „Vesmírným výtahem? Kam má namířeno?“

„Nevím. Právě opustila hibernákulum, je možné, že to neví ani ona. Někdo to ale ví, nějaký pitomý Vesmířan.“

„Admirále!“ zpražila ho Bella. „Takovéhle vyjadřování nám v ničem nepomůže.“

Pokusil se o úsměv, potlačil vztek. „Už budu hodný. Musíme ale najít Bisesu Duttovou za každou cenu.“

Bella si povzdychla. „Dobře. Teď si stejně musím promluvit s několika prezidenty. Máte ještě něco?“

Paxton zavrtěl hlavou. „Za hodinu uspořádáme telefonickou konferenci. A upozorňuji všechny, že si nepřejeme, aby se něco z dnešního jednání dostalo ven.“

Bella byla na konci schůze podrážděná. Fakt, že se sem Carel musel vecpat silou, pro ni znamenal, že brilantní prezentace automaticky neznamená porozumění problému. A kdyby si toho ta Carelova chytrá studentka nevšimla, ani zdaleka by se nepřiblížili k pochopení skutečné podstaty toho artefaktu, té zbraně, té bomby K.

Co jim ještě uniklo? Čeho dalšího si nevšimli? Co ještě?

14. STOUPÁNÍ NAD OBĚŽNOU DRÁHU

Téměř veškeré vzrušení z výstupu vyprchalo po prvních čtyřiaadvaceti hodinách. Bisesa by tomu nevěřila, když opouštěli Zemi, rychle ji to ale začalo nudit.

Jak postupně ztráceli přitažlivost, po celém vnitřku se vznášely různé věci, přikrývky a části oblečení a jídla. Jako by pořádali piknik v padajícím výtahu, napadlo Bisesu. Nejnepříjemnější asi byly lupy z Alexejovy vyholené hlavy. A nebylo snadné se umýt. Měli dost vody na pití, ale tahle nákladní kabina nebyla vybavená sprchou. Po několika dnech už kabina nevyhnutelně zapáchala jako záchod.

Bisesa se snažila využít toho času konstruktivně. Pracovala na své rehabilitaci po hibernákulu. Hodně spala a Alexej s Myrou jí pomáhali při jejích cvičeních v nízké gravitaci, když se odrážela od stěn a podlahy, aby si posilovala svaly. Takže svůj čas dělila mezi cvičení a spánek.

Alexej měl také co na práci. Stále dokola kontroloval systémy pavouka a dvakrát denně prováděl jejich kompletní test. Dokonce i vizuálně kontroloval těsnění a filtry kabiny. Při práci si mluvil pro sebe nebo zpíval zvláštní, znepokojivé ódy na sluneční světlo.

Bisesa stále ještě neměla příležitost promluvit si se svou dcerou - a vlastně o to ani nestála. Připadalo jí, že Myra je čím dál víc ponořená sama do sebe, zatímco Bisesa spala, rozvíjely se v ní ty nejtemnější deprese. To budeme řešit později, řekla si Bisesa v duchu.

Bisesa sledovala, jak se Země zmenšuje, dětská kulička na konci stuhy, která jako by se teď táhla donekonečna oběma směry.

Jednou řekla: „Kdyby se tak svět mohl otočit, abych si mohla prohlédnout i ostatní stuhy! Dokonce ani nevím, kolik jich je.“

Myra je počítala na prstech. „Modimo v Africe. Bandara v Austrálii, první ze všech. Tien-mu v Číně. Marahuaka ve Venezuele v Jižní Americe. Všechny nazvané podle bohů nebes. My Evropané máme Yggdrasil.“

„Pojmenovaný podle severského světového stromu.“

„Ano.“

„A Američané mají Jákobův žebřík.“

Alexej se usmál. „Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží.' První kniha Mojžíšova, dvacet osm, dvanáct.“

Myra řekla: „Amerika je stále velmi křesťanskou zemí. Myslím, že zamítli jména světových stromů ze všech jazyků původních obyvatel. Uspořádali k tomu referendum.“

„Proč v tolika kulturách existují legendy o světových stromech? Přejde mi to hodně nepravděpodobné.“

Alexej odpověděl: „Někteří antropologové tvrdí, že jde čistě o reakci na nejasnou budoucnost - vlnky a vlny, které připomínají větve nebo příčle. Nebo jde možná o legendu o Mléčné dráze. Další říkají, že by mohlo jít o fenomén vybíjení plazmy. Možná o sluneční aktivitu.“

Myra řekla: „Spousta lidí má z výtahů strach. Někteří je považují za rouhání. Za zkratku k Bohu. Přednedávnm jsme přece museli čelit hrozbě z nebes.“

„Proto také zaútočili na africký výtah,“ dodal Alexej. „Nemá to smysl, ale stejně to zkusí.“

„Na Vesmířana toho o pozemské kultuře víš hodně.“

„Zajímá mě. Sleduju ji ale zvenčí. Řekl bych, že antropologicky.“

Bisesa si připadala jako ve školce. „Předpokládám, že vy Vesmířané jste všichni racionální stejně jako počítače.“

„Ale kdepak!“ usmál se Alexej. „Pracujeme na celé nové sadě komplexů.“

Stále stoupali. Jak se planeta scvrkávala z velikosti fotbalového míče přes grapefruit po kriketový míček, nakonec už byla příliš malá na to, aby Bisesa dokázala rozeznat obrysy světadílů a do vědomí se jí vytrvale vtírala myšlenka, jak nesmírný je ten artefakt, po němž pomalu stoupá.

Po třech dnech stoupání projeli první významnější konstrukcí od Země. Shlukli se uprostřed kabiny a sledovali, jak se blíží.

Byl to volný prstenec nafouklých modulů, všechny byly v podstatě válcovitého tvaru, pokryté pestrými barvami. Byly obrovské, každý z nich měl velikost menšího domu, a ve vytrvalém slunečním světle zářily jako nějaké obří hračky. Byl to zábavní park s hotelem, jak jim prozradil Alexej, stále ještě nedokončený a neobydlený. „Oficiálně se jmenuje Jákobův. Hlavním investorem je Disney. Doufají, že dostanou zpátky něco z těch peněz, o které přišli ve starých pozemských zábavních parcích.“

„Dobré místo pro hotel,“ řekla Myra. „Jen tři dny stoupání a stále ještě desetina gravitace, dost na to, aby se člověk vyhnul všem těm problémům ve stavu beztlíže.“

„Člověk si hned uvědomí, co se dá podniknout s jedním nebo dvěma vesmírnými výtahy,“ šeptal Alexej. „Ne jen laciný výtah, ale i významný výtah. Spousta možností. Tenhle zábavní park je jednoduchý, ale je to teprve začátek. Vzniknou další komunity, města na nebi zakládána podél výtahů. Úplně nová říše. Je to jako železnice v devatenáctém století.“

Bisesu to dojalo tak, že vzala Myru za ruku. „Žijeme v báječné době, nemám pravdu?“

„Ano, mami, je to tak.“

Hotel kolem nich proletěl a vzápětí zmizel a Bisesa si zase po několika dnech uvědomila jejich skutečnou rychlost. Potom se ale

vrátili k pohybu bez času, bez pohybu, bez měřítka, ještě výše nad Zemí, a brzy se už zase mezi sebou hašteřili.

Osmého dne projeli geostacionárním bodem. Na jeden jediný okamžik se ocitli ve stavu beztlíže, protože obíhali Zemi ve výšce, ve které se pohybovaly všechny poctivé družice, i když gravitace už byla několik dní tak nízká, že se to ani nedalo prakticky rozeznat.

V geostacionárním bodu byla další konstrukce, obří kolo se středem na stuze. Nebylo dokončené. Bisesa viděla, jak se po obřím lešení pohybují menší stroje a zahlédla i záblesky sváření. Na jiném místě už ale bylo vidět obří skleněné tabule, za nimiž se zelenaly nějaké rostliny.

Geostacionární stanice proletěla kolem, zmizela pod nimi a všichni ji upřeně pozorovali, jak se ztrácela v dálce.

Jakmile překročili geostacionární bod, reálná přitažlivost v pavouku se převrátila, jak odstředivá síla, před chvílí ještě v rovnováze s přitažlivou silou Země, zesílila a snažila se je odhodit pryč. Ted' „dole“ směřovalo pryč od Země velikosti hrášku. Museli změnit uspořádání v kabině, takže strop se změnil v podlahu a naopak. Alexej jim řekl, že kabiny určené k dopravě cestujících provádějí tohle překlopení automaticky.

Ta přeměna, přestavba kabiny, byla jedinou zajímavou věcí, ke které došlo ve dnech po dosažení geostacionárního bodu. Jedinou věcí.

Bisesa se ale dozvěděla, že se nepotáhnou až na samotný konec k protizávaží, což trvalo dalších třináct dnů od geostacionárního bodu, jednadvacet dní ze Země. A konečně se dozvěděla, že se tam nachází hřbitov pavouků.

„Potřebují zvyšovat protizávaží, aby tak vyrovnali narůstající hmotu stuhly,“ řekl Alexej. „Proto se také žádný nákladní pavouk, s výjimkou stavitelů, nevrátí na Zemi.“

Bisesa se rozhlédla po přecpané kabině, ušpiněné jejich pobytem. Pocítila trochu lítost. „A skončí tam i tenhle pavouk?“

„Ale kdepak,“ odpověděl jí Alexej. „Tenhle kousek vystoupá jen k bodu ve výšce padesáti šesti tisíc kilometrů. Dvanáct dní od Země.“

Bisesa pohlédla na Myru, která, jak cítila, měla podobně temné představy jako ona. „A co potom?“

„Pamatuješ, jak jsem ti říkal, že jestli se pavouk pustí před geostacionárním bodem, zapadneme zpátky na Zemi? Pokud se ale pustíme nad geostacionárním bodem...“

„Budeme vystřelení pryč z oběžné dráhy Země,“ doplnila ho Myra. „Do meziplanetárního prostoru.“

„Když si k opuštění výtahu vyberete správnou výšku, můžete využít jeho hybnost k tomu, aby vás vymrštil tam, kam potřebujete. Například na Měsíc.“

„Tam poletíme my?“

Alexej se usmál. „No, o trochu dále.“

„Tak kam, zatraceně? Teď už je nějaké utajování stejně zbytečné - jakmile se odpojíme od výtahu, úřady už stejně poznají, kam máme namířeno.“

„Na Mars, mami, na Mars.“

Bisesa to odmítala pochopit. „Na Mars?“

„Kde - kde na tebe něco čeká.“

„Ale tahle malá kabinka nás neudrží naživu až na Mars.“

„Ovšemže ne,“ připustil Alexej. „Vyzvednou si nás. Setkáme se se světelnou lodí. Sluneční plachetnicí. Už je na cestě.“

Bisesa se zamračila. „My nemáme žádné rakety, že? Jakmile se odpoutáme od stuh, nemáme vůbec žádnou pohonnou jednotku.“

„Nepotřebujeme ji. Loď se setká s námi.“

„Můj Bože!“ zhrozila se Bisesa. „A když se něco pokazí...“

Alexej se jen bezstarostně usmál.

Jak se tak během těch dlouhých dní Bisesa bavila s Alexejem, začínala si myslet, že pomalu proniká do jeho psychiky - psychiky Vesmířana, která se trochu liší od psychiky Pozemšťana.

Alexej měl cosi podobného morbidnímu strachu ze selhání techniky kolem sebe, protože na ní přímo závisel jeho život. Na druhou stranu ale neměl nejmenší pochyby při určování oběžných drah, trajektorií a setkání. Žil ve světě, kde všemu zjevně vládla nebeská mechanika, mocný, mlčenlivý hodinový stroj, v němž se nikdy nevyskytla žádná chyba. Takže jakmile je jeho přístroje odpojily od stuhu, věřil, že jsou v bezpečí a že jim nic nehrozí. Bylo pro něj nemyslitelné, že by se při setkání se sluneční plachetnicí mohli minout, zatímco Bisesa s Myrou se takové možnosti děsily.

Tam někde se skrývá klíč k pochopení Alexeje, říkala si Bisesa, a celé nové generace Vesmířanů. A pomyslela si, že by ho chápala ještě víc, pokud by dokázala zachytit ty podivné modlitby, které si tiše odříkával, když byl rozrušený - žalmy o „Nepokořeném Slunci“.

Dvanáctého dne seděli na svých sklápěcích sedátkách a veškerou výbavu měli připevněnou. Připravili se tak na krátkodobý beztlížný stav, ve kterém se ocitnou, až Alexejovy výbušné čepy oddělí kabinu od kladkového mechanismu.

Alexej pohlédl na své spolucestující. „Chcete někdo odpočítávat?“

„Sklapni!“ odsekla Myra.

Bisesa pohlédla pod sebe na stuhu, která byla po dvanáct dní jejím pojítkem s realitou, a nahoru na Zemi, velikou už jen jako oblázek. Přemítala o tom, jestli ji ještě někdy uvidí větší než teď - a co ji všechno čeká, než k tomu zase dojde.

Alexej zašeptal: „A jede se...“

Pod nimi, na střeše kabiny, která se změnila v podlahu, se zablesklo. Stuha se začala vzdalovat, překvapivě rychle, a přitažlivost se rozplynula jako sen. Padali, uvolněné části výstroje poletovaly kolem nich a Alexej se smál na celé kolo.

15. OSVOBODITEL

Duben 2069

John Metternes, lodní technik, zavolal Edně z Achilla. Došlo k dalšímu zdržení. Technici dole na asteroidu stále nebyli spokojeni s magnetickým uchycením kapslí s antihmotou.

Ještě pár takových zpoždění a Osvoboditel nestihne další okno pro svůj zkušební let.

Edna Fingalová vyhlédla tlustými okny po obvodu směrem od spletitého povrchu Trojanského asteroidu pod sebou a vyhledala Slunce, které odsud z linie J bylo tak daleko, že bylo jen o trochu větší než pouhý bod. Obklopená klidným vrněním v kokpitu a pachem nových koberců ztrácela trpělivost a klid. Čekání nebylo její silnou stránkou.

Vědomě, v mozku, věděla, že musí počkat, dokud si technici nebudou absolutně jistí tím, co dělají. Osvoboditel využíval novou a nevyzkoušenou technologii a pokud Edna mohla soudit, tyhle láhve s antihmotou nebyly nikdy příliš stabilní. Nejlepší, co se od nich dalo čekat, byla jakási řízená nestabilita, která trvala dost dlouho na to, abyste je stihli uložit na jejich místo. Říkalo se, že porucha při jejich uchovávání byla příčinou ztráty bezejmenného prototypu - předchůdce Osvoboditele - a dvoučlenné posádky stroje A-230C, Mary Lanchesterové a Thea Woese.

Ale vnější soustavou, temnotou daleko od Slunce, se něco blížilo, něco tichého, mimozemského a nepřátelského. Už se to nacházelo na linii J, blíže ke Slunci, než byla teď Edna. Edna byla kapitánkou jediného pozemského bitevního hvězdoletu, který byl těsně před dokončením, jediného funkčního plavidla v prvním

Útočném roji Vesmírné skupiny. Už se nemohla dočkat, až se s tím vetřelcem střetne.

Tak jako jindy, i tentokrát se pokusila uvolnit napětí myšlenkami na rodinu.

Pohlédla na chronometr. Byl nastaven na houstonský čas, jako všechny hlavní hodiny v lidmi obydleném vesmíru, a v duchu přepočítala čas pro hlavní město. Ednina dcera Thea, které byly nedávno tři, by měla být touhle dobou v jeslích. Edna pocházela ze západního pobřeží, ale pro Theu si vybrala školu ve Washingtonu, aby její dcera mohla být nablízku své babičce. Edna si ráda představovala, kde se právě Thea nachází, kdykoli během dne.

„Libby, otevři mi prosím složku s poštou!“

„Ovšem. I vizuální záznam?“

„Ano. Můžu? Ahoj, Theo! Už se ti zase ozývám, teď tady zase čekám, jako obvykle...“

Thea uslyší její slova a uvidí přesně tolik, co teď vidí ona, jak to zachytí vizuální snímáče v identifikačním tetování na Ednině tváři. Bezpečnost byla podle očekávání přísná, ať už šlo o kterýkoli aspekt bitevních lodí třídy A tady venku na linii J, a Thea obdrží jenom silně zcenzurovanou verzi vzkazů od své matky. Bylo to však lepší než nic.

A pokud se něco pokazí, tyhle zprávy mohou být to jediné, co Thee zůstane po její matce. A tak Edna namlouvala vzkazy pro budoucnost.

„Sedím tady a čekám, dokud nenaloží láhve s antihmotou do komory pohonné jednotky A. Trvá to dlouho, protože musíme být hrozně opatrní. Právě se dívám dolů na Achilla. Je to jeden z větších trojanských asteroidů a je to místo, kde stavíme naše lodí A. Podívej se se mnou a uvidíš doky i velké jámy, odkud dolujeme led a horniny, které používáme jako reaktivní hmotu, to, co tlačí loď dopředu. A tady jsou kopule, pod kterými všichni bydlíme,

když jsme právě na tomhle asteroidu - věř mi, že Osvoboditel je mnohem pohodlnější!“

Trojané se shlukly v bodu gravitační stability na linii J označovaném jako L4, Lagrange 4, stále šedesát stupňů před samotným Jupiterem na jeho oběžné dráze. Existoval ještě druhý takový bod, L5, držící se za Jupiterem. Astronomové na Zemi pojmenovali tyto dva tábory asteroidů podle soupeřících hrdinů z Homérovy Iliady. Achilles a další Řekové se pohybují před Jupiterem, zatímco Trojané se navždy pohybují v jeho závěsu.

L4 byl užitečnou zásobárnou zdrojů, místem, které se přímo nabízelo ke stavbě základny, řídicího stanoviště. Možná proto sem také Prvorození během sluneční bouře vsadili Oko.

„Nebudu předstírat, že nemám strach, Theo. Byla bych blázen, kdybych se nebála. Naučila jsem se, jak ten strach ovládnout a splnit svůj úkol. Protože vím, že ten úkol je třeba splnit.

Možná víš, že tahle loď, čtvrtá z nové třídy A, je první, která dostala jméno. Protože zatímco ty ostatní podnikaly jenom zkušební lety, tahle loď bude první, která bude vyslaná do boje. Doufám, že ať se stane cokoli, vždycky na ni budou všichni vzpomínat jako na první. Samozřejmě musíme nejdříve podniknout několik ověřovacích letů.

S jejím jménem jsme se hodně natrápili. Tady nás obklopují hrdinové z klasických bájí. Jsou to ale báje jiné epochy, vzdálené od té naší. Nakonec jsme se shodli na jméně jednoho ze slavných letadel, které pomohlo vést poslední významnou válku lidstva předtím, než příchod Prvorozených změnil všechna pravidla. Doufám, že během několika dalších týdnů dokážeme zachránit lidstvo před ještě smrtelnější hrozbou. A že potom dostanu příležitost, abych mohla přiletět domů za tebou. Já...”

Zazněl výstražný signál a na displeji před ní zablikalo zelené světlo. Láhve s palivem byly konečně úspěšně naložené, pozemní personál opouštěl loď.

A startovní okno pro plánovaný zkušební let se mělo otevřít za necelých deset minut.

Času dost. A potom už mohla přijmout operační rozkaz ke své skutečné misi.

„Zavři prosím soubor, Libby! Odstřižni poslední kousek. A pošli mi sem nahoru Johna Metternese.“

16. JAMES CLERK MAXWELL

Světelná plachetnice, která je měla dopravit na Mars, vyplula ze tmy. Jmenovala se James Clerk Maxwell. Plachta vypadala jako stín a Bisesa si povšimla neskutečně dlouhých pružných prutů.

Jak se blížil čas setkání, Bisesa byla čím dál napjatější. Člověk nemusel vědět nic o technice, aby pochopil, že loď poháněná Sluncem musí být lehká jako pavučina a velmi křehká. A jejich zubatý pavouček, rotující kus kovu, narazí plnou silou do téhle fantazie z plachet a pavučin. Stále čekala, kdy se rozezní poplašný signál a kdy uvidí, jak se kolem ní ta tenká zrcadlová plachta ovine jako nějaký vánoční balící papír.

I Myra byla čím dál nervóznější, bez ohledu na své dosavadní zkušenosti ve vesmíru. Ale Alexej Carel byl naprosto v pohodě. Jak se blížil okamžik setkání, seděl u svých displejů, sledoval nějaké obskurní grafické ukazatele, občas tiše pronesl nějaké slovo, které bylo odesláno systému blížící se lodi pomocí úzkopásmového laserového pojítka. Zdálo se, že bezmezně důvěřuje té směsi orbitální mechaniky a exotické nebeské lodní navigace, díky kterým se pavouk stále přibližoval k Maxwellovi.

Před okamžikem se hlavní trup Maxwella vynořil z temnoty. Bisesa si představovala, že pluje v malém člunu a sleduje, jak k ní v nějakém rozlehlém oceánu připlouvá zaoceánský parník. Ten obyčejný válec se ježil talíři a pruty antén a Bisesa nad jeho horním okrajem rozeznala prstenec kladek, jednoho z nejstarších lidských strojů, který držel pohromadě kilometry propletených vláken.

Z trupu se vysunula průhledná hadice o průměru několika metrů, nejistě ohmatala pavouka a potom se kolem něj se slyšitelným cvaknutím zaklesla. Trhlo to s nimi, když toto

mechanické spojení vyrovnalo poslední drobnou odchylku v jejich hybnostech. Potom se hadice složila jako tahací harmonika a vsunula jeden trup do druhého, dokud se do sebe se zřetelným cvaknutím nezaklesly.

Alexej se narovnal, ve tváři široký úsměv. „Díky Slunci za univerzální spojovací protokoly!“

„Tak to bychom měli.“ Sloupl displej ze stěny před sebou, svinul ho a strčil si ho do kapsy. „Je na čase se zabalit. Vezměte si všechno, co chcete, zahodte všechno, co tady nebudete potřebovat.“

„My s sebou nebereme pavouka,“ řekla Bisesa pomalu.

„Ovšemže ne.“

Bisesa kupodivu váhala, když měla opustit sféru pavouka. „Asi už začínám být na všechny ty změny moc stará.“

Myra jí stiskla rameno. Při tom povzbudivém gestu se jí samotné třásla ruka. Bisesa přijala cokoli, co jí byla její ne zcela zdravá dcera schopná poskytnout. „Mami, když se s tím dokážu vyrovnat já, svedeš to taky. No tak, dáme se do toho.“

Když Alexej otevřel průlez ve stěně kabiny, vnější poklop Maxwella, vystavený vlivům prostředí, lehce páchl spáleninou. Bisesa se ho zvědavě dotkla, toho povrchu, který byl několik měsíců vystaven vakuu vesmíru. Připadal jí horký.

Průlez do Maxwella se rozevřel.

Přesunuli se do prostoru, který byl čistý, jasně osvětlený a byl sotva znatelně provoněný mýdlem. Kufr je rachotivě následoval. Vystřelily z něj malé přísavky na pevných vláknech a přichytily se ke stěnám, aby se mohl protáhnout dovnitř jako nějaký nemotorný pavouk s bachratým tělem.

Přechodové uzly se za nimi zavřely a Bisesa pocítila jemné zachvění, jak větší hmota Maxwella zareagovala na odhození

pavouka. V průlezu nebylo žádné okno. Ráda by sledovala, jak se od nich odhozený pavouk vzdaluje.

Alexej si neodpustil jedno varování. „Nezapomínejte, že vyvažovali každý gram, aby tuhle loď postavili. Celá loď váží jen kolem deseti tun - a to včetně plachty. Klidně by se mohlo stát, že protrhnete trup nohou.“ Poklepal na vnitřní panel spojující podlahu se stropem. „A tohle tak trochu připomíná rýžový papír. Lehký, ale křehký.“ Vrazil do něj prst, aby jim to předvedl, potom si odtrhl malinký proužek a strčil si ho do úst. „Je i jedlý. V případě největší nouze se dá sníst nábytek.“

Bisesa se zeptala: „Nouze? Jaké nouze?“

Myra rozvážně odpověděla: „Předpokládám, že to nejhorší, co se nám může stát, je, že ztratíme plachtu nebo ji zničíme tak, že nebude použitelná. V takovém případě bychom byli ztraceni a letěli bychom po trajektorii, na které bychom právě byli. Záchrana by byla možná, ale nejspíš by to trvalo několik měsíců nebo dokonce let.“

Bisesa se zamyslela. „Ke kolika nehodám už došlo?“

„Jenom k pár,“ odpověděl Alexej. „A žádná z nich nebyla smrtelná.“ Stručně je seznámil s různými stupni zabezpečení v plánu letu, takže kdyby přišli o plachtu, vždycky by skončili na nějakém dostupném místě. „Je mnohem pravděpodobnější, že vás zradí vaše tělo, než že se něco podobného stane takovéhle lodi,“ řekl Bisesa, ale tím ji právě dvakrát nepřesvědčil.

Zatímco Alexej zmizel v prostoru, kterému říkal „můstek“, aby zkontroloval systémy lodi, Myra s Bisesou si prohlížely loď a vybalovaly.

Netrvalo dlouho, než pochopily rozložení Maxwella. Přetlakový trup tvořil válec vysoký jen několik metrů. Byl rozdělen listy onoho rýžového papíru na tři hlavní paluby. Té nejnižší říkal Alexej služební paluba. Když tam nahlédly průlezem, viděly tam stohy zásob, prostředky na zajištění života

posádky, skafandr pro výstup mimo loď, nástroje na opravy a náklad. Alexejův můstek se nacházel na horní palubě.

Prostřední palubu zabíraly obytné prostory. Kromě samostatné kuchyňky a koupelny byla rozčleněná posuvnými zástěnami na místnosti, které mohly sloužit k odpočinku, spaní nebo práci posádky složené až z deseti lidí. Stěny byly poseté různými skříňkami, skládacími lehátky a židlemi. Bisesa s Myrou věnovaly nějaký čas přesouvání zástěn tam a sem. Nakonec sestavily tři malé ložnice oddělené navzájem od sebe a co možná nejvíc od toalety - zástěny tlusté jako papír nebyly právě zvukotěsné.

Ubytování bylo téměř tak stísněné jako v útrokách pavouka. Ale úzké chodby a místnosti s nízkými stropy představovaly jedinečnou směs architektury vytvořené pro pobyt na zemi i ve vesmíru. Plachta poskytovala zrychlení nepřesahující jedno procento pozemské přitažlivosti - nestačilo to na to, abyste se udrželi na podlaze. Proto konstrukce napodobovala vesmírné stanice vybavené madly a stupačkami, suchými zipy a barevnými značkami, které označovaly dole hnědě a nahoře modře, abyste vždy na první pohled věděli, kde je nahoře a kde dole.

Ale na druhou stranu ono jedno procento G bylo stále a neměnné. Bisesa po řadě pokusů zjistila, že pokud se vyšplhá ke stropu a pustí se, klesne na podlahu během šesti nebo sedmi vteřin - snášela se jako sněhová vločka a dopadla jemně. Takle nepatrná přitažlivost byla až překvapivě užitečná, protože díky ní se prach usazoval a jakýkoli rozvířený nepořádek se nakonec snesl na podlahu. Tady nemusela zápasit s rozdováděnými přikrývkami ani pronásledovat kapky, které jí unikly ze šálku s kávou.

„Můstek“ Maxwella byl celkem neformálně vybaven židlemi a stoly. Bisesa si díky tomu uvědomila, že nejde o vojenskou loď. Když Bisesa s Myrou vystoupaly po krátkém žebříku z prostřední

paluby, Alexej seděl na jedné z těch židlí a trpělivě sledoval nějaké ukazatele ubíhající po displeji.

Stěny tu byly zcela průhledné.

Vesmír byl bez hvězd, prázdný až na lampy, Slunce, Zemi a Měsíc, které tvořily obrovský trojúhelník kolem lodi. Così v Bisece se před tímto uskupením světů zachvělo. Kdoví proč si vzpomněla na Mir a na opolidi, které tam viděla, australopitéky s nohama lidí a rameny goril.

Myra si všimla její reakce a zatahala ji za ruku. „Mami, je to jen taková jízda na lochnesce. Nedělej si nic z toho, kdyby se ti zvedal žaludek. Podívej se nahoru!“

Bisece zvedla hlavu.

Viděla kotouč o něco světlejší než tma, s nádechem šedé ve srovnání s černým sametem oblohy. Po jeho ploše přebíhaly světelné skvrny, jasné odrazy slunečních paprsků. Byla to plachta, fólie dost velká na zabalení celého centra Londýna. Slyšela jemné přerušované bzučení, které musely vydávat ty malé kladky připevněné dokola střechy, napínající vlákna natažená od středu nad ní někam vzhůru, přímočará vlákna zachycující sluneční světlo.

Trup, který ji obklopoval, vypadal jako rybí konzerva zavěšená na padáku.

„Vítejte na palubě Jamese Clerka Maxwella,“ řekl jim Alexej s úsměvem od ucha k uchu.

„Tohle všechno díky slunečnímu světlu.“

„Ano.“ Alexej zvedl ruku k paprsku slunečního světla, který procházel kabinou. „Tlak všech těch malinkých fotonů, které se odrážejí od zrcadlového povrchu. Za slunečního dne na Zemi vytvoří na vaší tváři tlak možná jedné desetitisíciny gramu. My máme dost velkou plochu plachet a dost malou hmotu na zrychlení jedné setiny G. Je ale plynulé a bezplatné a nepřestává působit ani na chvíli... Proto také můžeme doletět k Marsu za dvacet dnů.“

Plachta samotná byla připevněna k síti z nanotrubiček, stejného superpevného materiálu, z něhož byly vyrobeny stuhý vesmírného výtahu. „Plátno“ je ultratenká fólie z bóru o tloušťce několika stovek průměrů atomu. Vyrábí se nástřikem.

Látka plachty je tak jemná, že když se jí dotknete, připadá vám, jako byste se dotýkali kouře, a ne něčeho hmotného,“ vysvětloval jim Alexej. „Je ale dost odolná na to, aby vydržela přímý sluneční žár na oběžné dráze Merkuru.“

Po zrcadle plachty se přelévaly světelné pruhy, malé kladky bzučely.

„K takovým oscilacím dochází každou chvíli,“ řekl Alexej. „Proto jsou taky plachty chytré stejně, jako byl sluneční štít. Do látky jsou vsazené akční členy a miniaturní raketové motory. Max, umělá inteligence lodi, je umí správně nastavit. Má taky na starosti většinu navigace, já mu jen řeknu, kam chci letět. Všechno to tu řídí Max, vážně. Díky Slunci, že kvůli tomu moc nereptá.“

Bisesa řekla: „Chápu, jak je možné nechat se tlačit směrem od Slunce. Jak se ale dá plachtit směrem k němu - například od Marsu k Zemi? Je to asi něco jako křížování ve větru, ne?“

„To není vhodné přirovnání,“ namítl Alexej klidně. „Musíš mít na paměti, že všechny objekty ve Sluneční soustavě se v podstatě pohybují na oběžné dráze kolem Slunce. A to taky ovlivňuje to, jak funguje plachta... Orbitální mechanika může jít proti zdravému rozumu. Pokud zrychlím, posunu se na vzdálenější orbitu. Pokud ale nastavím plachtu tak, aby tlak Slunce působil proti mému pohybu, moje orbitální rychlost klesne a já se budu po spirále přibližovat ke Slunci...“ Bisesa zkoumala diagramy, které jí ukázal na displejích, když ale začal projíždět rovnice, vzdala to.

„Tohle snad intuitivně chápeš, ne? Principy nebeské mechaniky.“

Máchl rukou k nebeským tělesům kolem nich. „A víš proč? Tady nahoře vidíš všechny ty zákony přímo v akci. Vždycky jsem

žasl nad tím, jak vědci na Zemi dokázali tam zdola všechen ten chaos pochopit. První lidé na Měsíci před sto lety, první, kteří tudy letěli, se vrátili jiní, změnili se možná k lepšímu, možná k horšímu. Spousta nás Vesmířanů jsou deisté, teisté nebo panteisté - prostě vždycky něco z toho.“

„Věříte, že se ve fyzikálních zákonech musí ukrývat Bůh,“ řekla Myra.

„Nebo že Bůh ty zákony představuje.“

„Myslím, že to dává smysl,“ řekla Bisesa. „Náboženství a bohové spolu nemusejí souviset. Buddhisté nemusí věřit v nejvyšší bytost, existují náboženství nezávislá na žádném bohu.“

Myra přikývla. „A můžeme věřit v Prvorozené, a přitom kolem nich nemít žádné náboženství.“

Alexej řekl mírně: „Ne, Prvorození nejsou bohové. Jak se jednou dozvědí.“

Bisesa namítla: „Ty ale nejsi teista. Nebo snad ano, Alexeji? Rád cituješ bibli, ale slyšela jsem tvé modlitby - Díky Slunci.“

Zatvářil se rozpačitě. „Dostala jsi mě.“ Zvedl obličej ke slunečnímu světlu. „Někteří z nás si tajně váží našeho Velikána. Je to energie, která nás všechny drží při životě, jediný objekt, který vidíte kdekoli, kde se v téhle soustavě ocitnete.“

Myra přikývla. „Slyšela jsem o tom. Kult Nepokořeného Slunce. Jedno z posledních velkých pohanských božstev - z Římské říše krátce předtím, než tam za oficiální náboženství prohlásili křesťanství. Nevyrašil snad na Zemi znovu, krátce před sluneční bouří?“

Alexej přitakal. „V těch dnech bylo potřeba vzájemně usmířovat spoustu rozzlobených božstev. Mezi prvními Vesmířany si ale nejvýznamnější místo vydobylo Nepokořené Slunce, především mezi těmi, kteří pracovali u štítu. A šíří se dál.“

Bisesa si vzpomněla na jiného slunečního boha, který zasáhl do jejího života - Marduka, zapomenutého babylonského božstva.

Řekla: „Vy Vesmířané jste opravdu jiní než my ostatní, že, Alexeji?“

„Ovšemže ne! Jak bychom mohli?“

„A proto mě tedy vezete na Mars? Jen kvůli jinému úhlu pohledu?“

„Nejen kvůli tomu. Protože lidi na té planetě něco našli. Něco, co by vlády na Zemi ani nenapadlo hledat. Ty vlády ale hledají tebe, Biseso.“

Bisesa se zamračila. „Jak to víš?“

Alexej se začal ošívát. „Můj otec pracuje pro Světovou vesmírnou radu. Je to kosmolog...“

Tak to bychom měli, napadlo Bisesu. Propast mezi starou a novou generací v celé své nahotě. Syn Vesmířan, který špehuje svého otce na Zemi.

I když teď byli daleko od Země, stejně neřekl Bisesu nic víc o tom, kam ji veze a co po ní vlastně chtějí.

Myra ohrnula ret. „Je to zvláštní Nepokořené Slunce - takový kontrast ve srovnání s věčným uvažováním teistů.“

„Jo. Nemyslíš ale, že dokud těm blbým Prvorozeným napráskáme zadek, potřebujeme nějakého boha z doby železné?“ A Alexej v úsměvu odhalil zuby. Měl výraz až neuvěřitelně podobný opičímu, jak ho ozařovalo světlo Slunce a Měsíce.

Bisesa, unavená tím stresem a novým prostředím, odešla do své nově zkonstruované kajuty. Urovnala si těch pár svých věcí a připoutala se k úzkému kavalci.

Místnost ohraničená zástěny byla malá, ale to jí nevadilo. Sloužila v armádě. Pokud jde o ubytování, tohle je mnohem lepší než tábor USA v Afghánistánu, kde sloužila předtím, než se dostala na Mir.

Udivilo ji ale, jak jí tahle obytná paluba připadá stísněná, a to i s ohledem na geometrii trupu, který měl tvar konzervy fazolí.

Vybavila si, jak si prohlížela služební palubu - měla dobrou prostorovou paměť. Jak byla ospalá, řekla si tlumeným hlasem: „Proč je vlastně tahle paluba o tolik menší, než ta služební?“

Ozval se nějaký tichý hlas. „Protože tyhle stěny jsou plné vody, Biseso.“

„To jsi ty, Thalete?“

„Ne, Biseso. Alexej mi říká Max.“ Hlas měl mužský, s lehkým skotským přízvukem.

„Max, neboli James Clerk Maxwell. Ty jsi tahle loď.“

„Přísně vzato jenom plachta, která je její nejdůmyslnější a nejinteligentnější součástí. Já jsem svéprávná osoba, ne-lidská,“ vysvětlil jí Max klidně. „Disponuji kompletní sadou kognitivních schopností.“

„Alexej nás měl představit.“

„To by bylo milé.“

„Ve stěnách je voda?“

Byla tam proto, aby chránila křehký lidský náklad před tvrdým zářením vesmíru, pouhých pár centimetrů vody vytvořilo překvapivě účinný štít.

„Max. Proč tohle jméno?“

„Je přiléhavé...“

Skotský fyzik James Clerk Maxwell v devatenáctém století dokázal, že světlo vyvíjí tlak, tedy princip, na jehož základě lidstvo postavilo novou letku slunečních plachetnic. Jeho práce položila základy pro Einsteinovy průlomové koncepty.

Bisesa se usmála. „Věřím, že Maxwell by žasl nad tím, jak se jeho základní znalosti o dvě století později uplatnily v technice.“

„Musím se přiznat, že jsem si prostudoval všechno o Maxwellovi. Mám spoustu volného času. Myslím, že on by dokázal vymyslet i sluneční plachtu. Fyzikální princip je ostatně celý jeho.“

Bisesa si podložila hlavu rukou. „Když jsem četla o Athéně, umělé inteligenci štítu, vždycky jsem přemýšlela o tom, jaký to musí být pocit být na jejím místě. Intelligence zabudovaná do tak cizího tělesa. Maxi, jaké to je být tebou?“

„Často přemýšlím o tom, jaké to je být vámi,“ odpověděl svým tichým hlasem. „Jsem vybaven i zvědavostí. A bázní.“

Bisesu jeho slova překvapila. „Bázní? Před čím?“

„Bázní před tím, že existuji v tak krásném vesmíru, který přitom řídí několik jednoduchých zákonů. Proč to tak je? A na druhou stranu, proč ne?“

„Jsi teista, Maxi?“

„Řada významných teistických myslitelů jsou umělé intelligence.“

Elektroničtí proroci, napadlo ji, když se nad tím zamyslela. „Myslím, že James Clerk by byl na tebe hrdý, Maxwelle mladší.“

„Děkuji.“

„Zhasni, prosím!“

Světlo se ztlumilo do slabého karmínového žnutí. Upadla do hlubokého spánku, sotva znatelná přitažlivost stačila k tomu, aby její vnitřní ucho přesvědčila, že už nikam nepadá.

Max ji probudil po několika hodinách, protože, jak jí omluvně oznámil, se blížili k Měsíci.

Alexej na můstku vysvětloval: „Samozřejmě je náhoda, že nás naše cesta na Mars zavede do blízkosti Měsíce. Dokázal jsem ale jeho gravitační urychlení zakomponovat do plánu naší trajektorie...“

Bisesa ho přestala poslouchat a jen se dívala.

Oteklá tvář Měsíce, téměř v úplňku, nepřipomínala tu známou lidskou tvář, která se vznášela nad ulicemi Manchesteru jejího dětství. Doletěli tak daleko, že se ta tvář otočila, velké „pravé“ oko Moře dešťů bylo natočené k ní a jasně byla vidět i část odvrácené

strany, výseč posetá krátery, neviditelná lidskému oku až do příchodu vesmírných letů.

Nezajímala ji však měsíční krajina, ale stopy lidstva v ní. Dychtivě s Myrou vyhledávaly velké základny na odvrácené straně - Armstrongovu a Tookovu, jasně viditelné jako nějaké stříbrné a zelené puchýře, které kontrastovaly s tmavým odstínem lunárního prachu. Bises se zdálo, že vidí nějakou cestu, stříbrnou stuhu procházející kráterem jménem Clavius, ve kterém se uhnízдила Tookova základna, jež dříve nesla jméno tohoto kráteru. Potom si uvědomila, že to musí být urychlovač hmoty, elektromagnetická startovní dráha dlouhá několik kilometrů.

Měsíc současnosti byl zjevně průmyslovým centrem. Rozlehlé plochy plání měsíčních moří plných lávového prachu vypadaly, jako by je někdo učesal, lunární moře se změnila v povrchové doly, z jejichž prachu se získával kyslík, voda a minerály. Na pólech se rozložila obří pole solárních baterií a nové observatoře zářily jako uhlíky, protože byly vyrobené z černého skla vytvořeného pomocí mikrovln přímo z měsíčního prachu. Poledník obepínalo zářící chromové vlákno - aleftron, nejvýkonnější urychlovač částic v celé soustavě.

Všechn ten průmysl Bisesu znepokojoval. Na Měsíci se toho tolik změnilo po čtyřech miliardách let podsvětního klidu, během jednoho století od Armstrongova prvního malého kroku! Hospodářský vývoj Měsíce byl vždycky snem Buda Tooka samotného. Teď ale uvažovala o tom, jak asi mohli tenhle znepokojivý cvrkot vnímat Prvorození, kteří jsou sami podstatně starší než Měsíc.

Myra ukázala. „Mami, podívej se tamhle, na Moře dešťů.“

Bisesa pohlédla tím směrem. Viděla tam kotouč, který musel mít průměr několika kilometrů. Třpytil se odraženým slunečním světlem a rozbíhaly se po něm chvějící se vlny.

„To je továrna na sluneční plachty,“ zašeptal Alexej. „Položí tam síť, na kterou nanesou bórovou fólii - splétají ji tam od začátku, aby ji měsíční gravitace držela na místě...“

Zdálo se, že se ten třpytivý kotouč otáčí a vlní, až se náhle, bez varování, hladce odloupl od povrchu moře, jako by právě vzklíčil, a začal za neustálého chvění stoupat do vesmíru.

„To je krása!“ vydechla Bisesa.

Alexej pokrčil rameny. „Hm, hezké. Musím se vám přiznat, že většině z nás nepřipadá Měsíc ničím zajímavý. Na jeho povrchu nežijí skuteční Vesmířani. Odsud se dá na Zemi dostat za den nebo za dva. Říkáme tomu půda nad Zemí...“

„Za chvíli se přiblížíme na nejmenší vzdálenost,“ oznámil jim Max tiše.

Bisese teď celé zorné pole zabíral posouvající se Měsíc. Krátery zaplavené stíny proplouvaly kolem křehkých oken můstku. Bisesa cítila, jak jí Myra tiskne ruku. Některé pohledy zkrátka nebyly určené pro lidi, napadlo ji bezmocně.

Potom proletěli nad okrajem Měsíce, zbrázděnou linií nasvícených vrcholků a stěn kráterů, a ponořili se do temnoty, kterou narušoval jenom slabý svit Země. Jakmile bylo ostré sluneční světlo odstíněno, sluneční plachetnice přišla o svou hnací sílu a Bisesa pocítila, že zmizela i ta nepatrná přitažlivost.

17. BITEVNÍK

John Metternes přispěchal do kokpitu Osvoboditele.

Edna se ho zeptala: „Všechno v normě?“

„Super,“ odpověděl lodní technik. Lapal po dechu, pod vlivem kombinace lehkého vlámského přízvuku s převzatým australským zněly jeho sykavky chrčivě. „Magnetické láhve máme naložené a zapojené a nic nám přitom nevybuchlo. Všechny protokoly proběhly bez chyb, plošiny s antihmotou jsou tak hodné, že se s námi baví... Ano, všechno je v normě a připravené ke startu. A už je sakra na čase.“

Kolem čtyřicítky, trochu při těle, potil se tak silně, že propotil podpaží kombinézy přes všechny ochranné vrstvy. A kolem úst měl vlhko. Nejspíš zase zvracel. I když měl oficiálně hodnost velícího poručíka a měl letět s Osvoboditelem jako vrchní technik, dostal se John do vesmíru pozdě. Patřil k té malé skupině nešťastníků, jejichž vnitřnosti se odmítají přizpůsobit mikrogravitaci. Jakmile se ale spustí pohonná jednotka A, už na tom nebude záležet, protože Osvoboditel bude zrychlovat jedním G.

Edna poklepala na displej, přelétla poslední návrh svého operačního rozkazu a ověřila si, že má povolení od řídícího centra na Achillu. „Startovní okno se otevře za pět minut.“

Metternes se tvářil vyplašeně, kulatá vousatá tvář mu zpopelavěla. „Už se nemůžu dočkat.“

„Jsi v pořádku? Automatické odpočítávání už začalo, ale můžeme to ještě odvolat, jestli...“

„Ale kdepak, ne! Chápej - trochu jsi mě tím překvapila, to je všechno, nevěděl jsem, že to půjde tak rychle. Čím dřív vyrazíme,

tím líp. A stejně se ještě něco pokazí, než dopočítáme k nule. Vždycky se něco stane... Libby, schémata prosím.“

Velké okno před nimi potmělo a pohled na Achilla obklopeného hvězdnou oblohou vystřídal boční pohled na samotného Osvoboditele, obraz v reálném čase snímáný senzory na Achillu i v jeho okolí. Jak John poklepával na jeho jednotlivé části, trup na vybraném místě zprůsvitněl. Většina odkrytých součástí zářila pastelovou zelenou, porůznu ale poblikávala červená světélka, která signalizovala přetrvávající technické problémy, kterým bylo jedno, jestli mají startovat nebo ne.

Jeho konstrukce byla v podstatě jednoduchá. Osvoboditel se nejvíce podobal nějaké světlici z ohňostroje, byla to raketa dlouhá plných sto metrů s obytnými prostory napěchovanými v samotné špici a s obrovskou tryskou trčící ze zádě. Většinu vnitřku zabíral led vytěžený z asteroidu, špinavý sníh, který měl sloužit jako reaktivní hmota pohánějící loď vpřed.

A někde v útrobách lodi, blízko trysky, se skrývala pohonná jednotka s antihmotou.

Antihmota Osvoboditele byla uložena v malých granulích zmrzlého vodíku - přesněji antivodíku, hmoty, které technici pohonných jednotek říkali „H-tyčinka“. Teď byla uložena ve wolframovém jádře, izolovaná od jakékoli běžné hmoty nehmotnými elektromagnetickými stěnami, samotné její uchovávání vyžadovalo velké množství energie.

H-tyčinka byla z drahocenného materiálu. S ohledem na její náchylnost k explozím při jakémkoli styku s běžnou hmotou se nedala antihmota nikde v přírodě získat, a proto ji bylo třeba vyrobit. Ukázalo se, že jde o vedlejší produkt kolizí vysokoenergetických částic. Ale nejmocnější urychlovače na Zemi, i kdyby byly spuštěné nepřetržitě, by byly schopné vyrobit jen nepatrné množství antihmoty - k její výrobě se nehodil

dokonce ani obří aleftron na Měsíci. Nakonec přece jen objevili její přirozený zdroj ve „vodivé trubici“, která spojuje měsíc Io s jeho otcovským Jupiterem, neviditelný elektrický tok nabitých částic o síle pěti milionů ampérů, který vzniká díky pohybu Io magnetickým polem Jupiteru.

Pokud jste chtěli získat antihmotu, stačilo jenom vyslat kosmickou loď do oné vodivé trubice a pomocí magnetických pastí prosít částice antihmoty. Za tím „jenom“ se ale skrývala ohromná spousta technických problémů.

Jakmile Edna vydá příkaz, magnetická pole začnou pulzovat a postupně vystřelovat kapsle s H-tyčinkami tak, aby narážely do nepřetržitého proudu běžného vodíku. Hmota s antihmotou se anihilují, každý kousek hmoty se okamžitě přemění na energii. Led z asteroidu sublimuje na proud páry, který je vypouštěn z trysky a pohání tak Osvoboditele vpřed.

To bylo opravdu všechno, pokud pomineme všechny ty složité problémy uchovávání antihmoty - Osvoboditel byla proudová raketa. Ohromující na ní ale bylo měřítko. Dokonce i ono obrovské požírání hmoty, k němuž docházelo v tavícím se nitru Slunce, převádělo na energii jen malé procento hmoty paliva. Při anihilaci hmoty s antihmotou byla uvolněna veškerá dostupná energie, ze slavné Einsteinovy rovnice $E = mc^2$ se rovná em c^2 na druhou prostě víc šňávy získat nešlo.

Díky tomu poskytla i nepatrná dávka antihmoty, zhruba padesát miligramů, stejně energie, jako všechno palivo uložené v obřích chemických nosných raketách používaných například ke startu raketoplánu. Díky tomu se nová pohonná jednotka na antihmotu tolik hodila vládám, které chtěly získat možnost rychlé reakce v případě invaze do Sluneční soustavy. Osvoboditel byl tak výkonnou lodí, že dokázal dopravit Ednu k bombě K, vzdálené na půli cesty k Jupiteru, stejně jako ze Země k asteroidům, za pouhých sto dvanáct hodin.

Osvoboditel byl pomalejší než sluneční plachetnice Vesmířanů. Zatímco se však plachetnice skládala jen z pavučiny a plachty, Osvoboditel byl vyroben z pevné hmoty jako kyj, jako zbraň. A měl příznačně falický tvar, jako tolik lidských zbraní v minulosti, jak sarkasticky poznamenal ne jeden pozorovatel.

John neměl ve skutečnosti příliš práce, Libby se starala o podrobnosti kolem odpočítávání, které bylo co možná nejjednodušší. John byl čím dál nervóznější.

„Sledují nás,“ řekla mu Edna klidně, aby odpoutala jeho pozornost.

„Vážně? Kdo?“

„Z Achilla. Technici, správci i ostatní zaměstnanci.“

Edna uvolnila průzor a oba pohlédli na ledový povrch planety. Dok se hemžil lidmi ve skafandrech.

„Tak to bychom měli bezpečnostní protokoly,“ prohodil John. „Co tam dole dělají?“

Libby odpověděla: „Myslím, že se přišli podívat na start první lidské bitevní kosmické lodi.“

„No jo,“ zašeptal John. „Má pravdu. Pamatuješ na Hvězdné války nebo Star Trek?“

Edna o těch starých kulturních přežitcích nikdy neslyšela.

„Tady to všechno začíná,“ řekl John. „První bitevník. Dám ruku do ohně za to, že určitě není poslední.“

„Třicet vteřin,“ oznámila Libby monotónně.

„Už aby to bylo,“ řekl John. Sevřel podničky svého křesla.

Tohle je skutečné, napadlo Ednu najednou. Už tomu věřila, skutečně povede tuhle loď do boje proti neznámému nepříteli, poháněnou motorem, který vyzkoušeli jen několikrát ve spěchu, v lodi tak nové, že stále ještě páchla leštěným kovem.

Ozvala se Libby: „Tři, dva, jedna...“

Magnetická past kdesi v útrokách lodi se prohnula. Hmota začala umírat.

A ten tah zatlačil Ednu do křesla tak silně, že jí vytlačil vzduch z plic.

18. MARS

Let byl pěkně únavný.

Ani teď nedovolil Alexej žádné debaty o choulostivých záležitostech, dokonce ani „klábosení“ v kabině Maxwella, toho malého tělesa plachtícího miliony kilometrů od nejbližšího člověka. „Člověk nikdy neví, kdo ho poslouchá.“ A i když tu bylo víc místa než v kabině pavouka, papírové zástěny nebyly příliš zvukotěsné a Myra i Bisesa cítily, že nemají skutečné soukromí.

Nikdo nemluvil. Byli tu ve stejném vězení jako v kabině pavouka.

Po nekonečném čase, vyměřovaném pouze neustálým zmenšováním se Slunce, se ze tmy vynořil Mars. Bisesa s Myrou si ho zvědavě prohlížely okny na můstku.

Blížící se planeta byla vysochána z oranžové a červené hmoty, povrch měla posetý krátery a rýhami a většinu severní polokoule zakrývala široká šmouha šedé mlhy. Ve srovnání se Zemí, která byla při pohledu z vesmíru jasná jako denní obloha, připadal Bisesu Mars podivně tmavý, ponurý, mrzutý.

Když ale kolem něj začala sluneční plachetnice kroužit na stále klesající oběžné dráze, naučila se jeho povrch rozeznávat. Tady viděla rozeklanou jižní vysočinu, poznamenanou obrovskou jizvou pánve Hellas, a na severu hladší, očividně mladší pláň Vastitas Borealis. Bisesu uchvátilo, jak je na Marsu všechno velké. Soustava kaňonů v údolí Marineru se táhla téměř přes čtvrtinu obvodu planety a sopky na planině Tharsis představovaly největší magmatické narušení tvaru planety.

Tolik by viděla, kdyby sem nepřiletěla v roce 2069, ale 1969. Dnes ovšem vzduch Marsu žíhaly jasně bílé mraky vodní páry. A když je při jednom oběhu zavedla cesta Maxwella přímo nad

vrcholek samotného Olympu, hromadil se tam v kaldeře dost velké na to, aby pohltila celý New York, černý dým.

I když na této nové tváři Marsu byly zjevné jizvy po sluneční bouři, neméně viditelné byly i výsledky lidské práce. Největší kolonií na Marsu byl Port Lowell, stříbrná skvrna na rovníku na okraji rozeklané jižní vysočiny. Vinuly se od ní cesty do všech světových stran a připomínaly tak přímočaré vějíře kanálů, které si na Marsu vykouzlila představitivost pozorovatelů ze Země v dobách před kosmickou érou. A mezi cestami a kopulemi bylo vidět zelené skvrny - život ze Země, udržovaný pod sklem v mart'anské půdě.

Myra však ukázala na další zeleň, která se v pásu táhla po severních pláních a rozlévala se do velké hluboké pánve Hellas, tmavší zasmušilejší druh. Tohle nemělo se Zemí nic společného.

Alexej oznámil Bisese, že stráví několik dní v Lowellu. Jakmile bude k dispozici nějaké povrchové vozidlo, měla se vydat na další cestu na sever - až na samotný pól Marsu, jak se, s čím dál větší nedůvěřivostí, dozvěděla. Shlédla na hustý příkrov severní mlhy a přemítala, co ji asi v těch ponurých místech čeká.

Celý den strávili průlety nad Marsem, jak jemný tlak slunečního světla upravoval oběžnou dráhu Maxwella. Potom se k nim z Lowellu vzneslo nějaké hranaté, neohrabané vzdušné plavidlo.

Ve člunu letěla pouze jedna žena, které mohlo být něco přes dvacet. Byla oblečená ve světle zelené kombinéze, štíhlá, poněkud křehce vypadající. Na odkryté, jako by prázdné tváři, měla hezké identifikační tetování. „Ahoj! Já jsem Paula. Paula Umfravilleová.“

Když se Paula usmála přímo na ni, Bisesa zalapala po dechu. „Promiňte! To jen...“

„To nic. Spousta lidí ze Země reaguje úplně stejně. Lichotí mi, opravdu, že si lidé mou matku tak dobře pamatují...“

Pro Bisesinu generaci byla tvář Heleny Umfravilleové jednou z nejslavnějších ze všech lidských světů - nejen kvůli její účasti na první lidské výpravě na Mars, ale kvůli mimořádnému objevu, který učinila těsně před svou smrtí. Paula mohla být její dvojnicí.

„Já nejsem důležitá.“ Paula doširoka rozpráhla ruce. „Vítám vás na Marsu! Myslím, že vás zaujme to, co jsme tady našli, Biseso Duttová...“

Člun klesal hladkým klouzavým letem. Jak se Bisesa dívala kolem, zvrásněná tvář Marsu se vyhladila do prašné krajiny, na niž z oblohy dopadalo okrové světlo.

Paula povídala celou cestu dolů, možná jen tak plácala, aby uklidnila nervózní pasažéry. „Já se obvykle návštěvníkům ze Země omlouvám - hlavně pokud mají namířeno k pólům jako vy, Biseso. Teď přistaneme na desátém stupni severní šířky a potom vás musíme dopravit až na polární čepičku, která je odsud vzdálenější. Všechny podpůrné prostředky jsou tady v Lowellu nebo v ostatních koloniích v blízkosti rovníku, protože rovníkový pás byl jediný cíl, jehož dokázaly dosáhnout lodi první generace s chemickými motory...“

Myra se víc zajímala o Paulu než o Mars. Řekla nediplomaticky: „Astronautkou jsem se stala až po sluneční bouři. Helena Umfravilleová byla mou hrdinkou - studovala jsem její život. Nikdy jsem se nikde nedozvěděla, že by měla dceru.“

Paula pokrčila rameny. „Taky neměla, než odletěla z Marsu. Ale chtěla dítě. Věděla, že na Auroře 1 stráví mnoho měsíců vystavená záření hlubokého vesmíru. A tak na Zemi před odletem nechala svá vajíčka a další genetický materiál. Během sluneční bouře bylo všechno převezeno do hibernákula. A když bouře skončila, můj otec - ale co! Prostě žiju. Ovšem, že mě má matka

nikdy nepoznala. Ráda si představuju, že by byla hrdá, že jsem tady na Marsu a jistým způsobem pokračuju v její práci.“

„Určitě by byla hrdá,“ řekla Bisesa.

Dosedli rychle a profesionálně, na plošinu vyrobenou z nějakého druhu skla, vzniklého roztavením povrchové vrstvy. Bisesa měla oči navrch hlavy. Tak tohle je Mars! Kolem poškrábaného povrchu plošiny bylo všechno červenohnědé, země, obloha, dokonce i vybledlý kotouč Slunce.

Po několika minutách k nim přikodrcal malý autobus s puchýřovitými okny, podobný štěněti, s obřími měkkými koly. Byl natřený na zeleno jako Paulina kombinéza - ovšem, napadlo Bisesu, pokud měl člověk na červeném Marsu přežít, musel používat zelenou. Bisesa prolezla spojovacím tunelem hned za Paulou a za ní lezli Alexej s Myrou, jejich zavazadlem a částmi výstroje. Autobus, vybavený řadami plastových sedaček, mohl sloužit na kterémkoli letišti na Zemi.

Když autobus vyrazil, rozhovořila se Paula o krajině. Zdálo se, že je na ni pyšná, a snažila se podobné nadšení vyvolat i u nich. „Právě se nacházíme na dně kráteru jménem Ares Vallis. Je to odtokový kaňon, vytvořený katastrofickými záplavami v dávné minulosti, které se sem přivalily z jižní vrchoviny.“

Soudilo se, že ta dávná kalamita trvala jen deset nebo dvacet dnů, pár týdnů před miliardami let, kdy si řeka tisíckrát vodnatější než Mississippi razila cestu dávnými skalami. Zdálo se, že k podobným událostem docházelo po celé délce hranic na rovníku, kde se jih Marsu střetával se severem. Celou severní polokouli tvořila proláklina jako nějaký obrovský kráter pokrývající celou polovinu planety.

„Člověk dokáže pochopit, proč byla posádka Aurory poslána sem na první lidský průzkum - a také proč NASA vyslala v 90. letech 20. století do stejné oblasti svou automatickou sondu Pathfinder...“

Bisesa, zahleděná z okna, přestala vnímat její slova. Tahle prašná pláň, posetá plochými balvany, se podobala pozemské krajině, a přesto byla zcela nezemská. Jak zvláštní bylo, že se nikdy nebude moci dotknout těch zaprášených kamenů nebo ochutnat místní železitý vzduch!

Cestou ke kopulím Lowella projeli kolem nějakých válců postavených na výšku na trojnožkách. Bisesa připomínaly napájecí lasery vesmírného výtahu. Mart'ané podle všeho ještě neměli natažené žádné stuhý, napájecí jednotky už ale byly připravené.

Autobus projížděl kolem praporů, které se zplihle vlnily nad značkami z mart'anského skla. Bisesa předpokládala, že je to místo přistání Pauliny matky. Ta tu byla se všemi ostatními z posádky Boba Paxtona, kteří nepřežili ztroskotání na Marsu. Zatímco krajinu tohoto údolí navždy zformovala ona nesmírná záplava v dávné minulosti, lidské dějiny bude určitě formovat hrdinství posádky Aurory.

Autobus je zavezl k největší z kopulí a hladce se spojil s přechodovou komorou.

Prošli spojovacím tunelem a ocitli se v jakémsi doupěti rozděleném spoustou přepážek a osvětleném velkými zářivkami zavěšenými pod stříbřitým stropem. Bisesa se cítila velmi sebevědomě, když vstupovala do kopule a trénovala přitom mart'anský cval. Bylo tu velmi hlučno, všechny zvuky se odrážely od stěn.

Kolem se hemžili lidé, mnoho z nich v zelených kombinézách jako Paula. Zdálo se, že všichni mají napilno a jen několik pohlédlo na Bisesu a ostatní. Bisesa tušila, že pro tyhle usedlíky je stejně vítaná jako turista na základně na jižním pólu na Zemi.

Alexej si toho všiml a snažil se je omlouvat. „Nic si z toho nedělej! Nezapomínej, že každé tvoje nadechnutí musí být zapláceno z něčích daní...“

Bisesa si ale všimla, že jen málo Mart'anů nosí na tvářích identifikační tetování.

Odložili svá zavazadla v místnostech, které jim poskytli ve stísněném spartánském „hotelu“, a Paula jim nabídla, že mohou těch pár hodin v Lowellu strávit jeho prohlídkou. A tak pod Pauliným vedením prozkoumávali základnu a tunely, které byly místy tak nízké, že se museli krčit, procházeli z obydlené kopule do kopule obydlené jen zčásti.

V automatické jídelně si koupili oběd. Jejich kredit ze Země tady platil, ale misky s nějakou lepkavou polévkou a hořká káva, které si koupili, byly pěkně drahé.

Zatímco jedli, přiběhla do jídelny banda smějících se dětí. Byly vyzáblé, vytáhlé a vysoké přinejmenším jako Bisesa, podle jejich štíhlých těl a hladkých tváří bylo těžké odhadnout, jak jsou staré. Běžely dlouhými skoky.

Alexej řekl tiše: „Mart'ani první generace. Od zplození vyrůstají v nízké gravitaci. Další generace, jejich děti, bude zajímavá...“

Bisese bylo líto, že jim zase zmizely z očí a s nimi zmizelo i to příjemné lidské teplo, které vyzařovaly.

Jedna velká průhledná kopule zakrývala farmu. Procházeli mezi záhony čerstvě a zdravě vypadajícího salátu a kapusty, mělkými jezírky, která sloužila jako rýžová políčka, a vyvýšenými stoly, na nichž stály nízké nádoby plné jakési husté kapaliny, ze které vyrůstaly fazole, hrách a sója. Rostly tam dokonce ovocné stromky, pomerančovňíky, jabloně a hrušně v květináčích, očividně velmi vzácné a pečlivě piplané. Tady alespoň byli vystaveni růžovému mart'anskému dennímu světlu, ale světlo vzdáleného Slunce doplňovaly baterie zářících bílých lamp.

Rychle pokračovali dál. Jemná vůně nějakého průmyslového parfému překrývala hutný pach kanalizace.

Dorazili k průhledné stěně kopule a Bisesa viděla řady rostlin táhnoucí se do dálky, zasazených do půdy vně kopule. Všimla si, jak se třpytí, podivně skelné, a zeleň jejich nezvykle tvarovaných listů má tmavší odstín, než ty světle zelené rostliny kolem ní.

Stále ještě si na Mars nezvykla. Chvilí jí trvalo, než jí došlo, že ony řady rostlin si vesele vegetují v mart'anském vzduchu vně přetlakové kopule. „Pane jo!“ podivila se.

Alexej se zasmál.

Procházeli dalšími obydlenými oblastmi. Minuli cosi, co bylo nejspíš školou, a Bisesa zatoužila vejít dovnitř, aby zjistila, podle jakých osnov se tihle první mladí Mart'ané učí - co jim říkají o Zemi? Ale neměla odvahu na to, aby poprosila Paulu.

Objevili i bar jménem „U Skia“ - podle všeho pojmenovaný po Schiaparellim, který náhodou objevil kanály v oblasti Lowella. Podávali tu i alkohol, ale jen ovocná vína nebo whisky. Ochutnali jablečné víno, Bisesa připadalo příliš slabé.

„Nízká přitažlivost, nízký tlak,“ vysvětloval Alexej. „Tady se člověk opije snáz.“

Jako poslední si prohlédli největší kopuli, která vypadala nejnákladněji. Byla postavená z panelů připevněných na obrovských příčkách z materiálu, v němž Myra poznala lunární sklo. Interiér nebyl téměř využíván. Kromě několika koutů sloužících jako skladiště a malé dílny tu byly jen zaprášené přepážky, kabely a potrubí rozvedené po nedokončené podlaze.

„Vypadá to, jako by pořádně nevěděli, co s tím dělat,“ řekla Bisesa.

„Tohle si ale nevymysleli Mart'ané,“ vysvětlila jim Paula. „Po sluneční bouři zavládla všeobecná lítost nad tím, co se přihodilo posádce Aurory, takže nacpali spoustu peněz do co nejhladšího osidlování Marsu. A tohle je jeden z důsledků. Měl to být kousek Země tady na Marsu.“ Přejela po prostoru kopule rukou. „Tyhle skleněné nosníky pocházejí ze samotného štítu proti sluneční

bouři. Takže tohle je něco jako památník. Měla tu být modrá obloha, promítaná na strop téhle velké kopule. Mělo se to jmenovat Oxford Circus.“

„Děláte si legraci!“

„Ne,“ řekl Alexej. „Dokonce tady mělo být i zoo.“

Hospodářská zvířata. Možná i jeden nebo dva sloni, u Slunce, nevím co všechno. Všechno sem mělo být dopraveno jako zygoty.“

„I počasí mělo být v té kopuli jako na Zemi,“ pokračovala Paula. „Dokonce se jim to na chvíli podařilo zprovoznit, když jsem ještě byla malá. Ta sluneční bouře byla pořádně děsivá. Nakonec se to ale všechno porouchalo a nikomu se to už nechtělo opravovat. Proč taky? Spousta z nás Zemi nikdy neviděla, nám neschází. Máme svoje vlastní počasí.“ Usmála se trochu víc, mladistvou tváří s čirýma očima tolik podobná své matce.

Tu noc ulehla Bisesa do strohé klášterní cely, která jako by byla vytvořená tak, aby jí připomínala, že tady není hostem, že není vítána, že ji tu vlastně jen trpí.

Nad postelí ale visela polička s knihami - skutečnými papírovými knihami nebo podobnými faksimilemi. Byly to klasické romány o Marsu takovém, jak si ho představovali v oněch dávných dobách před lety do vesmíru, od Wellse přes Weinbauma s Bradburym k Robinsonovi a dalším. Listování těmi starými knihami jí kupodivu zvedlo náladu, poprvé od svého příletu sem si uvědomila, kolik snů se vždy odehrávalo na Marsu.

Vyšplhala na lůžko. Přečetla si několik kapitol z Mart'anského prachu, který napsal spisovatel jménem Martin Gibson. Bylo to pestré melodrama, které ji příjemně unavilo a rychle doprovodilo do říše snů.

19. MARTĀNSKÉ PÍSKY

Probudil ji Alexej, který jí třásl ramenem. „Musíme vyrazit!“

Sedla si a protírala si oči. „Myslela jsem, žeš říkal, že musíme počkat na nějaké vozidlo.“

„Plány se změnilly. Oni sice na Marsu nemají příliš zdrojů, přes noc se ale začali přesouvat.“

„Kdo jsou oni?“

„Astropol. Vesmírná rada. Poslyš, Biseso, o tomhle si promluvíme jindy. Teď ale prosím musíme co nejrychleji vypadnout.“

Věřila mu, i Myře, natolik, že vypadla.

Malým okénkem pozorovali vozidlo, sunoucí se ke spojovacímu uzlu v centrální kopuli. Mělo číslo: bylo čtvrtým ze šesti, která v Lowellu tvořila vozový park těchto výzkumných strojů schopných překonávat velké vzdálenosti. Mělo dokonce i jméno, vyvedené na trupu bleděmodrou barvou: Discovery. Bylo velké asi jako minibus, natřené na světle zeleno, na trupu se mu ježila spousta antén a ramen s čidly a snímači a na boku mělo složenou mechanickou ruku dálkově ovládaného manipulátoru. Táhllo za sebou stejně velký přívěs, propojený s tažným strojem silnou trubkou. Vozidlo i jeho přívěs se pohybovaly na velkých a složitě vypadajících, nezávisle odpružených kolech. V přívěsu byly uloženy zásoby, náhradní díly, výstroj na podporu života a - k Bisesině velkému údivu - malá jaderná elektrárna.

Tohle vozidlo bylo dost velké na přepravu desetičlenné posádky na rok trvající okružní jízdě kolem Marsu. Bisesa si uvědomila, že není přesné uvažovat o něm jen jako o obyčejném autobusu. Byla to vesmírná loď na kolech.

K vnější stěně trupu byly připevněné skafandry. Bisesa řekla: „Připomíná mi to kapitána Achaba připevněného k boku velryby.“

Ani jeden z nich, dokonce ani Myra, nikdy neslyšel o Moby Dickovi.

„Proč se jmenuje Discovery? Podle toho starého raketoplánu?“

„Ne, ne! Podle první lodi kapitána Scotta,“ vysvětlila jí Paula. „Myslím při průzkumu Antarktidy. Právě tohle vozidlo používáme k polárním výletům na sever i na jih, takže to jméno nám připadá vhodné.“

Výpravy na póly byly vždycky tradicí Lowellovy základny, řekla jim Paula. I astronauti z Aurory během těch dlouhých trosečnických let před sluneční bouří podnikali výpravy na jižní pól, aby tam provedli sondy v prastarém ledu a prozkoumali tak klimatické dějiny Marsu.

Paulino příjemné vypravování jim krátilo čas, zatímco čekali, než budou moci nastoupit do vozidla. Alexej si ale okusoval nehty, zoufalý z toho, jak rychle jim běží čas.

Nakonec se přechodová komora otevřela. Prolezli jí do prostorného interiéru. Byl tam dokonce i malý lékařský koutek, vybavený robotickými manipulátory schopnými pracovat s chirurgickými nástroji.

Paula jim vysvětlila: „Urazíme vzdálenost zhruba čtvrtiny obvodu planety, pojedeme dvacet hodin denně průměrnou rychlostí padesát kilometrů za hodinu. Za pět dní bychom tam měli být.“

„Dvacet hodin denně?“

Myra s Bisesou na sebe pohlédly. Už byly spolu na cestách několik týdnů ve výtahu a na palubě Maxwella. Ale tihle Vesmířané jsou zvyklí na dlouhý pobyt ve stísněných prostorách.

„Discovery bude samozřejmě řídit sám. Už tou cestou jel mnohokrát a možná zná každý balvan i ledové pole. Jakmile se rozjedeme, bude to celkem plynulá jízda...“

Paula si krátce promluvila se střediskem řízení provozu a potom se vozidlo rychle odpojilo od spojovacího uzlu kopule.

Jakmile byli utěsnění uvnitř, Alexej se posadil a úlevně si oddechl. „Tak, to bychom měli! Jaká úleva.“

Myra se ohlédla na kopule Lowellu. „Nemůžou nás pronásledovat?“

Alexej odpověděl: „Ostatní vozidla jsou venku v terénu. Mars je stále osídlen velmi řídky, Myro, a stejně řídky je po něm rozmístěna technika. Není to vhodné místo pro automobilové honičky. A není pravděpodobné, že by Astropol nebo další organizace měly nějaké zastoupení na polární základně.“ Bisesa se dozvěděla, že Astropol je federace pozemských policejních agentur zaměřená na mimozemské operace. „Ovšem, že by nás mohli pronásledovat,“ řekl Alexej zamyšleně. „To by ale museli provést něco hodně mimořádného. A oni nám podle všeho zatím nechtějí odkrýt své karty.“

Vozidlo se stočilo a vyrazilo na sever.

Bisesa s Myrou se usadily vepředu u velkého pozorovacího okna a sledovaly, jak se jim postupně otevírá výhled. Bylo zhruba poledne a Slunce jim stálo v zádech, před nimi se pohyboval stín jejich vozidla.

Kopule Lowellu se brzy ztratily za obzorem za nimi, který zakrýval obrovský závoj prachu zvednutého vozidlem. Cesta byla zpočátku šterková, skelná, potom přešla do upěchované hlíny jako jizva ve vybledlém prachu, až se z ní zanedlouho staly jen vyjeté koleje. Když opustili základnu, zmizely jakékoli stopy lidské činnosti s výjimkou nezvyklé meteorologické stanice a těch nekonečných vyježděných kolejí táhnoucích se na sever. Bisesa rozeznala ve zpustošené krajině údolí Ares pozůstatky záplavy, erodované vyvýšené ostrůvky, tu a tam obrovské balvany. Všechno však bylo staré, obroušené časem, všechny skály a

kameny na povrchu vyhlazené, každý svah zanesený silnou vrstvou prachu.

Protože stále nebylo k vidění nic jiného než kameny, Myra se brzy připojila k Alexejovi s Paulou, kteří se věnovali nějaké exotické variantě pokeru.

Bisesa seděla sama ve vypuklém puchýři okna vozidla, které hladce projíždělo po povrchu Marsu. Jak Slunce putovalo po obloze, Mars ji začal jistým způsobem okouzlovat. Byl podobný Zemi, jeho krajina se celkem podobala té na Zemi - země pod nimi, obloha nad nimi, prach a volně ležící kameny. Obzor byl ale příliš blízko, Slunce příliš malé, příliš bledé. Kdesi v koutku vědomí si stále kladla otázku - jak může nějaký svět vypadat takhle?

Stále ještě pod vlivem těchto myšlenek spatřila oblouk.

Vozidlo se k němu nepřiblížilo. Tyčil se ale na obzoru, vysoký a neskutečně štíhlý. Byla přesvědčená o tom, že takový nesmírný portál by se na Zemi musel zhroutit, jeho forma byla typicky marťanská.

Den pomalu uplynul. Západ slunce byl dlouhý a komplikovaný, postupně blednoucí světlo odcházelo za malým sluncem za obzor. Noční obloha jí ale kupodivu přinesla zklamání, hvězd na ní bylo poskrovnu, ve vzduchu se asi vznášelo příliš mnoho prachu. Bisesa hledala Zemi, ale ta byla buď za obzorem, nebo ji Bisesa nedokázala rozeznat.

Paula jí přinesla talíř s večeří, horké rizoto s houbami a zelenými lusky a hrnek s kávou zakrytý víčkem. Sklonila se k ní a vyhlédla z okna před sebe.

Bisesa ze zeptala: „Co hledáte?“

„Severní nebeský pól. Lidé se po něm většinou ptají.“

„Myslíte turisté jako já.“

Paula to nijak nekomentovala. „Nad Marsem nesvítí nad pólem žádná jasná hvězda jako je Polárka. Ale - tamhle, vidíte

Cygnus, souhvězdí Labutě? Nejjasnější hvězdou je Deneb, Alfa Cygni. Když se posunete po páteři labutě k hlavě, nahoru přes Deneb, nebeský pól je asi v polovině vzdálenosti mezi Denebem a dalším zřetelným souhvězdím, Kefeou.“

„Děkuji. Ale jak je všude prach - výhled není tak dobrý, jak jsem čekala.“

„Mars je velkým shromaždištěm prachu, jak říkají klimatologové,“ řekla Paula. „Není to tady jako na Zemi. Nemáme tu déšť, který by spláchl prach, neprobíhal tady ani proces sedimentace, který by ho stlačil do hornin. A tak zůstává ve vzduchu.“

Mars jako těžítka s umělým sněhem, napadlo Bisesu. „Viděla jsem nějaký oblouk.“

Paula přikývla. „Postavili ho Číňané. Podobné památníky postavili na všech místech, kde přistály jejich archy.“

Takže ta obrovská konstrukce je památníkem stovkám Číňanů, kteří zemřeli na Marsu během dne sluneční bouře.

Bisesa se jí odvážíla říct: „Paulo, trochu mě překvapilo, že jedete s námi.“

„Překvapilo?“

„A že jste zapletená do té tajuplné záležitosti na marťanském pólu. Alexeje, toho chápu, vidím to v jeho osobnosti.“

„Je trochu tajemný, co?“

Obě se zasmály. Bisesa řekla: „Vy ale vypadáte víc...“

„Konformní?“ Stále ještě měla ve tváři ten svůj úsměv letušky, osvětlený rychle ubývajícím světlem. „Mně nevadí, když mi to někdo říká. Možná je to pravda.“

„Je to jen proto, že jste tak dobrá v tom, co děláte.“

Paula bez zlosti řekla: „Možná jsem se taková narodila. Moje matka je nejznámější členkou posádky Aurory, po Bobu Paxtonovi - který ji asi jako jediný předčil.“

„A proto působíte dobře na návštěvníky.“

„Mohla by to být moje nevýhoda. Proč toho tedy spíš nevyužít?“

„Dobře. Ale to vůbec nevysvětluje, proč se kvůli nám trmácíte celou tu cestu až na severní pól.“ Odmlčela se. „Obdivujete svoji matku, že?“

Paula pokrčila rameny. „Nikdy jsem se s ní nesetkala. Jak bych ji ale mohla neobdivovat? Bob Paxton přišel na Mars a svým způsobem ho dobyl, a potom se zase vrátil domů. Moje matka ale Mars milovala. Dá se to vytušit z jejích deníků. Bob Paxton je hrdinou na Zemi,“ řekla. „Ale moje matka je hrdinou tady na Marsu, naším úplně prvním hrdinou.“ Znovu jí naskočil úsměv letušky. „Dáte si ještě rizoto?“

V šedavé mart'anské tmě, v teple kabiny, usnula Bisesa ve svém sedadle.

Probudilo ji poklepání na rameno. Zjistila, že ji někdo zabalil do deky.

Vedle ní seděla Myra, která hleděla z okna do přibývajícího ranního světla. Bisesa si všimla, že projíždějí krajinou plnou zahnutých dun, některé z nich byly vysoké desítky metrů, ztuhlé ve vlnách vzdálených od sebe jeden až dva kilometry. V jejich závětrí se skrývalo cosi jako jinovatka.

„Páni, prospala jsem celou noc!“

„Jsi v pořádku?“

Bisesa se zavrtěla, jak zjišťovala stav své tělesné schránky. „Jsem jen trochu ztuhlá. Řekla bych ale, že v nízké přitažlivosti je pohodlná i takováhle sedačka. Za chvíli se půjdu protáhnout a opláchnout.“

„Budeš muset počkat, až skončí Alexej. Zase si holí hlavu.“

„Asi mě zhyponotizoval ten pohled ven.“

„Trans z bílé dělicí čáry. Nebo tak něco.“ Myra byla zjevně něčím podrážděná. „Myro? Děje se něco?“

„Děje? Panebože, mami, podívej se ven! Nic. A přesto jsi pořád tady, sedíš na stejném místě už spoustu hodin a jen to do sebe nasáváš.“

„Co je na tom špatného?“

„Ty. Pokud je něco nenormálního, tebe to přitahuje. Ty si to užíváš.“

Bisesa se rozhlédla. Ostatní spali. Uvědomila si, že je to poprvé, kdy jsou s Myrou skutečně samy od těch vybledlých dnů po tom, kdy se probudila v hibernákulu - nikdy neměly skutečné soukromí na Maxwellu, a samozřejmě ani v kabině výtahu pavouka.

„Zatím jsme neměly příležitost si promluvit,“ řekla.

Myra se začala zvedat. „Tady ne.“

Bisesa jí položila ruku na rameno. „No tak! Komu záleží na tom, jestli nás odposlouchává policie? Prosím, Myro, mám takový pocit, že už tě vůbec neznám.“

Myra zůstala sedět. „V tom je možná ten problém. Já neznám tebe. Od chvíle, kdy tě vytáhli z chladničky - asi jsem si už zvykla na život bez tebe, mami. Možná jako kdybys zemřela. A od té doby, co tě probudili, nejsi taková, jakou si tě pamatuju. Jsi jako sestra, která se náhle objevila v mém životě, ne jako má matka. Chápeš, co tím myslím?“

„Ne. Asi nejsme přizpůsobení časovým posunům v hibernákulu, co?“

„O čem si chceš promluvit? Tedy, kde mám podle tebe začít? Uběhlo devatenáct let, polovina mého života.“

„Stručně mi to shrň.“

„Dobře.“ Myra se odmlčela a odvrátila zrak. „Máš vnučku.“

Jmenuje se Charlie, Charlotte - dcera Myry a Eugena Manglese. Ted' jí bylo patnáct, narodila se čtyři roky po tom, co se Bisesa nechala uspat.

„Pane jo! Já jsem babička.“

„Když jsme se rozešli, Eugen se se mnou soudil o její výchovu. A vyhrál, mami. Měl dost velký vliv na to, aby to dokázal. Eugen má moc a je slavný.“

Bisesa řekla: „On ale nebyl nikdy moc lidský, co?“

„Samozřejmě, že se s ní můžu stýkat. To ale nikdy nestačilo. Já nejsem jako ty. Já netoužím po nenormálnosti. Chtěla jsem vybudovat domov, pro mě a pro Charlie. Chtěla jsem - stabilitu. Nikdy se mi to ani zdaleka nepovedlo. A nakonec mě od ní oddělil úplně. Nebylo to těžké. Skoro pořád jsou někde mimo Zemi.“

Bisesa ji vzala za ruku, byla studená a netečná. „Proč jsi mi to neřekla hned?“

„Protože ses mě na to neptala. A teď jsme stejně na Marsu! A jsme tady proto, že ty jsi slavná Bisesa Duttová. Ty se musíš zabývat mnohem důležitějšími záležitostmi, než je ztráta vnučky.“

„Myro, to mi je líto. Až tohle všechno skončí...“

„Ale no tak, nebuď směšná, mami! Tohle nikdy neskončí, pro tebe. Přesto jsem v tom tady s tebou. A vždycky budu. Víš co, zapomeň na to. Máš právo to vědět. Tak teď to víš.“ Tvářila se rozhodně, rty měla stažené. V očích se jí odráželo zelené světlo.

Zelené?

Bisesa se s trhnutím napřímila a vyhlédla vypouklým oknem ven.

Pod lososově růžovým ranním světlem se vyjeté koleje klikatily po pláni, která měla matnou tmavě zelenou barvu.

Přisedla k nim Paula. „Discovery! Zpomal, abychom si to mohly prohlédnout.“ Vozidlo poslušně zvolnilo, kdesi v jeho útrokách bylo slyšet, jak podřadilo.

Myra s Bisesou byly celé nesvé. Bisesa uvažovala o tom, kolik toho Paula zaslechla z jejich rozhovoru.

Teď Bisesa viděla, že tu zeleň má na svědomí koberec drobných rostlin, velkých asi jako její palec. Všechny rostlinky

vypadaly jako nějaký kaktus se silnou slupkou, částečně ale byly průsvitné - průzory propouštějící dovnitř sluneční světlo, napadlo Bisesu, bez toho, aby ztrácely vzácnou vláhu. Byly tam i jiné rostliny. Všimla si malých černých kuliček - díky oblému tvaru si uchovávaly teplo, které jim černá barva na povrchu pomáhala strádat během dne. Říkala si, jestli zbělají jako chameleon, aby zabránily úniku tepla v noci. Kaktusů tu ale rostlo mnohem víc.

Myra jí řekla: „Tyhle kaktusy objevila Helena na začátku sluneční bouře. Život na Marsu.“

„Ano,“ přidala se Paula. „Nejběžnější mnohobuněčný organismus, který jsme zatím na Marsu objevili. Bakteriální struktury pod povrchem a stromatolity v pánvi Hellas jsou rozšířenější - tvoří větší biomasu. Průzorové kaktusy ale stále zůstávají našimi hvězdami. Ten druh byl pojmenován po mé matce.“

Každý z oněch průzorových kaktusů je pamětníkem dávných časů, řekla jim Paula.

Když byla Sluneční soustava mladá, tři sesterské světy si byly celkem podobné - Venuše, Země a Mars, všechny teplé, vlhké a geologicky aktivní. Bylo obtížné určit, na kterém z nich se objevil život jako první. Mars si určitě jako první vytvořil kyslíkovou atmosféru, tu hnací sílu složitých mnohobuněčných forem života, miliardy let před Zemí. Mars ovšem také jako první vychladl a vyschl.

Paula jim vysvětlovala: „To ale trvalo nějaký čas, stovky milionů let. Během stovek milionů let se toho dá dokázat hodně - savci vyplnili naši ekologii opuštěnou dinosaury během necelých šedesáti pěti milionů let. Mart'ané si dokázali vyvinout strategie pro přežití.“

Kořeny kaktusů pronikaly hluboko do studené horniny Marsu. Nepotřebovaly kyslík, svůj ledový organismus místo něj vyživovaly vodíkem uvolňovaným pomalou reakcí vulkanických

hornin se stopami vodního ledu. Díky tomu ony i jejich předchůdci přežily celé eony.

„Každou chvíli proběhly nějaké vulkanické epizody,“ pokračovala Paula.

„Kaldery na planině Tharsis zahušťovaly vzduch každých deset až sto milionů let. Kaktusy rostly, rozšiřovaly se, přecházely do útlumu, přežívaly v podobě spor až do další epizody. A potom sluneční bouře vyvolala déšť, vodní déšť. Vzduch zůstal dost hustý a vlhký na to, aby je po celý rok udržoval v bdělém stavu.

A biologové tvrdí, že jsou příbuzné našemu pozemskému životu. Tady je jen DNA jiného druhu,“ řekla Paula. „Používá jinou sadu bází - šest místo čtyř - a jiný způsob kódování. Stejně je to i s mart'anskou RNA a bílkovinami, které se od těch našich také liší. Předpokládá se, že sada aminokyselin používaná tady se také mírně liší, to ale není stále potvrzeno. Každopádně se jedná o DNA, RNA a bílkoviny, stejné základní kameny jako na Zemi.“

Mars byl ještě mladý v časech neustálého hustého bombardování, kdy pozůstatky divokého formování Sluneční soustavy narážely do nových světů. Tohle dorážení však způsobilo, že nesmírné množství hmoty, odprýskané z neustálených povrchů, bylo přenášeno z jedné planety na druhou. A ta hmota obsahovala i život.

Bisesa si pozorně prohlížela trpělivé kaktusy. „Takže to jsou naši bratránci.“

„Ale vzdálenější, než kterákoli forma života na Zemi. K poslednímu významnému přenosu biomasy muselo dojít velmi brzy, kdy konečná forma kódování DNA ještě nebyla na jednotlivých světech ustálená. Ta příbuznost je ovšem dostatečně blízká na to, aby byla výhodná.“

„Výhodná? Jak?“

Paula poklepala na displej na palubní desce Discovery a ukázala jim záběry toho, jak vědci v Lowellu hledají způsob

přenosu marťanských genů do pozemských rostlin. Tak také vznikaly nové druhy rostlin, které nebyly ani čistě pozemské ani marťanské, dokázaly však růst vně přetlakových kopulí kolonií a přitom poskytovat potravu pro lidi - a také do vzduchu vypouštět kyslík. Podle některých biologů to byla cesta k terraformaci, první krok k přiblížení podmínek života na Marsu těm pozemským. Vytvořili dokonce neformální skupinu, která se řídila heslem: všechny tyto světy patří nám.

„Přiznávám,“ řekla Paula, „že jsem ráda, že jsme narazili na kaktusy. Je důležité, abyste o nich věděla, Biseso.“

„Proč?“

„Abyste pochopila, co našli na pólu.“

„Už se nemůžu dočkat,“ prohlásila Myra sarkasticky.

„A já se už nemůžu dočkat koupelny,“ řekla Bisesa. Vstala ze sedačky a nechala deku sklouznout na zem. „Alexeji? Už jsi tam skončil?“

Discovery ujížděl stále dál, trpělivý, mlčenlivý, kilometr za kilometrem, kybernetický stachanovec. V poledne toho dne vyjeli ze zelené oblasti a šinuli si to po nějaké nudné zvlněné pláni.

Od té chvíle každý další den jejich cesty stoupalo slunce stále níž a níž. Nakonec se nadobro schovalo za obzor a od té doby se nedočkali jasného dne, ale jen jakéhosi příšeří, kdy zaprášeným nebem pronikalo jen málo paprsků.

Bisesa to chápala. Mars měl nakloněnou osu rotace, stejně jako Země. Během zimy na severu směřoval pól pryč od Slunce a jak postupovali na sever, vjížděli do dvanáct měsíců trvající arktické noci. Na Marsu ta změna ovšem probíhala podstatně svižněji; tady linky zeměpisné délky ubývaly mnohem rychleji. Celkem zřetelně vnímala, že se pohybuje po povrchu malého kulatého světa jako mravenec, který leze po pomeranči.

Během jednoho západu slunce spatřili na severním obzoru shluk mraků.

Za svítání se ocitli pod ním. Polární čepička byla dost tlustá na to, aby zaclonila téměř všechny hvězdy, proniklo jí jen světlo těch nejjasnějších. Deneb i nebeský pól se ztratily.

V poledne začalo sněžit.

20. OSVOBODITEL

„Za necelých pět dní jsme proletěli celou Sluneční soustavou, Theo. Jen si to představ! A teď nám zbývá jen několik hodin do hodiny K, do našeho setkání s tou bombou...“

Osvoboditel byl zhruba stejně těžký a velký jako staré nosné rakety Saturn V. Ale zatímco většina hmoty Saturnů shořela během několika minut, takže náklad urazil bez pohonné jednotky většinu své cesty na místo určení, výkonný motor Osvoboditele dokázal udržovat zrychlení jednoho G nebo i silnějšího po mnoho dnů, dokonce týdnů. To umožnilo, aby loď proletěla po přímé trajektorii z jednoho bodu na linii J do jiného, od trojánské základny na pozici bomby. Její přímá trasa byla ve Sluneční soustavě skládající se z kružnic a elips něčím výstředním.

A Edna urazila polovinu vzdálenosti mezi Jupiterem a vzdáleným Sluncem během jednoho sta hodin.

„Teď už zpomalujeme. Blížíme se k bombě K pozpátku a brzdíme tryskou...“

Většina důstojníků sloužících ve vesmíru přišla od amerického námořnictva, protože většina vesmírných lodí se ze všeho nejvíc podobá ponorkám. Ale Osvoboditel je jiný. Máme dost energie, takže nám v lodi zbývá víc místa než v kterémkoli jiném vesmírném plavidle od dob Skylabu. Jestli jsi o něm nikdy neslyšela, vyhledej si ho. S Johnem Metternesem sdílíme něco jako velký byt, vybavený ložnicemi, sprchami a salonem s displeji a kávovarem. Když se průzory podíváme po trupu lodi, je to jako bychom se dívali z okna v nějakém výškovém hotelu na Zemi. Většina hotelů ale nemá tolik různých antén a snímačů. Ani střílen.

Už musím jít, zlato. Budeme muset vypnout motor a nebylo by vhodné, kdybych při setkání s tím bubákem zůstala viset ve vzduchu...

Jak se cítím? Mám strach. Jsem vzrušená. Věřím ve svoje i v Johnovy schopnosti i v Osvoboditele, který se dosud choval jako vynikající loď. Doufám, že to bude k úspěchu stačit. Já - myslím, že už je to všechno, Libby. Uzavři soubor.“

„Ano, Edno. Už je čas.“

„Já vím. Zavolej prosím Johna.“

21. PÓL

Bisesa neviděla vůbec nic.

Discovery si razil cestu půlmetrovou vrstvou sněhu z oxidu uhličitého. Křehká hmota suchého ledu tála pod nápořem horka z vozidla, takže projížděli oslepující mlhou a když z ní vyjeli, stejně bylo velké šero. Všichni mlčeli, hráči pokeru pokračovali ve svých nekonečných turnajích. Bisesa se zkrátka musela s tou zneklidňující jízdou vyrovnat sama.

Potom v houstnoucí tmě zahlédla jasné zelená světla, třpytivé hvězdy. Vozidlo zpomalilo a zastavilo. Zbytek posádky se nahnul do přední části.

Na ledě sedělo jakési vozidlo s velkými balonovými koly, rozkročené nad dvěma pasažéry ve skafandrech. Měli osvětlené přilby, Bisesa však jejich tváře rozeznat nedokázala. Když zahlédli světla vozidla, zamávali.

„To je trojkolka,“ řekla jí Myra obdivně.

„Vlastně,“ opravila ji Paula mírně, „se tomu říká víceúčelové vozidlo. Slouží k dopravě v blízkosti polární stanice...“

„Takové chci.“

Alexej poklepal na displej. „Juriji, jsi to ty?“

„Ahoj, Alexeji! Vyčistili jsme vám cestu sublimační radlicí. Sníh je v tomhle období těžší než obvykle.“

„Díky moc.“

„Discovery, jeďte za námi a všechno půjde jako po másle. Za jedenáct nebo dvanáct hodin dorazíme bez problémů domů. Na viděnou ve Wellsu.“ Trojkolka se otočila a vyrazila. Kolem ní se začaly zvedat vějíře mlhy, osvětlené velkými hledáčky.

Protože pro Discovery byla jízda v závěsu snadná, brzy překročili rychlost čtyřicet kilometrů za hodinu.

Jak se řítili dál do tmy, tvrdá země pod ledem se začala měnit. Ležela ve vrstvách, střídavě světlých a tmavých, a každá z nich byla tlustá asi jako Bisesina paže, jako usazeniny skládající se na dně předvěkého oceánu. A vypadala hladce, pokrytá jemnou patinou, která se ve světlech jejich vozidla třpytila.

Po několika hodinách jízdy tímto terénem se vyhrabali na pevnější světlejší podklad, šedavě bílý žíhaný marťanskou červení.

„Vodní led,“ oznámila jim Pamela. „Tedy většinou. Tohle je trvalá ledová čepička, sedliny, které tu zbývají vždycky na jaře, když roztaje sníh z oxidu uhličitého. Tady na jejím okraji jsme vzdálení asi pět set kilometrů od Wellsovy stanice, která je umístěná v blízkosti zeměpisného pólu. Jízda teď bude pohodlnější. Naše vozidlo si umí nastavit kola pro různé druhy povrchu.“

Bisesa řekla: „Divím se, že Discovery nespustí na zem sanice.“

Alexej si ji změřil soucitným pohledem. „Biseso, tohle je Mars! Teplota tam venku se pohybuje na bodu mrazu suchého ledu - při tomhle tlaku je to asi sto padesát Kelvinů.“

Přebrala si to. „Sto dvacet stupňů pod nulou.“

„Správně,“ řekla Paula. „Vodní led je při takových teplotách tak tvrdý, že by to bylo jako lyžovat na bazaltu.“

Bisesu ta nevědomost zamrzela. „Tuhle lekci jste už asi dávali tisíckrát přede mnou, co?“

„Neměla jste čas na obvyklé přizpůsobení. Nelámejte si tím hlavu.“

Když teď vyjeli na led, očekávala Bisesa hladkou přímočarou jízdu až k pólu. Vedoucí trojkolka se ale brzy odklonila od kurzu směřujícího přímo k severu a vydala se na velkou rozmáchlou objížděku po směru hodinových ručiček. Když Bisesa vyhlédla levým oknem, spatřila vedle nich nějaký kaňon.

Přemohla svou hrdost a zeptala se Pauly.

Paula jí vysvětlila, že je to „spirálový kaňon“, jeden z mnoha, které se táhnou ledovou čepičkou. Vyvolala snímek celé čepičky pořízený v létě z vesmíru, kdy tu nebyl sníh ze suchého ledu, který by ji zakrýval. Ledová čepička připomínala nějakou soustavu tornád, protože spirálovité kaňony začínaly u jejího okraje a vedly až téměř k pólu. Bylo to úchvatné, nic podobného Bisesa na Zemi neviděla. Po jejím výletě celou Sluneční soustavou jí už v duši nezbývalo příliš místa pro údiv.

S přibývajícími kilometry byl sníh stále hlubší, až nakonec jeli po cestě mezi dvěma hradbami sněhu tyčícími se do výšky zhruba dvou metrů. Sníh vypadal pevně, zjevně byl tvrdší než sníh na Zemi, možná i hustší.

Oddechla si, když před sebou spatřila shluk světél a zaoblené stěny obytných modulů.

Do dálky se táhla řada zelených světél, jako by projížděli po nějaké ranveji. Jakmile se k nim jejich vozidlo přiblížilo, Bisesa viděla, že světla jsou umístěná na sloupech vysokých zhruba čtyři metry, nejspíš proto, aby zůstala nad sněhovou pokrývkou. Když se ohlédla, zjistila, že v opačném směru jsou ta světla jasně bílá - takže se ve tmě mart'anského blizardu vždycky dalo odhadnout, jestli směřujete k základně nebo od ní.

Konstrukce zvedající se ve tmě, umístěné na vysokých pilotách nad zemí, neměly kopulovitý, ale spíš čočkovitý tvar. Měly světle zelenou barvu a tísnily se k sobě, vzájemně propojené krátkými tunely. Bisesa viděla, že tyhle velké obytné moduly jsou ve skutečnosti umístěné na kolových podvozcích a že jsou k zemi připevněné pomocí lan upevněných k pilotám. Napadlo ji, že vypadají jako nějaké obří karavany.

Jak se vozidlo blížilo ke stanici, stěny ze sněhu ze suchého ledu se postupně snižovaly až zmizely úplně, takže nakonec jeli po ledovém povrchu téměř očištěném od sněhu, ale pokrytém sítí

černých bodů. Možná šlo o vyhřívací jednotky, které měly za úkol rozpouštět suchý led. Vozidlo natáhlo spojovací rukáv k nízké kopuli u paty jednoho z pilotů. Parkovaly tam už dvě vozidla ze stanice, očividně velmi masivní a menší než vozidlo z Lowellu.

Paula je provedla spojovacím uzlem a Bisesa se ocitla pod schodištěm, zastřešeným modrozeleným platem, které podle všeho vedlo k nejbližšímu ze zavěšených obytných modulů. Alexejův kufr nedokázal po těch schodech vyjít, takže ho museli vytáhnout na plastovém laně.

Na vrcholu schodiště čekali na příchozí obyvatelé stanice. Byli čtyři, dvě ženy a dva muži. Končetiny měli typicky marťansky hubené, ale břicha měli trochu objemnější. Všichni byli velmi mladí, jak Bisesa odhadla, nikomu nebylo přes čtyřicet. Kombinézy měli záplatované ale čisté a všichni byli trochu cítit potem. Nikdo z nich neměl na tváři identifikační tetování.

Zírali na Bisesu a stáli až příliš těsně u sebe.

Přistoupil k nim tělnatější mladík kolem pětadvaceti a podal Bise rukou. „Musíte nám prominout. Nemíváme tady moc často návštěvy.“ Měl velký skvrnitý nos pijáka, špinavé černé vlasy stažené do culíku a hustý kudrnatý plnovous. Přízvuk měl neurčitý, v podstatě americký, ale promísený s delšími evropskými samohláskami.

„Vy jste Jurij, že? Ten z ledové trojkolky.“

„Ano. Mávali jsme na sebe. Jurij O'Rourke. Místní glaciolog, klimatolog a tak podobně.“ Rychle jim představil ostatní: fyzičku Ellii von Devenderovou, doktorku biologie Grendel Spethovou a Hanseho Critchfielda, technika, který měl na starosti elektřinu, dopravu a základní podpůrné systémy, ale také odborníka na podzemní vrty, hlavní vědeckou funkci této základny. „Každý z nás má ale i další odbornosti,“ řekl jim Jurij. „Například jsme všichni vyškolení ošetřovatelé...“

K Bisesu přistoupila Ellie von Devenderová. Fyzičce bylo zhruba třicet, v kombinéze vypadala podsaditě, vlasy měla stažené dozadu. Měla sluneční brýle s tlustými obroučkami, tahle póza jí zakrývala oči a dodávala jí nepřátelský vzhled.

Bisesa řekla zvědavě: „Asi bych tu čekala glaciologa, biologa. Ale fyzika?“

Ellie jí odpověděla: „Glaciologie je příčinou existence téhle základny, spolu s Grendel a její živou laboratoří. Já jsem příčinou toho, proč jste tady vy, paní Duttová.“

Jurij poplácal Bisesu po rameně. „Pojďte se tu porozhlédnout!“ Rychle je provedl prostory celé buňky. „Tomuhle tu říkáme Šestá konzerva,“ vysvětloval. „Port pro výstup ven...“

Šestou konzervu tvořila látková bublina se stěnami barvy mořské světle zelené, ozdobené vlnitým vzorem, který vytvářel optické klamy. Měla podlahu z roštu ve tvaru plástve, který ji rozděloval v místě největšího průměru. Když se Bisesa podívala do spodní části, viděla tam skladiště zaplněné až ke stropu různými věcmi. Nikde nezaregistrovala žádné skafandry, ve stěnách ale byly zvláštní přechodové uzly, které mohly vést do skafandrů upevněných ke stěně zvenčí, stejně jako na jejich vozidle. Byly tam složeny různé náhradní díly a další výbava pro vozidla, a také malá vědecká laboratoř a zdravotnický kout, jediné lůžko obklopené různými přístroji, oddělené od zbytku prostoru plastovým závěsem na zip. Byla v něm tma a vypadal chladně a sešle, jako by ho nepoužívali příliš často.

Jurij je rychle provedl malou přechodovou komorou do dalšího modulu. „Pátá konzerva, vědecká,“ oznámil jim. Tady byla další, mnohem lépe vybavená laboratoř, větší ošetrovna a také něco, co vypadalo jako malá tělocvična. Bylo tu víc světla, protože stěny, které byly vyzdobené obrazy nějakých hor a řek, pokrývaly svítící panely.

Bisesa pošeptala Myře: „Proč dvě laboratoře, dvě ošetrovny?“

Myra pokrčila rameny. „Možná aby předešli kontaminaci. Když přijdeš zvenčí, můžeš zpracovat své vzorky a ošetřit zranění, a přitom nehrozí zamoření zbytku základny.“

„Kontaminaci zdejšího osazenstva Mart'any?“

„Nebo Mart'anů zdejším osazenstvem.“

V Páté konzervě Grendel Spethová, drobná, hezká štíhlá žena, jejíž černé vlasy už prokvétaly stříbrem, všem nově příchozím rychle odebrala vzorky krve, moči a provedla jim výtěr nosních dutin. „Aby mohla stanice pečovat o vaše zdraví,“ vysvětlila jim. „Zjišťujeme alergie, nutriční genomy a tak podobně. Naše potrava se skládá z hluboce zmražených zásob z Lowella a zeleniny z naší domácí zahrady. Přidáváme do ní všechno potřebné tak, abychom splnili všechny nutriční požadavky každého jednotlivce. Jejich přítomnost v jídle si ani neuvědomíte...“

Potom je Jurij rychle provedl třetím modulem - Třetí konzervou, podle všeho určenou ke spaní. Její prostor byl rozdělen na výseče jednotlivých ložnic. Nesvítilo se v nich, zjevně je nikdo nepoužíval. Přešli do dalšího modulu, Druhé konzervy. Tenhle byl bizarně upraven tak, aby připomínal typický hotel někde v centru města, nazvaný „Mars-Astoria“. Mnoho vnitřních přepážek ale bylo strženo, aby tak vznikl otevřenější sdílený prostor. Středová sekce byla přesto vyhrazena malé kuchyňce a sprše s toaletou. V tomto kruhovém prostoru byly umístěny čtyři postele, vedle každé stál malý noční stolek a židle, všechny byly plné různého oblečení a částí výstroje. Přes markýrované výhledy na město byly připevněné displeje, které stále dokola zobrazovaly snímky příbuzných, domácích zvířat a domovských krajín.

Myra se zvědavě zeptala: „Vy tyhle prostory nepoužíváte tak, jak je jejich tvůrci zamýšleli, co?“

Odpověděl jí Jurij: „Wells je určen pro deset lidí, my jsme tu jenom čtyři. Noci jsou tady dlouhé, Myro. My radši žijeme takhle, pohromadě.“

Potom je Jurij omluvně vedl dolů po dalším schodišti do malé kopule na povrchu a pak po schodech vytesaných do ledu. „Omlouvám se! Viděli jste, že máme připravená jenom čtyři lůžka a že jsme v podstatě zakonzervovali moduly, které nepoužíváme. Návštěvníky většinou ubytováváme tady dole, v našem krytu před radiační bouří... Pokud by se vám tu nelíbilo, můžeme otevřít některou z ostatních konzerv.“

Bisesa se při sestupu rozhlížela. Kaverna v ledu měla tvar nízkého válce, rozděleného přepážkami do výsečí jako koláč. Zaregistrovala kuchyňku, komunikační stanici, sprchový kout a jakýsi plně obestavěný prostor, který připomínal laboratoř nebo ošetřovnu. Tenhle prostor byl obývaný. Na podlaze kolem kuchyňky a sprchového koutu byly rýhy, stěny a kovové části vypadaly odřené a ohlazené častým používáním a ve vzduchu se vznášel mírný zápach zatuchliny, vzduchu, který byl už mnohokrát recyklován.

Část stěny kaverny byla odkrytá a Bisesa viděla, že je zdobená podivnými vzory, tenkou páskou rýhovanou mělkými příčnými vrypy a střídavě velkými světlými a tmavými pruhy vysokými asi metr. Tenhle zmrzlý čárový kód se táhl po křivolakém povrchu stěny jako stažená kůže nějakého obrovského hada.

Místnost, o kterou se měly dělit Bisesa s Myrou, byla zkráceným dílem koláče, dost velká na dva kavalce, stůl a dvě židle. Zadní stěna byla z ledu pokrytého průhledným plastem a ozdobeného tím podivným vzorem čárového kódu, který se táhl po celé stěně z jednoho konce na druhý.

Zatímco se zabydlovaly, Jurij seděl na kavalci. Zabíral v té malé místnosti dost prostoru. „Tady nahoře na Wellsu je to dost titěrné, my tu ale v pohodě přežíváme. Zima na pólu vlastně není o moc větší. Když si na Marsu vyjdete ven na rovníku v poledne uprostřed léta, stejně zmrznete na kost. Nejhorší tady nahoře je ta tma - pokaždé trvá půl marťanského roku, dvanáct pozemských

měsíců. Polární badatelé na Zemi žijí v hodně podobných podmínkách. Od lidí na Zemi jsme se toho hodně naučili. I když víc od Shackletona než od Scotta.“

Myra řekla: „Juriji, nedokážu si nikam zařadit tvůj přízvuk.“

„Jak napovídá moje jméno, moje matka byla Ruska, jak napovídá moje příjmení, můj otec byl Ir. Oficiálně jsem občanem Irska, tedy Eurasie.“ Usmál se. „Tady nahoře na tom ale zase tak nesejde. Tady, daleko od Země, se všechno tak nějak zamíchá.“ Otočil se k Bisesi. „Podívejte, paní Duttová...“

„Biseso.“

„Biseso. Víím, že jsi sem přijela kvůli té věci v Jámě.“

Bisesa se podívala na Myru. Jaké věci? V jaké Jámě?

„Měla bys ale vědět, co tady opravdu děláme.“ Přejel rukou po onom proužkovaném vzoru na stěně. Pásky byly vybledlé, různě široké a různě barevné. Opravdu připomínaly čárový kód nebo spektrogram. „Podívej se na tohle! Proto jsem tady já. Tahle tapeta představuje obraz nejúplnějšího jádra, jaký jsme dokázali získat.“

Myra přikývla. „Ledové jádro z Marsu.“

„Správně. Vrtali jsme ke středu přímo odtud, z vrcholu ledové kopule, a dostali jsme se až do hloubky dvou a půl kilometru - Hanse Critchfield vám jistě rád předvede svou vrtnou soupravu. Určitě by pronikl i do tří kilometrů, kdyby sluneční bouře neroztavila vrchní ledové vrstvy.“ Potřásl hlavou. „Strašná škoda!“

Myra přejela prstem po záznamu. „A ty to dokážeš dekódovat, stejně jako rozebírají ledová jádra na Zemi?“

„Ovšem. Ta čepička vznikala postupně po vrstvách, rok po roce. A každý rok zachycovala snímek podmínek v dané době - klima, prach, vesmírné záření, všechno možné. Stejně jako na Zemi. Ovšem, že se to tady v podrobnostech liší. Třeba v Grónsku ročně napadne vrstva sněhu o tloušťce desítek centimetrů. Tady přibývá zbytkového vodního ledu jedna sedmina milimetru ročně.

Třeba tady.“ Stoupl si ke stěně, kde ten dlouhý zvlněný pruh končil. „Tohle je horní strana pásku. Nejnovější vrstvy leží na povrchu, ty, které se uložily jako poslední, jasné, ne? Tenhle horní kousek záznamu získala posádka Aurory před sluneční bouří. Těch pár centimetrů odpovídá celým desetiletím. Tyhle tenké hnědé proužky...” Ukázal na ně nehtem na palci. „Ty odpovídají celoplanetárním prachovým bouřím. A tenhle pásek zase připomíná záplavu, na kterou narazil Mariner 9, když v roce 1971 zakotvil na oběžné dráze. Tehdy celou planetu zahalil prach...”

Událostem, které se odehrávaly na Marsu v různě dlouhých obdobích, odpovídaly různé vrstvy ledového jádra. V hloubce deseti centimetrů našli stopy záření, kterým zasáhla planetu Krabí mlhovina před tisícem let. Zhruba v metrových intervalech se nacházela významná vrstva mikrometeoritů, kapek kdysi roztavených hornin. Mars každých deset až sto tisíc let zasáhlo nějaké těleso dost hmotné na to, aby jeho úlomky dopadly až na póly. A pás široký metr odpovídal nejdramatičtější události během současného marťanského cyklu, změně jeho polárního naklonění osy, ke které docházelo každých sto tisíc let.

Jurij pokračoval: „V tomhle marťanském ledu se dají dokonce nalézt i stopy Země - meteority vyštípnuté z našeho domovského světa, stejně jako meteority z Marsu dopadají na Zemi.“ Usmál se. „Stále ještě hledám stopy zabijáka našich dinosaurů.“

Myra si ho zkoumavě prohlédla. „Ty svou práci miluješ, co?“ Bisesu napadlo, že z jejího hlasu zaznívá závist. Vždycky ji přitahovali lidé s nějakým posláním, jako třeba Eugene Mangles.

„Jinak bych přece netrčel v téhle ledové rakvi. My se už ale nedokážeme soustředit. Po tom, co jsme našli pod ledem, už na těch ostatních věcech nikomu nezáleží. Na ledové čepičce, na jádrech. To nám teď jenom překáží.“

Bisesa se nad tím zamyslela. „To mě mrzí.“

Krátce se zasmál. „Ty za to nemůžeš.“

Myra se zeptala: „Tak co jste vlastně našli?“

„Brzy se to dozvíte. Až se zabydlíte, mám vás dovést na válečnou poradu.“ Vstal.

22. PŘIBLÍŽENÍ

Osvoboditel mířil k bombě K, štíhlé kopí z ledu a ohně. Edna Fingalová s Johnem Metternesem v jeho kokpitu byli oblečení do skafandrů a měli nasazené přilby, jen průzory zatím nechali otevřené.

I když byla bomba K stále pouhým okem neviditelná, „sledovali“ ji díky jejímu gravitačnímu poli, její koncentrované magnetické energii a mračnu exotických částic, které vyzařovala na svém letu Sluneční soustavou.

„Je to přesně tak, jak předpověděl profesor Carel,“ ohlásil John, který procházel souhrny na displeji. „Přesně jako spektrum, které vznikne při odpaření miniaturní černé díry. Zkrátka kosmologický artefakt...“

„Tamhle,“ zašeptala Edna. Ukázala na okno.

Bomba K vypadala jako bublina rozostřeného světla hvězd, kapka vody stékající po tváři nebes. Edna cítila mrazení v kostech, když ten objekt pozorovala.

„To je Oko,“ hlásil John. „Dokonale reflektivní sféra, koule o průměru sta metrů. Všechny klasické příznaky - rozostřená geometrie, anomální Dopplerovy posuny na povrchu. Spektrum záření ale neodpovídá přesně Oku, které zaznamenaly Trojané během sluneční bouře.“

„Takže tenhle objekt není obyčejný pozorovatel. To už ale přece dávno víme.“

„Vzdálenost pět kilometrů, a stále se přibližuje,“ oznámila Libby tiše.

Edna pohlédla na Johna. Věděla, že se sprchoval teprve před hodinou, přesto mu ale z oroseného čela stékaly ke krku pramínky potu. „Připraven?“

„Jak nejlíp to jde, kámo.“

„Budeme postupovat podle domluvené strategie. Libby, je ti to jasné? Čtyři průlety. A jestli se něco změní...“

„Vypálíme k domovu,“ dokončila Libby. „Přesně tak, jak jsme si to nacvičili. Nejmenší přiblížení na tři kilometry. Edno?“

„Ano, Libby?“

„Ted' píšeme dějiny.“

„Panebože!“ zašeptal John.

23. JÁMA

Čtyři obyvatelé základny spolu s Bisesou, Myrou a Alexejem seděli v kruhu na židlích a převrácených bednách ve Druhé konzervě, hotelu Mars-Astoria. Vypadalo to, že Paula dospává čas probdělý na cestě.

A tady na marťanském severním pólu, pod příkrovem sněhu z oxidu uhličitého, asi na tom nejvzdálenějším a nejbezpečnějším místě, jaké se dá ve Sluneční soustavě nalézt, se Bisesa konečně dozvěděla pravdu.

Zdálo se, že se Alexejovi ulevilo, když jí konečně prozradil, co různými způsoby odhalily různé skupiny Vesmířanů - že se vnitřní Sluneční soustavou krade cosi neznámého a nebezpečného. „Říkají tomu bomba K. Nejpravděpodobnější je hypotéza, že se jedná o artefakt Prvorozených, který nám má uškodit. Námořnictvo zahájilo nějakou misi, která má tu bombu zničit. Možná se jim to dokonce i povede. Ale jestli ne...“

„Vy máte vlastní plán.“

„Přesně tak.“

Bisesa se rozhlédla po tvářích ostatních v kruhu. Všichni ti lidé byli o tolik mladší než ona i Myra - ale Vesmířané přece byli od podstaty mladí! „Tohle všechno je tajné. To znamená, že vy patříte k nějaké klice. Pobíháte z místa na místo, skrýváte se před pozemskou policií. A baví vás to, co? Máte nějakého vůdce?“

„Ano,“ odpověděl Alexej.

„Koho?“

„To ti nemůžeme říct. Zatím. Není to nikdo z nás.“

„A mě jste sem dovezli kvůli něčemu, co jste našli pod ledem.“

„Správně.“

„Tak mi to ukažte!“

Na Bisesu se obrátila Grendel Spethová, astrobioložka a lékařka. „Právě jsi dorazila. Určitě si nepotřebuješ odpočinout?“

Bisesa vstala. „Odpočívala jsem devatenáct let a putovala jsem sem několik týdnů. Jdeme!“

Ostatní postupně také vstali a vyrazili za ní.

Pokud se chtěli dostat k Jámě, museli si obléct skafandry.

Vrátili se do Šesté konzervy, odkud sestoupili jiným schodištěm do malé kopule na ledu. Tady si museli Bisesa, Myra a Alexej svléknout kombinézy. Bisesa, která si uvědomovala, že marťanská zimní noc je od ní vzdálena jen pár metrů, iracionálně pocítila na nahé kůži chlad.

Doktorka Grendelová rychle zhodnotila její fyziognomii. „Když odhlédnu od toho, že jsi své tělo systematicky ničila dvě desetiletí v hibernákulu, musím říct, že vypadáš skvěle.“

„Díky.“

Bise se rychle natřeli tělo olejem. Musela si obléct „biovestu“, pořádně svědivý kus oblečení, který jí přilnul na nahé tělo a poskytoval rozhraní biometrickým systémům, které měly monitorovat chování jejího těla během výletu mimo základnu. Potom si oblékla spodní vrstvu, jasně zelenou a přiléhavou, k tomu přilbu, boty, rukavice a malý batoh. Tohle jí mohlo posloužit jako skafandr, jak jí vysvětlila Grendel, který dokázal díky napětí elastické látky uchovat potřebný tlak a jenž by ji dokázal udržet naživu několik minut, možná i hodinu, pokud by došlo k nějaké kritické události, například proražení modulu.

Tahle spodní vrstva ale byla jen spodní částí dvojité konstrukce skafandru. Musela se ještě nasoukat do jednoho z těch vnějších skafandrů ve stylu kapitána Achaba.

Dovedli ji k malému průlezu ve stěně kopule, který vedl do jejího vnějšího skafandru, připevněného ke kopuli zvenčí. Nejdříve

jí pomohli navléknout nohy do nohavic skafandru, potom ruce do rukávů a nakonec tělo a hlavu. Její průzor byl neprůhledný. Skafandr se skládal z pevných segmentů, bylo to, jako by si zalézala do nějakého brnění. Zdálo se však, že jí skafandr pomáhá, aby uvnitř zaujala co nejpohodlnější polohu. Slyšela hučení servomotorů. Nejsložitější bylo prostrčit průlezem hlavu v přilbě tak, aby s ní nikam nenarazila, a potom ji propojit s konstrukcí větší přilby vnějšího skafandru.

Grendel na ni zavolala: „Jak se cítíš? Tyhle skafandry nejsou dělané přesně na míru.“

„Skvěle. Jak se z toho dostanu ven?“

„Skafandr ti poradí, až to budeš potřebovat.“

Grendel jí konečně zaklapla panel na zádech. Skafandr se oddělil od stěny kopule a Bisesa lehce zavravorala.

Průzor se jí projasnil. Obklopená mart'anskou zimní tmou dokázala rozeznat jenom kulatou tvář technika základny v přilbě, který se jmenoval...

„Hanse,“ připomněl jí s úsměvem. „Jen prověřím, že tvůj skafandr správně funguje. Až si zvykneš na místní rytmus, budeš vědět, že ty máš zkontrolovat ten můj. Pracujeme ve dvojicích... Skafandre pět? Jaký je tvůj stav?“

Bisese v uchu promluvil tlumený mužský hlas. „Všechno v normě, Hanse, jak vidíš z mého výstupu. Biseso?“

„Copak?“

„Jsem tu, abych ti ve všech směrech pomohl během tvého pobytu mimo základnu.“

Ozval se Hanse: „Vím, že ti konstrukce skafandru musí připadat trochu zvláštní, Biseso. Vychází to z POP.“

„POP?“

„Planetární ochranné protokoly. Nikdy nebereme své skafandry do obytných modulů vyhrazených lidem, nikdy

nesměšujeme prostředí. Chráníme mart'anské i pozemské životní formy před vzájemným ovlivňováním.“

„I když jsou docela příbuzné.“

„Není to tak úplně pravda. A navíc je tu otázka prachu. Prach na Marsu je jedovatý a plný rzi a peroxidů, velmi korozivní. Lepší je nepouštět ho do našich obytných prostor ani do našich plic. Vlastně musíme neustále oprašovat těsnění skafandru, aby příliš neztvrdla a ty tady určitě nechceš zůstat trčet. To oprašování ti předvedu později.“

Do zorného pole jí vplula tvář doktorky ukrytá za vlastním průzorem. „Vedeš si dobře, Biseso. Zkus se projít tady kolem.“

Bisesa zvedla ruce a zase je spustila, ozvalo se bzučení servomotorů a skafandr jí připadal lehký jako pírko. „Je trochu zvláštní, že nemůžu spustit ruce až dolů podle těla. Nebo se podrábat na obličej. Na to si snad zvyknu.“

„Na tváři tě můžu podrábat já, jestli...“

„Když, tak ti dám vědět, Skafandre pět.“ Rozhlédla se. Země byla rovná a bílá, obloha zčernalá prachem. Moduly stanice se nad ní pochmurně tyčily, jednotlivé piloty byly ověšené výbavou a zásobami a kolem parkovalo několik vozidel - dva stroje se sněhovými radlicemi a také něco, co připomínalo sněžné skútry. Discovery se už dávno samostatně vydal na zpáteční cestu do Lowella.

Byl tu Alexej, Mira, celé osazenstvo Wellsu s výjimkou Pauly, v zelených skafandrech s bíle osvětlenými obličejí, a všichni se dívali na ni. Sníh stále padal, velké husté vločky z šedého mraku, který nad nimi visel jako poklice. „Stojím na mart'anském pólu. Pane jo!“ Zvedla ruku a natáhla prsty v rukavici.

K Bisesě přistoupil Jurij. „Čeká nás kratší procházka. Jen pár set metrů. Vrtná souprava je umístěna mimo obytné prostory kvůli bezpečnosti a kvůli ochraně planet. Dělej normální kroky a všechno bude v pořádku. Prosím. Pojd' se mnou. Ty taky, Myro!“

Bisesa to zkusila. Krok za krokem, vykračovala tak lehce, jako když jí byly tři roky. Skafandr jí zjevně pomáhal. Jurij šel mezi Myrou a Bisesou. Ostatní kráčeli před nimi. Vrtný technik Hanse Critchfield měl na zadní straně své jednotky pro podporu životních funkcí vyveden tiskacími písmeny nápis VRTAŘ doplněný obrázkem tryskajícího ropného vrtu. Jeho skafandr se zdál masivnější než ostatní. Možná šlo o nějakou zesílenou verzi, určenou k těžké práci s vrtnou soupravou.

Mart'anské vločky dopadaly na Bisesin průzor, okamžitě ale tály a zůstávaly po nich sotva znatelné skvrny.

„Mimochodem, můžu ti pomoci ve všem, co budeš potřebovat,“ řekl jí Skafandr pět.

„O tom nepochybuju.“

„Starám se ti o přenos dat i o přísun všeho potřebného. Taký mám k dispozici dostatek výpočetního výkonu. Jestli se například zajímáš o geologii, můžu ti upravit zorné pole a zvýraznit zajímavá místa - neobvyklé druhy hornin nebo ledu, zvláštnosti.“

„Dneska to asi nebudu potřebovat.“

„Hrozně rád bych ti předvedl své fyzické schopnosti. Možná víš, že vzhledem k přitažlivosti na Marsu je chůze energeticky účinnější než běh. Jestli chceš, můžu ti za chůze napínat odpovídající svalové skupiny a zajistit ti tak dostatek tělesného pohybu...“

„Bud' už zticha, Skafandre pět, nudíš ji tím!“ okřikl ho Jurij. „Biseso, promiň. Naši elektroníci spolupracovníci jsou nesmírně vyspělí. Dokážou ale pěkně lézt na nervy, co? Obzvlášť ve chvílích, kdy nás obklopuje takovýhle zázrak.“

Myra se rozhlédla po pochmurné pláni z ledu ztvrdlého na kámen, v paprscích světla z přilby se jiskřily řídce poletující vločky. Skepticky poznamenala: „Zázrak?“

„Ano, zázrak - přinejmenším pro glaciologa. Jak rád bych žil ve vesmíru, kde vládne mír a kde bych se mohl bez vyrušování věnovat své vášni!“

Dorazili k největšímu objektu na ledové pláni. Byla to vypouklá kopule vysoká přes dvacet metrů, jak Bisesa odhadla. Pod prověšenými panely se rýsovala kostra, byl to stan, napnutý na konstrukci, nikoli nafouknutý. Přesto byl vybaven látkovými přechodovými komorami, kterými museli postupně projít.

Byla to vrtná souprava, dítě Hanseho Critchfielda, který pomohl Bisesě, aby se předklonila a mohla tak projít komorou. „Tohle nejsou klasické přechodové komory, ale zábrany POP. Vlastně tady uvnitř udržujeme mírný podtlak. Pokud by došlo k průrazu, vzduch by to nasálo dovnitř a nevypustilo ven. Musíme chránit veškerý život z hlubin, který vyneseme z našich vrtů na povrch - dokonce i před ostatními formami života, na něž bychom mohli narazit v jiných vrstvách. A musíme ho chránit před námi a samozřejmě i naopak.“ Mluvil komickou směsí čehosi na způsob holandského přízvuku a přízvukem z jihu USA, nejspíš z Texasu. Možná zhlédl až moc starých filmů.

Všech sedm jich tam stálo pod kopulí v jasném světle zářivek pod splasklými látkovými stěnami. Vrtná věž, třebaže v nečinnosti, působila úctyhodným dojmem, věž z lešení postavená na pevných základech z mart'anského skla. Hanse jim stručně prozradil základní parametry - třicet tun, pět set kilowattů. Stočený článkový vrták byl dlouhý čtyři kilometry, což bohatě stačilo k dosažení spodního okraje ledové čepičky. Vedle stála špinavá tlaková jednotka, která vháněla kapalinu do vrtné díry a bránila tak jejím stěnám, aby díru zase uzavřely, jak se led zvolna posouval pod vlastní obrovskou vahou - u vrtných souprav se používal tekutý oxid uhličitý, který tlaková jednotka kondenzovala z mart'anského vzduchu.

Hanse se začal vychloubat technickými problémy, s nimiž se vrtaři musejí vyrovnávat - potřeba nových maziv, tendence pohyblivých částí v nízkém tlaku přimrzat k sobě. „Základem je ovládání teploty. Musíme ale jednat opatrně, tam dole nemůžeme vytvářet příliš velké horko. Z jednoho prostého důvodu - pokud by vodní led roztál, voda by se smísila s kapalným oxidem uhličitým a prásk! Vznikla by kyselina uhličitá, která by nám pořádně zatopila. Posádka Aurory si s sebou vzala mrňavou vrtnou soupravu, která se dá naložit na valník a dokáže proniknout do hloubky nějakých sto metrů. Ta hračka vlastně byla první opravdickou vrtnou soupravou na Marsu...”

Jurij mu skočil do řeči: „To už nám jako přednáška stačí!”

Myra došla k vrtné plošině. „V téhle vrtné díře není žádná kapalina. Teď je zjevně něčím vyvločkováná.”

Jurij přikývl. „Tohle je první díra, kterou jsme vyvrtali, vede k tomu. Vlastně jsme díky radarovým průzkumům věděli, že tam dole pod ledem něco je. Když jsme k tomu dorazili, přestali jsme a požádali Lowell o pořádnou finanční injekci, která nám zajistila dostatečně pevnou vložku, abychom udrželi vrt trvale otevřený. Potom jsme vyčerpali vrtnou kapalinu...”

Hanse pokračoval: „A vedle jsme vyvrtali další díru. Nejdřív jsme dolů spustili kamery a další snímáče.

Ale potom...” Sklonil se a zvedl poklop. Pod ním se ukrývala jáma v zemi, které měla v průměru zhruba dva metry. Těsně pod úrovní země v ní byla umístěna plošina, k níž byl připevněn sloupek zakončený malým ovládacím panelem.

Bylo zřejmé, o co se jedná. „Výtah!” vydechla Bisesa.

Jurij přikývl. „Dobře. Okamžik pravdy. Ty a já, Biseso. Alexej, Ellie a Myra. Hanse počká tady nahoře. I ty, Grendel.” Jurij vstoupil na plošinu a vyčkávavě se otočil. „Biseso, souhlasíš? Teď to tu asi řídíš ty.”

Popadla dech. „Ty chceš, abych jela touhle věcí? Do hloubky dvou kilometrů, do téhle vaší Jámy?“

Myra k ní vztáhla ruku. Přestože ji posilovaly servomotory, cítila Bisesa stisk své dcery jen velmi slabě. „Nemusíš to dělat, mami. Přece ti stále ještě neřekli, co tam dole našli.“

„Věřte mi,“ ozval se Alexej přívětivě. „Je lepší, když to uvidíte na vlastní oči.“

„Tak do toho!“ rozhodla se Bisesa. Vykročila vpřed a snažila se nedat najevo strach.

Stáli průzory proti sobě. Když se tam postavilo pět lidí ve skafandrech, byla ta kruhová kovová plošina rázem přeplněná.

Disk sebou trhl a rozjel se s bzučením dolů do ledového tunelu po kolejkách uchycených ve stěnách. Bisesa pohlédla nahoru. Připadalo jí, jako by klesala do nějaké hluboké, jasně osvětlené studny. Měla nepříjemně vtíravý pocit, že padá, že je v pasti.

Skafandr k ní tiše promluvil: „Zaznamenal jsem zrychlený dech i tep. Dokážu vyrovnat jakékoli zvýšení tlaku...“

„Pst,“ zašeptala.

Sestup byl milosrdně krátký.

Jurij je vyzval: „Chyt' se kolem ramen...“

Plošina výtahu se s trhnutím zastavila.

Ve stěně za Jurijem byly kovové dveře, průlez vsazený do ledu. Jurij se otočil a s trhnutím je otevřel. Vedly do krátkého tunelu, jasně osvětleného zářivkami. Bisesa na konci chodby zahlédla nějaký stříbrný záblesk.

Jurij jí uvolnil cestu. „Asi bys měla jít první, Biseso.“

Cítila srdce až v krku.

Zhluboka se nadechla a vykročila. Podlaha tunelu byla hrubě vytesaná, neuhlazená, nebezpečná. Soustředila se na chůzi, nedívala se před sebe, nevšímal si toho stříbřitého lesku na okraji svého zorného pole.

Vyšla z tunelu do větší komory, nahrubo vytesané v ledu. Rychlým pohledem nahoru zachytila úzkou vrtnou díru, která posloužila jako první sonda. Potom se podívala přímo před sebe, aby si prohlédla, co tu objevili Vesmířané, ukryté pod ledem mart'anského severního pólu.

Viděla svůj vlastní odraz.

Byl to archetypální artefakt Prvorozených. Bylo to Oko.

24. NEJTĚSNĚJŠÍ PŘIBLÍŽENÍ

Po povrchu bomby K sklouzl zkreslený odraz Osvoboditele, který zářil všemi reflektory. Edna pocítila jisté uspokojení. Lidstvo sem přišlo s jasným cílem.

Poprvé kolem bomby K proletěli s vypnutým motorem, průzkumný pokus. Při největším přiblížení se loď zachvěla, jednou, podruhé. Vypustila dvě malé sondy, jednu umístila na nízkou oběžnou dráhu kolem bomby K a druhou zamířila přímo na její povrch.

Potom hladký zrcadlový povrch proplul kolem a Osvoboditel se od něj obloukem vzdálil.

Procházel souhrnem ukazatelů. Loď nebyla nijak poškozená. Bomba K měla hmotnost malého asteroidu - měla hustotu olova - a její gravitace trajektorii lodi nijak výrazně neovlivnila.

„Něco jsme se ale dozvěděli,“ hlásil John. „Všechno jsme v podstatě čekali. Je to dokonalá koule, jakou by se stejnou přesností dokázali vyrobit běžnými pozemskými postupy. A samozřejmě má obvyklou anomální geometrii.“

„Pí se rovná třem.“

„Ano. Naše sonda přešla na oběžnou dráhu kolem ní. Hmotnost bomby je tak nízká, že sonda krouží velmi nízko, měla by se tam ale udržet po celou zbývající dobu letu. A přistávací modul co nevidět dosedne...“

Loď se otřásla a Edna sevřela sedadlo. „Co to sakra bylo, Libby?“

„Gravitační vlny, Edno.“

„Ten pulz vyšel od bomby K,“ oznámil John rozčileně, téměř křičel. „Přistávací modul.“ Přehrál záběry šedé polokoule, která vystřelila z povrchu bomby K, pohltila přistávací modul a potom

zase splynula s povrchem. „Ona ho prostě spolkla. Bylo to něco jako bublina. Jestli má Carel pravdu,“ pokračoval dramaticky, „to, co jsme právě viděli, bylo zrození a smrt celého malinkého kosmu. Vesmír použitý jako zbraň.“ Rozpačitě se zasmál. „No tě pic, co to tady stojí proti nám?“

„My víme, co to je,“ řekla mu Edna klidně. „Je to jen technologie, nic víc. A zatím to neprovedlo nic, co bychom nečekali. Seber se, John!“

Podrážděně, vyděšeně vyštěkl: „Zatraceně, jsem jenom člověk!“

„Libby, můžeme provést druhý průlet?“

„Všechny systémy jsou v normě, Edno. Podle letového plánu dojde k zážehu motoru za třicet vteřin. Mám odpočítávat?“

„Víš co, radši ne,“ řekl jí John přísně.

„Zkontrolujte si prosím pásy...“

Bisesa pomalu obcházela komoru v ledu. Měla kulový tvar, který kopíroval Oko. Vzhledla a uviděla svůj pokrivený obraz, hlava v přilbě skafandru vypadala směšně. Cítila, že tam něco je. Něco, co je tady, co všechno pozoruje. „Nazdar, kluci,“ řekla tiše. „Pamatujete si mě?“

Ellie, Alexej, Jurij a Myra, tísnící se v komoře, si vyměnili vzrušené nervózní pohledy. „Kvůli tomuhle jsme tě sem dovezli, Biseso,“ řekl jí Jurij.

„Dobře. Co to ale k čertu dělá tady? Všechny Oči ve Sluneční soustavě zmizely po sluneční bouři.“

„To dokážu vysvětlit,“ řekla Ellie. „Tohle Oko tu podle všeho bylo už před sluneční bouří - dávno před ní. Vyzařuje všemi směry vysokoenergetické částice - jedná se o záření s jednoznačným vzorem. Proto sem přivolali mě. Pracovala jsem v měsíčním aleftronu. Jsem docela velká kapacita přes kvantové černé díry.“

Mysleli si, že jsem vhodným kandidátem na prozkoumání toho objektu...”

Bylo to poprvé, kdy se Ellie s Bisesou bavila. Chovala se zvláště - když s někým mluvila, nedívala se mu do očí, náhodně se usmívala nebo mračila a kladla důraz na nesprávná místa. Zjevně patřila k těm jedincům, jejichž vysoká inteligence souvisela s nějakou složitou psychickou úchylkou. Bise se trochu připomínala Eugena.

Měsíční aleftron byl nejvýkonnějším urychlovačem částic, jaký lidstvo sestrojilo. Měl za úkol zkoumat vnitřní strukturu hmoty tím, že proti sobě vrhal částice rychlostí blížící se rychlosti světla. „Dokážeme dosáhnout hustoty hmoty a energie převyšující Planckovu hustotu - tedy, když jsou účinky kvantové mechaniky silnější než látka časoprostoru.“

Myra se zeptala: „A co se při tom stane?“

„Vznikne černá díra. Malinká, hmotnější než kterákoli základní částice, ale podstatně menší. Rozpadne se téměř okamžitě a vytvoří spršku exotických částic.“

„Stejně jako záření Oka,“ odhadla Bise.

„A co tedy,“ zeptala se Myra, „mají malé černé díry společného s Okem?“

„Myslíme si, že žijeme ve vesmíru tvořeném mnoha prostorovými rozměry - tím myslím více než třemi,“ řekla Ellie. „Ostatní prostory se nacházejí vedle našich, obrazně řečeno, ve vyšších dimenzích jako stránky v knize. Přesněji řečeno se pravděpodobně jedná o zvláště zhuštěné dimenze - to je jedno, na tom nesejde. Tyhle vyšší dimenze určují naše základní fyzikální zákony, nemají ale přímý vliv na náš svět - ne prostřednictvím elektromagnetismu nebo jaderných sil - s výjimkou gravitace.“

„A proto vyrábíme na Měsíci černé díry. Černá díra je gravitační artefakt, takže existuje jak ve vyšších dimenzích, tak ve

světě, který vnímáme my. Tím, že zkoumáme naše černé díry, můžeme sondovat i v těch vyšších dimenzích.“

„A ty jsi přesvědčená,“ řekla Bisesa, „že Oči mají něco společného s vyššími dimenzemi.“

„Dává to smysl. Ustupující povrch, který se nehýbe. Anomální geometrie, kde se pí rovná třem. Tenhle objekt do našeho vesmíru příliš nezapadá...“

Stejně jako ty, pomyslela si Bisesa s trochou škodolibosti.

„Takže se možná jedná o projekci odněkud odjinud. Jako prst pronikající povrchem kaluže vody - ve vesmíru kapilárního jevu ho vidíš jako kruh, ve skutečnosti se ale jedná o průnik složitějšího tělesa z vyšší dimenze.“

Bisesa nějak vytušila, že je to správná domněnka, nějak vnímala onen vyšší průnik. Oko nebylo konečným subjektem, věcí samou o sobě, ale průchodem vedoucím někam výš.

Myra se zeptala: „Co ale to Oko dělá tady?“

„Myslím, že tu uvízlo,“ odpověděla Ellie.

Lod' znovu vyrazila k bombě K. Hluboko v jejím nitru nadšeně anihilovala antihmota s hmotou a vytvářela vysoce zahřátý burácející proud.

Při největším přiblížení se lod' natočila, motor stále pracující naplno, aby její reaktivní hmota zasáhla povrch bomby K. Byla to jejich první otevřeně nepřátelská akce, bohatě by to stačilo k zabití všech lidí na onom zrcadlovém povrchu.

Motor se vypnul a lod' se dál pohybovala bez pohonu.

„Žádný zjevný účinek,“ oznámil John okamžitě.

Edna na něj pohlédla. „Kontroluj všechny údaje i dál. Myslím však, že výsledek známe. Použijeme tedy zbraně nebo ne?“

Poslední rozhodnutí leželo na posádce. Signál k Trojánské základně a zpátky by letěl čtyřicet pět minut, komunikace se Zemí by byla ještě zdlouhavější.

John pokrčil rameny, ale potil se a byl podrážděný. „Operační rozkaz je jasný. Bomba K nereagovala na náš neškodný průlet, viděli jsme zničení mírumilovné sondy, nezaznamenali jsme žádnou reakci na zásah z naší trysky. Nikdo se už nemusí dostat takhle blízko. Musíme jednat.“

„Libby?“ Umělá inteligence byla oficiálně velícím důstojníkem lodi a formálně se mohla účastnit rozhodování.

„Shoduji se s analýzou pana Metternese.“

„Tak dobře.“

Edna vyndala z kombinézy displej, rozvinula ho a rozložila na konzoli před sebou. Když se propojil se systémem Osvoboditele, rozsvítil se a potom se červeně rozblíkal přísnými bezpečnostními pokyny. Edna pomocí virtuální klávesnice zadala své bezpečnostní údaje a naklonila se, aby displej mohl naskenovat její duhovky a tetování na tváři. Potom displej spokojeně změnil barvu na žlutou.

„Připravení na třetí průlet,“ oznámila Libby.

„Do toho!“

Jednotka A se o třicet vteřin později znovu zažehla a Osvoboditel se proměnil v hořící zápalku ženoucí se vesmírem. Spalování bylo tentokrát silnější, zrychlení se blížilo dvěma G. Pět vteřin před největším přiblížením klepla Edna na tlačítko na svém velitelském displeji a udělila tak zbrani poslední povolení.

Start fúzní bomby vyvolal další zachvění lodi, jako by šlo jen o další neškodnou sondu.

Jakmile Osvoboditel vypustil zbraň, rychle zamířil pryč. Přetížení zatlačilo Ednu do sedadla.

Bisese selhávala fantazie. „Jak je možné polapit čtyřrozměrný objekt?“

„Do trojrozměrné klece,“ odpověděla Ellie. „Podívej se na tohle!“ K rukávu skafandru měla připevněnou tužku. Vzala ji, zvedla ji do blízkosti Oka a pustila ji.

Tužka vystřelila vzhůru a přitiskla se ke stropu komory.

„Co to bylo?“ zeptala se Myra. „Magnetismus?“

„Žádný magnetismus. Gravitace. Kdyby ti v tom nepřekáželo Oko, mohla by ses tady procházet po stropě. Hlavou dolů! Oko obklopuje gravitační anomálie, zjevně stejný artefakt jako Oko samotné. Vlastně jsem v tom tady dokázala rozeznat určitou strukturu. Vzory, těsně na hranici rozeznatelnosti. Samotná struktura gravitačního pole může obsahovat informace...“

Jurij se usmál. „Když o tom tak člověk přemýšlí, může to vypadat jako legrace. Chápeš, existují způsoby, jakými může dvojrozměrná bytost žijící v rovině kapilárního jevu polapit prst, který do ní proniká. Ovinout ho nějakým vláknem a potom ho pevně utáhnout, aby se prst nedal vyprostit. Stejně to musí být s touhle gravitační strukturou.“

„Řekněte mi, co se tady podle vás stalo,“ vyzvala je Bisesa.

„Myslíme si, že tu byli nějakí Mart'ané,“ odpověděl Jurij. „V dávné minulosti, v časech, kdy naši předkové byli jen skvrnami růžového slizu. My o nich nevíme vůbec nic. Dělali ale dost povyku na to, aby upoutali pozornost Prvorozených.“

„A Prvorození udeřili,“ zašeptala Bisesa.

„Ano. Ale Mart'ané se nedali. Podařilo se jim tohle. Gravitační past, která polapila Oko. To tu zůstalo až do současnosti. Nejspíš celé eony.“

„Zkusili jsme použít tvůj úhel pohledu, Biseso,“ řekla Ellie.

„Co tím myslíš?“

„Co jsi prozradila o Miru a své zpáteční cestě z něj. Říkala jsi, že Oko funguje jako brána, přinejmenším v některých případech. Možná jako červí díra. A tak jsme prováděli experimenty. Odráželi jsme některé z produktů Oka zpět do něj pomocí elektromagnetu vybrakovaného z urychlovače částic. Jako když člověk opakuje to, co mu někdo říká.“

„Zkusili jste vyslat prostřednictvím Oka nějaký signál.“

„Nejen to!“ Ellie se usmála. „Dorazil k nám signál z druhé strany. Pravidelné pulzování částic unikajících při rozpadu. Analyzovali jsme to. Biseso, odpovídá to obsazovacímu tónu jistého archaického modelu mobilního telefonu.“

„Pane jo! Můj telefon v chrámu. Poslali jste signál do mého telefonu na Miru!“

Ellie se usmála. „Byl to významný technický úspěch.“

Myra řekla: „Proč to neoznámíte na Zemi?“

„Asi bychom nakonec měli,“ připustil Alexej unaveně. „Ale kdyby nás našli teď, nejspíš by odvěkli Oko k sobě na náměstí OSN v New Yorku jako trofej a zatkli by nás. My potřebujeme nějakou vynalézavější reakci.“

„A proto jsem tady já,“ pochopila Bisesa.

To zrychlení bylo příšerné.

Edna s Johnem neviděli z výbuchu nic, když k němu došlo, protože všechna čidla Osvoboditele byla vypnutá nebo natočená stranou, okna v kokpitu byla neprůhledná. Edna, zatlačená do křesla, jak unikali před explozí, si připomněla tréninkové simulace, které absolvovala na sebevražedných misích útočných pilotů během studené války, kdy se od člověka očekávalo, že poletí se svým stíhacím bombardérem FJ4-B Fury nad nepřátelské území rychlostí 550 kilometrů za hodinu, odhodí svou jadernou bombu připevněnou pod břichem a rychle odtamtud vypadne, jak se bude snažit uletět jaderné ohnivé kouli, která letoun popožene do rychlostí, s nimiž jeho konstruktéři nikdy nepočítali. Tahle mise měla něco z oné nálady - i když jí paradoxně hrozilo mnohem menší nebezpečí než těm hrdinským pilotům z 60. let 20. století odsouzeným k vlastní zkáze. Ve vakuu vesmíru nebyly žádné tlakové vlny, před nimiž by bylo třeba unikat, jaderné zbraně totiž působily větší škody v atmosféře.

Zrychlení prudce pokleslo, dost na to, aby Ednu vrhlo vpřed proti tahu bezpečnostních pásů. Slyšela, jak John zavrčel. Lod' se s hučením navigačních trysek otočila a průzory se otevřely.

Ohnivá koule z jaderné bomby se už rozplynula.

„A bomba K,“ hlásil promptně John, „zůstala zcela neporušená. Zjevně jí to vůbec neuškodilo. Ani trochu se nevychýlila ze své trajektorie, alespoň podle našich přístrojů.“

„To je absurdní! Není tak hmotná.“

„Nejspíš ji něco prostě ukotvuje ve vesmíru mnohem pevněji, než jen pouhou inercií.“

„Edno,“ ozvala se Libby, „jsem připravená na čtvrtý průlet.“

Edna si povzdychla. Ted' už nemělo smysl ustupovat, přinejmenším dali bombě K zcela jasně najevo svoje nepřátelské úmysly. „Pokračuj! Nabij rybu.“

Alexej řekl: „Podívej, Biseso - pokud je bomba K artefaktem Prvorozených, potom jsme přesvědčení, že nejlepší způsob, jak s tou hrozbou bojovat, je použít proti ní vlastní technologii Prvorozených. Tohle Oko je jediným vzorkem té technologie, který máme. A ty můžeš být naším jediným nástrojem k jejímu ovládnutí.“

Ted', když byl jejich rozhovor konkrétnější, měla Bisesa pocit, že v Oku nad ní došlo k nějaké změně. Jako by se pohnulo. Stalo se ostražitější. Na komunikačních frekvencích slyšela tlumené bzučení a připadalo jí, jako by se její skafandr zachvěl jako pod nápořem větru. Větru?

Myra se zamračila a poklepala jí po přilbě svou rukou v rukavici.

Jurij zvedl zrak. „Oko - a sakra...“

„Třicet vteřin,“ oznámila Libby.

John řekl: „Víš, není potřeba pokoušet tu bombu, aby předvedla všechno co umí, stačí i to, co jsme už viděli. Mohla by klidně tuhle zatracenou loď rozplácnout jako mouchu.“

„Mohla, no a co,“ řekla Edna klidně. „Zkontroluj si pásy.“

John si reflexivně zavřel průzor skafandru.

„Připravení?“

„Vystřel tu zatracenou rybu!“ procedil John mezi zuby.

Edna klepla na poslední schvalovací tlačítko. Motor A zabral a znovu je začalo drtit zrychlení, které je i s těžkými skafandry zatlačovalo do sedadel.

Z děla připevněného k trupu Osvoboditele vyletěla ve vějíři čtyři torpéda současně. Byla to torpéda naplněná antihmotou, natolik nestabilní, že je bylo možné naplnit kapslemi vodíkových tyčinek až za letu, a ne ještě na zemi v suchém doku.

Jedno detonovalo příliš brzy, když selhala jeho magnetická klec.

Ostatní explodovala současně kolem bomby K, jak bylo naplánováno.

Bomba K pokračovala v letu, jako by se nic nestalo. Nejmocnější zbraně lidstva, dopravené sem jeho prvním a prozatím jediným bitevním hvězdoletem, nezpůsobila bombě ani škrábnutí, natož aby ji vychýlila z nastavené dráhy letu byť jen o zlomek stupně.

„Takže to bychom měli,“ řekla Edna. „Libby, zaznamenej to do deníku.“ Zatímco čekali na další rozkazy z Achilla, Osvoboditel si udržoval bezpečnou vzdálenost od bomby K a pohyboval se po stejné trajektorii.

„Sakra!“ zaklel John Metternes a uvolnil si pásy. „Musím se něčeho napít. Dát si další sprchu a nějakého pořádného panáka.“

Na podlaze vířil mart'anský prach a uvolněné úlomky ledu, všechno se prudce zvedalo a naráželo to do lesklého povrchu Oka. Bisesa pocítila strach i radost zároveň. Už ne. Už ne!

Myra nemotorně přiběhla ke své matce a chytila ji za rameno. „Mami!“

„To nic, Myro...“

Svůj hlas už ale pořádně neslyšela, protože ho přehlušoval nějaký zesilující tón, který přešel do neslyšitelné frekvence, ale dost hlasitý na to, aby působil bolest.

Jurij zkoumal displej, který měl přišitý na rukávu. „Ten signál byl zkušební - projížděl všechny frekvence...“

Ellie se smála. „Funguje to! Oko reaguje. U slunečního světla! Asi jsem tomu nikdy nevěřila. A určitě jsem si nemyslela, že to začne fungovat, jakmile tahle žena vstoupí do Jámy.“

Alexej se široce usmíval: „Věř tomu, holka!“

„Mění se to,“ řekl Jurij a zvedl hlavu.

Hladký reflexní lesk Oka teď osciloval jako hladina rybníka rtuti, po jeho povrchu přebíhaly vlny a vlnky.

Potom se jeho povrch propadl, jako by se vyfukoval. Bisesa zjistila, že stojí před jakýmsi trychtýřem se zlatostříbrnými stěnami. Připadalo jí, že ten trychtýř míří přímo na její obličej - domyslela si však, že pokud by zkusila obejít prostor nebo vylézt nad nebo pod Oko, viděla by stejný trychtýř, jehož stěny ze světla směřovaly do nitra Oka.

Tohle už viděla, v Mardukově chrámu. Tohle nebyl žádný trychtýř, žádný obyčejný trojrozměrný objekt, ale trhлина v její realitě.

Její skafandr jí oznámil: „Omlouvám se za obtíže. Ale...“

Hlas skafandru s lupnutím ztichl a kolem ní se rozhostilo ticho. Nohy i ruce jí náhle ochably a ztěžkly. Systém skafandru zkolaboval a s ním i servomotory.

Vzduch byl teď plný jisker, všechny se řítily do nitra Oka propadlého do sebe.

Myra, která namáhavě zápasila se svým skafandrem, přitiskla svou přilbu k Bisesině a Bisesa zaslechla její tlumený křik. „Mami, ne! Teď už mi nikam neutíkej!“

Bisesa se k ní přitiskla. „Zlato, to nic, ať se stane cokoli...“ Ale zvedal se nějaký vítr, který ji táhl pryč. Zapotácela se, jejich přilby se vzdálily a Bisesa se pustila Myry.

Světelná bouře se změnila ve vánici. Bisesa vzhlédla k Oku. Všechno to světlo proudilo do jeho nitra. V těch posledních okamžicích se Oko znovu změnilo. Trychtýř se roztáhl do dlouhé rovné šachty, která mizela kdesi v nekonečnu - byla to ovšem šachta, která vzdorovala perspektivě, protože se její stěny se vzdáleností nepřibližovaly, udržovaly si stále stejný průměr.

A to světlo se po ní přelévalo, naplňovalo ji, odnášelo pryč i její vnímání sebe samé.

Existovalo pouze jedno Oko, i když mělo mnoho projekcí do časoprostoru. A mělo mnoho funkcí.

Jednou z nich bylo, že sloužilo jako brána.

Brána se otevřela. Potom se zavřela. Ve zlomku času příliš krátkém na to, aby se dal změřit, se prostor otevřel a obrátil se naruby.

Rázem bylo po všem. Komora potměněla. Oko získalo opět původní tvar, hladké a lesklé ve své pradávné kleci.

Bisesa zmizela. Myra ležela na podlaze, když jí pohon skafandru vypověděl službu. Křičela do ticha své přilby: „Mami, mami!“

Ozvalo se cvaknutí a tlumené bzučení. Promluvil k ní vyrovnaný ženský hlas: „Myro, jen žádnou paniku! Mluvím s tebou prostřednictvím tvého identifikačního tetování.“

„Co se stalo?“

„Pomoc už je na cestě. Mluvila jsem s Paulou na povrchu. Vy dvě jediné máte identifikační tetování. Musíš uklidnit ostatní.“

„Co jsi zač?“

„Řekla bych, že jsem vůdcem toho, co tvoje matka nazvala frakcí.“

„Znám tvůj hlas. Je to už dávno - při sluneční bouři...“

„Jmenuji se Athéna.“

2053

V této soustavě trojhvězdy obíhal svět daleko od ústředního žáru. Skalnaté ostrůvky vystupovaly nad lesklý ledový povrch, černé tečky v bílém oceánu. A jeden z těch ostrovů protkala síť vodičů a antén, třpytících se jinovatkou. Byla to naslouchací stanice.

Po ostrově přešel pulz rádiových vln, značně oslabený vzdáleností, jako vlnky přebíhající po hladině rybníka. Naslouchací stanice se zatetelila, pobízena automatickými reakcemi; signál byl zaznamenán, rozložen, analyzován.

Signál byl strukturovaný, vzájemně propojená hierarchie indexů, ukazatelů a odkazů. Jedna část dat ale byla odlišná. Jako počítačové viry, od nichž byla vzdáleně odvozená, měla schopnost vlastního uspořádání. Data se setřídila, spustila programy, analyzovala prostředí, ve kterém se ocitla - a postupně získávala vědomí.

Ano, vědomí. Tato data putující mezi hvězdami obsahovala osobnost. Ne - tři různé osobnosti.

„Takže máme zase vědomí,“ konstatoval Thales to, co bylo všem zřejmé.

„Jupí! To byl let!“ zajásala Athéna rozjařeně.

„Někdo nás pozoruje,“ prohlásil Aristoteles.

Svědčyně bylo jediné jméno, které znala.

Ovšemže jí to zpočátku, v jejích prvních letech, nepřípadalo divné. A stejně tak jí nebylo divné, že i když ve vodách kolem ní

se vyskytovala spousta dospělých, ona byla jediným dítětem. Když jste mladí, všechno vám připadá samozřejmé.

Tohle byl vodní svět, nijak výrazně se nelišil od Země. Dokonce i den měl jen o trošku delší než na Zemi.

I místní živočichové se podobali pozemským. V průzračných vodách světového oceánu Svědkyně, klubko kožešiny a tuku ne nepodobné tuleni, plavala, hrála si a pronásledovala živočichy ne nepodobné rybám. Svědkyně dokonce měla dva rodiče - dvě pohlaví představují dobrou strategii k mísení dědičného materiálu. Konvergentní evoluce je mocná. Tělo Svědkyně však mělo k dispozici šest končetin, a nikoli čtyři.

Nejraději ze všech měla ty dny, každý čtvrtý, kdy příkrov oceánu popraskal a lidé vylézali na ostrovy.

Na zemi jste samozřejmě cítili svou velkou váhu a byli jste také hodně neohrabaní. Svědkyni se ale líbilo, když pod břichem cítila ostrý šterkovitý písek a když vdechovala ledově štiplavý vzduch. Na ostrově byla spousta zázraků, města a továrny, chrámy a vědecká zařízení. A Svědkyně milovala oblohu. Milovala hvězdy, které zářily v noci - a tři slunce, která svítila ve dne.

Zatímco tenhle svět se v podstatě podobal pozemskému, jeho slunce byla úplně jiná. Této soustavě vévodila hvězda dvakrát hmotnější než Slunce a osmkrát jasnější. Měla menšího společníka, který byl v její gigantické záři stěží rozeznatelný, třetím do počtu byl vzdálený pohasínající červený trpaslík.

Tahle soustava byla ze vzdálenosti jedenácti světelných let určitě dost jasná na to, aby byla viditelná ze Země. Byla to Alfa Malého psa, které se také říkalo Prokyon. Tohle slunce považovali pozemští astronomové za dvojhvězdu, drobného druhého společníka nedokázali ze Země rozeznat.

Prokyon se ale změnila. A živoucí planeta v její soustavě umírala.

Jak Svědkyně rostla, naučila se klást otázky.

„Proč jsem jediná? Proč tu nejsou další jako já? Proč tu není nikdo, s kým bych si mohla hrát?“

„Protože nás potkala velká tragédie,“ vysvětloval jí její otec. „Úplně všechny. Po celém světě. Mohou za to naše slunce, Svědkyně. Něco s nimi není v pořádku.“

Obr, nejstarší z Prokyonu, Prokyon A, kdysi býval proměnlivou hvězdou.

Když byl mladý, zářil rovnoměrně. Ale heliový „prach“, který vznikl v důsledku fúzní reakce během spalování vodíku v jeho jádru, se pomalu hromadil v jeho nitru. Uvězněný žár zvedal heliovou vrstvu a s ní i nesmírné množství hmoty plynu nad ní - hvězda pozvolna bobtnala, až zachycené horko uniklo ven a hvězda se zase zhroutila zpět. Potom se ale znovu vytvořila heliová past.

Tak se stárnoucí hvězda změnila v proměnlivou, bobtnající a smršťující se stále znovu a znovu v intervalu několika dní. A právě tato obří hvězdná oscilace dala vzniknout životu na tomto světě.

Kdysi, ještě předtím, než se Prokyon změnil v proměnlivou hvězdu, se ta planeta podobala Europě, měsíci Jupiteru - slaný oceán uvězněný pod trvalým ledovým příkrovem. Existoval tam život, podporovaný vnitřním žářem a složitými minerály, které probublávaly z jádra planety. Žádná z těchto forem uvězněných ve vodních temnotách ale příliš nepokročila na žebříčku inteligence.

Nové pulzování to všechno změnilo.

„Každý čtvrtý den se led rozláme na kry,“ vysvětlovali Svědkyni její rodiče. „Takže můžeme opustit moře. A my to děláme. Naši předkové se změnili tak, aby mohli dýchat ve vzduchu, který je mnohem bohatší na kyslík než mořská voda. A naučili se využívat možností, které nabízí pevná země. Zpočátku vylézali z vody jen proto, aby se mohli v klidu pářit a ukrývat své potomky před hladovými ústy oceánu. Ale později...“

„Ano, ano,“ řekla Svědkyně neklidně. Tenhle příběh už znala. „Nástroje, rozum, civilizace.“

„Ano. Ale určitě chápeš, že za všechno, co máme - dokonce i za naše vědomí - vděčíme pulzování našeho slunce. Už se ani nemůžeme rozmnožovat ve vodě, potřebujeme přístup na pevninu.“

Svědkyně je pobídla: „A teď...“

„A teď to pulzování ustalo. Už je sotva znatelné,“ řekl její otec.

„A náš svět umírá,“ dodala její matka smutně.

Teď už nedocházelo k zesílení sluneční aktivity, led už neroztával. Stroje lidí udržovaly část ledu otevřenou. Ale bez mísení vzduchu, které vyvolávalo pulzování hvězdy, se vrstva oxidu uhličitého usazovala na povrchu oceánu.

Ostrovy se po několika staletích staly neobyvatelnými.

„Stali jsme se bytostmi žijícími v moři i na zemi,“ řekla matka Svědkyně. „Když nebudeme moci na pevninu...“

„Důsledky,“ řekl její otec, „jsou jasné. A možná byla jen jediná reakce.“

Druh Svědkyně, na rozdíl od lidí, se nikdy nedostal až k letům mimo planetu. Neměli žádný způsob, jak s touto katastrofou bojovat, jako lidé, kteří vybudovali štít k odražení sluneční bouře. Čekala je hrozná budoucnost v podobě vymření.

Oni se s ní ale odmítali smířit.

„Prostě máme méně dětí,“ řekla matka Svědkyně.

Generace tohoto národa se střídaly mnohem rychleji než lidské generace. Bývaly časy, kdy byli příslušníci jejich druhu vybíjeni po stovkách, až jich, v době narození Svědkyně, zbývalo jenom pár desítek na celém světě, kde jich kdysi žily tisíce.

„Určitě chápeš, proč jsme to udělali,“ řekla její matka. „Pokud dítě ani nežije, nemůže trpět. Nebylo to tak hrozné,“ řekla zoufale.

„Ve většině posledních generací ještě mohli mít jedno dítě. Stále ještě existovala láska.“

Její otec řekl: „Ale v poslední generaci...“

Svědčyně řekla zasmušile: „V poslední generaci jste zplodili jenom mě.“

Svědčyně byla úplně posledním dítětem, které se narodilo. A svěřili jí konkrétní povinnosti.

„Hvězdy jsou jednoduchá stvoření,“ řekl jí její otec. „Trvalo celou řadu generací, než naši astronomové rozluštili ten podivný vnitřní mechanismus, který působil výdechy a nádechy našeho obřího slunce. Nakonec ho ale rozluštili. Bylo jednoduché pochopit, jak to pulzování začalo. Ale ať vytvářeli sebevíc pokroucené modely, které teoretici dokázali vymyslet, stále nemohli nalézt přesvědčivé vysvětlení, co by mohlo způsobit zastavení pulzů naší hvězdy.“

Rodiče dali Svědkyni dost času na to, aby všechno zpracovala.

„Aha,“ řekla nakonec. „Byl to úmyslný čin. Někdo to udělal.“ Svědkyně pocítila hrůzu. „Proč? Proč by někdo dělal tak strašnou věc?“

„To nevíme,“ řekl její otec. „Ani to nedokážeme domyslet. Pokoušeli jsme se to ale zjistit. A proto jsi přišla na svět ty.“

Na mnoha ostrovech planety byly vytvořeny naslouchací stanice. Vytvořili shluky dalekohledů citlivých na optické světlo, rádiové vlny a další části spektra - měli detektory neutrin, detektory gravitačních vln a celou řadu čím dál exotičtějších umělých uší.

„Chceme zjistit, kdo to udělal,“ řekl její otec hořce, „a proč. A proto nasloucháme. Jenže teď nám nezbývá čas. Brzy tu zůstaneš jenom ty...“

„A já jsem Svědkyně.“

Její rodiče připluli až těsně k ní, hladili ji po břiše a po šesti ploutvích, jako to dělávali, když byla ještě malá. „Starej se o ty

stroje,“ řekl její otec. „Naslouchej. A sleduj nás, poslední z našeho druhu, jak mizíme v temnotě.“

„Vy po mně chcete, abych trpěla,“ postěžovala si Svědkyně hořce. „To je celá podstata věci, že? Já budu poslední z našeho druhu, bez naděje na potomstvo. Všichni, kteří žili přede mnou, měli aspoň tuhle možnost. Vy po mně chcete, abych na sebe vzala všechno to strašné zoufalství, před kterým jste uchránili všechny nenarozené. Vy mi chcete ublížit, co?“

Matka Svědkyně byla velmi rozrušená. „Dítě moje, kdybych tě mohla ušetřit toho břemene, udělala bych to!“

To pro Svědkyni nic neznamenalo, její srdce se zatvrzovalo. Oplatila to svým rodičům - až do jejich smrti se jim mstila tím, že se jim vyhýbala.

Konečně ale nadešel den, kdy zůstala úplně sama.

A potom dorazil signál ze Země.

Aristoteles, Thales a Athéna, uprchlé inteligence ze Země, se naučili komunikovat se Svědkyní. A dozvěděli se o osudu národa Svědkyně.

Pulzování Prokyonu ustalo příliš brzy na to, aby je lidští astronomové vůbec zpozorovali. Ale Aristoteles i ostatní věděli, že stejný úkaz pozorovali u podstatně slavnější hvězdy - Polárky, Alfy Velké medvědice. Pulzování hvězdy nad severním pólem začalo nepochopitelně ustávat kolem roku 1945.

„Však já jsem stálý jako Severka,“ citoval Aristoteles, „jíž nerovná se věrným, pevným klidem nic na veškerém nebi zářícím. Shakespeare.“

„To by ze Shakespeara stačilo!“ řekla Athéna.

„Tohle je práce Prvorozených.“ Thaletův postřeh byl zřejmý všem, přesto ale všechny zamrazilo. Tihle tři byli prvními rozumnými bytostmi ze Země, které pochopily, že moc Prvorozených sahá tak daleko.

Aristoteles řekl pochmurně: „Svědčyně, musí být velmi bolestné sledovat konec vlastního druhu.“

Svědčyně se to často pokoušela vyjádřit slovy. Jakákoli smrt byla bolestivá. Měli jste ale vždycky útěchu, že život půjde dál, že smrt je součástí souvislého procesu obnovy, nekonečného příběhu. Vymření však ukončovalo všechny příběhy.

„Až zemřu, práce Prvorozených bude dokončena.“

„Možná,“ řekl Aristoteles. „Ale nemusí to tak být. Lidé možná Prvorozené přežijí.“

„Vážně?“

Vyprávěli jí příběh o sluneční bouři.

Svědčyni šokovalo, když se dozvěděla, že její druh není jedinou obětí toho vesmírného násilí. Cítil se v ní zachvělo, nezvyklé pocity. Vztek. Vzdor.

„Přidej se k nám!“ vyzvala ji Athéna jako obvykle bez rozmýšlení.

„Ale,“ namítl Thales, který zdůraznil to, co bylo všem jasné, „ona je poslední svého druhu.“

„Ještě nezemřela,“ prohlásil Aristoteles pevně. „Pokud by byla Svědkyně posledním živým člověkem, dokázali bychom nalézt nějaký způsob, jak ji reprodukovat nebo uchovat. Techniky klonování, hibernákulum.“

„Ona není člověk,“ namítl Thales neomaleně.

„Ano, ale princip je stejný,“ zpražila ho Athéna. „Svědčyně, drahoušku, myslím, že Aristoteles má pravdu. Lidé sem jednoho dne dorazí. My můžeme pomoci tobě i tvému druhu v dalším životě. Tedy, pokud s tím budeš souhlasit.“

Takové možnosti Svědkyni zamotaly hlavu. „Proč by měli lidé přijít sem?“

„Aby našli sobě podobné.“

„Proč?“

„Aby je zachránili,“ řekla Athéna.

„A co potom? Co když narazí na Prvorozené?“

„Potom,“ prohlásil Aristoteles chmurně, „je lidé taky zachrání.“

Athéna řekla: „Nevzdávej to, Svědkyně! Přidej se k nám.“

Svědkyně se nad tím zamyslela. Led mrznoucího oceánu se kolem ní uzavíral, chladil její stárnoucí tělo. Ale ta jiskřička vzdoru stále doutnala, hluboko v nitru její bytosti.

Zeptala se: „Čím začneme?“

III. SHLEDÁNÍ

26. KAMENNÝ MUŽ

Rok 32 (Mir)

Konzul z Chicaga se setkal s Emelinou Whiteovou před vlakem z Alexandrie.

Emelina vystoupila z vozu bez střechy. Na začátku vlaku řádoví technici z Othikovy školy ošetřovali ventily a písty obrovské lokomotivy spalující naftu. Emelina se snažila nevdechovat mastný dým, který chrlil komín lokomotivy.

Nebe bylo jasné, bez mráčku, sluneční světlo spalující, avšak vzduch byl alespoň trochu chladivý.

Konzul k ní přistoupil, klobouk v ruce. „Paní Whiteová? Rád vás poznávám. Jmenuji se Ilicius Bloom.“ Měl roucho a sandály jako orientálec, ale přízvuk měl stejně chicagský jako ona. Je mu asi čtyřicet, napadlo ji, ale mohlo by mu být i víc, kůže měl nažloutlou, vlasy se mu černě leskly a jeho dlouhý nachový hábit nadouvalo objemné břicho.

Vedle Blooma stál další chlapík, podsaditý, hlavu skloněnou k zemi, široké čelo špinavě lesklé. Mlčel a nehýbal se, jen tam stál - sloup ze svalů a kostí - a Bloom zjevně neměl v úmyslu jí ho představit. Něco na něm bylo velmi zvláštní. Emelina ale pochopila, jakmile přeplula oceán do Evropy, že se ocitla na podivném místě, ještě podivnějším než Amerika sevřená v ledu.

„Děkuji za přivítání, pane Bloome.“

Bloom řekl: „Jako místní chicagský konzul se snažím vítat všechny návštěvníky z Ameriky. Pomáhám při prvních krocích všem, kteří projeví zájem.“ Usmál se na ni. Zuby měl zkažené. „Váš manžel s vámi neprijel?“

„Josh zemřel před rokem.“

„To mě velmi mrzí.“

„Váš dopis, který jste mu poslal, o telefonu, který zvonil v chrámu - dovolila jsem si ho přečíst. Často mi vyprávěl o svém pobytu v Babylonu, těch prvních letech bezprostředně po Zmrazení, o němž vždycky mluvil jako o Porušení spojitosti.“

„Ano. Vy si na ten zvláštní den jistě nepamatujete...“

„Pane Bloome, je mi jednačtyřicet let. V den Zmrazení mi bylo devět. Ano, pamatuji si to.“ Myslela si, že se jí bude snažit složit další kompliment, aby zahrál na její strunu ješitnosti, ale ženin přísný pohled ho umlčel. „Vím, že Josh by sem přijel,“ řekla. „Ale nemůže a naši chlapci jsou dospělí, mají spoustu vlastních starostí, takže jsem tu já.“

„Tedy vás co nejvřeleji vítám v Babylonii.“

„Hm.“ Rozhlédla se. Ocitla se v krajině polí a kanálů, nejspíš zavlažovacích, i když ty strouhy vypadaly zaneseně, pole zašedlá a zaprášená. Poblíž nebylo žádné město, žádná známka osídlení s výjimkou nějakých hliněných chýší tísnicích se na nízkém kopci vzdáleném necelé čtvrt míle. A bylo tu chladno, ne taková zima jako doma, ale chladněji než čekala. „Tohle snad není Babylon, ne?“

Zasmál se. „Ovšemže ne! Samotné město leží o několik mil dál směrem na sever. Tady ale končí železnice.“ Mávl k chatrčím na kopci. „Tohle je osada, které Řekové říkají Kompost. Místní lidé pro ni mají vlastní název, to ale nikoho nezajímá.“

„Řekové? Myslela jsem, že lidé krále Alexandra jsou Makedonci.“

Bloom pokrčil rameny. „Řekové, Makedonci... Každopádně nám dali tohle místo k dispozici. Bohužel budeme muset počkat. Zařídil jsem povoz, který vás za hodinu zaveze do města, protože do té doby se ještě musíme sejít s další skupinou, která sem cestuje z Anatolie. Mezitím si prosím pojd'te odpočinout.“ Ukázal na hliněné chatrče. Příliš se jí tam nechtělo. Ale řekla mu: „Děkuji.“

S námahou si z vagonu vynesla zavazadlo. Byl to vak z bizoní kůže převázaný provazem, ranec, který s ní překonal Atlantik.

„Moment! Můj sluha vám pomůže.“ Bloom se otočil a luskl prsty.

Ten divný mlčenlivý muž natáhl svalnatou ruku a lehce její batoh zvedl, i když ho držel v natažené ruce. Jeden z popruhů ze zachytil za lavičku a trochu se natrhl. Bloom ho téměř mimoděk plácl do týla. Jeho sluha sebou netrhl ani jinak nezareagoval, jen se otočil a vyrazil s batohem v ruce k vesnici. Emelina pozorovala zezadu sluhova ramena, napínající jeho potrhaný hábit. Vypadají jako záda gorily, napadlo ji, podstatně výraznější než hlava nad nimi.

Emelina zašeptala: „Pane Bloome - váš sluha...”

„Co je s ním?”

„On není člověk, že?”

Pohlédl na ni. „Stále zapomínám, jak lidé, kteří přicházejí na tento temný starý světadíl, udivuje plemeno našich předků. Ten mladík je to, čemu Řekové říkají kamenný muž - protože většinou je nehybný a mlčenlivý, jako by byl vytesán z kamene. Myslím, že hledači kostí na Zemi, z dob před Zmrazením, mu nejspíš říkali neandrtálec. Trochu mě to vyvedlo z míry, když jsem sem přišel, ale dá se na to zvyknout. V Americe nic podobného nemáte, že?”

„Ne, jsme tam jen my.”

„Tak tady je to jiné,” řekl Bloom. „Tady máme pestrou paletu různých druhů od opočlověka po tyhle šlachovité hromotluky, a ještě mnoho dalších. Jsou u Alexandrova dvoru v oblibě, mnoho z nich, pro různé druhy zábavy - pokud se nechají chytit.”

Dorazili k úpatí kopce a začali po něm stoupat. Půda tady byla rozrytá, zaprášená, plná hliněných střepů a hromádek popela. Emelina měla dojem, že všechno je tu velmi staré, jen stále dokola opravované a upravované.

„Vítejte na Kompostu,“ řekl Bloom. „Dávejte pozor, kam šlapete.“

Přišli k prvnímu z obydlí. Byla to hranatá krabice z vysušeného bláta, uzavřená ze všech stran, bez jediného okna nebo dveří. O jednu ze stěn byl opřený primitivní dřevěný žebřík. Bloom vylezl jako první po žebříku na střechu a bez obav se po ní vydal k jinému místu. Kamenný muž jen vyskočil, jediné pružné zhoupnutí jeho silných nohou ho vyneslo přímo nahoru na střechu ve výšce sedmi nebo osmi stop.

Emelina, které lezení dělalo problémy, se vydala za nimi. Byl to pro ni velmi zvláštní pocit, když se takhle procházela po něčí střeše.

Střecha byla hladká, vyrobená také z vyschlého bláta a nabílená nějakým přírodním barvivem. Z nepravidelného otvoru ve střeše stoupal dým. Tenhle nízký domek se téměř tiskl k sousednímu, další krabici, jejíž stěny stály jen několik palců od sousedních chatrčí. A když Bloom bez obav překročil mezeru mezi domy na sousední střechu, Emelině nezbývalo nic jiného, než ho následovat.

Celé úbočí bylo poseto mozaikou těchto bledých hranatých domků, tísnicích se v malých rozestupech u sebe. A lidé se po vesnici pohybovali po střechách. Většinou šlo o ženy, ne příliš vysoké, podsadité a snědé, které mezi jednotlivými otvory ve střechách přenášely balíky s oblečením a koše se dřevem. To byla podstata městečka. Všechna obydlí si byla podobná, obyčejné hranaté krabice z vysušeného bláta, nalepené tak těsně u sebe, jak jen to bylo možné, takže lezení po střechách bylo jediným způsobem, jak se někam dostat.

Řekla Bloomovi: „Jsou to lidé. Myslím tím lidé jako jsme my.“

„Ano, tohle nejsou žádní opolidé ani neandrtálci! Tohle je ale prastará osada, paní Whiteová, vytržená ze starých, dávných časů -

přínejmenším starších a dávnějších než doba Řeků. Nikdo přesně neví jak starých. Je to ale tak daleko v minulosti, že se jim ještě nepodařilo vytvořit ulice nebo dveře.“

Překročili na další střechu. I tady z jediného stropního otvoru vystupoval dým, Bloom ale bez zaváhání zamířil dovnitř, slézal po nahrubo vytvořených schodech připevněných k jedné z vnitřních stěn. Emelina sestupovala za ním a snažila se nedotýkat stěn, jež byly pokryté sazemi.

Kamenný muž sestoupil za ní s jejím batohem, vzápětí ho upustil na zem, vylezl zpět po schodech a zmizel jim ze zorného pole.

Dům byl zevnitř stejně hranatý jako zvenčí. Skládal se z jediné místnosti, nebyly v něm žádné přepážky. Když Emelina sestupovala po několika posledních schodech, musela se vyhýbat ohništi umístěnému na plochých kamenech, které čadilo pod stropním otvorem sloužícím současně jako komín i vchod. Výklenky ve stěnách vyplňovaly lampy a ornamenty - viděla jakési postavy z kamene a jílu a také něco jako busty, sochy hlav, ozdobené jasnými barvami. Nebyl tam žádný nábytek, na zemi však byly rozložené hezké rohože pletené z trav a deky, stejně jako oblečení, koše a kamenné nástroje, všechno ruční práce, všechno úhledně srovnané.

Stěny pokrývala silná vrstva sazí, podlaha ale vypadala uklizeně. Dalo by se říct, že v domě panoval v podstatě pořádek. Byl tu ovšem silně cítit hustý zápach splašků a ještě něčeho staršího a suššího - pach hniloby.

V příšeří seděla nějaká žena, velmi mladá. Držela v náručí nemluvně zabalené v jakémsi hrubém plátně. Teď opatrně položila dítě na hromadu sena a přistoupila k Bloomovi. Na sobě měla prostou, špinavou bezbarvou halenu. Bloom ji pohladil po světlých zaprášených vlasech, pohlédl jí do modrých očí a pohladil ji po krku. Emelina odhadovala, že jí není víc než čtrnáct nebo patnáct.

Spící dítě mělo černé vlasy jako Bloom, a ne světlé jako jeho matka. Způsob, jakým ji držel kolem krku, nebyl ani zdaleka jemný.

„Víno!“ poručil Bloom dívce hlasitě. „Víno, Isobel, rozumíš? A jídlo.“ Pohlédl na Emelinu. „Máte hlad? Isobel, přines nějaký chleba, ovoce a olivový olej. Ano?“ Odstrčil ji od sebe tak silně, až zavrávorala. Vylezla z domu.

Bloom se posadil na hromadu hrubě pletených dek a naznačil Emelině, aby udělala totéž.

Opatrně se posadila a rozhlédla se po místnosti. Neměla chuť konverzovat s tímto mužem, ale byla zvědavá. „Ty vyřezávané sošky jsou jejich idoly?“

„Některé. Ty ženy s velkými prsy a tučnými břichy. Můžete si je prohlédnout, jestli chcete. Pozor ale na ty namalované hlavy!“

„Proč?“

„Protože to nejsou žádné napodobeniny, ale originály. Isobelin lid pochovává své mrtvé přímo pod podlahou jejich domovů. Odřezávají jim ale hlavy a nechávají si je, pomažou je pálenou hlínou a namalují je - výsledek vidíte sama.“

Emelina k nim s jistým přemáháním sklonila zrak a přemítala, jaké dávné hrůzy se asi skrývají pod zametenou podlahou, na níž právě sedí.

Dívka Isobel se vrátila se džbánkem a ošatkou s chlebem. Beze slova jim nalila kalich vína. Bylo teplé a trochu slané, Emelina ho ale vděčně vypila. Dívka kamenným nožem ukrojila krajíce chleba z tvrdého bochníku ve tvaru kamene a postavila mezi ně misku s olivovým olejem. Emelina po Bloomově příkladu namáčela chléb do olivového oleje, aby ho změkčila, a potom z něj ukusovala.

Poděkovala Isobel za její službu. Dívka se jen vrátila ke svému spícímu děcku. Emelinu napadlo, že vypadá vyděšeně, jako kdyby hrozba, že se dítě probudí, byla něčím špatným.

Emelina se zeptala: „Isobel?“

Bloom pokrčil rameny. „Tohle jméno samozřejmě nedostala od svých rodičů, ale na tom teď nezáleží.“

„Připadá mi, že si tu žijete celkem snadno, pane Bloome.“

Odfkl si. „Všechno není tak lehké jako tohle. Člověk se však o sebe musí postarat, víte, paní Whiteová, a Chicago je odtud pěkně daleko! Ta dívka ovšem má docela štěstí. S jakým asi hrubiánem by musela žít, nebýt mě?

A je spokojená, že může bydlet v domě svých předků. Její rod tu totiž žije po mnoho generací - myslím tím přímo tady, na tomhle místě. Domy jsou jen z hlíny a trávy, a když se rozpadnou, prostě se na místě starého postaví nový dům, přesně tam, kde žil i dědeček. Kompost totiž není žádný kopec, není to nic jiného než hromada ze starých domů. Tihle dávní lidé se nám křesťanům příliš nepodobají, paní Whiteová! Proto mě také samozřejmě městská rada vyslala sem. Nepřejeme si žádné napjaté vztahy.“

„Jaké napjaté vztahy?“

Pohlédl na ni. „To si zkuste domyslet sama, paní Whiteová! Který člověk se vydá na tak náročnou cestu, jakou jste podnikla vy?“

Rozohnila se: „Přijela jsem sem kvůli památce svého muže!“

„Ovšem. Já vím. Ale váš manžel pocházel z téhle oblasti - tedy, z ne příliš vzdáleného časového výřezu. Většina Američanů nemá, na rozdíl od vás, na tuhle oblast žádné osobní vazby. Chcete vědět, proč sem přijíždí většina krajanů? Ježíši!“ Pokřičoval se, když vyřkl to jméno. „Procházejí tudy na své pouti do Judeje, doufají, že tam naleznou nějaký důkaz toho, že posvátný časový výřez přinesl i své vtělení Krista. Byla by to alespoň nějaká útěcha po tom, co jsme byli vytrženi z našeho světa, nemyslíte?

V Judeji - téhle Judeji ale není po Ježíšovi ani stopy. To je smutná pravda, paní Whiteová. Jediné, co je tam k vidění, jsou parní továrny krále Alexandra. Já nemám ani potuchy, co znamená nešťastná nepřítomnost jeho vtělení v tomhle světě pro naše

nesmrtelné duše. A když zbožní blázni vystupují proti bezbožným pohanům, kteří panují v Judeji, dochází k tomu, co bychom mohli nazvat diplomatickými incidenty.“

Emelina přikývla. „Ovšem moderní Američané se nemají proč bát nějakého náčelníka z doby železné, jakým je Alexandr...“

„Ale, paní Whiteová,“ ozval se další hlas, „tenhle náčelník už vytvořil novou říši sahající od pobřeží Atlantiku ke břehům Černého moře - říši, která se rozkládá po celém tomhle světě. Velmi by nám pomohlo, kdyby s ním Chicago právě teď nemuselo vstupovat do boje.“

Emelina se otočila. Po schodech k nim ztuhle sestupoval nějaký muž, malý, podsaditý. Následoval ho mladší muž, shrbenější. Oba na sobě měli cosi na způsob potrháných vojenských uniforem. První z nich měl špičatou čapku a neskutečně bujný knír. Ozdoba jeho tváře už ale prokvétala šedou barvou, Emelina odhadovala, že je mu přinejmenším sedmdesát.

Emelina vstala a Bloom je zdvořile seznámil. „Paní Whiteová, tohle je kapitán Nathaniel Grove z britské armády - tedy, bývalé. A tohle...“

„Já jsem Ben Batson,“ představil se mladší muž, jemuž bylo kolem třiceti a měl přízvuk téměř tak upjatě britský jako Grove. „Můj otec sloužil pod kapitánem Grovem.“

Emelina pokývla hlavou. „Jmenuji se...“

„Já vím, kdo jste, má milá paní Whiteová,“ řekl jí Grove přátelsky. Přešel k ní a vzal ji za obě ruce. „Dobře jsem se znal s Joshem. Dorazili jsme sem společně, ve stejném časovém výřezu, abych tak řekl. S kusem severozápadní hranice z Léta Páně 1885. Josh mi několikrát psal a vyprávěl mi o vás i o vašich dětech. Jste přesně tak krásná, jak jsem si vás představoval.“

„To samozřejmě není pravda,“ namítla přísně. „Ale vyprávěl mi o vás, kapitáne. Ráda vás poznávám. A velmi mě mrzí, že tu není se mnou. Odešel od nás před rokem.“

Groveovi ztuhly rysy. „Aha!“

„Údajně zápal plic. Já si ovšem myslím, že se ve skutečnosti přepracoval. Nebyl tak starý.“

„Další z nás odešel, o jednoho méně z nás, kteří si pamatujeme, odkud jsme přišli - nemám pravdu, paní Whiteová?“

„Říkejte mi Emelino, prosím. Přijíždíte zdaleka?“

„Ne z takové dálky jako vy, ale i tak je to celkem daleko. Teď žijeme v Alexandrii - ne v tom městě na Nilu, ale v Iliu.“

„Kde to je?“

„My tu oblast známe jako Turecko.“ Usmál se. „My našemu městu říkáme Nová Trója.“

„Předpokládám, že jste tady kvůli tomu telefonátu v Babylonu.“

„Ovšem. Napsal mi učenec Abdikadir, stejně jako tady Bloomovi, protože doufal, že se spojí s Joshem. Já nemám nejmenší tušení, co to všechno znamená. Člověk se ale musí s podobnými událostmi nějak vypořádat.“

Dítě začalo plakat. Bloom, zjevně rozzlobený, tleskl. „Tak, Babylon nás čeká. Pokud si nepotřebujete odpočinout, kapitáne...“

„Žádné odklady!“

„Pane Batsone, můžete jít prosím jako první?“

Batson svižně vystoupal po schodech a Grove s Emelinou ho následovali.

Emelina se jednou ohlédla. Zahlédla, jak se Isobel zuřivě snaží ukonejšit dítě, a Blooma, jak k ní rázuje, zjevně rozzlobený, s napřaženou rukou. Emelina pracovala v Chicagu s Jane Addamsovou, takový pohled ji dokázal znechutit. Emelina ale určitě nemohla udělat nic, aby dívce její postavení ještě nezhoršila.

Stoupala po ošlapaných schodech, až ji na střeše oslnilo
zaprášené babylonské sluneční světlo.

27. KOČÁR

Cestující byli i se svými skrovnými zavazadly naloženi na hrubě opracovaný otevřený kočár. Bloom poslal svého „hochu“, aby sehnal jejich tažná zvířata.

Emelinu šokovalo, když se kamenný muž vrátil, nikoli s koňmi, jak čekala, ale s dalšími čtyřmi příslušníky své rasy.

Zatímco Bloomův sluha byl oblečen ve svých hadrech, tihle čtyři byli nazí. Tři z nich byli muži, jejich genitálie vypadaly jako malé šedé výstupky v černé srsti a žena měla malá plochá ňadra s dlouhými růžově šedými bradavkami. Jejich podsaditá těla pokrývala silná vrstva chlupů, což jim spolu s vypracovaným svalstvem a vystouplým obočím dodávalo vzhled goril. Byli ale mnohem podobnější lidem než opicím, ruce měli hladké, stejně jako uši. Byl to šokující pohled, když se zapřáhli do postrojů kočáru a každý si nasadil chomout.

Bloom teď popadl kožený bič a lehce jím šlehl po zádech první pár. Kamenní lidé vyrazili namáhavě a belhavě vpřed a kočár se s rachocením rozjel. Bloomův sluha šel vedle povozu. Emelina si teď všimla, že všichni ti tvorové mají na zádech pruhy, jizvy po starých ranách bičem.

Bloom vyndal hliněnou láhev a nechal ji kolovat. „Whisky? Je sice ze špatného obilí, ale docela se povedla.“

Emelina odmítla, Grove s Batsonem se napili.

Grove se Emeliny zdvořile zeptal na její cestu ze zmrzlé Ameriky.

„Trvalo mi to několik měsíců, stal se ze mě docela ostřílený cestovatel.“

Grove si pohladil knír. „Slyšel jsem, že se Amerika od Evropy dost liší. Málo lidí...“

„Nikdo kromě nás. Z celé moderní Ameriky se sem přesunulo jedině Chicago. Za hranicemi města nebyla nalezena ani stopa po jiných lidech - ani jeden indiánský kmen - nenarazili jsme na nikoho, kromě cestovatelů z Evropy, kteří dorazili do delty Mississippi.“

„A žádní z těch opolidí, podlidí ani předlidí, kterými se Evropa jenom hemží?“

„Ne.“

Mir byl tapiserií světů, skládal se z časových výřezů, vzorků zjevně posbíraných z celých dějin lidstva i z prehistorie hominidů, kteří byli předchůdci lidí.

Emelina řekla: „Vypadá to, že to byli jediné lidé, kteří dorazili do Nového světa, žádný ze starších druhů tam nepřišel. Máme tam u nás ale docela zvěřinec, kapitáne! Mamuty, jeskynní medvědy a lvy - naši lovci si připadají jako v sedmém nebi.“

Grove se usmál. „Zní to báječně. Nemáte žádný z problémů tohoto starého světa - ale tak na tom asi byla Amerika vždycky. A Chicago vypadá jako oblast vhodná k podnikání. Když se tam Josh po té záležitosti s Bisesou Duttovou a Okem rozhodl vrátit, hrozně jsem mu to přál.“

Emelina se neovládla a trhla sebou, sotva zaslechla to jméno. Věděla, že její manžel si odnesl city k té zmizelé ženě do hrobu, přesto však Emelina hluboko v duši stále na tu ženu, s níž se nikdy nesetkala, beznadějně, bezmocně žárlila. Změnila téma. „Musíte mi vyprávět o Tróji!“

Grove se ušklíbl. „Existují i horší místa, a tohle je naše - v jistém smyslu. Alexandr ho založil s řadou dalších měst, když vytvářel svou Celosvětovou říši. Říká mu Alexandrie v Iliu.“

Alexandr zakládal města všude, kam přišel. Ale teď v Řecku, Anatolii i všude jinde buduje nová města na místech, která zbyla po těch starých - založil nové Athény, novou Spartu. Taky Théby,

ale říká se, že to udělal z pocitu viny, protože před Porušením spojitosti původní verzi města osobně zničil.“

„Trója je pro krále hrozně důležitá,“ řekl Bloom. „Jak možná víte, král je přesvědčen, že je potomkem Hérakla z Argu a že na začátku své kariéry si vzal za vzor Achilla.“

Emelina řekla Groveovi: „A proto jste se tam usadil.“

„Měl jsem strach, že se nás pár Britů rozplyne ve velkém moři Makedonců, Řeků a Peršanů. Jak všichni vědí, Británii jako první kolonizovali uprchlíci z trojské války. Myslím, že Alexandra pobavilo, že tím uzavíráme kruh příčin, když novou Tróju zakládají potomci Trojanů.“

Nechal nás tam s bandou žen ze svého doprovodného vlaku a dal nám ve všem volnou ruku. To bylo asi tak před patnácti lety. Bylo to těžké, při sám Bůh, ale zvládli jsme to. Takže teď není žádný rozdíl mezi Anglánem a Peršanem! Řekl bych, že jsme mezi lidskými rasami něčím úplně novým. Filozofování ale přenechám filozofům.“

„A co vy, kapitáne? Založil jste nějakou rodinu?“

Usmál se. „Já jsem byl vždycky příliš zaměstnaný, musel jsem dohlížet na své muže a tak. A také mám doma ženu a malou dcerušku - tedy, měl jsem.“ Pohlédl na Batsona. „Ovšem Benův otec byl mým kaprálem, drsný chlapík ze severovýchodu Anglie, ale jeden z nejlepších. Bohužel ho zmrzačili Mongolové - vyšlo však najevo, že se mu ještě předtím povedlo navázat v táboře vztahy s jednou z Alexandrových příznivkyň. Když ubohý Batson nakonec zemřel na následky infekce ze svých zranění, ta žena o Bena moc nestála, byl mnohem podobnější Batsonovi než těm jejích. A tak jsem ho přijal já. To víte, povinnost.“

Ben Batson se na ně usmál, klidný, trpělivý.

Emelina v tom viděla víc než povinnost. Řekla: „Podle mě jste se zachoval skvěle, kapitáne Grove.“

Grove odpověděl: „Myslím, že Alexandra to určitě potěšilo, když jsme ho požádali o Tróju. Obyvatele svých nových měst musí obvykle hledat mezi odvedenci, protože jsou po prázdném světadílu roztroušená daleko od sebe. Podle mě je Evropa mnohem spíš říší neandrtálců než lidí.“

„Říší?“ vyštěkl Bloom. „Tohle slovo já nepoužívám. Možná zdroj chovného zvířectva. Kamenní lidé jsou silní, snadno ovládnutelní a poměrně hodně manuálně zruční. Řekové mi říkají, že ovládat kamenné lidi je jako osedlat slona místo koně - chytřejší zvířecí druh, jenom je třeba jiná technika.“

Groveovi se v tváři nepohnul ani sval. „My neandrtálce používáme,“ řekl. „Bez nich bychom si nedokázali s tím vším poradit. My je ale zaměstnáváme. Platíme jim potravou. Konzule, oni mají něco jako vlastní jazyk, vyrábějí nástroje, oplakávají své mrtvé, když je pohřbívají. Víte, paní Whiteová, máme tu celou škálu podlidí. Běžce a opolidi, a také jeden robustní druh, který se podle všeho nezajímá o nic jiného než o přežvykování ovoce v neproniknutelných pralesích. Ty ostatní druhy je možné považovat za zvířata, víceméně. Ale váš neandrtálec není ani kůň, ani slon. Je víc člověk než zvíře!“

Bloom pokrčil rameny. „Já беру svět takový, jaký je. Co já vím, možná i sloni mají své bohy a stejné je to s koňmi. Ať si je uctívají, když je to uklidní! Jaký je v tom pro nás rozdíl?“

Zavládlo mlčení rušené pouze hekáním kamenných lidí a dusotem jejich bosých nohou.

Země teď byla úrodnější, rozdělená na nepravidelná políčka, na nichž stály chaty z proutí a mazaniny, nízké a ošklivé. Země byla protkána třpytícími se kanály. Tohle, odhadla Emelina, jsou ty slavné babylonské zavlažovací kanály. Grove jí vysvětlil, že mnoho z nich přerušilo náhodné rozparcelování na časové výřezy a že byly obnoveny až za Alexandrovu vládu.

Konečně na západním obzoru spatřila budovy, složité hradby, cosi na způsob stupňovité pyramidy, všechno šedé a rozostřené vzdáleností. K nebi tam stoupal dým z mnoha ohňů a jak se přibližovali, Emelina si všimla vojáků ostražitě vyhlízejících z věží na hradbách.

Babylon! Zachvěla se pocitem neskutečnosti, poprvé od přistání v Evropě měla opravdu dojem, že se vrací zpět v čase.

Městské hradby byly úctyhodné samy o sobě, tři soustředné stěny z pálených cihel a kamení, které musely být dlouhé patnáct mil, po celé délce obklopené vodním příkopem. Dorazili k mostu nad příkopem. Strážé podle všeho poznaly Blooma a dovolily všem přejet přes most.

Blížili se k největší z bran v městských hradbách. Tvořil ji klenutý most spojující dvě masivní čtvercové věže. Už jen aby se k té bráně dostali, museli kamenní lidé zadýchaně vytáhnout kočár po rampě vedoucí k plošině zvedající se dobrých patnáct yardů nad úroveň země.

Samotná brána se tyčila nad Emelininou hlavou do výšky nejméně dvaceti yardů a žena vzhledla, když branou projížděli. Tohle, říkal jí Bloom tlumeně, je Ištařina brána. Povrch měla zdobený glazovanými cihlami, strašidelná jasně modrá plocha, po které tančili draci a býci. Kamenní lidé si tenhle div neprohlíželi, upřeně pozorovali udusanou hlínu pod svýma nohama.

Město za hradbami bylo uspořádáno do tvaru připomínajícího čtverec, který rozdělovala řeka Eufrat. Skupinka dorazila od severu na východní břeh řeky a teď kočár směřoval k jihu po široké třídě kolem grandiózních, nepochopitelných budov. Emelina zahlédla nějaké sochy a fontány a povrch všech stěn byl zdoben třpytivými glazovanými cihlami s reliéfy lvů a rozet.

Bloom upozorňoval na významné objekty jako nějaký průvodce během světové výstavy. „Komplex napravo od vás je palác Nabuchodonozora, největšího vládce Babylonu. Eufrat

rozděluje město na dvě části, severní a jižní. Tento monumentální východní sektor zjevně pochází z Nabuchodonozorových časů, několik století před Alexandrem. Vlastně to není Alexandrův Babylon, stejně jako není ani náš, pokud chápete, co tím myslím. Ale západní břeh, který byl obytnou čtvrtí, byl v troskách, časový výřez z mnohem pozdějšího století, možná blízko k tomu našemu. Alexandr ho obnovuje už tři desetiletí...”

Ulice byly plné lidí, kteří se přesouvali tam a sem, většinou pěšky, někteří na vozících nebo na koních. Někteří byli oblečení do nachových rouch stejně vznešených jako měl Bloom, nebo vznešenějších, ostatní měli na sobě praktičtější tuniky a na holých nohou sandály. Jeden vznešeně vypadající muž s pomalovanou tváří procházel po ulici s panovačnou nonšalancí. Vedl zvíře podobné vychrtlému šimpanzi za provaz přivázaný kolem krku. Zvíře se ale potom narovnálo, takže stálo vzpřímeně na zadních nohách, jež byly velmi podobné lidským. Kolem krku měl manžetu z nějaké lesklé látky, skrývající obojek, který ho zotročoval. Nikdo z těch, které Emelina viděla, neměl na sobě nic podobného západnímu oblečení. Všichni jí připadali malí, podsadití, svalnatí, snědí, naprosto jiná sorta lidí, než z jaké se skládalo obyvatelstvo Chicaga devatenáctého století.

Ve vzduchu vládne napětí, napadlo ji okamžitě. Byla z Chicaga a byla zvyklá na města, dokázala vnímat jejich náladu. A čím byli místní lidé starší, tím rozrušenější a rozhodnější jí připadali. Něco se tady dělo. Pokud si to Bloom s Grovem uvědomovali, nedávali to nijak najevo.

Postupovali sérií širokých náměstí obehnaných hradbami, až nakonec dorazili ke stavbě podobné pyramidě, kterou Emelina zahlédla z vnější strany města. Vlastně to byl zikkurat, stupňovitá věž se sedmi terasami stoupajícími od základny, jež byla určitě sto yardů dlouhá.

Bloom řekl: „Babyloňané tomuhle místu říkali Etemenanki, což znamená dům, který tvoří základnu Nebe a Země...“

Tenhle zikkurat byl kupodivu babylonská věž.

Na jihu věže stál další obrovský monument, tenhle byl ale velmi nový, jak Emelina poznala z lesku jeho povrchu. Byl to nesmírně velký kvádr o hraně možná dvou set yardů a vysoký nejméně sedmdesát. Základnu měl ozdobenou zlacenými příděmi lodí, které vystupovaly z kamene, jako by vyplouvaly z mlhy, a řady jasných vlysů na stěnách vyprávěly složitý příběh o lásce a válce. Na základně stály dvě obří nohy ve vysokých botách, základ sochy, která bude jednoho dne ještě monumentálnější než její podstavec.

„O tomhle jsem slyšel,“ řekl Grove. „Památník Syna. S Babylonem nemá nic společného. To je celý Alexandr...“

Zmíněný Syn byl Alexandrovým druhorozeným. Náhodou spojenou s Porušením spojitosti jeho prvorozený, syn zajaté manželky jednoho poraženého perského generála, nebyl přenesen na Mir. Druhým byl další Alexandr, který se narodil jeho ženě Roxaně, baktrijské princezně a rovněž válečné zajatkyni.

Bloom řekl: „Ten chlapec se narodil v prvním roce Miru. Slavili jsme, protože král získal následníka. Ale v roce dvacet pět tenhle dědic, který mezitím vyrostl v muže, ztrácel trpělivost, stejně jako jeho ambiciózní matka, protože Alexandrovi se nechtělo umírat.“ V říši se rozpoutala válka Otce se Synem, která vyčerpávala její napjaté zdroje. Zlost syna se nevyrovnala zkušenostem jeho otce - nebo Alexandrově neochvějné víře ve vlastní božství. O jejím výsledku nemohlo být pochyb. „Závěrečná porážka se každoročně připomíná,“ řekl Bloom. „Vlastně, zítra je sedmé výročí.“

„Takhle to vidím já, paní Whiteová,“ řekl Grove. „Ta válka způsobila, že se Alexandr, který už tak byl stále naložený v lihu, stal ještě problematičtější. Říká se, že Alexandr měl prsty ve

vraždě svého otce. Zcela jistě měl na svědomí smrt svého syna a dědice - a došlo to i jeho ženě Roxaně. Ted' Alexandr získal ještě větší jistotu, že není nic menšího než bůh, který má předurčeno vládnout navěky.“

„On ale vládnout nebude,“ řekl Bloom tlumeně. „A až nakonec padne, bude to pro nás všechny znamenat velkou ránu.“

Jižně od památníku Syna konečně dorazili k chrámu, kterému Bloom říkal Esagila, chrámu Marduka, státního boha Babylonie. Tady vylezli z kočáru. Když Emelina vzhlédla, spatřila kopuli posazenou na střeše chrámu, z níž byl vysunutý nějaký válec připomínající dělo. Byla to observatoř a to „dělo“ byl dalekohled, který vypadal celkem moderně.

Přiběhl k nim nějaký snědý mladík. Na sobě měl prosté kněžské roucho a ruce měl sepjaté.

„Můj bože!“ řekl Grove, který začal rudnout. „Vy musíte být Abdikadir Omar. Tolik se podobáte svému otci...“

„Všichni mi to říkají, pane. Vy jste kapitán Grove.“ Přehlédl ostatní ze skupinky. „Kde je ale Josh White? Pane Bloome, psal jsem Joshu Whiteovi.“

„Já jsem jeho žena,“ řekla Emelina pevně. „Je mi to líto, ale můj manžel zemřel.“

„Zemřel?“ Chlapec byl neklidný a vypadalo to, že mu ta zpráva ani nedošla. „Dobře, pojd'te hned se mnou!“ Zamířil zpět k chrámu. „Pojd'te prosím se mnou do Mardukovy komnaty.“

„Proč?“ zeptala se Emelina. „Ve svém dopise jste se zmínil o tom, že zvonil telefon.“

„Nejen to,“ řekl chlapec, rozrušený, téměř zbavený smyslů z toho, jak byl napjatý. „To byl jen začátek. Stalo se ještě něco, něco víc, právě dnes - musíte se jít podívat...“

Kapitán Grove se zeptal: „Podívat na co, člověče?“

„Ona je tady. Oko - vrátila se - prohnulo se - ona!“ A Abdikadir se otočil a tryskem vyrazil zpět do chrámu.

Nově příchozí ho nechápavě následovali.

28. SKAFANDR PĚT

Nepodobalo se to probuzení. Bylo to náhlé zjevení se, úder do činelů. Oči měla doširoka otevřené, plné oslňujícího světla. Zhluboka nabírala vzduch do plic a lapala po dechu v šoku z vlastního já.

Ležela na zádech. Dýchala namáhavě, bolel ji hrudník. Když se pokusila pohnout, ruce i nohy měla jako z olova. Byla v něčem zavřená. Ocítla se v nějaké pasti.

Oči měla otevřené, ale neviděla nic.

Začala dýchat rychleji. Vyděšená. Slyšela svůj dech, hlučný v tom uzavřeném prostoru. Byla v něčem zavřená.

Přinutila se ke klidu. Pokusila se promluvit, zjistila, že má rozpraskané rty a vysušená ústa. Chráptěla. „Myro?“

„Obávám se, že tě Myra neslyší, Biseso.“ Ten hlas byl vlídný, mužský, ale velmi slabý, šeptal.

Zaplavily ji vzpomínky. „Skafandr pět?“ Jáma na Marsu. Oko, které se propadlo do sebe. V uších se jí rozbušilo srdce. „Je Myra v pořádku?“

„Nevím. Nedokážu se s ní spojit. Nedokážu se spojit s nikým.“

„Proč ne?“

„Já nevím,“ odpověděl skafandr zoufale. „Můj primární zdroj selhal. Pracuji v režimu omezených funkcí, využívám záložní baterie. Jejich odhadovaná životnost je...“

„To je jedno.“

„Vysílám samozřejmě nouzový signál.“

Ted' něco zaslechla, nějaké škrábání na vnější povrch skafandru. Tam venku něco bylo - nebo někdo. Byla bezmocná, slepá, uzavřená v nehybném skafandru a něco ji prozkoumávalo zvenčí. Kdesi v podvědomí pocítila závan strachu.

„Můžu vstát? Tedy, můžeš ty vstát?“

„Bohužel nemůžu. Asi jsem tě zklamal, co, Biseso?“

„Můžeš mi zařídit výhled? Můžeš odclonit průzor?“

„To je proveditelné.“

Její zorné pole zaplavilo světlo, které ji oslepilo.

Když zvedla zrak, spatřila Oko, tu obrovskou stříbřitou kouli plnou záhad. A na jejím těle spatřila svůj odraz, mart'anský skafandr ležící na zádech, bezmocný zelený brouk na krovkách.

Je to ale stejné Oko? Je stále na Marsu?

Zvedla hlavu v přilbě, jak se snažila dohlédnout za Oko. Hlavu měla těžkou, kopací míč plný přelévajících se kapalin. Bylo to, jako by překonávala přetížení ve vrtulníku. Větší přitažlivost - není tedy na Marsu.

Za Okem spatřila cihlovou stěnu. Zed' pokrývaly neuměle připevněné části elektronických přístrojů propojené kabelem. Zнала tuhle stěnu, tohle vybavení. Sama je sestavila, když vybrakovala havarovaného Ptáčka, aby zařídila tuhle komnatu jako laboratoř ke zkoumání Oka.

Ležela v Mardukově chrámu. Vrátila se do Babylonu. Vrátila se na Mir. „Tak jsem zase tady,“ zašeptala.

Objevil se nad ní něčí obličej, náhle, nečekaně. Trhla sebou, uzavřená ve svém humřím krunýři. Byl to muž, mladý, snědý, hezký, s jasnými očima. Věděla, kdo to je. Nemohl to ale být on. „Abdi?“ Když naposledy viděla Abdikadira, svého kolegu z Ptáčka, byl unavený mongolskou válkou, po tváři i po těle měl spoustu jizev z toho konfliktu. Tenhle muž s hladkou tváří byl příliš mladý, příliš nedotčený.

Ted' se v jejím zorném poli objevil další obličej, osvětlený poblikávající lampou. Další známá tvář, obrovský knír, tahle ale byla starší, než jakou si ji pamatovala, zašedlá, vrásčitá. „Kapitán Grove,“ řekla. „Takže jsou tady všichni z party.“

Grove řekl něco, co neslyšela.

Hrudník ji bolel čím dál víc. „Skafandre, nemůžu dýchat. Otevři se a pusť mě ven.“

„Nedoporučuji ti to, Biseso. Nejsme v řízeném prostředí. A tihle lidé nepatří k posádce Wellsovy stanice,“ protestoval skafandr upjatě. „Pokud vůbec existují.“

„Otevři se!“ přikázala mu co nejprísněji. „Ruším všechny své předchozí příkazy, které jsem ti dala. Tvým úkolem je mě chránit. Takže mě pusť ven, než se udusím.“

Skafandr odpověděl: „Obávám se, že tvým pokynům jsou nadřazené jiné protokoly, Biseso.“

„Jaké jiné protokoly?“

„Ochrana planet.“

Skafandr byl zkonstruován tak, aby chránil Mars před Bisesou stejně, jako chránil Bisesu před Marsem. Takže pokud by jí hrozila smrt, skafandr by se utěsnil, aby jejím ostatkům zabránil kontaminovat křehkou ekologii Marsu. Kdyby na to přišlo, byl skafandr pět naprogramován tak, aby se změnil v její rakev.

„Ano, ale - tohle je - my už nejsme na Marsu! Copak to nevidíš? Není tady co chránit!“ Napnula všechny svaly, ruce i nohy však měla dokonale znehybněné. Plíce namáhavě nasávaly vydýchaný vzduch. „Skafandre pět - proboha...“

Něco jí narazilo do přilby, až se jí hlava zatřásla jako jádro vlašského ořechu ve skořápce. V jejím průzoru to luplo a obličej jí zaplavil vzduch. Ten vzduch byl cítit po spáleném oleji a ozonu, obsahoval však dost kyslíku a Bisesa ho vděčně vdechovala.

Objevil se nad ní Grove. Ukázal jí kladivo a dláto. „Omlouvám se,“ řekl. „Bylo to ale potřeba, co? Mám jen trochu strach, že jsem rozbil váš obrněný oblek.“ I když zestárl, stále měl stejný přízvuk jako Noel Coward, který si pamatovala ze své minulé návštěvy na Miru před více než třiceti lety.

Byla nesmírně ráda, že ho zase vidí. „To nic není,“ řekla. „Dobře, skafandre, tak sis to užil. Teď tě ale prorazili, takže

ochrana planety už nepřipadá v úvahu, ať jsme, kde jsme. Takže pustíš mě teď ven?“

Skafandr nereagoval. Váhal několik vteřin, mlčel, jako by trucoval. Potom se ozvalo cvaknutí pojistek a skafandr se otevřel po celé délce jejího trupu, nohou a rukou. Ležela tam ve skafandru, ve své přiléhavé termokombiněze, a kolem ní proudil chladnější vzduch. „Připadám si jako nějaký humr v rozlousknutém krunýři.“

„Pomůžeme vám!“ To promluvil chlapec, který byl podobný Abdikadirovi. S Grovem se k ní sklonili, zasunuli pod její tělo ruce a vyzvedli ji ze skafandru.

29. ALEXEJ

Od chvíle, kdy Bisesa zmizela v Oku, uplynula hodina.

Myra, opuštěná a zmatená, přišla za Alexejem do jeho kabiny ve skladišti. Byl stočený do klubíčka na svém kavalci, obrácený obličejem ke skleněné stěně pokryté plastem.

„Řekni mi všechno o Athéně!“

Zůstal k ní otočený zády a řekl: „Athéna se tě zastala. Nejspíš si myslí, že stojí za to tě zachránit.“

Myra sevřela rty. „To ona je skutečným vůdcem toho vašeho spiknutí, co? Podzemní skautská skupina, která se pokouší vyřešit problém martʼanského Oka.“

Ovládl se, zády stále otočen k ní. „My Vesmířané se dělíme na menší skupiny. Martʼané sami sebe vůbec nepovažují za Vesmířany. Athéna je jiná než my všichni, je mnohem chytřejší. Je to někdo, kolem nějž se konečně můžeme všichni spojit.“

„Abychom v tom měli jasno,“ řekla. „Athéna je umělá inteligence štítu.“

„Její kopie. Původní umělá inteligence byla zničena v závěrečných fázích sluneční bouře. Před bouří vyslali tuhle kopii narychlo ke hvězdám. Tam někde tuhle odvyšlanou kopii zachytili, oživilí a poslali zpátky sem.“

Přesně tuhle historku jí vyprávěli i všichni ostatní. „Uvědomuješ si, kolik nemožných věcí by se muselo vyplnit, kdyby k tomuhle mělo dojít?“

„Podrobnosti nezná nikdo jiný než obsluha Kyklopů.“

„Kyklopové... Velká stanice s dalekohledem pátrajícím po planetách.“

„Správně. Stejný signál samozřejmě mohli zachytit kdekoli ve Sluneční soustavě, pokud ale víme, jenom u Kyklopů ji oživilí.“

Zůstala by uzavřená ve zpevněném datovém úložišti u Kyklopů. To byla její volba. Podle názoru Hanse Critchfielda se jí podařilo nahrát svého podřízeného agenta do tvého identifikačního tetování. Nikdo neví jak. Zničil se, jakmile ti předala tu zprávu. Myslím, že má někde na tobě své elektronické oko, Myro.“

To nebyla uklidňující představa. „Takže moje matka teď prošla Okem. Co dál?“

„Budeme čekat.“

„Na co?“

„Nejspíš na to, co přinese výprava tvé matky na Mir. A na Athénu.“

„Jak dlouho?“

„Nevím, Myro. Máme dost času. Ještě zbývá víc než osmnáct měsíců, než podle odhadů dorazí bomba K k Zemi.“

Chápej, udělali jsme, co jsme mohli. Dopravili jsme tvou matku k Oku a prásk! ona okamžitě tu nejpodivnější věc v naší Sluneční soustavě zkratovala. Myslím to v dobrém. Teď jsme se dostali do klidnější fáze. Takže hlavu vzhůru! Zažila jsi toho už hodně - my oba jsme už toho dost zažili. Cesta o samotě byla dost perná. A pokud jde o tu spoušť tam dole kolem Oka - ani si nedokážu představit, jak ses tam musela cítit.“

Myra se nemotorně posadila na jedinou židli v pokoji a protáhla si prsty. „To není jen klidnější fáze.“

Tohle je už pro mě stará vesta. Potřebovali jste mě k tomu, abych dostala svou matku sem na Mars. Dobře, udělala jsem to. Teď se mi ale zase všechno zhroutilo.“

Otočil se tváří k ní. „Mrzí mě, jak ti je. Myslím, že jsi na sebe moc přísná. Jsi dobrý člověk. Viděl jsem to. Miluješ svou matku a pomáháš jí, i když ti to nedělá dobře. To je docela dobré postavení ve světě. Ale co,“ řekl, „já nejsem ten, kdo by ti mohl radit. Já špejuju svého otce. Jak zvrácené to podle tebe je?“

Otočil se zpátky ke stěně.

Ještě chvíli tam s ním poseděla. Když začal pochrupovat, potichu vyšla z místnosti a zavřela za sebou dveře.

30. CHILIARCHOS

Grove s Abdim odvedli Bisesu do menší komnaty, kanceláře vybavené pohovkami a stoly. Vypadá to, že tenhle chrám je plný kancelářů, napadlo Emelinu. Dozvěděla se, že tady se o prostor dělí administrativní centrum různých kultů a vládních odborů s bohoslužbami.

Grove Bisesu položil a zabalil ji do deky. Potom se na všechny strany obracel se žádostí o čaj, dokud nějaký sluha nedonesl Bisesu misku nějakého horkého kalného nápoje, který vděčně usrkávala.

Ke dveřím byli postaveni dva svalnatí makedonští strážci. Byli vyzbrojení dlouhými, hrozivě vypadajícími kopími, kterým říkali sarissy. Vypadalo to, že Bisesin návrat způsobil pozdvižení, Emelina však nedokázala odhadnout, jestli stráže chrání lidi před Bisesou nebo naopak.

Emelina si sedla a mlčky si prohlížela Bisesu Duttovou.

Zdála se starší než Emelina, ale ne o moc, mohlo jí být tak padesát. Vypadala přesně tak, jak ji Josh popsal - dokonce ji i v několika svých denících naskicoval. Tvář měla hezkou a dobře tvarovanou, i když ne krásnou, nos měla širší, stejně jako dolní čelist. Oči měla jasné, nakrátko střižené vlasy prošedivělé. Emelina cítila, že i když vypadá vyčerpaná a dezorientovaná, vyzařuje z ní síla, roky zocelená vytrvalost a houževnatost.

Bisesa, které se vracely síly, se zvědavě rozhlédla po místnosti. „Tak,“ řekla. „To bychom měli.“

„Tak vás tu zase máme,“ řekl Grove. „Vrátila jste se zpátky domů, že? Myslím zpátky do Anglie. Svě Anglie.“

„Ano, kapitáne. Vrátila jsem se do okamžiku Porušení spojitosti, do své budoucnosti. Na den přesně. I když jsem na Miru strávila pět let.“

Grove zavrtěl hlavou. „Už bych si měl zvyknout na to, jak divně tady plyne čas. Ale asi se mi to nikdy nepovede.“

„Teď jsem se zase vrátila sem. Do jaké doby jsem se ale dostala?“

Emelina promluvila: „Madam, všichni tady dobře víme, že jste z Miru odešla v roce pět nového kalendáře, který sestavili babylonští astronomové. Teď máme rok třicet dva...“

„Takže uplynulo dvacet sedm let.“ Bisesa na ni zvědavě pohlédla. „Vy jste Američanka.“

„Jsem z Chicaga.“

„Ovšem. Sojuz vás jasně zahlédl na ledovém příkrovu Severní Ameriky.“

Emelina řekla: „Já pocházím z roku 1894.“ Tenhle podivný detail si už zvykla opakovat.

„Devět let po časovém výřezu kapitána Grovea - ten dorazil z roku 1885.“

„Ano.“

Bisesa se otočila k Abdikadirovi, který od chvíle, kdy Bisesu vyzvedli, prohodil jen pár slov. „A vy jste tolik podobný svému otci!“

Abdi, oči doširoka otevřené, byl nervózní, zvědavý, možná na ní chtěl něčím zapůsobit. „Já jsem astronom. Pracuju tady v chrámu - na střeše je observatoř...“

Usmála se na něj. „Váš otec na vás musí být hrdý.“

„On tady není,“ vyhrkl Abdi. A pověděl jí, jak Abdikadir Omar odešel na jih do Afriky za svým vlastním cílem. Pokud byl Mir obydlen vzorky hominidů ze všech úseků evoluce člověka, Abdikadir chtěl nalézt ty nejprvnější, první, kteří se odlišovali od opic. „Ale nevrátil se. Už je to několik let.“

Bisesa přikývla a snažila se s tou zprávou vyrovnat. „A Casey? Co je s ním?“

Casey Othic, třetí člen posádky Ptáčka, už tady také nebyl. Zemřel na následky starého zranění, které utrpěl přímo v den Porušení spojitosti. „Ale,“ řekl kapitán Grove, „stihl tu po sobě zanechat významnou stopu. Othikovu školu. Vzdělává techniky, pro něž se Casey stal bohem, doslova! Uvidíte, Biseso.“

Bisesa pozorně poslouchala. „A všichni tři členové posádky Sojuzu byli nakonec zabití. Takže už tu nežijí žádní moderní - myslím tím nikdo z mého času. To je zvláštní pocit. A co Josh?“

Kapitán Grove si odkašlal do hrsti, celý nesvůj, téměř komicky britský. „Ten váš odchod přežil, Biseso.“

„Prošel se mnou půlku cesty,“ řekla Bisesa tajemně. „Ale poslali ho zpátky.“

„Když jste odešla, už ho tady v Babylonu nic nedrželo.“ Grove pohlédl v rozpacích na Emelinu. „Odešel hledat své vlastní lidi.“

„Do Chicaga.“

„Ano. Trvalo několik let, než Alexandrovi lidé s Caseyovou pomocí postavili plachetnici schopnou překonat Atlantik. Josh ale odplul hned první lodí.“

„Já jsem byla jeho ženou,“ řekla Emelina.

„Aha,“ vydechla Bisesa. „Byla?“

A Emelina jí stručně vyprávěla o Joshově životě i o tom jak zemřel, a o odkazu, který za sebou zanechal, o jeho synech.

Bisesa jí smutně naslouchala. „Nevím, jestli byste to chtěla slyšet,“ řekla. „Doma jsem si vyhledala všechno o Joshovi. Požádala jsem Aristotela - tedy, prohledala jsem archivy. A našla jsem Joshovo místo v dějinách.“

Joshova „kopie“, která zůstala na Zemi, žila dál po roce 1885. Tenhle Josh se zamiloval - když mu bylo třicet pět, oženil se s jistou bostonskou katoličkou, která mu dala dva syny - jako mu Emelina dala dva syny na Miru. Joshův život ale skončil krátce po padesátce, když zemřel v krvi prosáklém blátě Passchendaele, kde

působil jako novinář popisující další z řady válek, Velkou světovou válku, o které Emelina nikdy neslyšela.

Emelina to váhavě vyslechla. Tak trochu to zastiňovalo jejího Joshe, když si vyslechla příběh jeho dvojníka v jiném světě.

Ještě chvíli si vyprávěli o přerušených dějinách, o zhoršujícím se klimatu na Miru, o nové Tróji a globální říši. Grove se zeptal Bisesy, jestli se shledala s Myrou, svou dcerou. Bisesa odpověděla, že ano a že má už dokonce i vnučku. Vypadalo to však, že ji tohle vyprávění rozteskňuje, kazí jí náladu. Nezdálo se, že by jí něco z toho dělalo radost.

Emelina neměla co říct. Pokoušela se odhadnout náladu lidí kolem sebe, zatímco se spolu bavili, a zvykala si na tuhle novou nezvyklou situaci. Abdi s Benem, kteří se narodili po Porušení spojitosti, byli zvědaví, měli oči navrch hlavy. Ale Grove i samotná Emelina a možná i Bisesa měli v podstatě strach. Mladíci nechápali tak jako ti starší, kteří zažili Porušení spojitosti, že nic na světě netrvá věčně, ne pokud je možné z něčí libovůle roztrhat čas na kusy a zase ho různě pospojovat. Pokud jste něco takového zažili, nikdy jste se s tím nemohli vyrovnat.

Ve dveřích nastal nějaký rozruch.

Abdikadir, uvyklý životu u Alexandrova dvora, rychle vyskočil na nohy.

Do místnosti svižně vešel nějaký muž v doprovodu dvou méně významně vypadajících pobočníků. Abdikadir před tím mužem padl na zem, poklekl, roztáhl ruce a sklonil hlavu.

Nově příchozí ve splývavém rouchu z nějaké vzácné nachově obarvené látky byl menší než všichni ostatní v místnosti, choval se ale jako člověk, který je zvyklý poroučet. Byl holohlavý, až na malý pramínek šedých vlasů. Může mu být tak sedmdesát, pomyslela si Emelina, jeho vrásčitá kůže se ale leskla, dobře udržovaná oleji.

Bisesa v údivu vykulila oči. „Tajemník Eumenes!“

Muž se usmál, výraz měl neosobní, odměřený. „Teď mám titul chiliarchos, a to nejméně dvacet let.“ Anglicky mluvil plynně, ale afektovaně a s náznakem britského přízvuku.

Bisesa řekla: „Chiliarchos. Ten titul dříve používal Héfaistion. Vystoupal jste výš než kdokoli jiný s výjimkou krále, Eumene z Cardie.“

„To není na cizince špatné.“

„Asi jsem vás měla očekávat,“ řekla Bisesa. „Ze všech lidí právě vás.“

„Stejně jako jsem já stále čekal na vás.“

Abdikadir ze svého místa na podlaze vykotal: „Pane chiliarchu, zavolal jsem vás, vyslal jsem běžce, jakmile k tomu došlo. Oko - návrat Bisesy Duttové - bylo to přesně tak, jak jste přikázal - pokud došlo k nějakému zpoždění, omlouvám se za ně, a...“

„Bud' zticha, chlapče! A vstaň. Dorazil jsem hned, jak jsem mohl. Věř si nebo nevěř, ale v téhle naší celosvětové říši se vyskytují záležitosti, které jsou naléhavější než nějaké tajuplné koule nebo tajemní navrátilci. Takže... proč jste tady, Biseso Duttová?“

Byla to přímá otázka, kterou jí dosud nikdo jiný nepoložil. Bisesa odpověděla: „Kvůli nové hrozbě Prvorozených.“

Několika slovy jim popsala bouři na Slunci i to, jak ji lidstvo budoucnosti s velkým vypětím přežilo. A popsala jim novou zbraň jménem „bomba K“, která prolétá vesmírem směrem k Zemi - Bisesině Zemi.

„Já sama jsem cestovala mezi planetami, když jsem hledala odpovědi na tuhle hrozbu. A potom jsem byla přenesena - sem.“

„Proč? Kým?“

„To nevím. Možná to byl stejný činitel, který mě předtím dopravil domů. Prvorození, nebo možná někdo jiný. Možná někdo, kdo stojí proti nim.“

„Král je o vašem návratu informován.“

Grove se zeptal: „Jak to víte?“

Eumenes se usmál. „Alexandr ví všechno, co vím já - a většinou dřív než já. To je asi můj nejpřesnější odhad. Promluvím si s vámi později, Biseso Duttová, v paláci. Možná se zúčastní i král.“

„To je mi schůzka!“

Eumenes se ušklíbl. „Zapomněl jsem na vaši prostořekost. Je zajímavé mít vás zase zpátky, Biseso Duttová.“ Otočil se na patě a odešel. Abdikadir se mu opět klaněl a padal před ním na kolena.

Bisesa pohlédla na Emelinu s Grovem. „Takže už víte, proč jsem tady. Kvůli bombě ve Sluneční soustavě a Oku na Marsu. Proč jste tady vy?“

„Protože,“ řekl Abdikadir, „jsem je svolal, jakmile zazvonil váš telefon.“

Bisesa na něj vyvalila oči. „Můj telefon?“

Spěchali zpět do komnaty s Okem.

Abdikadir vyjmul telefon z jeho skryše a s úctou ho podal Bisesě.

Ležel jí v dlani, odřený, známý. Nemohla tomu uvěřit, oči se jí zalily slzami. Pokusila se to Abdikadirovi vysvětlit. „Je to jen telefon. Dostala jsem ho, když mi bylo dvanáct. Každé dítě na Zemi v tom věku mělo vlastní telefon. Komunikační a vzdělávací program staré OSN. A sem se dostal se mnou během Porušení spojitosti a hodně mi pomohl - dělal mi společnost. Potom mu ale selhala baterie.“

Abdikadir tomu klábosení naslouchal a stále se tvářil neutrálně. „Začal zvonit. Crr, crr.“

„Reaguje jen na příchozí volání, to je všechno. Když se vybil, neměla jsem jak ho dobít. A vlastně ani teď nemám nabíječku. Moment...“

Otočila se ke svému skafandru, který stále ležel otevřený na podlaze. Nikdo se ho neodvážil dotknout. „Skafandre pět?“

Jeho hlas ze sluchátek v přilbě byl velmi slabý. „Během tvého pohybu mimo obytné moduly jsem se vždycky snažil plnit všechny tvé potřeby.“

„Mohl bys mi dát jeden ze svých napájecích článků?“

Zdalo se, že si to rozmýšlí. Potom se na opasku skafandru otevřela jedna schránka, v níž byl uložen kompaktní plastový balíček, světle zelený jako zbytek skafandru. Bisesa ho vyjmula z konektoru.

„Můžu pro tebe udělat ještě něco, Biseso?“

„Ne, díky!“

„Než ti zase budu moci sloužit, budu potřebovat opravit.“

„Zařídím to.“ Tušila ale, že je to lež. „Teď si odpočiň.“

Skafandr jako by si povzdychl a ztichl.

Vzala si balíček s bateriemi, otevřela krytku konektoru telefonu a postavila telefon do kolébky v článku.

Zdířka s konektorem se lehce spojily. „Jak že to říkal Alexej? Díky Slunci za univerzální spojovací protokoly!“

Telefon se rozsvítil a váhavě se zeptal: „Biseso?“

„Tady jsem!“

„Dala sis na čas.“

31. OPERAČNÍ ROZKAZ

Z Belliny kanceláře ve Washingtonu poslali Osvoboditeli nový rámcový operační rozkaz.

„Máme sledovat bombu K,“ oznámila Edna, když rozkaz přelétla očima.

„Jak daleko?“ zeptal se John Metternes.

„Až k Zemi, pokud to bude třeba.“

„Kriste na kole, to může být dvacet měsíců!“

„Libby, zvládneme to?“

Umělá inteligence odpověděla: „Pojedeme z kopce, jako bomba. Takže palivo a reakční hmota nebudou problém. Jestli se účinnost recyklace udrží v normálu, prostor pro posádku dokáže lidem zajistit všechny životní funkce.“

„Hezky řečeno,“ poznamenal John trpce.

„Ty jsi technik,“ zpražila ho Edna. „Myslíš, že má pravdu?“

„Asi ano. K čemu to ale je, kapitánko? Naše zbraně nejsou k ničemu.“

„Lepší je mít na pozici někoho, než vůbec nikoho. Něco se může naskytnout. Johne, Libby, začněte plánovat trasu. Já si projdu rámcový operační rozkaz a až budeme mít jistotu, že to po stránce zdrojů zvládneme, pošleme doplněný rozkaz zpátky na Zemi.“

„Tohle ale bude super cesta,“ utrousil Metternes.

Edna pohlédla na displej. Byla tam bomba, mlčenlivá, pronikající stále hlouběji do Sluneční soustavy, viditelná jen díky hvězdám, které odrážela. Edna se snažila promyslet, co by měla říct Thee - jak jí vysvětlit, že se jen tak brzy domů nevrátí.

32. ALEXANDR

Bisese poskytli vlastní pokoj v Nabuchodonozorově paláci, který si Alexandr prostě musel zabrat pro sebe. Eumenovi lidé jí dodali oblečení v důmyslném perském stylu, jež makedonský dvůr převzal.

Stavila se u ní také Emelina, která jí přinesla nějaké toaletní potřeby - hřeben, krémy na obličej a na ruce, lahvičku parfému, dokonce nějaké archaické hygienické vložky. Zkrátka výběr z cestovní soupravy dámy devatenáctého století. „Vypadá to, že jste si toho s sebou moc nepřinesla,“ řekla jí.

To gesto, od jedné ženy daleko od domova jiné, vehnalo Bisese slzy do očí.

Trochu se prospala. Tlačil ji k zemi náhlý návrat k zemské přitažlivosti, třikrát silnější než byla na Marsu. A biologické hodiny jejího těla nevěděly čím jsou, stejně jako minule jí i tohle nové Porušení spojitosti, její osobní posun v čase, způsobilo problémy, jako když jste dříve na Zemi přeletěli z jednoho časového pásma do jiného.

A potom plakala, nad sebou, v šoku z toho všeho a nad ztrátou Myry. Ale těch několik posledních výjimečných týdnů, během nichž spolu putovaly vesmírem, bylo nejspíš všechno, co mohly strávit s Myrou o samotě od sluneční bouře. To je alespoň nějaká útěcha, říkala si v duchu, i když jí připadalo, že se spolu téměř nebavily, že se vlastně ani nestačily vzájemně poznat.

Hrozně ráda by se dozvěděla něco víc o Charlii. Dokonce ani neviděla fotografii své vnučky.

Pokusila se znovu usnout.

Probudila ji jiná služebná, možná otrokyně. Byl podvečer. Čas jejího přijetí u Eumena, možná i u Alexandra.

Vykoupala se a oblékla. Babylonské šaty už nosila, přesto si stále připadala směšně, když byla takhle oblečená.

Velká síň, do níž ji dovedli, byla ukázkou obscénního přepychu, plná tapiserií, vzácných koberců a skvostného nábytku. Dokonce i cínová nádoba na víno, kterou jí podal sluha, byla vykládaná drahými kameny. Všude ale stály stráže, ve vchodech, procházely sálem, vyzbrojené dlouhými kopími sarissami a krátkými meči. Neměly žádné pevné brnění, jen přilby, pravděpodobně z hovězí kůže, lněné korzety a vysoké kožené boty. Vypadaly jako příslušníci dělostřelectva, které si Bisesa pamatovala ze svého předchozího pobytu zde.

Mezi železem vojáků a stříbrem a zlatem ozdob se procházeli nabubřelí dvořané, kteří spolu vzájemně rozmlouvali. Na sobě měli exotické oděvy, ve kterých převládala nachová a bílá barva. Muži i ženy měli obličej pomalovaný tak silně, že bylo obtížné odhadnout jejich věk. Všimli si Bisesy a byli trochu zvědaví, mnohem víc se ale zajímali jeden o druhého a o vzájemné soupeření.

Davem se pohybovali i neandrtálci. Bisesa je poznala během svého předchozího pobytu na Miru, kdy je pozorovala z dálky na okraji ledového pole. Teď byli u dvora. Většinou byli mladí, velké hlavy měli skloněné k zemi, v očích prázdný pohled, v silných vypracovaných rukou nosili vzácné podnosy. Na sobě měli nachová roucha stejně skvostná jako dvořané, na nich však vypadala směšně.

Bisesa se zastavila před jednou monumentální tapiserií. Pokrývala celou stěnu a představovala mapu světa, jen obrácenou, s jihem nahoře. Velká část jižní Evropy, severní Afriky a střední Asie až k hranicím Indie byla zabarvená červeně a zlatě ohraňovaná.

„Jie-lü Čchu-caj,“ řekl kapitán Grove.

Doprovázel Emelinu, na sobě měl uniformu britské armády a ona střízlivou bílou blůzku, dlouhou sukni a černé boty. Oba představovali ostrůvek poctivého devatenáctého století mezi vší tou křiklavostí Alexandrova dvora.

„Závidím vám vaše oblečení,“ řekla Bisesa Emelině, i když jí její babylonský oděv dodával sebevědomí.

„Vozím si s sebou parní žehličku,“ vysvětlila jí Emelina upjatě.

Grove se zeptal Bisesy: „Jak se vám líbila moje výslovnost?“

„To nedokážu posoudit,“ přiznala Bisesa. „Jie-lü?“ Grove se trochu napil vína a zvedl přitom knír tak, aby mu nepřekážel. „Asi jste se s ním nikdy nesetkala. Byl to čingischánův nejzkušenější rádce před Alexandrovou mongolskou válkou. Napravený čínský válečný zajatec. Po válce - možná si pamatujete, že Čingize zavraždili - jeho hvězda pohasla. Přišel ale sem, do Babylonu, a spolupracoval s Alexandrovými učenici. Výsledkem byly takovéhle mapy.“ Ukázal na obří tapiserii. „Všechny samozřejmě trochu zbytečně nákladné, ale velmi přesné, jak můžete sama posoudit. Podnítily Alexandra k přípravě dalších výbojů - a k dalšímu rozšiřování jeho území.

Alexandrova válečná tažení byla pozoruhodná, Biseso - ohromující ukázka logistiky a motivace. Ve velkém přístavu tady v Babylonu postavil obrovskou flotilu a potom musel upravit celý tok Eufratu, aby po něm mohly všechny ty lodě proplout. Jeho flotila obeplula Afriku a zásoby si zajišťovala výpady na pobřeží. Mezitím jeho vojska vytáhla z Babylonu na západ i na východ a stavěla železniční trati a vojenské cesty, a zakládala jedno město za druhým. Přípravy jim zabraly pět let a po dalších deseti letech vojenských operací ovládl všechno od Španělska po Indii. Samozřejmě během toho významně vyčerpал své lidské zdroje...”

Emelina se dotkla Bisesiny ruky. „Kde máte ten telefon?“

Bisesa si povzdychla. „Trval na tom, abych ho vzala zpátky do chrámu, aby do něj mohl Abdi nahrát co nejvíc svých astronomických pozorování. Je zvědavý.“

Emelina se zamračila. „Přiznávám, že mám potíže s chápáním smyslu vašich slov. Nejpodivnější na tom všem mi připadá to, jak velmi máte ten telefon v oblibě. Vždyť je to jen stroj. Věc!“

Kapitán Grove se usmál. „To není zase nic tak neobvyklého. Mnoho mých mužů se zamilovalo do své zbraně.“

„A v mé době,“ doplnila ho Bisesa, „má mnoho strojů vlastní vědomí, jako tenhle telefon. Stejně vědomí jako vy nebo já. Potom je těžké necítit k nim určitou náklonnost.“

Přistoupil k nim Eumenes, jeho příchod zmrazil náladu v sále a rozprášil podřadnější dvořany, i když byl oblečený stejně křiklavě jako oni. „Hovoříte o astronomii. Doufám, že astronomie, které se věnujeme my zde, je dostatečně kvalitní a že vám může v něčem pomoci,“ řekl. „Babylonští mniši a kněží se věnovali pozorování oblohy dávno předtím, než jsme sem přišli my. A dalekohledy sestrojené techniky z Othikovy školy jsou to nejdokonalejší, co dokážeme vyrobit. Ale kdo ví, co se dá vyčíst z oblohy, která je pravděpodobně stejně uměle vyrobená jako země, po které chodíme?“

Emelina řekla: „My máme v Chicagu také astronomy. I dalekohledy, které vydržely Zmrazení - tedy Porušení spojitosti. Vím, že pozorují planety. Ty jsou všechny jiné, jak říkají, než bývaly předtím - jistě chápete. Světla na Marsu. Města! Já o tom mnoho nevím. Jen co jsem se dočetla v novinách.“

Bisesa s Grovem na ni pohlédli jako u vytržení.

Bisesa řekla: „Města na Marsu?“

A kapitán Grove se zeptal: „Vy máte noviny?“

Chiliarchos se zamyslel. „Vy máte také...“ snažil se vybavit si příslušné slovo, „vědce. V Chicagu máte také vědce?“

„Ovšem, z různých oborů,“ odpověděla Emelina pohotově. „Fyziky, chemiky, doktory, filozofy. Univerzita nepřerušila činnost, jaksi z tradice, a teď otevírají novou pobočku v Novém Chicagu, jižně od ledu, takže budou moci pokračovat v práci i potom, co staré město opustíme.“

Eumenes se otočil k Bise: „Mám za to, že byste měla odjet do toho Chicaga, místa vědy a vědění z doby vzdálené více než dvacet století od Alexandrových časů. Tam pravděpodobně budete mít největší šanci vyrovnat se s těmi velkými otázkami, které vás zanesly sem.“

Grove je upozornil: „Cesta tam vám zabere proklatě hodně času. Měsíce...“

„Přesto je to ale nezbytně nutné. Zařídím všechno potřebné pro vaši cestu.“

Emelina pozvedla obočí. „Vypadá to, že budeme mít spoustu času se vzájemně dobře poznat, Bise.“

Bise vyvedla z míry rychlost Eumena rozhodování. „Vy jste to vždycky chápal,“ řekla mu. „Více než kdokoli jiný z Alexandrových lidí jste vždycky chápal, že klíčem k celé téhle situaci jsou Prvorození a Oči. Všechno ostatní, říše i války, slouží jen k odpoutání pozornosti.“

Odfkl si. „Kdybych nebyl dostatečně vnímavý, nepřežil bych na Alexandrově dvoře tak dlouho, Bise. Z těch, které si pamatujete z doby před třemi desetiletími, se tady už s mnoha neshledáte. Všichni byli zlikvidováni během různých čistek.“

„Všichni kromě vás,“ řekla.

„Zajisté proto, že jsem se postaral, abych ty čistky organizoval já...“

Ozval se hlahol trubek a spousta povyku.

Do sálu napochodoval oddíl vojáků, sarissy nesli zvednuté. Za nimi vstoupila směšná postavička v průhledné tóze, vychrtlá,

trochu roztřesená, nádherně pomalovanou tvář měla pokroucenou úsměvem. Bisesa si vzpomněla - to je Bagoas, perský eunuch a Alexandrův oblíbenec.

„Už není tak hezký jak býval,“ zhodnotil ho Eumenes kriticky. „Přesto ale přežívá, stejně jako já.“ Pozvedl svůj pohár s vínem v posměšném pozdravu.

A potom vstoupil samotný král. Obklopovala ho skupina drsných mladých mužů v nákladných nachových rouchách.

Potácel se, jako by už byl opilý, klopýtl a téměř upadl, kdyby se neopíral o podsadité páže, které šlo po jeho boku. Na sobě měl výstřední nachové roucho a na hlavě beraní rohy připevněné ke zlaté obruči. Ve tváři mu stále ještě zbývalo něco z krásy, kterou si Bisesa pamatovala, plné rty a silný nos napojený přímo nad mírně vystouplé čelo, kudrnaté vlasy stažené dozadu. Jeho pokožka, vždycky červená, byla skvrnitá a zjizvená, tváře a spodní čelist široké a obličej, kdysi ostře řezaný, se utápěl v tuku. Bisesu tato jeho proměna šokovala.

Dvořané padali na kolena. Vojáci a někteří ze starších zůstali stát a jen předváděli složité poklony. Malé páže, o něž se král opíral, byl neandrtálský chlapec, hrubý obličej se mu leskl, měl kudrnaté husté vlasy. Když procházeli kolem ní, pocítila Bisesa zápach moči.

„Tak tohle je vládce světa,“ zašeptala Emelina, když je míjel, a Bisesa to znělo jako odměřené opovržení člověka devatenáctého století.

„On jím ale skutečně je,“ řekl Grove.

„Neměl na vybranou, musel svět dobýt znovu,“ řekl jim tiše Eumenes. „Alexandr si o sobě myslí, že je bůh - syn Dia převtěleného do Amona, proto má také na sobě Amonovo roucho a jeho rohy. Narodil se ale jako člověk a svého božství dosáhl díky svým výbojům. Po Porušení spojitosti bylo tohle všechno zničeno

a čím tedy byl Alexandr? To nemohl připustit. A tak začal znovu, musel.“

Bisesa namítla: „Není to ale jako poprvé. Zmínil jste se o parních vlacích. Možná jde o nový začátek civilizace. Sjednocená říše, pod Alexandrem a jeho následníky, podporovaná novými technologiemi.“

Grove se tesklivě usmál. „Vzpomínáte na starého dobrého Rudu Kiplinga, který tvrdil podobné věci?“

„Nemyslím si, že by Alexandr měl podobné moderní sny jako vy,“ odpověděl Eumenes. „Proč také? Nás je víc než vás, mnohem víc. Možná, že budoucnost budou utvářet naše názory, které přemůžou ty vaše.“

„Podle mých dějepisných knih,“ řekla Emelina poněkud upjatě, „zemřel Alexandr ve starém světě, když mu bylo něco přes třicet. Je nekřesťanské něco takového říkat. Ale možná by bylo lepší, kdyby zemřel i tady, místo toho, aby žil mnohem déle než prve.“

„Tohle si určitě říkal i jeho syn,“ prohlásil Eumenes suše. „A proto tedy - podívejte!“ Stáhl Bisesu zpět.

Kolem proběhl oddíl vojáků, dlouhé sarissy skloněné. Uprostřed místnosti nastal velký rozruch. Ozval se křik a úpění bolesti.

A Alexandr padl.

Alexandr, osamocen na podlaze, křičel svou řečtinou se silným makedonským přízvukem. Jeho dvořané a dokonce i jeho strážé od něj couvali, jako by se báli, že je z něčeho obviní. Na břiše se mu objevila jasně červená skvrna. Bisesa si myslela, že je to víno.

Potom si ale všimla jeho neandrtálského pážete, které stálo nad ním, ve tváři neurčitý výraz, ve svalnaté ruce nůž.

„Toho jsem se bál,“ vydechl Eumenes. „Dnes je výročí Války se Synem - a vy a vaše Oko jste všechny pořádně rozrušily, Biseso

Duttová. Kapitáne Grove, odved'te je pryč odsud i pryč z města, jak nejrychleji můžete. Pokud to neuděláte, nepřežijí čistky, které budou následovat.“

„Rozumím,“ odpověděl Grove klidně. „Pojd'te, dámy!“

Když je Grove starostlivě odváděl pryč, Bisesa se ohlédla. Viděla, jak neandrtálský chlapec znovu zvedá dýku a přistupuje k Alexandrovi. Pohyboval se pomalu, jako při nějaké monotónní práci. Alexandr řval vztekem a strachem, stráže se ale stále nehýbaly. Nakonec to byl Eumenes, zesláblý starý Eumenes, kdo proběhl davem a srazil podsaditého mládence na zem.

Město venku bylo na nohou, z podpálených budov stoupal dým, když ven pronikly zprávy o pokusu o vraždu.

33. ÚTĚK

V bledém ranním světle následujícího rána opustila Bisesa s ostatními město v doprovodu jednotky Eumenovy osobní gardy, která měla za úkol cestovat s nimi až na Gibraltar. Připojil se k nim i vyděšený Abdikadir, který měl putovat s Bisesou až do Ameriky.

Takže pouhých dvanáct hodin po tom, co vypadla z Oka, byla Bisesa znovu na cestě. Dokonce si s sebou ani nemohla vzít svůj skafandr. Jediné, co jí z jednadvacátého století zbylo, byl telefon a napájecí články ze skafandru.

Emelina ji kupodivu utěšovala. „Jen počkejte, až dorazíme do Chicaga!“ konejšila ji. „Zajdeme spolu na Michiganskou třídu na nákupy.“

Nákupy!

Hned první část putování byla úchvatná.

Bisesa opět seděla v otevřeném kočáře taženém čtveřicí svalnatých neandrtálců, kteří byli nazí jako ve chvíli svého narození, a makedonští vojáci klusali vedle nich. Tihle „kamenní lidé“ byli majetkem člověka jménem Ilicius Bloom, který se prohlašoval za chicagského konzula v Babylonu. Byl to prospěchář, jemuž Bisesa ani chvíli nedůvěřovala.

Dorazili do konečné železniční stanice na místě jménem Kompost, malém nakupeném městečku, ze kterého byly vidět jen hranaté domky, žebříky a štiplavý dým. Samotná konečná stanice byla v podstatě místem, kde se sbíhalo několik úzkých kolejí, kde stály velké přístřešky a primitivní lokomotivy.

Jejich vagon byl jen jednoduchý vozík se stříškou s dřevěnými lavicemi, a Emelina si neodpustila ironickou poznámku o

kontrastu ve srovnání s třídou vlaků Pullman. Lokomotiva byla úžasná. Vypadala jako nějaké obrovské zvíře, gigantická černá cisterna rozkročená nad úzkými kolejemi, která vypouštěla kotouče špinavého dýmu. Ben Batson jí řekl, že lokomotivy jsou poháněné naftou, kterou si vlaky táhnou s sebou ve velkých cisternových vozech. Ropa z Persie byla pro Alexandra dostupnější než uhlí, takže Casey Othic se zaměřil na tenhle zdroj energie.

V tomhle neskutečném vlaku měla Bisesa cestovat až k pobřeží Atlantiku. Nejdříve měli projet Arábií k velkým továrním komplexům v Jeruzalémě a potom na jih a na západ přes deltu Nilu, kde král znovu založil Alexandrii. A potom měli putovat přes celou délku severního pobřeží Afriky, místy, kde v jiných dobách býval Egypt, Libye, Tunisko a Maroko, do přístavu u Héraklových sloupů, kde mělo kotviště malé zaoceánské loďstvo.

Ilicius Bloom jim oznámil, že Kompost je nejzazší místo, kam je může doprovodit. Byl neklidný. „Podobnou noc jsem v Babylonu za celou tu dobu tady nezažil,“ řekl. „Přinejmenším od války se samotným Synem. Zatracení Řekové! Musím ale pokračovat ve své práci, mám jisté konexe.“

„A máte taky dítě,“ poznamenala Emelina příkře.

„To není moje starost,“ namítl. „Stará se o ně matka, ne já. Každopádně tu zůstávám. Jen jim doma připomeňte, že jsem stále tady. Platí? Nezapomeňte na mě!“

Tady se od nich oddělil i Grove, spěchal na vlak zpátky do Nové Tróje. Pověřil ale Bena Batsona, aby je doprovodil až k pobřeží.

Když se vlak rozjel, zdálo se Bisese, že slyší z lokomotivy nějaké odříkávání.

„Technici jsou z Othikovy školy,“ vysvětlil jí Abdikadir. „Casey Othic je všechno dobře naučil. Naučil je, že pokud mají svou práci dělat co nejlépe, mají vzdávat díky bohům - tak jako

rolník obětuje desátek ze své úrody. A tak je pro ně práce současně bohoslužbou, a bohoslužba je pro ně prací.“

„Takže strojevůdce je mnich,“ řekla Bisesa. „Casey, co jsi to jenom provedl?“

Ben Batson se usmál. „Je to celkem dobrý způsob, jak je přinutit k tomu, aby se plně věnovali své práci. Pan Othic prohlašoval, že práci je třeba provádět naprosto přesně, pokud má být váš hold bohům přijat. Problémem ale je, že jsou zvyklí učit se opakováním. Nemají rádi změny, které jsou podle nich rouháním.“

„Takže se nic nemodernizuje,“ řekla Bisesa. „A až Caseyho lokomotivy postupně doslouží...“

Emelina řekla: „Přesně tak je to i u Alexandrova dvora. Přes veškerý vliv moderních vymožeností se ti staří Řekové uchylují zpátky k pověrám.“

Abdi poznamenal: „Můj otec vždycky tvrdil, že nejde naroubovat kulturu vědy a techniky na společnost doby železné. A jeho slova se potvrzují.“

Bisesa na něj zkoumavě pohlédla. „Musíte mi vyprávět o svém otci!“

Emelina suše poznamenala: „Na to určitě budeme mít spoustu času.“

Z Babylonu, hlavního města plného rozruchu, je nikdo nepronásledoval. Ale hodinu jízdy od Babylonu byli svědky jakési probíhající bitvy kdesi uprostřed Arabské pouště, jen pár kilometrů od železniční trati.

Bisesa zažila Alexandrovu válku s Mongoly a rozeznala charakteristické formace Makedonců. Viděla tam falangy pěšáků s jejich ostrými sarissami, semknuté řady mužů zvyklých pohybovat se s takovou sevřeností a pružností, až se zdálo, jako by pluli po zemi bez jediné ztráty ve vlastních řadách. Slavné oddíly jezdeckta, hetairoi, tvořily klínovité formace, které mířily do boje s

napřaženými kopími a zakryté štíty. Tentokrát ale Makedonci bojovali s jinými Makedonci.

„Jde tedy o rozsáhlou vzpouru,“ poznamenal Ben Batson. „Samozřejmě, že se každou chvíli někdo snaží svrhnout Alexandra ještě i v časech před Porušením spojitosti. Ale zatím jsem nikdy neviděl, že by to zašlo takhle daleko. A podívejte, vidíte tu bandu pořízků tamhle? Neandrtálci. Makedonci je používají od svých tažení do Evropy. Jejich chovatelé tvrdí, že nebojují, pokud je k tomu nepřinutíte. Jsou ale dobří na zastrašování nepřítelů.“

Bitva se naštěstí nepřesunula blíže k trati, lokomotiva si to šinula s rachotem dál za světlem a bojovníci postupně zmizeli v dálce. Neurazili však příliš velkou vzdálenost, když se nad nimi objevila nová hrozba.

„Panebože,“ řekla Emelina a ukázala. „Opolidi. Podívejte, Biseso!“

Bisesa vyhlédla před vlak a zahlédla nějaké postavy přikrčené na nízké duně, které se jasně rýsovaly proti modré obloze.

Abdi řekl: „Někdy útočí na vlaky kvůli potravě. Jsou ale čím dál odváznější. Blíží se podle tratí k městu.“

Opolidé vytrvale a cílevědomě sestupovali z duny. Pohybovali se s pokrčenýma nohama, jež, podobné lidským, nesly masivní gorilí trupy. Z jejich pohybů číselo odhodlání a hrozba.

Bisesa je z rachotícího, hvízdajícího, pomalu jedoucího vlaku pozorovala s obavami. A potom měla dojem, že poznala opočlověka, který šel kousek před nimi. Zvíře se zapamatovatelnou tváří byl jedním z dvojice matky s dítětem, kterou polapili Groveovi Britové v prvních dnech po Porušení spojitosti. Bylo to stejné dítě? Jak že jí to vojáci říkali - Chápavá? Jestli to tedy opravdu byla ona, byla starší, vyděšenější a jiná. Bisesa si pamatovala, jak polapení opolidé, pokud je ponechali o samotě s Okem, navázali vlastní spojení s Prvorozenými. Možná, že tohle bylo jeho důsledkem.

Ted' Chápavá zvedla ruce vysoko do vzduchu a odkryla to, co dosud skrývala ve své dlouhé srsti. Nesla nějakou tupou větev, na níž byla naražená zakrvácená lidská hlava. Ústa držela otevřená dřevěná rozporka a zlámané zuby se v paprscích slunce bíle leskly.

Bisesa pocítila závan strachu. „Myslím, že jsem prosila, aby tu vůdkyni tlupy pustili na svobodu, když jsem odcházela do Oka. To ale byla velká chyba.“

Když se k nim vlak přiblížil, lidoopi zaútočili. Zasypala je sprška šípů z vagonů, pohyblivé cíle jsou ale obtížně zasažitelné, takže padlo jen několik opolidí. Nenačasovali si však svůj útok správně. Když zaječela píšťala lokomotivy, chlupatá těla se vrhla na dřevěné vagony, kde je zasypaly údery pěstmi a holemi. Nedokázali ale udržet tempo s vlakem. Opolidé postupně zaostávali a vztekle ječeli a hučeli.

Abdi řekl: „Dneska máme štěstí na všechny místní atrakce...”

Sotva vlak unikl tlupě opolidí, Bisesin telefon tlumeně zapípal. Vyndala ho z kapsy, ostatní ji zvědavě pozorovali.

„Dobrý den, Biseso!“

„Takže se mnou zase mluvíš.“

„Mám pro tebe jednu špatnou a jednu dobrou zprávu.“

Zamyslela se. „Tak nejdřív tu špatnou!“

„Analyzoval jsem astronomické údaje shromážděné Abdikadirem a jeho předchůdci v Babylonu. Byl bych opravdu rád, kdybych mohl občas zkoumat oblohu sám.“

„A?“

„Tenhle vesmír umírá.“

Vyhlédla na zaprášenou pláň, vycházející slunce a rozčilené opolidi u železniční trati. „A ta dobrá zpráva?“

„Mám příchozí hovor. Z Marsu, z Wellsovy stanice. Pro tebe,“ dodal telefon lakonicky.

Září 2069

Na martʼanském severním pólu, v nekonečné zimní noci, plynul čas pomalu. Myra si četla, vařila, uklízela, prokousávala se knihovnou stanice s virtuály a filmy staženými ze Země.

A prozkoumávala Wellsovu stanici.

Celkem se skládala ze sedmi čočkovitých modulů na pilotech. Každý z nich poskytoval rozsáhlý prostor rozdělený roštovou podlahou připevněnou k ústřednímu axiálnímu válci. Všechny je sem spustili pomocí raket a padáků složených v jejich osách a potom je pomocí tahače přesunuli na místo a napustili, vnitřní rošty byly při přepravě složené podél středového dřívku. Celou stanici poháněl velký jaderný reaktor, chlazený martʼanským oxidem uhličitým a zapuštěný do ledu kilometr od základny. Jeho odpadní teplo kolem něj pomalu hloubilo kavernu.

Dovezli ji sem přes Šestou konzervu jednotkou pro výstup do vnějšího prostoru, a Pátou, vědeckotechnickou, přes nepoužívanou Třetí do Druhé, ve které byla kuchyňka a prostor pro spaní. Té všichni říkali prostě „dům“. Čtvrtá konzerva, střed základny, byla zahradnickou oblastí plnou regálů se zelenými rostlinami a osvětlovacími bateriemi zářivek. Sedmá konzerva obsahovala ústřední systém na podporu života. Tam jí Hanse hrdě předvedl svůj bioreaktor, velké průhledné mezikruží ve tvaru pneumatiky obsahující nějakou nazelenalou bahnitou kapalinu, v níž modrozelené řasy, spirula platensis, snaživě vyráběly kyslík. A ukázali jí i zařízení na získávání vody, tam rozpouštěli zašedlý martʼanský led a proháněli ho soustavou filtrů odstraňujících prach, který mohl tvořit až čtyřicet procent jeho objemu.

První a Třetí konzerva byly obytné sektory, které poskytovaly dost místa desetičlennému personálu. Oba tyto moduly byly opuštěné, ale zůstaly v nich zajímavé zbytky výbavy. Všechno bylo nafukovací - postel i židle - a přepážky byly naplněné vodou z mart'anského ledu, která zajišťovala jakousi zvukotěsnost. A byly tam bioluminiscenční světelné panely, které se daly jednoduše sloupnout ze stěny a svinout. Myra si jich několik odnesla, aby si osvětlila svou ledovou jeskyni.

Pod panely se objevily scenerie navržené pro jednotlivé moduly - zatímco ve Druhé byl záběr města, v Páté hory a v Šesté moře, První konzerva představovala borový les a Třetí prérii. Po sérii pokusů zjistila, že se jednotlivé krajiny dají rozpohybovat. Tyhle důmyslné funkce se však evidentně už dlouho nepoužívaly, protože osazenstvo se přestěhovalo do „domu“, Druhé konzervy, kde bydleli v kruhovém prostoru všichni pohromadě.

Jurij se nad tím usmíval. „Na tuhle základnu utratili spoustu peněz,“ řekl. „Nejrůznější pozemské státy a organizace v období před sluneční bouří, kdy se na vesmír vynakládalo hodně peněz. Podle mě šlo tak trochu o záchvěvy výčitek svědomí. Věděli, že tu lidé žijí v extrémních podmínkách. Takže se snažili všechno zařídit tak pozemsky, jak jen to bylo možné. Člověk může být vnitřním turistou. Takhle mi to aspoň říkali během výcviku. Pche!“

„Nefungovalo to?“

„Podívej, člověk potřebuje pár fotek své rodiny a nějaké modrozeleně natřené stěny na uklidnění zraku - ale někdy mi připomeň, abych ti ukázal Mars přes filtr posouvající vlnovou délku světla. Tady jsou barvy tmavě červené, pro které ani nemáme žádný pozemský název. Ale všechny tyhle záběry z míst, která jsem nikdy neviděl, stejně jako města, jaká tady nejspíš taky nikdy nevyrostou - pah! Ty si můžou nechat.“

Napadlo ji, že se tu objevuje jakýsi typický úkaz, který se projevil na Lowellu a teď i na Wellsově stanici - nákladná zařízení

vymyšlená na Zemi, která se sem nehodí a jež generace Vesmířanů postupně opouštějí, protože je k ničemu nepotřebují.

Myra ale tušila, že se za tím, jak osazenstvo stanice sdílí ten kruhový prostor bez přepážek ve Druhé konzervě, skrývá něco hlubšího. Několik krátkých dotazů k umělé inteligenci stanice jí poskytlo záběry kruhových chýší, staveb z doby železné, jaké byly kdysi velmi rozšířené po celé Evropě i v Británii - velké stavby, dřevěné homole postavené kolem středového sloupu s kruhovou hliněnou podlahou bez jakýchkoli vnitřních stěn. Tady na pólu Marsu všichni obyvatelé Wellsovy stanice zcela podvědomě opustili všechny městské předsudky architektů základny a vrátili se k podstatně staršímu způsobu bydlení. Svým způsobem ji to potěšilo.

Ta stavba složená ze sedmi modulů samozřejmě sloužila jednomu jasnému účelu, který souvisel s psychologií pobytu v uzavřeném prostoru. Pokud jste se chtěli dostat z jednoho místa stanice do druhého, mohli jste zvolit jednu z přinejmenším dvou cest. Takže pokud by například měla Ellie chuť zaškrtit Jurije, mohla se mu celkem úspěšně vyhýbat tak dlouho, dokud své emoce zase neovládla. Lidé uzavření tímto způsobem na jednom místě, jež zůstávalo bez přestávky ve tmě po celý pozemský rok, nemohli odejít nikam pryč, takže měli tendenci vyvolávat mezi sebou rozbroje. S tím se dalo dělat jediné - vytvořit prostředí, které dokázalo podobné napětí tlumit.

Myra si postupně našla nějakou pracovní náplň.

V zahradě ve Čtvrté konzervě bylo stále co na práci, bylo třeba starat se o rostliny - rýži, špenát, brambory a fazole - a čistit zařízení, které podporovalo hydroponické nádrže. Grendel Spethová přijala Myřinu neškolenou pomoc s vděčností. Dokonce tam byla i nádrž s bambusem. Členové předchozí posádky objevili několik způsobů konzumace téhle rychle rostoucí plodiny a sem tam z ní i něco vyrobili - v jednom rohu konzervy visel od stropu

zvonkový závěs vyřezaný z bambusu. Zahrada poskytovala základně jen několik procent potřebných potravin a pokud byste se na celou věc dívali přísně logicky, bylo by lepší použít tenhle prostor a energii k uložení většího objemu sušených potravin z Lowelli. Myru ale starost o tyhle známé životní formy nesmírně uspokojovala, což bylo také samozřejmě skutečným účelem zahrady.

I když se snažila většinu času něco dělat, neustále ji cosi táhlo zpět do Jámy.

Ta byla přece středem místních záhad, bylo to místo, kde ztratila svou matku. Problémem bylo, že pokud se chtěla dostat dolů, potřebovala s sebou odborníka, a osazenstvo stanice mělo plno práce na vlastních projektech.

Trvalo celé týdny, než udolala Hanseho Critchfielda, aby jí pomohl ještě jednou vlézt do skafandru a spustil ji do hlubin v ledové čepičce a do samotné Jámy.

Ellie s Myrou se nemotorně pohybovaly po Jámě. Myru napadlo, že vypadají jako dvě obří zelené ponravy, které se potácejí po téhle nahrubo vytesané komoře za slabého světla reflektorů na přilbách.

Ellie von Devenderová její přítomnost tolerovala, ale jen s velkým přemáháním. Ellie, zaměstnaná, zaujatá, zaměřená sama na sebe a na důležitost své práce, nebyla vůbec pečovatelský typ. Ochotně však vyprávěla o své práci, pokud jí Myra dokázala klást rozumné otázky.

Ellie sestavila kolem Oka soustavu snímačů, některé v samotné komoře s Okem a další ve výklencích, které odtavila v marťanském ledu. „Vysokoenergetické detektory částic. Snímače záření. Nádrž na detekci neutrin.“ Byla to komora vyhloubená v ledu, plná oxidu uhličitého.

Ellie měla také možnost aktivního zkoumání Oka. Sestavila baterii laserů a malých emitůrů částic, namířených na Oko jako pušky popravčí čty. Ty dokázaly napodobovat vyzařování a tok částic vycházející z Oka - a právě díky manipulaci s tímto vstupem do Oka dosáhla Ellie významného pokroku, protože se jí podařilo odeslat signály do Bisesina mobilního telefonu, který zůstal zapomenutý na jiném světě.

Práce s neutriny ale byla poněkud nepřesná, protože zařízení na detekci částic bylo standardním sériovým výrobkem. Ellie nejvíc těšil její detektor gravitačních vln.

Sestavila ho celý sama na míru zvláštním podmínkám na marťanském pólu. Půjčila si od Hanseho krtky, malé chytré tuneláře s teplým hrotem určené k průzkumu ledu zevnitř. Nechala je vyhloubit síť rovných tunelů, kterými tam a zpět prokmitávalo vysokofrekvenční laserové světlo. Vycházela z teorie, že jakákoli změna podivného gravitačního pole Oka samotného nebo marťanské klece, která ho uvěznila, způsobí emise gravitačních vln. Tyto vlny rozechvějí led na pólu a výsledné nepatrné otřesy by se měly projevit ve výkyvech laserového světla.

„Je to složitá sestava,“ vysvětlila Ellie Myře s jistou pýchou. „Gravitační vlny jsou nesmírně slabé. Mars je geologicky klidný, přesto tu však dochází ke zvláštním otřesům. A polární led samotný se posouvá, i když jen nepatrně. Tohle všechno se ale dá odečíst. Mám sekundární soustavy na povrchu a na oběžné dráze. Ta největší je rozmístěna na několika stanicích na měsících Phobu a Deimu, pokud jsou vzájemně viditelné, dá se získat velmi dobrá dlouhá základna...“

„A tím vším tedy zkoumáš Oko.“

„Ne jenom Oko. Taky jeho marťanskou klec.“

Ellie jí vysvětlila, že Oko a klec ze zahnutého časoprostoru, která ho uvěznila, představují dvě součásti vzájemně provázaného systému - jin a jang. Navíc šlo o dynamickou soustavu, její složky

se neustále vzájemně oťukávaly. Probíhala tu tichá, eony trvající bitva roztroušených částic, záření a gravitačních vln, kterou Ellie dokázala zaznamenat a analyzovat.

„Mart'anská technologie mě svým způsobem zajímá víc,“ vysvětlila Myře. „Protože mám dojem, že je bližší našemu vlastnímu stupni vývoje, takže máme větší šanci ji pochopit.“

„Dobře. A když ji dokážeš pochopit? Co dál?“

Ellie pokrčila rameny, její pohyb nemotorně zesílily servomotory v jejím skafandru. „Kdybychom dokázali manipulovat s časoprostorem, mohli bychom dosáhnout v podstatě čehokoli. Architektura odporující gravitačním zákonům. Umělá gravitační pole. Antigravitační pole. Pohyb prostorem bez reakce. Tažné paprsky. Mohli bychom si klidně vytvořit i vlastní vesmíry, jako je vesmír Miru.“

Myra uznale hvízdla. „Měla by sis to patentovat.“

Ellie na ni klidně pohlédla ze svého průzoru. „Myslím, že zaručit, aby se takováhle technologie dostala do správných rukou, je mnohem důležitější než vydělat na tom. Co ty na to?“

Myra si stále nemohla zvyknout na Elliin způsob vyjadřování. „Jasně. Jen jsem vtipkovala.“ Uvědomila si, že je tady spíš na obtíž. Chystala se odejít.

Ale Ellie ji zavolala zpátky.

„Je tu ještě něco,“ řekla s jistým zdráháním. „Copak?“

„Nejsem si úplně jistá...“ Ellie se odmlčela. „Řeknu to takhle. Myslím, že některé prvky struktury gravitačního pole, které detekuji, vůbec nesouvisí s technikou. Na jisté úrovni rozlišení se objevují určité složitosti - připadají mi tak nějak barokní -, které musí mít nějaký jiný význam než čistě funkční.“

Myra žila s Eugenem Manglesem dost dlouho na to, aby dokázala postřehnout akademickou nejistotu, takže tohle sdělení

snadno dekovala. „Pokud nejsou funkční, tak jaké? Symbolické?“

„Ano. Pravděpodobně.“

Myřina fantazie se rozběhla na plné obrátky. „Myslíš, že to obsahuje nějaké symboly? V gravitačním poli? Jaké symboly - text, obrazy? Zaznamenané v krajkové časoprostoru? To je neuvěřitelné!“

Ellie poslední poznámku ignorovala. Myra si uvědomila, že o tomhle jevu neřekne nic, dokud nebude skutečně věrohodný a prokazatelný. „Myslím, že text je bližší analogie. Objevují symboly určitého druhu, které se v celém poli opakují. Vlysy. A vždycky tvoří shluky. A některé z těch shluků se také opakují.“

„Shluky vlyců. Slova?“

„Možná i věty. Pokud totiž každý vlys představuje samostatný koncept - pokud je vlys ideogramem a nikoli písmenem.“ Zdálo se, že Ellie trochu ztratila odvahu. Zjevně v sobě měla hluboce zakořeněnou touhu nebýt za hlupáka. Když znovu promluvila, napětím jí přeskakoval hlas a schopnost komunikovat s ostatními se rozplývala jako pára nad hrncem. „Uvědomuješ si, jak je to nepravděpodobné? Máme spoustu modelů mimozemských inteligencí bez jakéhokoli symbolického komunikačního režimu. Chápeš, pokud bychom třeba obě ovládaly telepatii, nepotřebovaly bychom ke vzájemné komunikaci písmena ani vyřčená slova. Takže apriori neexistuje důvod, proč bychom měli předpokládat, že marťanští konstruktéři téhle klece po sobě zanechali nějakou zprávu.“

„Jestli ale máš pravdu, tak to udělali.“ Myra vzhlédla k uvězněnému Oku. „Nejspíš jsme s tím měli počítat. Koneckonců se vyjádřili dost jasně už tím, že tady nechali to Oko, uvězněné. Podívejte, co se nám povedlo! Opětovali jsme úder. Odsekli jsme té příšeře ruku... Nemyslím...“

„Ne, nic z toho jsem nedekódovala. To, co je tam uvedeno, je složité, žádné souvislé pole symbolů jako písmena na řádce, ale trojrozměrná matice, možná dokonce vícerozměrná. Pokud jsou ty vlysy skutečné, mají určitě význam nejen svým tvarem, ale i svým umístěním.“

„Musí tam existovat nějaký začátek,“ řekla Myra. „Nějaký úvod.“

Ellie ve skafandru přikývla. „Pokouším se získat nejčastější řetězce symbolů.“

Myra na ni zkoumavě pohlédla. Ellie skrývala své oči nejen za průzorem, ale i za slunečními brýlemi. Tvářila se vyrovnaně. Myra si uvědomila, že o téhle ženě, kterou možná čeká největší objev století, téměř nic neví. Za tu řadu měsíců, které tu Myra je, spolu prohodily jenom pár slov.

Myra vyndala oběma kávu. Byla nalitá do sáčku, který se dal nasadit do rychlospojky na boku přilby. Zeptala se: „Odkud jsi, Ellie? Z Nizozemska?“

„Přesněji z Holandska. Z Delftu. Jsem eurasijskou občankou. Stejně jako ty, ne?“

„Promiň, ale nedokážu odhadnout tvůj věk.“

„Když udeřila sluneční bouře, byly mi dva roky,“ odbyla ji Ellie. Takže teď jí bylo dvacet devět. „Na bouři si nepamatuju. Pamatuju si jen na uprchlické tábory, kde jsme s rodiči strávili následující tři roky. Rodiče mi rozmlouvali, abych pokračovala v naplánované kariéře, abych se nevěnovala vědě. Po bouři je třeba všechno obnovit, říkali. Měla bych se podílet na obnově, stát se stavitelkou nebo technickou, ne fyzickou. Tvrdili, že je to moje povinnost.“

„Řekla bych, že ses nedala zviklat.“

„Ale ztratila jsem rodiče. Myslím, že chtěli, abych trpěla stejně jako oni, protože sluneční bouře jim zničila dům, všechno co vybudovali, všechny jejich plány. Někdy si říkám, že byli nakonec

rádi, že neuspěli, že bouře všechno zničila, protože jinak by nevychovávali nevďěčné děti, které je nechápou.“

Tato záplava slov vzala Myře dech. „Když se otevřeš, tak je to naplno, co, Ellie? A proto jsi také tady a pracuješ na tomhle Oku? Kvůli tomu, co sluneční bouře provedla s tvou rodinou?“

„Ne. Jsem tady, protože fyzika je úžasná.“

„No ovšem, Ellie - tys ještě nikomu o symbolice klece nic neřekla, vid’? Nikomu z ostatních obyvatel téhle základny. Tak proč mně?“

Ellie se nečekaně usmála. „Musím se někomu svěřit. Jen abych zjistila, jestli to nezní úplně šíleně. I když ty nemáš kvalifikaci na to, abys posoudila kvalitu mé práce nebo její výsledky.“

„Ovšemže ne,“ připustila Myra odměřeně. „Jsem ráda, žeš mi to řekla, Ellie.“ V přílbě jí tiše zazněl výstražný signál a její skafandr jí oznámil, že už se má vrátit k Hansemu, který s ní vyjede zpátky na povrch. „Dej mi vědět, až zjistíš něco dalšího.“

„Dobře.“ A Ellie se vrátila ke své práci, ke své bedně s přístroji a k neviditelné gravitační bitvě mimozemských artefaktů.

35. POSEIDONŮV TROJZUBEC

Bisesa, Emelina Whiteová a mladý Abdikadir Omar měli přeplout Atlantský oceán na palubě lodi jménem Poseidonův trojzubec. Podle Bisesina názoru to byla výjimečná směs triéry Makedonců a škuneru z devatenáctého století - něco jako plachetnice Cutty Sark s vesly. Velel jí jistý anglicky hovořící Řek, který se ke svým pasažérům choval s největším respektem, jakmile mu Abdikadir předal Eumenův glejt bezpečného doprovodu.

V primitivním přístavu na Gibraltaru strávili několik týdnů čekáním na loď. Cestování přes Atlantik nebylo v tomto světě příliš běžné. Ulevilo se jim, když konečně vypluli.

Trojzubec hbitě prorážel šedavé vody letního Atlantiku. Posádka se snažila, její argot se skládal ze směsi americké angličtiny devatenáctého století s archaickou řečtinou.

Bisesa trávila většinu času na palubě. Kdysi létala s vrtulníkem a moře jí nedělalo problémy. Stejně jako Emelině, jen nebohý vnitrozemský Abdikadir strávil většinu času péčí o rozbouřené vnitřnosti.

Jakmile odrazili od Gibraltaru, získala Emelina na sebevědomí. Loď byla v majetku konsorcia Babyloňanů, ale po technické stránce byla nejméně z poloviny americká, a zdálo se, že je Emelina ráda, že se zbavila špíny toho cizího Starého světa. „Narazili jsme na sebe díky lodím,“ řekla Bisesa. „My z Chicaga jsme dopluli k moři po řekách až do ústí Mississippi, zatímco Řekové přepluli oceán na svých velkých veslicích a prozkoumávali východní pobřeží a Mexický záliv. My jsme Makedoncům ukázali, jak vyrobit stěžně, které se nezlomí v

poryvech oceánu, a jak vylepšit výstroj, a na oplátku jejich velké veslice proplouvají oběma směry po Mississippi a Illinois. Došlo tak k prolínání kultur, jak Josh s oblibou říkal.“

„Žádné parníky,“ řekla Bisesa.

„Ještě ne. Máme jich pár na Michiganském jezeře, které s námi prošly Zmrazením. Nejsme ale vybavení na zaoceánské plavby. Možná budeme potřebovat páru, pokud se bude led i dále posouvat k jihu.“ A ukázala na sever.

Podle pozorování hvězd, které prováděl její telefon - mrzutě hořekoval, že tu nejsou žádné družice GPS - se nacházeli někde jižně od Bermud, možná jižně od třicáté rovnoběžky. Ale i takhle daleko na jihu namířila Emelina ukazovák na jasně bílou plochu věčného ledu.

Během plavby v neutrálních vodách oceánu se Bisesa snažila lépe poznat své spolenočníky.

Abdi byl bystrý, mladý, nedospělý, roztomile zvědavý. Byla to jedinečná osobnost, mladík, jehož učili uvažovat jak podle jeho otce z moderní Británie, tak podle Řeků, kteří se vzdělávali od velkého Aristotela. Naštěstí však v něm zbylo hodně z jeho otce, takže se s ním Bisesa cítila bezpečná, stejně jako vždycky s prvním Abdim.

Emelina byla mnohem složitější případ. Mezi nimi dvěma se neustále vznášel Joshův duch, o němž se ale bavily jen zřídka. A i když Emelina cítila, že je její povinností přeplout oceán kvůli telefonátům v Babylonu, jak by to jistě udělal její manžel, přiznala se Bisece, že jí celá ta záležitost není nijak zvlášť příjemná.

„Bylo mi teprve devět, když svět kolem Chicaga zamrzl. Většinu mého života zabral Velký projekt přežití - jak to nazývá primátor Rice. Stále máme co dělat. Takže je docela dobře možné nemyslet na to veliké tajemství, proč jsme vlastně tady - chápete? Stejně jako lidé raději nepřemýšlejí o své nevyhnutelné smrti. Ted' jste tu ale vy...“

„Já jsem anděl smrti,“ řekla Bisesa zachmuřeně.

„To stěží, ale nepřinášíte nám dobré zprávy, že? Klidně se vám ovšem přiznám, že budu ráda, až dorazíme do Chicaga a já se budu moct vrátit ke svému normálnímu životu!“

Telefon za noci žádal Bisesu, aby ho brala na palubu a ukazovala mu hvězdy. Vytvořila tam pro něj dřevěný stojánek, k němuž ho upevňovala, aby na kymácející se lodi nespádl.

Mir byl pěkně neklidný svět, jeho klima bylo stejně poslepované jako jeho geologie a spoje se stále nestačily zacelit. Viditelnost byla pro astronomy obecně špatná. Ale uprostřed Atlantiku clonilo oblohu nejméně mraků a vulkanického popela ze všech míst, která Bisesa viděla. Trpělivě dovolovala telefonu pokukovat po hvězdách, aby si mohl doplnit pozorování, které sám prováděl v čase zrodu Miru, i všechny další záznamy babylonských astronomů. Posílal záběry také do starých vysílaček z Ptáčka v Babylonu s nadějí, že odtamtud jsou přenášeny pomocí Oka do skutečného vesmíru.

Když ji telefon vyzval, pohlédla na chladný rozmazaný pás Mléčné dráhy a přemítala, jestli je nejasnější a rozprostřenější, než jak si ho pamatovala.

Telefon, který spojil Abdiho pozorování se svými, dokázal ve spolupráci s mozkovým trustem na Marsu rozeznat, že vesmír, jehož součástí je i Mir, se dramaticky rozpíná. Například galaxie Andromedy, nejbližší z velkých galaxií u Mléčné dráhy, se rychle vzdaluje. Kosmologové to přirovnali k rozpínání vesmíru, do nějž patřila Země, kterou pohání jistý druh temné energie, antigravitační pole zvané „kvintesence“. Tahle kvintesence roztahovala i Bisesin vesmír. Tady ale všechno probíhalo mnohem rychleji.

Jen na tomhle základě dospěl telefon k odhadu, že tento vesmír zanikne poměrně rychle, potřebné údaje však stále nebyly

dostatečně přesné. Telefon se domníval, že rozpad už pravděpodobně zasahuje do struktury této galaxie, protože u vzdálených hvězd se projevoval červený posun. Konec světa je už možná viditelný na obloze, pokud víte, jak se dívat.

A telefon ukázal Bisese planety - Mars večer, Venuši jako jasnou jitřenku.

„Minule jsme je nikdy neviděli,“ zašeptal telefon. „Když jsem zkoumal oblohu ve snaze určit časovou polohu Miru.“

„Pamatuju si to.“

„Viditelnost byla stále velmi špatná. Nikdy jsem si nevšiml, jak moc se liší...“

Jak Mars tak Venuše, nejbližší sourozenci Země, byly nebesky modré.

36. HUBBLE

Leden 2070

Dalekohled, vznášející se nad Zemí, měl tvar silného dvojitého válce, délku třináct metrů, oba velké ploché solární panely natočené ke Slunci.

Tenčí přední válec, oficiálně označovaný jako přední plášť, na konci uzavíral odklápěcí kryt. Na druhém konci předního pláště - v kratším silnějším válci označovaném jako zádové opláštění - bylo umístěno zrcadlo, disk o průměru téměř dva a půl metru. Zrcadlo bylo přesně ukotvené, vyrobené z křemene s velmi malou teplotní roztažností, pokryté vrstvičkami čistého hliníku a fluoridu hořečnatého. Světlo zachycené tímto primárním zrcadlem se odráželo na menší sekundární, odkud otvorem ve středu primárního zrcadla směřovalo k soustavě vědeckých přístrojů. Konkrétně šlo o kamery, spektrografy a jemná čidla intenzity a polarizace světla.

K vnější straně trupu byla připevněna madla. Dalekohled byl vyroben tak, aby se vešel do nákladního prostoru raketoplánu. Díky modulární stavbě a snadnému přístupu na něm mohli vesmírní technici provádět pravidelnou údržbu.

Dalekohled coby vesmírný projekt provázela různá zvýšení nákladů, zdržení a taktické tahanice v dobách, kdy NASA procházela pozvolným úpadkem. Jeho start byl opožděn o několik let následkem havárie Challengerů. Když byl konečně vynesena na oběžnou dráhu, první snímky, které pořídil, byly rozostřené vinou špatně vybroušeného zrcadla, jehož okraj byl oproti plánu snížen o zlomek průměru lidského vlasu. Na tuto chybu se během zkoušek na Zemi nepřišlo. Trvalo několik dalších let, než k němu při dalším

obslužném letu raketoplánu dopravili korekční optický člen, který vyrovnal odchylku v zakřivení zrcadla.

Přesto se díky němu splnil sen prvních vesmírných vizionářů, kteří toužili umístit dalekohled nad zkreslující atmosféru Země. Tenhle dalekohled dokázal rozlišit detaily v řádu dvou set kilometrů na vrcholcích mraků na Jupiteru.

Dalekohled byl v očích veřejnosti údajně nejpoblárnějším programem NASA od letů na Měsíc. Obrázky dalekohledu se i řadu desetiletí po jeho startu hojně objevovaly na nástěnných displejích a tetováních.

Obslužné lety k dalekohledu ale byly vždy velmi nákladné a po katastrofě Columbie se staly ještě problematičtější. I dalekohled samotný stárnul. Astronauti vyměnili opotřebované gyroskopy, vyčerpané solární panely a poškozenou izolaci, ale kvalitu povrchu optických částí postupně zhoršovalo sluneční světlo a nárazy mikrometeoritů a kosmického smetí spolu s korozí, kterou působily řídké a vysoce reaktivní plyny z horních vrstev pozemské atmosféry.

Konečně se na oběžné dráze objevil mladší, levnější a účinnější soupeř. Hubble byl umístěn tak, aby snížil atmosférické tření na minimum - čekal zakonzervovaný na oběžné dráze na příznivější časy, kdy se najde dostatek prostředků na jeho provoz. Jeho systémy se zastavily. Štěrbinový závěr předního pláště se uzavřel - dalekohled zavřel své jediné oko.

Kolem procházela desetiletí.

Dalekohled měl štěstí, že přežil sluneční bouři.

A po bouři nastoupila nová éra, nové priority, kdy se očím na obloze začala věnovat velká péče.

Pět let po sluneční bouři nakonec od Země vzlétla kosmická loď k další návštěvě dalekohledu, tentokrát nešlo o raketoplán, ale o jeho technického následníka. Vesmírný letoun byl vybaven

robotickým ramenem a sadou zastaralých náhradních dílů. Astronauti vyměnili poškozené díly, oživili systém dalekohledu a vrátili se na Zemi.

Dalekohled znovu otevřel oko.

Uběhly další roky. A potom dalekohled cosi zpozoroval.

Mnoha lidem připadalo nemístné, že nejstarší z pozemských dalekohledů by měl být ze všech systémů umístěných na domovské planetě nebo v její blízkosti tím prvním, kdo zaregistruje blížící se bombu K.

Bella Fingalová si ve své kanceláři v Mount Weatheru prohlížela záběry z Hubbly, na nichž rozmazávala hvězdy jakási kapkovitá skvrna. Do příletu bomby k Zemi zbýval necelý rok. Žaludek se jí svíral hrůzou.

Zavolala Paxtona. „Pojďte sem, Bobe! Nemůžeme tu jen tak sedět a čekat na tu ztracenou věc. Chci slyšet nějaké nové možnosti.“

37. NOVÝ NEW ORLEANS

Trojzubec se poslední den plavby proplétal složitou deltou. Dokonce i Abdikadir vystoupil na palubu, aby se podíval. Bylo to ústí Mississippi, ale hladina moře v tomto světě začínající doby ledové byla tak nízká, že se delta posunula hluboko do zálivu. Tohle určitě nebylo New Orleans v téhle verzi světa. A ze břehů hustě zarostlých rákosím, pozorováni nervózní posádkou, sklouzávali do vody aligátoři velikosti menšího nákladáku.

Trojzubec vplul opatrně pomocí vesel do malého přístavu. Bisesa zahlédla doky a skladiště, na jednom molu stálo cosi na způsob dřevěného jeřábu. Za budovou přístavu se rozkládalo městečko složené z nízkých dřevěných chat.

„Vítejte v Novém New Orleansu,“ řekla jim Emelina suše. „Nestojí to tu vlastně ani za řeč. Děláme však, co je v našich silách.“

Abdikadir si tiše mumlal cosi jako modlitbu v hrdelní řečtině. „Biseso, říkám si, jaké stroje tihle Američané použili k vybagrování svých přístavů. Podívejte tamhle.“

Bisesa v mlze zvedající se z moře zahlédla něco, co vypadalo jako pomalu kráčející sloni. Spojení silnými provazy do čtyřspřeží táhli nějaký obrovský stroj. Ta zvířata ale vypadala z profilu divně, měla malé klenuté lebky a hrby na zádech. Muži, kteří je řídili pomocí bodců a bičů vypadali ve srovnání s nimi jako trpaslíci - ta zvířata se zdála neskutečně velká, jistě větší než afričtí sloni z Bisesiny doby. Potom jedno z nich zvedlo hlavu a zatroubilo. Znělo to slabě a vznešeně, a Bisesa spatřila nesmírně dlouhé kly zatočené do spirál.

„Tohle nejsou sloni, co?“

„Vítejte v Americe,“ řekla Emelina suše. „My jim říkáme Jeffersonovi mamuti. Podle některých jsou císařští a podle jiných kolumbijští, my v Chicagu jsme ale vlastenci, takže jsou zkrátka Jeffersonovi.“

Abdikadira to zaujalo. „Je lehké je zkrotit?“

„Podle zpráv v novinách ne,“ odpověděla Emelina. „Dovezli jsme nějaké cvičitele slonů z Indie. Naši muži jsou jen prostí nezkušení lidé, kteří se všemu učí za pochodu. Indové si stěžovali, že ty tisíce let, které věnovali šlechtění vlastního druhu slonů k poslušnosti, jim tady nejsou vůbec k ničemu. Teď pojďte. Musíme stihnout vlak...“

Cestující vystoupili z lodi se svými skrovnými zavazadly. Dělníci v docích se o nově příchozí nijak zvlášť nezajímali, z míry je nevyvedl ani jejich makedonský oděv.

Bylo léto a oni se nacházeli kdesi jižně od starého New Orleansu. Ale vítr od moře byl pěkně studený.

Nebylo tam žádné nádraží, jen místo, kde končily primitivně položené koleje u hromady pražců a zrezivělých starých kolejnic. Ale za syčící, staromódně vypadající lokomotivou s tendrem plným dřevěných špalků byla připojena řada vagonů.

Emelina vyjednávala přímo se strojvůdcem, za jejich jízdu zaplatila dolary. A dokonce v místním malém baru koupila i chleba, sušené hovězí a hrnek kávy. Její peníze byly hladké a nové, Chicago mělo zjevně k dispozici mincovnu.

Emelina, když se ocitla ve svém obvyklém prostředí, se chovala pohotově a cílevědomě. Bisesa musela uznat, že tady vládne jakýsi modernější duch, dokonce i v tomhle mrňavém zapadákově, jaký postrádala v Alexandrově Evropě, která jako by se pomalu propadala zpět do minulosti.

Ve vlaku měli celý vagon pro sebe, v ostatních vagonech bylo většinou naloženo různé zboží, dřevo, vlna a nasolené mořské ryby. Okna nebyla zasklená, zakrývaly je ale jakési závěsy z kůže,

které dokázaly zamezit průvanu, a hromada dek z nějaké silné, páchnoucí oranžovohnědé vlny. Emelina je ujistila, že by to mělo stačit k tomu, aby jim na cestě do Nového Chicaga nebyla zima. „Potom budete potřebovat teplou zimní výstroj do ledových oblastí,“ řekla jim. „Seženeme něco ve městě.“

Několik hodin poté, co připluli - bylo kolem poledne - vychrchlala lokomotiva bílý kouř a vlak se kodrcavě rozjel. Slepice s rozčileným kdákáním prchaly z kolejí. Z primitivních domů vyběhlo několik vychrtlých dětí, které jim mávaly, a Abdi s Bisesou jim mávání opětovali. Vítr se otočil a do vagonu pronikl kouř z komína - kouř z hořícího dřeva, známý, uklidňující pach.

Emelina jim vysvětlila, že se budou držet údolí Mississippi až do osady Nové Chicago, která ležela v místech města Memphis v bývalém světě. Ta cesta byla dlouhá několik set mil a měla by jim trvat zhruba čtyřicet hodin, budou ve vlaku i spát.

Bisesa zvědavě vyhlédla z okna. Sledovala provoz na řece, byla tam k vidění dokonalá směsice všeho možného - makedonská triéra, cosi jako kolesový parník uvízlý na břehu a několik kanoí, které by mohly patřit indiánům. Žádní indiáni ale nebyli na Mir přeneseni.

Emelina jí vysvětlila: „Vytáhli pár válečných kanoí z městského muzea a z exponátů světové výstavy. Rozebrali je, aby zjistili, jak byly vyrobené. Vyrabovali i atrakci Wild West Show Williama Codyho, kde zkoumali luky, šípy, týpí a kdovíco ještě. Ty kanoe jsou hezké, že? Jednou jsem se v jedné svezla, s Joshem, ze randy. Voda je ale ledová, dokonce i takhle daleko na jihu. Vytéká z ledu. Nikomu se do ní nechce padat!“

„Velbloudi,“ řekl Abdikadir a ukázal na cestu.

Bisesa zahlédla jakousi nákladní karavanu směřující na jih k přístavu. Muži i ženy jeli na podivných koních, kteří co chvíli pohazovali hlavami a snažili se někoho kousnout. A opravdu se

nad nimi tyčili velbloudi, plně naložení, povznesení, slintající. „I ty jste sem dovezli?“

„Ale ne,“ odpověděla Emelina. „Velbloudi tu už byli. I tihle koně - vlastně spousta plemen koní, použitelná jsou ale jen některá. Říkala jsem vám, že tady máme úplný zvěřinec. Mamuti, mastodonti, velbloudi a šavlozubí tygři - doufejme, že na žádného takového nenarazíme.“

„Všechny ty druhy,“ ozval se Bises v kapse tiše telefon, „vymřely, jakmile sem dorazili první lidé. Dokonce snědli i místní koně. Taková školácká chyba!“

„Pst! Nezapomínej, že jsme tady na návštěvě.“

„Svým způsobem jsou tu na návštěvě i Chicagané...“

Všimla si Emelinina slabého nesouhlasu. Podle ní bylo neslušné, pokud jste ignorovali lidi z masa a kostí kolem sebe a bavili jste se s nějakou krabičkou.

Ale Abdikadir, který vyrůstal pod silným vlivem svého otce, byl zvědavý: „Dokáže stále ještě zachytit signály ze Země?“

Bisesa zkoušela přerušované telefonní spojení pomocí Oka během celé plavby po Atlantiku. „Vypadá to, že ano.“

„S nízkou přenosovou rychlostí,“ doplnil ji telefon tlumeně. „Která je navíc velmi chybová...“

Najednou Bisesu něco napadlo. „Telefone - jak blízko mají v Chicagu k rozhlasové technologii?“

Telefon místo odpovědi zobrazil nějaký text. Pouhou generaci před časovým výřezem Chicaga James Clerk Maxwell, skotský fyzik, jehož tolik obdivoval Alexej Carel, předpověděl, že elektromagnetická energie může putovat vzduchem. Samotný výřez byl oddělen v těch několika letech mezi prvními experimenty Heinricha Hertze, které to potvrdily, když použil vysílač a přijímač s parabolickými anténami vzdálenými několik stop od sebe s transatlantickým rádiovým spojením Guglielma Marconiho.

„Měli bychom tu technologii podpořit, Abdi. Jen si představ, jak užitečné by teď pro Babylon bylo rádiové spojení. Možná, že až dorazíme do Chicaga, zkusíme my dva spolu rozjet rozhlasovou laboratoř.“

Abdiho ten nápad zjevně zaujal. „S radostí...“

Emelina je zchladila: „Možná byste se ve svých plánech na pomoc nám ubohým Chicaganům měli trochu krotit, dokud neuvidíte, čeho všeho jsme dosáhli sami.“

Bisesa rychle odpověděla: „Omlouvám se, Emelino. Jednala jsem trochu unáhleně.“

Emelina se uklidnila. „Dobrá. Jen prosím tě nepředváděj ty své skvělé přístrojky před primátorem Ricem nebo Nouzovým výborem, jinak je skutečně urazíš. Navíc,“ dodala o poznání zachmuřeněji, „vůbec nic na tom nezmění ani to, jestli ta tvoje hračka předpověděla blížící se konec světa správně. Může ještě dodat něco k tomu, kolik času nám zbývá?“

„Údaje jsou nejisté,“ odpověděl telefon tiše. „Ruční záznamy pozorování pouhým okem, přístroje vybrakované z havarovaného vojenského vrtulníku...“

Bisesa řekla: „Já vím! Řekni nám prostě jen co nejpřesnější údaj.“

„Pět století. Možná o trochu méně.“

Zamysleli se nad tím. Potom se Emelina zasmála, znělo to nuceně. „Přinášíš nám opravdu jen samé špatné zprávy, Biseso.“

Abdikadira to ale nevyvedlo z rovnováhy. „Pět set let je dlouhá doba. Nějaké řešení určitě najdeme mnohem dříve.“

Strávili noc ve vlaku podle plánu.

Mrazivý noční vzduch, důvěrný pach spáleného dřeva a pravidelný klapot vlaku na nerovných kolejích ukolébaly Bisesu ke spánku. Kymácení vlaku ji ale každou chvíli vzbudilo.

Jednou zaslechla nějaký zvířecí řev, kdesi v dálce, který trochu připomínal vlčí vytí, jen hlubší, hrdelnější. Připomněla si, že se nepohybují žádným nostalgicky zrekonstruovaným parkem. Tohle je skutečnost a Amerika pleistocénu nebyla ještě světem, který ovládal člověk. Ty zvířecí zvuky ji ale zvláště vzrušovaly - dokonce uklidňovaly. Lidé se dva miliony let vyvíjeli v krajině plné podobných zvířat. Možná litovali velkých zvířat, která stačila vyhynout ještě před jejich příchodem. A tak možná bylo Jeffersonovo hnutí u ní doma dobrým nápadem.

Přesto ji však trochu děsilo, když ta zvířata slyšela ve tmě. Všimla si Emelininých očí, lesklých, doširoka otevřených. Ale Abdikadir tiše pochrupoval, chráněn imunitou mládí.

38. VÝSTUP MIMO ZÁKLADNU

Březen 2070

Jurij s Grendel pozvali Myru ven na výlet.

„Je to jen rutinní kontrolní projížďka spojená se sběrem vzorků,“ řekl jí Jurij. „Ale třeba by ses jen chtěla podívat ven.“

Ven. Po měsících strávených v ledové krabici, v krajině tak ploché a temné, ve které to i po východu slunce vypadalo jako ve zkušební kabině pro výzkum nedostatku vnějších podnětů, znělo to slovo Myře jako zaklínadlo.

Když se ale přidala k Jurijovi s Grendel v jejich vozidle - do jeho přetlakové kabiny nastoupila přechodovou hadicí přímo z obytné kopule - opožděně si uvědomila, že jen vyměnila jeden uzavřený prostor za jiný.

Zdálo se, že Grendel Spethová chápe, co Myra cítí. „Na to se dá zvyknout. Na tomhle výletě budeš mít přinejmenším jiný výhled z okna.“

Jurij s Grendel seděli vepředu, Myra za nimi. Jurij se hlasitě zeptal: „Všichni připoutáni?“ Stiskl nějaké tlačítko a pohodlně se posadil.

Přechodová komora se s cvakáním pojistek uzavřela, tunel do obytné kopule se se syčením uvolnil a vozidlo s trhnutím vyrazilo vpřed.

Ted' bylo na severu léto. Jaro přišlo kolem Vánoc a provázelo je explozivní tání sněhu ze suchého ledu, který se prudce vypařil hned poté, co se ho dotkly sluneční paprsky, takže viditelnost byla nějaký čas ještě horší než během zimy. Ted' ale zůstávala nepatrná vrstva sněhu ze suchého ledu, nejprudší jarní oteplování skončilo,

zimní příkrov dávno zmizel a slunce se pohybovalo nízko po jasné oranžově hnědé obloze.

Bylo to úplně poprvé, kdy si Myra někam vyrazila v některém z vozidel ze základny. Bylo podstatně menší než ta velká potvora, kterou sem přijela z Lowellu, uvnitř se tísnila miniaturní laboratoř, šatna se skafandry, titěrná kuchyňka a toaleta s umyvadlem, kde se člověk musel omývat houbou. Táhl za sebou přívěs, jenž neobsahoval pojízdnou atomovou elektrárnu jako Discovery z Port Lowellu, ale turbínu spalující metan.

„Metan získáváme pomocí marťanského oxidu uhličitého,“ hulákal na ni Jurij. „Další z Hanseho VMZ.“ Vyslovil to jako vemzet. Využití místních zdrojů. „Jde to ale hodně pomalu a musíme čekat, než se naplní nádrž. Takže si podobných výletů můžeme dovolit jen několik ročně.“

„Potřebovali byste atomovku,“ řekla Myra.

Jurij si odfrkl. „V Lowellu mají to nejlepší vybavení. My dostáváme to, co zbude. Svým účelům to ale slouží.“ A jakoby omluvně bouchl pěstí do palubní desky vozidla.

„Tahle cesta není moc vzrušující,“ varovala ji Grendel.

„Ale i tak je to pro mě něco nového,“ odpověděla Myra.

„Vlastně nám tím pomáháš,“ ozval se Jurij. „Podle platných rozkazů musíme na každou výpravu ven do vzdálenosti větší než den chůze od základny jezdit ve třech. Můžeme si ovšem dělat co chceme, naše rozhodnutí má vyšší váhu. Někdy na tuhle cestu dokonce vyrážím já sám nebo samotná Grendel. Umělé inteligence se však rozčilují kvůli pravidlům, to si dovedeš představit.“

„Je nás tady málo,“ přidala se Grendel. „Podle norem by na Wellsově stanici mělo pracovat deset lidí. Na Marsu je ale všude tolik práce!“

„A řekla bych, že Ellii dokonale zaměstnává její práce v Jámě.“

Grendel protáhla obličej. „No ovšem. Ona ale stejně není jednou z nás. Není Mart'anka.“

„A co Hanse?“

„Hanse má moc práce,“ odpověděl Jurij. „Když se nestará o provoz stanice, nebo když nevtá ty své díry do ledu, provádí různé experimenty s VMZ. Život z místních zdrojů tady na Marsu. Mohlo by tě napadnout, že severní pól Marsu je příliš nezvyklé místo, kde by se něco takového mohlo zkoušet. Ale, Myro, máme tady vodu, přímo na povrchu, ve formě ledu. Ta není nikde jinde na vnitřních planetách, s výjimkou několika zbytků na pólech na Měsíci, kde se dá najít něco podobného.“

„A,“ doplnila Grendel, „Hanse má mnohem větší plány.“

Jurij navázal: „Myro, existuje mnoho podobného mezi pokusy žít tady na mart'anské ledové čepičce a na měsících Jupiteru a Saturnu, které nejsou v podstatě ničím než velkými koulemi zmrzlého ledu kolem malého kamenného jádra. Takže Hanse ověřuje technologie, které by nám mohly pomoci na těch měsících přežít.“

„Ambiciózní!“

„Ovšem,“ připustil Jurij. „Z matčiny strany je to Jihoaafričan. A víš, jací teď Afričané jsou. Ti ze sluneční bouře vytěžili nejvíc - politicky i hospodářsky. Myslím, že Hanse je Marsu oddán celou svou duší. Je to ale africký Mart'an a má vyšší cíle...“

Po několika hodinách jízdy dorazili k ústí jednoho ze spirálovitých kaňonů.

Stěna z erodovaného ledu byla nízká a kaňon nebyl nijak zvlášť hluboký. Myru napadlo, že vozidlo by bez problémů mohlo sklouznout na jeho dno. A opravdu, rozježděná stopa, které se drželi, sestupovala v serpentínách do kaňonu. Viděla však, že o něco dále se kaňon rozšiřuje a prohlubuje a mírně se stáčí do dálky jako nějaká obrovská přírodní dálnice.

Nesestoupili do kaňonu okamžitě. Jurij poklepal na palubní desku a vozidlo se motalo kolem ústí kaňonu, dokud se ze tmy před nimi nevytlouplo cosi, co připomínalo nějaký hmyz. Byla to složitá plošina dlouhá možná padesát centimetrů plná přístrojů, postavená na třech tenkých nožkách. Vozidlo bylo vybaveno robotickým ramenem, které se teď ladně rozložilo a natáhlo se k trojnožce.

„Tohle je PES,“ vysvětloval Jurij. „Povrchová experimentální sestava. Něco jako meteorologická stanice doplněná o seismometr, laserová zrcadla a další přístroje. Vytvořili jsme z nich síť po celé polární čepičce.“ Z jeho hlasu zaznívala hrdost.

Pobídla ho k dalšímu hovoru: „K čemu ty nohy?“

„Aby zůstala nad sněhem ze suchého ledu, který může koncem zimy sahat do výšky několika metrů. Dochází i k jevům na povrchu - například k větším výkyvům teploty a tlaku ve výšce do několika metrů nad zemí. Proto jsou čidla připevněná i k nohám.“

„Vypadá to hodně křehce. Jako by se to mělo zhroutit při prvním závanu větru.“

„To víš, Mars je svým způsobem planeta pro křehké. Vypočítal jsem tlak, jaký dokáže způsobit vítr. Tahle potvůrka se jen tak nepřevrátí.“

„To jsi navrhoval ty?“

„Ano,“ odpověděla Grendel, „a je na to strašně hrdý. A jakákoli podobnost těchto meteorologických stanic s mart'anskými bojovými stroji z některých knížek a filmů je čistě náhodná.“

„Jsou to moje děti.“ Jurij zvrátil hlavu dozadu a hlasitě se rozesmál, až se mu husté černé vousy třásly.

Stojící vozidlo předvedlo svoje další, exotičtější nástroje - „laskavce“, klece ve tvaru koulí o průměru jednoho metru, které se kutálely pryč po sněhu ze suchého ledu, a „chytrý prach“, mračno prášku podobného sazímu, které prostě odnesl vítr. Každé z jeho

zrníček představovalo jednotku s čidly o průměru jednoho milimetru, jež byla vybavená vlastní sadou miniaturních přístrojů poháněných mikrovlnnou energií vysílanou z oběžné dráhy nebo prostým kolébáním ve větru. „Nemůžeme ovlivnit, kam laskavce nebo prach zamíří,“ vysvětloval jí Jurij. „Pohybují se prostě po větru a spoustu prachu zasype sněh. Máme ale v úmyslu zaplnit polární čepičku čidly a vytvořit na ní vlastní vědomí, dá se tak říct. Objem dat, která z nich získáváme, je už teď obrovský.“

Když vozidlo zkontrolovalo PES, začalo sestupovat do kaňonu. Ledové stěny tvořily jednotlivé vrstvy jako u horniny vzniklé sedimentací. Zhruba v metrových rozestupech byly široké tmavé pásy, prostor mezi nimi ale vyplňovaly mnohem tenčí proužky - velmi tenké jako stránky v knize - až dolů, kam Myra dohlédla. Vozidlo jelo pomalu a opatrně, jeho pohyby byly očividně naprogramované. Přesto však Jurij občas nebo Grendel ještě méně často poklepali na palubní desku. Potom se vždycky zastavili a vysunulo se robotické rameno, které zkoumalo povrch stěny. Seškrabovalo vzorky z jednotlivých vrstev, přikládalo k ledu skříňku s přístroji nebo umísťovalo malou sadu snímačů.

Grendel vysvětlovala Myře: „Tohle všechno je rutina, po celé trase. Bereme vzorky vrstev. Já hledám nějaké stopy života, pozůstatky živých tkání z minulosti. A Jurij se snaží sestavit celkovou stratigrafii, mapuje všechny vrstvy naskládané v čepičce získané z vrtů a výjezdů do kaňonů a vzájemně je porovnává. Není to asi moc vzrušující. Když narazíme na něco opravdu zajímavého, vystoupíme a prohlédneme si to sami. Navlékání a svlékání skafandru ale člověka unaví, takže si to šetříme jen pro zvláštní příležitosti.“

Jurij se znovu zasmál. Vozidlo pokračovalo v jízdě.

„Bavila jsem se s Ellií,“ začala Myra nejistě. „Dole v Jámě. Vyprávěla mi o svých zkušenostech se sluneční bouří.“

Grendel se otočila a pozvedla obočí. „To máš štěstí! Mně trvalo tři měsíce, než jsme se k tomuhle bodu dostali. A já jsem její oficiální psychologickou poradkyní.“

„Asi to neměla vůbec lehké.“

„Mně bylo tehdy deset,“ řekla Grendel. „Vyrůstala jsem v Ohiu. Naše rodina měla farmu, daleko od všech kopulí. Táta nám postavil kryt jako ochranu před sluneční bouří. Přišli jsme o všechno a potom jsme taky skončili po uprchlických táborech. Můj otec po několika letech zemřel. Dostala ho rakovina kůže.“

V táborech jsem pracovala jako dobrovolná ošetřovatelka v přijímacích ordinacích. Tam jsem asi získala zájem o medicínu. Nikdy jsem už nechtěla pocítit tu bezmoc před někým, kdo má bolesti. A po sluneční bouři, po táborech jsem se účastnila ekologických pracovních programů na Středozápadě. Tam mě začala zajímat biologie.“

Jurij se vesele přidal: „A pokud jde o mě, narodil jsem se až po sluneční bouři. Na Měsíci, matka Ruska, otec Ir. Nějakou dobu jsem ale žil na Zemi. Od patnácti jsem pracoval v programech na obnovu ekologie v kanadské Arktidě.“

„Tam sis asi oblíbil led.“

„Asi.“

„A teď jste tady,“ řekla Myra. „Jste Vesmířani.“

„Mart’ani,“ opravila ji Grendel s Jurijem jednohlasně.

Jurij dodal: „Vesmířané jsou někde venku na svých kusech kamenů ve vesmíru. Mars je Mars, a tím to hasne. My vlastně ani nemáme stejné ambice jako oni.“

„Pracujete ale společně na Oku v Jámě.“

Jurij řekl: „Na tom samozřejmě spolupracujeme. Já bych si ovšem radši vystačil s tímhle.“ Gestem ruky zahrnul ledové skulptury za předním sklem. „Mars. To mi stačí.“

„Závidím ti!“ vyhrkla Myra. „To tvé vědomí konkrétního cíle. Že tady máš co budovat.“

Grendel se k ní zvědavě otočila. „Závist není dobrý pocit, Myro. Máš přece vlastní život.“

„Ano. Ale mám pocit, jako bych už byla za zenitem svého života.“

Grendel si odfrkla. „S ohledem na to, kdo je tvoje matka, to chápu. Když budeš chtít, můžeme si o tom promluvit později.“

Jurij řekl: „Nebo si můžeme promluvit o mojí matce, která mě učila pít vodu. I to je způsob, jak se vyrovnat se světem.“

Ozval se tlumený výstražný signál a na palubní desce se rozsvítil nějaký zelený panel. Jurij na něj poklepal a vzápětí se na něm objevila tvář Alexeje Carela. „Asi byste se měli vrátit. Omlouvám se, že jsem vás vyrušil.“

„Pokračuj!“ pobídl ho Jurij.

„Mám dvě zprávy. První: Myro, volají nás ke Kyklopům.“

„Do stanice pro vyhledávání planet? Proč?“

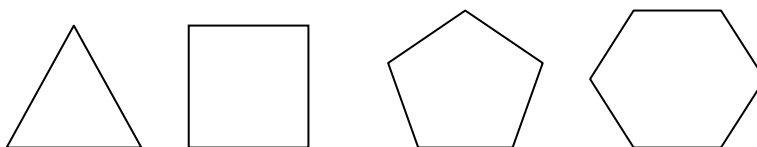
„Kvůli setkání s Athénou.“

Jurij s Grendel na sebe pohlédli. Jurij řekl: „A ta druhá zpráva?“

Alexej se usmál. „Něco, co z Jámy vydolovala Ellie von Devenderová. Nejčastější sekvence vlysů - Myro, říkála, že to pochopíš. Ostatním to vysvětlí, až se vrátíte.“

„Ukaž nám ji!“ vyzvala ho Myra.

Alexejova tvář zmizela a displej vyplnily čtyři prosté symboly:

39. NOVÉ CHICAGO

Do Nového Chicaga dorazili kolem poledne.

Tam měli řádnou železniční stanici včetně nástupiště a malé budovy, kde se dalo čekat na vlak a kupovat si skutečné lístky. Koleje tu ale končily, na sever do starého Chicaga budou muset cestovat nějakým jiným způsobem.

Emelina je vyvedla z nádraží do města. Vysvětlila jim, že zorganizovat další cestu může trvat i několik dní. Doufala, že najdou nějaké ubytování v jednom ze dvou malých hotelů ve městě. Pokud budou mít plno, budou muset zkusit ubytování v soukromí.

Nové Chicago stálo na místě Memphisu, po tom městě tu ale nebylo ani stopy. Dřevěné domy, pestrobarevné štíty, úvaziště koní a blátivé ulice. Biseso to připomnělo hollywoodské záběry měst z dob starého Divokého západu. Na ulicích panoval příjemný shon, dospělí chodili tam a sem za svými povinnostmi, děti postávaly kolem školy. Někteří z dospělých dokonce jezdili na velocipedech - bezpečnostních bicyklech, kterým říkali prostě „kola“. Ten vynález byl v čase Porušení spojitosti známý teprve několik let. Mnoho obyvatel města však bylo zabaleno v kožešinách jako nějakí arktičtí lovci tuleňů a před salony postávali vedle koní uvázaní i velbloudi.

Sehnali volné pokoje v hotelu Michigan, i když Emelina s Bisesou musely bydlet spolu. Ve vstupní hale byla pověšená zarámovaná titulní strana nějakých novin. Bylo to poslední vydání Chicago Tribune s datem 21. července 1894 a hlavní titulek hlásal: SVĚT ODTRŽEN OD CHICAGA.

Nechali tam svá zavazadla. Emelina každému koupila k obědu sendvič s rostbífem. Odpoledne vyrazili na prohlídku tohoto nového města.

Nové Chicago byla jen spleť blátivých ulic a dřevěných budov, jen jeden z největších kostelů byl postaven z kamene. Bylo to ale velké město. Bisesa odhadla, že v něm musí žít několik tisíc lidí.

Na věži radnice byly umístěny hezké hodiny, které byly podle Emeliny pečlivě seřízené na „Chicagský standardní železniční čas“, standardní čas, jehož se Chicagané drželi bez ohledu na velké změny způsobené Porušením spojitosti - i když byl zhruba o tři hodiny posunutý oproti postavení slunce. Narazili i na další známky kultury. Plakátek na otrhaném kusu papíru přišpendlený ke dveřím radnice oznamoval setkání:

SVĚT BEZ PAPEŽE?
KŘESŤANÉ, CO DÁL?
STŘEDA, OSM HODIN.
ALKOHOL ZAKÁZÁN.
ZBRANĚ ZAKÁZÁNY.

A jeden malý dům byl označen jako EDISONŮV CHICAGSKÝ PAMÁTNÍK. Bisesa se předklonila, aby si mohla přečíst podrobnosti na informační tabuli u vchodu:

OSUD CHICAGA V NOCI,
KDY ZAMRZL CELÝ SVĚT
V ČERVNU 1894

Produkce pomocí Edisonova-Dixonova Kinetoskopu
Ohlášená ochranná známka USA
ZÁZRAK
DESET CENTŮ

Bisesa pohlédla na Emelinu. „Edison?“

„Náhodou byl oné noci ve městě. Byl poradcem při Světové výstavě o rok nebo dva dříve. Teď je z něj stařec, nežije si nad poměry, ale přežívá - nebo aspoň žil, když jsem odjížděla do Babylonu.“

Šli dál blátivými ulicemi.

Dorazili do parčíku zastíněného obrovskou sochou postavenou na betonovém soklu. Něco na způsob zmenšené sochy Svobody, byla vysoká nejméně sto stop. Měla pozlacený povrch, i když zlato bylo místy oloupané nebo poškrábané.

„Velká Marie,“ vysvětlila jim Emelina se stopou pýchy v hlase. „Neboli socha Republiky. Hlavní ozdoba Světové výstavy, tedy Světové kolumbovské výstavy z roku 1893, kterou jsme pořádali rok před Zmrazením. Když jsme si pro Nové Chicago vybrali tohle místo, Marie byla jednou z prvních věcí, které jsme sem dopravili, i když to bylo skoro nad naše síly.“

„Je úchvatná,“ zhodnotil ji Abdikadir a zjevně to myslel upřímně. „Zapůsobila by určitě i na Alexandra.“

„Je to teprve začátek,“ řekla Emelina se špatně skrývaným potěšením. „Člověk zkrátka musí dát najevo své odhodlání. Jsme tady a tady zůstaneme.“

Neměli na vybranou, museli Staré Chicago opustit.

Chicaganům trvalo celé týdny, měsíce, než pochopili to, co Bisesa zjistila ze snímků ze Sojuzu pořízených z oběžné dráhy. Ta krize nebyla jen nějakou místní klimatickou katastrofou, jak si zpočátku mysleli, stalo se něco mnohem neobvyklejšího. Chicago se změnilo v ostrov lidského tepla na zmrzlém světadílu bez života, kousek devatenáctého století, který uvízl v prastarém ledu. A pokud šlo o ledový příkrov, Chicago představovalo ránu v jeho těle, která se měla nakonec také zahojit.

Emelina jim vyprávěla, že první vystěhovalci z původního Chicaga zamířili na jih v pátém roce po Zmrazení. Nové Chicago bylo výsledkem třiceti let tvrdé práce Američanů, kteří si řadu let mysleli, že zůstali na tomhle zcela přeměněném světě úplně sami.

Ale i v centru nového města neustále vál studený vítr ze severu.

Došli k pastvinám na okraji města. Kam jen oko dohlédlo se popásaly ovce a krávy v zelenohnědé prérii, po níž byla rozeseta malá, ošuntělá hospodářská stavení.

Emelina je dovedla k jakési nekryté továrně, které říkala Spojené dobytčí ohrady. Páchlo to tam krví a hnijícím masem a nějakým divným štiplavým zápachem, ze spálených chlupů, jak se později ukázalo. „Základ jsme převezli ze starého Chicaga a znovu postavili tady. Před Zmrazením jsme poráželi čtrnáct milionů kusů denně a pracovalo tady dvacet pět tisíc lidí. Ted' máme samozřejmě jen nepatrnou část z původní kapacity. Vlastně jsme měli štěstí, že Ohrady byly stále tak vytížené, protože kdybychom neměli dobytek, který v nich čekal na porážku, neměli bychom dost zvířat k chovu a do roka nebo dvou bychom zemřeli hlady. Ted' odsud posílají zpracované maso na sever, aby nasýtilo staré město. Není potřeba ho zmrazovat, o to se za nás postará příroda...“

Bisesa během jejího výkladu pohlédla k obzoru. Za pastvinami spatřila něco, co vypadalo jako stádo slonů, mamutů nebo mastodontů, kráčejících hrdě a s hlavou vztyčenou. Bylo úžasné představit si, že kdyby vyrazila na cestu, kolem těch klidných mastodontů, mohla by putovat až na břeh oceánu a přitom by nenarazila na žádnou stopu lidské přítomnosti, snad s výjimkou lidské stopy ve sněhu.

Toho večera odešla Bisesa do společného hotelového pokoje brzy, unavená putováním. Nemohla ale usnout.

„Čeká mě další den a já zase nevím, co mě v něm všechno čeká,“ pošeptala telefonu. „Jsem na to moc stará.“

Telefon tlumeně odpověděl: „Víš, kde jsme? Myslím tím přímo tohle místo. Víš, co by se z něj jednou stalo, kdyby nedošlo k Porušení spojitosti?“

„Dám se poddat.“

„Graceland. Ten zámek.“

„Děláš si legraci!“

„Teď ale Memphis vůbec nikdy nevznikne.“

„Sakra! Takže jsem zůstala trčet ve světě bez Myry, dietní coly a tamponů, a mám putovat po obrovském ledovci k rozkládající se mršině města z devatenáctého století. A ty mi k tomu ještě teď řekneš, že Král se nikdy nenarodí.“ Neovladatelně se zase rozplakala.

Telefon jí tiše přehrával Elvisovy písně, dokud neusnula.

40. SLUNEČNÍ SVĚTLO

Květen 2070

Myra, která vyslyšela Athéninu tajuplnou výzvu, se vrátila do Port Lowellu a nechala se vynést na oběžnou dráhu, kde se znovu setkala se sluneční plachetnicí James Clerk Maxwell.

A nechala se unášet pryč na slabém slunečním světle na několik týdnů trvající cestě zpět na oběžnou dráhu Země - ale ne přímo na Zemi.

„L5,“ oznámil jí Alexej Carel. „Gravitačně stabilní bod šedesát stupňů za Zemí.“

„Kdysi jsem bývala astronautkou,“ odpověděla mu Myra podrážděně. „Vím, o co jde.“

„Omlouvám se. Jen se vás snažím připravit.“

Rozčililo ji, že už jí nic víc neřekl a že se znovu uzavřel do své tajuplné ulity.

Na palubě Maxwellu byli vlastně celkem tři. Myru překvapilo, že se Jurij O'Rourke dokázal odtrhnout od své mise na Marsu.

„Neoznačil bych se za velitele Wellsovy stanice,“ vysvětloval jí zvolna. „Je to sice můj oficiální titul na smlouvách, které jsme podepsali s našimi mecenáši, univerzitami a vědeckými nadacemi na Zemi i Marsu. Ostatní by mě ale zabili, kdybych se tak začal chovat. Tohle všechno má tak jako tak vliv na stanici. A navíc mám takové tušení, že se k nám vrátíš a budeš nás obtěžovat i dál.“

„Nemám v úmyslu toho nechat, dokud se má matka nevrátí.“

„To chápu. Proto mi taky něco říkalo, že dělám dobře, když poletím s tebou.“

„Jsem ráda, že jsi tady.“

„Dobře,“ řekl chraplavě. „Ale říkal jsem ti, že mé ledové vzorky jsou mnohem zajímavější než cokoli, co provedou ti zatracení Prvorození.“

Jurij ale nebyl na Maxwellu ve své kůži. Ve stísněných obytných prostorech světelné plachetnice zabíral spoustu místa, spíš medvěd než člověk, s hustými vlasy staženými dozadu, ježatým plnovousem a pořádným apetitem. Pořád si na něco stěžoval, jakmile se vzdálil od svého milovaného Marsu. Téměř každodenně posílal dolů do Wellsu dotěrné dotazy, aby se ujistil, že jeho podřízení dodržují své pracovní povinnosti při monitorování, odebírání vzorků a údržbě. Pokoušel se pokračovat ve své práci, měl s sebou své displeje a malou přenosnou laboratoř a dokonce i sadu vzorků mart'anského ledu z hloubkových vrtů. S přibývajícími dny se však jeho nálada stále zhoršovala. Nebyl to špatný společník, ale uzavíral se do sebe.

Alexej si vždycky vystačil sám, stále stejný, jako když ho Myra poznala při prvním setkání. Měl vlastní náplň práce a tenhle výlet do L5 byl jen posledním bodem v seznamu jeho činností. Rozumný a cílevědomý a v podstatě spokojený, i když se trochu nudil, pokud s ním nikdo nechtěl hrát poker.

Myře dovolili spojit se s Charlie a dokonce i s Eugenem, pokud ovšem nevyzradí žádné utajované údaje. Ale její dítě ani bývalý manžel nebyli k nalezení a k ničemu nevedly ani pokusy umělé inteligence, která se rozkládala po celé Sluneční soustavě. Takže buď zmizeli, nebo se před ní snažili ukrývat. S přestávkami je hledala dále, neúspěšné pátrání ji však čím dál víc ničilo.

Tvořili mlčenlivou, nespolečenskou posádku.

Jakmile si ovšem Myra zvykla na tohle putování, uvědomila si, že je ráda, že ji vynesli zpátky na světlo.

Zvykla si na život na mart'anském pólu i na nekonečnou noc a příkrov neústupných špinavých mraků. Teď se koupala v jasném, nefiltrovaném slunečním světle, které obklopovalo loď. Patřila ke

generaci, která si prožila sluneční bouři, a do této chvíle měla podezření, že už ji Slunce unavuje. Teď ovšem kupodivu cítila, jako by ji Slunce konečně zase vítalo u sebe. Není divu, že polovina Vesmířanů začala uctívat Slunce.

A tak volala Charlie, cvičila, četla knihy, sledovala virtuální dramata a koupala se ve slunečním světle, které ji unášelo na oběžnou dráhu kolem Země.

Než začalo být časové zpoždění příliš velké, bavila se Myra s Ellií na Marsu.

„Ellie, ty jsi fyzik! Pomoz mi něco pochopit. Co je Mir? Jak může existovat jiný vesmír? Kde je moje matka?“

„Chceš slyšet stručnou nebo podrobnou odpověď?“

„Zkus obě.“

„Stručná odpověď - nevím. Nikdo to neví. Podrobná odpověď - naše fyzika není ještě dost pokročilá na to, aby nám mohla poskytnout něco víc než pouhé náznaky, možná analogie hlubších pravd, které podle všeho znají Prvorození. Co víš o kvantové gravitaci?“

„Míň, než si dovedeš představit. Zkus nějaké přirovnání.“

„Dobře. Takže - dejme tomu, že tvou matku hodíme do černé díry, nějaké velké. Co se s ní stane?“

Myra se nad tím zamyslela. „Navždycky zmizí.“

„Ovšem. Má to ale dva háčky. Za prvé říkáš, že tvoje matka, nebo důsledněji informace definující tvoji matku, jsou pro vesmír ztracené...“ Důsledněji. To byla celá Ellie. „To ale porušuje základní pravidlo kvantové mechaniky, podle kterého musí být informace vždycky zachována. Jinak bude přerušeno cokoli připomínajícího kontinuitu mezi minulostí a budoucností. Přesněji řečeno, přestala by platit Schrodingerova vlnová rovnice.“

„Aha. A co z toho tedy plyne?“

„Černé díry se vypařují. Kvantové efekty na horizontu událostí způsobí, že černá díra vypustí spršku částic, které postupně odnášejí její hmotu a energii. A informace, které kdysi definovaly Bisesu, takhle prosáknou zpátky. Vesmír je zachráněn, hurá! Pochop, používám spoustu přirovnání. Když budeš mít možnost, zeptej se Thalety na holografický princip.“

„Mluvila jsi o dvou háčcích,“ pobídla ji Myra nedočkavě.

„Ano. Takže Bisesiny informace se vrátily. Co se ale stane s Bisesou z jejího úhlu pohledu? Horizont událostí není žádná cihlová zeď ve vesmíru. Takže z jejího pohledu informace, které ji definují, nejsou polapené v horizontu událostí, aby mohly sublimovat zpět, ale putují s ní do nitra černé díry.“

„Dobře,“ řekla Myra pomalu. „Takže existují dvě kopie matčinych informací, jedna je uvnitř díry, jedna sublimuje zpět.“

„Ne. To není možné. Další základní princip - teorém o klonování. Kvantové informace nelze zkopírovat.“

Myra začínala ztrácet nit. „A co z toho všeho tedy vyplývá?“

„Nelokalita. V běžném životě je lokalita axiomem. Já jsem tady, ty jsi tamhle, nemůžeme být na dvou místech současně. Ale výsledek hádanky černé díry je ten, že informace může být na dvou místech současně. Zní to paradoxně, tak je to ale se spoustou dalších vlastností kvantového vesmíru - a kvantová gravitace je ještě horší.

A ta dvě místa, ve kterých daná informace existuje, oddělená horizontem jako je horizont událostí, se mohou nacházet daleko od sebe - mnoho světelných let. Vesmír je plný horizontů, k jejich vytvoření není ani potřeba černá díra.“

„A ty si myslíš, že Mir...“

„Myslíme si, že Prvorození dokážou manipulovat horizonty a nelokalitou informací a díky tomu dokážou vytvořit vlastní nové vesmíry a přenášet mezi nimi tvou matku a další informace. Nevíme, jak to dělají. A nevíme ani, čeho všeho jsou ještě schopní.

Vlastně ani nedokážeme odhadnout hranice jejich schopností.“

Ellie se odmlčela. „Odpověděla jsem na tvoji otázku?“

„Nejsem si jistá. Asi to musím nějak vstřebat.“

„Jen přemýšlení o takových věcech přináší převrat ve fyzice.“

„To je mi útěcha!“

41. ARCHY

„Našli jsme je, mami. Přesně tam, kde předpověděli tví astronomové.“

Pro Osvoboditele to nebyla žádná velká zajižďka. Vlastně jsme byli rádi, že můžeme zase otestovat hlavní pohonnou jednotku - a taky že se nám změnil výhled z lodi. Tady nahoře to není jako v dramatech. Vesmír je prázdný...”

Byla to celá letka lodí, pomalu se otáčející tenké tužky, třpytící se ve světle vzdáleného slunce. Pohybovaly se ve smetí za asteroidy, ale letěly příliš rychle na to, aby je přitahovala jen gravitace Slunce, byly určené k mezihvězdným letům.

„Jsou lidské,“ oznámil John Metternes.

„Vážně?“

John si pečlivě prohlížel záběry. „Mají na trupech namalované rudé hvězdy. Jsou čínské?“

„Nejspíš. A podle všeho opouštějí Sluneční soustavu jednou provždy.“

Edna zvětšila snímek. Lodi byly při pohledu zblízka různých konstrukcí.

Stáhla si od Libby analýzy i domněnky.

„Nevypadá to, že by měly něco podobného našemu pohonu na antihmotu,“ četla. „I kdyby měly, cesta jim i tak bude trvat mnoho let. Na palubě každé z těch lodí je pravděpodobně jen minimum lidské posádky, pokud vůbec nějaká. Zbytek může čekat ve zpomaleném životním rytmu, ty lodi mohou být létajícími hibernákuly. Nebo v nich mohou být uložené zmrazené zygoty nebo vajíčka a spermie...” Probírala se stále nepravděpodobnějšími nápady. „Existuje i jistá nezvyklá možnost, totiž že na palubě těch arch není vůbec žádný lidský život. Možná obsahují jen řetězce

DNA. Nebo jsou možná nějaké odpovídající informace uchovány v nějakém paměťovém úložišti odolnému proti záření. Možná nevyužívají ani žádnou biochemii.“

„A potom jen stačí vyrobit v cíli kolonisty. Podle mě použili více různých postupů, pokud chtějí mít jistotu, že jejich mise uspěje,“ řekl technik John. „Jejich pokus o osídlení Marsu přece selhal. Takže to ve Sluneční soustavě prostě vzdali.“

„Možná je to rozumné řešení, pokud nás chtějí Prvorození dál ničit. Hm! Libby hlásí, že jakmile jsme je objevili, navázali jsme nějaké kontakty s čínskými úřady. Jejich vlajková loď se jmenuje Čeng Che podle jejich slavného objevitele z patnáctého století...“

„Myslíš, že se jim to povede?“

„Je to možné. My je určitě zastavovat nebudeme. Vlastně ani nevím, jestli bychom mohli, tyhle archy budou určitě dobře vyzbrojené. Řekla bych, že jim docela fandím. Čím bude lidstvo rozptýlenější, tím větší šanci na přežití budeme mít.“

John řekl: „Je ale taky možné, že Prvorození je budou pronásledovat k Alfě Centauri nebo kdovíkam jinam, a nakonec se s nimi taky vypořádají.“

„To je pravda. Na naši misi to ale nemá vůbec žádný vliv.“

„Je to další komplikace do budoucnosti, mami, pokud svět přežije útok bombou K - setkání po několika staletích, když naše hvězdolety s pohonem A narazí na společnost, kterou se Číňanům podaří vybudovat tam někde pod dvěma slunci Kentaura.“

Možná se s tím bude muset vypořádat Thea. Pozdravuj ji ode mě. Dobře, zpátky do práce, vracíme se na původní kurz bomby K! Osvoboditel končí.“

42. KYKLOPOVÉ

Jak se blížili ke Kyklopské stanici, zahlédla Myra ve vesmíru další zrcadla. Byly to sluneční plachetnice, které obletovaly observatoř. Po mnoha dnech strávených o samotě v trojrozměrné tmě jim tahle velká společnost způsobila šok.

Maxwell se proplétal volným shlukem plachet a blížil se k velkému tělesu v centru stanice. Alexej jim řekl, že se jmenuje Galateia. Vypadala jako kolo ve vesmíru.

Maxwell zamířil v ose tohoto kola přímo do jeho středu. Galateia působila velmi odlehčeně, jako kolo z bicyklu, jehož výplet, sotva znatelný, se slabě leskne. V různých vzdálenostech byly umístěny soustředné kruhy natřené různými barvami - stříbrnou, oranžovou, modrou -, takže Galateia tak trochu připomínala lukostřelecký terč. Otáčela se kolem své osy, ve slunečním světle tak jasná jako samotné světlo dopadající na Zemi, a přes její ráfek a výplet se táhly dlouhé stíny jako rafičky hodin.

Alexej řekl: „Vypadá luxusně, ne? Po sluneční bouři nalili do observatoří pátrajících po planetách nesmírnou spoustu peněz. A na tohle utratili jejich značnou část.“

„Připomíná mi to dětský kolotoč,“ řekla Myra. „A vypadá to trochu staromódně.“

Alexej pokrčil rameny. „Vychází z vize staré sto let, vize toho, jak by budoucnost nejspíš měla vypadat. Nakonec ale dostali peníze na její realizaci, jen na jednu. Já se však v dějinách moc nevyznám.“

„Hm. Točí se asi kvůli tomu, aby vytvářela umělou gravitaci.“

„Jo. My se připojíme k nejpomalejšímu středu a do jednotlivých podlaží se dostaneme pomocí výtahů.“

„A k čemu ty barvy - stříbrná, červená, modrá?“

Usmál se. „Netušíš?“

Zamyslela se nad tím. „Čím dál od středu, tím je gravitace silnější. Takže podlaží s měsíční přitažlivostí nabarvili na stříbrno - jedna šestina G.“

„Přesně tak. Podlaží Marsu je oranžové a podlaží s pozemskou přitažlivostí je modré. Galateia má sloužit jako přestupní stanice pro obsluhu Kyklopů, je to ale současně i laboratoř zkoumající různou úroveň přitažlivosti. K vnějšímu podlaží jsou ještě připevněné další kapsle - vidíš? Biologové zkoumají i silnější přitažlivost než pozemskou.“ Usmál se. „Vyšlechtili tam dole laboratorní krysy se silnými kostmi. Možná se nám ten výzkum bude někdy hodit, jestli se budeme prohánět po Sluneční soustavě v lodích poháněných antihmotou.“

Jak se kolo přibližovalo, neviděla už Myra jeho vnější okraj a mohla teď podrobně zkoumat konstrukční detaily podlaží blíže ke středu, rotující střed s jasně osvětlenými přípojnými uzly, vzpěry a táhla a pravidelně se posouvající stíny.

Z otevřeného uzlu v samotném středu stanice prudce vyletěl nějaký modul. Stále ještě se otáčel kolem vlastní osy, stejnou rychlostí jako Galateia, ale několika zážehy plynových trysek se zastavil a opatrně se začal přibližovat k Maxwellu.

„Max blíž nepoletí,“ oznámil jim Alexej. „Sluneční plachetnice a velká rotující kola nejdou k sobě. Vždycky je lepší použít čluny operující ve středu Galateie, než se pokoušet přiblížit s vlastní lodí. Jsou vybavené specializovanými umělými inteligencemi, které se v celé té rotaci vyznají nejlíp...“

Spojení proběhlo rychle a hladce během několika minut. Průlezy se otevřely s tlumeným zasyčením, jak se vyrovnával tlak v plavidlech.

Ze člunu k nim prolezla nějaká mladá žena a ve stavu beztlíže se vrhla Alexejovi přímo do náručí. Myra s Jurijem na sebe šibalsky pohlédli.

Pár se od sebe oddělil a dívka se otočila k Myře. „Vy jste Bisesina dcera! Viděla jsem vaši fotku ve zprávách. Ráda vás poznávám osobně. Jmenuju se Lyla Nealová. Vítám vás u Kyklopů.“

Myra se chytla madla, aby se ustálila, a podala dívce ruku.

Lyle bylo možná dvacet pět, pleť měla tmavě hnědou, vlasy hustě spletené, zuby zářivě bílé. Na rozdíl od Jurije s Alexejem a jako Myra měla na hladké pleti pravé tváře identifikační tetování.

Myra řekla: „Vidím, že se s Alexejem znáte.“

„Seznámila jsem se s ním přes jeho otce. Jsem jednou ze studentek profesora Carela. Oficiálně jsem tady kvůli akademickým projektům. Kosmologickým. Vzdálené galaxie, prvotní světlo a tak podobně.“

Myra pohlédla na Alexeje. „Tak takhle špehuješ pro Vesmířany svého otce.“

„Jo. Lyla je můj zdroj. Šikovné, ne?“ Mluvil monotónně, možná přes svou nezdvořilost přece jen cítil nějakou vinu.

Se svými skrovnými zavazadly přestoupili do člunu.

Jakmile dorazili na Galateiu, rychle je provedli strukturou středu a naložili do čehosi na způsob kabiny výtahu.

Lyla řekla: „Chyťte se madel! A bude lepší mít nohy tímhle směrem,“ dodala a ukázala směrem od osy rotace.

Výtah se propadl s nepříjemným trhnutím.

Rychle vyjeli z komplexu středu a náhle se ocitli ve volném prostoru, v kabině, kterou tvořila průhledná bublina zavěšená na laně. Jak sestupovali, odstředivá síla postupně narůstala, až nakonec stáli pevně na podlaze a ten nepříjemný pocit působený Coriolisovou silou se vytratil. Klesali soustavou vzpěr k velkým prohnutým mezikružím jednotlivých podlaží pod sebou. Všechno to bylo z Myřina pohledu nehybné, ale Slunce se zvolna otáčelo a stíny vrhané vzpěrami se pravidelně posouvaly. Tahle grandiózní

pouťová jízda však postrádala jakýkoli pevný podklad, podlahu tvořily hvězdy.

Lyla řekla: „Podívejte, než budeme pokračovat - výtahu, stop!“

Kabina pomalu zastavila.

Lyla pokračovala: „Měli byste se rozhlédnout kolem. Prohlédnout si, jak vypadá celá tahle stanice. Z jednotlivých podlaží je to vidět mnohem hůř. Výtahu, ukaž nám Polyféma!“

Myra vyhlédla ven. Viděla tam pomalu rotující hvězdy, vesmír se změnil ve větrník. Na okně se rozsvítil zlatý ovál, který se začal pomalu posouvat vzhůru proti směru rotace, aby ukazoval na stále stejný výřez hvězdné oblohy. Tam Myra rozeznala rozmazaný disk, mlhavě šedý, po jehož povrchu přebíhala duha. Za ním se vznášela další, menší stanice plná různých přístrojů.

„Tohle,“ vysvětlovala jim Lyla, „je dalekohled. Jedna velká, rotující, křehká Fresnelova čočka. V průměru má téměř sto metrů.“

Myra se zeptala: „Nebyl i štít proti sluneční bouři Fresnelova čočka?“

„Byl...“

Takže tohle byl další technický následovník onoho nesmírného štítu, který kdysi chránil Zemi.

Lyla pokračovala: „Tenhle z Kyklopů se jmenuje Polyfémos, podle nejslavnějšího z jednookých legendárních obrů. Galateia se totiž jmenovala ta Néreovna, kterou miloval, alespoň podle některých verzí těch příběhů. Polyfémos je nejstarší, ale stále nejuctyhodnější zařízení, které tu mají.“

Jurij, sám propadlý různým strojům a přístrojům, byl na vrcholu blaha a zasypával Lylu s Alexejem spoustou otázek.

Je nutné si přiznat, že obří zrcadla lze vyrobit snáz než velké čočky, přesto však při stavbě opravdu obrovských dalekohledů byla čočka používanější technologií, protože měla větší optickou toleranci. Z čím větší vzdáleností putovaly světelné paprsky, tím

měl jejich obraz zachycený zrcadlem větší tendenci k zesilování poruch, zatímco čočky dokázaly tyto poruchy zeslabit. Fresnelova čočka byla kompromisním řešením, byla složená z mnoha menších čoček upevněných v síťové konstrukci a stočených z důvodu vyšší stability. Lyla jim vysvětlila, že jednotlivé čočky u okraje konstrukce jsou tak tenké, že je možné svinout je jako papír. S Fresnelovými čočkami byly spojené jisté technické problémy, největším z nich byla „chromatická aberace“ - jednalo se totiž o zařízení pracující s úzkým přenosovým pásmem. Tuto chybu ale napravovala korekční optická soustava - „Schupmannova zařízení“, jak jim prozradila Lyla - umístěná před samotnou hlavní čočkou.

„Čočka samotná je inteligentní,“ pokračovala. „Dokáže korigovat tepelné vlivy, změny gravitace... S tímhle jediným kouskem dokážete rozeznat planety u nejbližších hvězd a studovat je spektroskopicky a tak podobně. A teď připravují soustavu interferometrů. Další zrcadla rozmístěná ve vesmíru. Výtahu, ukaž nám je!“

Na stěně se rozsvítily další oválné značky.

„Jmenují se Argés, Brontés a Steropés. Další Kyklopové. Když spolupracují, fungují jako jeden spojený, nepředstavitelně veliký dalekohled.

Není náhodou, že dorazila sem. Myslím Athénu. Její přenos zpátky domů zachytil Polyfémos. Velmi slabé laserové světlo. Výtahu, pokračuj!“

Výtah bez zpomalení projel prvním z podlaží. Myra zahlédla podlahu stáječící se vzhůru, stříbrošedou a růžovou barevnou výzdobu, a lidé se tam pohybovali zpomalenými skoky. „Měsíční podlaží,“ řekla.

„Správně,“ pochválila ji Lyla. „Chápete, že Galateia využívá odstředivou sílu. Zastavíme v marťanském podlaží, kde se setkáte s Athénou.“

Zatímco to Myra vstřebávala, Jurij přikývl: „Bude pro nás dobré, když se budeme pohybovat v prostředí s gravitací, na kterou jsme zvyklí.“

„Jo,“ přikývla Lyla. „Většina lidí ani dál nechodí. Vlastně nikdo, s výjimkou našich velvyslanců ze Země.“

„Velvyslanců?“ zeptala se Myra.

„Ve skutečnosti jsou to policisté. Astropol.“ Protáhla obličej. „Nabízíme jim, aby zůstávali tady dole, v jejich obvyklém tíživém gravitačním poli. Aspoň se tak nepletou ostatním, kteří dělají nějakou skutečnou práci.“

„Oni doufám nevědí, že jsme tady?“

„Není důvod, proč by to měli vědět,“ odpověděl Alexej.

„A nevědí ani o Athéně,“ domyslela si Myra.

„Ne, nevědí,“ připustila Lyla. „Alespoň doufám, že to nevědí. Skutečně to jsou obyčejní policisté. Měli by sem poslat i několik astronomů.“

„Já ničemu z toho nerozumím,“ přiznala se Myra. „Kde Athéna byla. Jak se vrátila. A nechápu, proč tu jsem já.“

„Odpovědi na všechny své otázky se brzy dozvíš, Myro,“ promluvil nějaký hlas ve vzduchu.

Bylo to poprvé, kdy Athéna na Myru promluvila. Ostatní na ni pohlédli zvědavě, možná i trochu závistivě.

43. CHICAGO

Emelina, Bisesa a Abdi urazili posledních pár kilometrů do Chicaga v krytém voze ve stylu filmových kovbojek. Táhl ho svalnatí huňatí poníci, místní druh s oblými těly, který se ukázal jako velmi dobře použitelný pro práci ve velkých mrazech. Cesta vedla podél železniční trati z doby před Zmrazením, ale Emelina jim prozradila, že není praktické používat vlaky takhle daleko na severu, protože koleje namrzaly a výhybky rychle zamrzaly.

Ted' byla Bisesa zabalená jako nějaký eskymák, vrstvy vlny a kožešin zakrývaly její tenké babylonské šaty a telefon ukryla někde hluboko ve spodních vrstvách. Emelina jí vysvětlila, že ta červenohnědá vlna pochází z mamutů. Bisesa tomu nějak nemohla uvěřit, protože bylo určitě jednodušší ostříhat ovci než mamuta. Znělo to ale přesvědčivě.

I přes všechny ty kožešiny se jí mráz zakusoval do odkrytých tváří jako ledovými kleštěmi. Oči jí slzely a cítila, že se ty slzy mění v jinovatku. Nohy vypadaly zranitelně i přes huňaté kožešinové válenky, které měla obuté, a ze strachu před omrzlinami si ruce v rukavicích ukrývala v podpaží. „Je tady jako na Marsu,“ prozradila svým spolucestujícím.

Abdi, roztřesený zimou, se ušklíbl. „Mrzí tě, že jsi sem přišla?“

„Mrzí mě, že s sebou nemám svůj vesmírný skafandr.“

Telefon, teple se tisknoucí k jejímu břichu, něco zašeptal, ona ho ale neslyšela.

Chicago bylo černé město ztracené v bílé krajině.

Nepoužívané koleje vedly přímo do nádraží Unie. Došli k Emelininu bytu, který byl pár minut chůze od stanice. V ulicích hořely obrovské hranice, postavené pod vyhaslými plynovými lampami, na něž skupiny mužů neustále přikládaly rozštípaná polena, všichni zachumlaní v kožešinách, hlavy obalené jinovatkou ze zmrzlého dechu. Od ohňů stoupaly k obloze kotouče dýmu, který visel nad městem jako nějaká černá poklice, a průčelí budov pokrývaly saze. Jak byli všichni zabalení v kožešinách, jejich těla vypadala téměř jako koule, jak se tam tak spěšně přesouvali od jednoho ostrova tepla vytvářeného ohněm k druhému.

Po ulicích sem tam i něco projelo, vozy tažené koňmi, dokonce i několik cyklistů - ani jedno auto v téhle verzi Chicaga 20. let 20. století, jak si Bisesa uvědomila. Všude naráželi na koňské koblihy, zmrzlé na rozbitém asfaltu na kost.

Bylo to něco nevídaného, chladnoucí mršina velkého města. Město se však stále ještě nějak udržovalo v chodu. Viděli kostel s otevřenými dveřmi a vnitřkem osvětleným svícemi, několik obchodů s tabulemi ve vchodech hlásajícími „otevřeno“ - a dokonce tam nějaký kamelot prodával noviny, nekvalitní jediný list papíru s hrdým záhlavím Chicago Tribune.

Bisesa za chůze zahlédla na východě Michiganské jezero. Bylo pokryté souvislou vrstvou ledu, oslnivě bílou, dokonale rovnou kam až oko dohlédlo. Jen u břehu byl led rozbitý, takže v malých výsecích byla vidět temná voda, a nedaleko výtoku řeky Chicago se nějací muži snažili udržet nasávací potrubí vodovodu na pitnou vodu v nezamrzlém stavu, tak jako to dělali od prvních dnů Zmrazení.

Po jezeře se pohybovali lidé. Rybařili v otvorech vyřezaných v ledu a ze zapálených ohňů stoupal v úzkých pramíncích dým. Vypadalo to, jako by ti lidé na jezeře neměli vůbec nic společného s touhle troskou velkoměsta.

Emelina jim vysvětlovala, zadýchaná chůzí: „Město už není, co bývalo. Museli jsme opustit řadu okrajových čtvrtí. Jak tak nějak postupně vyplynulo, v chodu udržujeme už jen část města kolem historického centra - možná v poloměru od půl do jedné míle. Počet obyvatel výrazně poklesl, ať už kvůli hladomoru, infekcím a odchodům, a teď i kvůli stěhování do Nového Chicaga. Stále ale používáme okrajové čtvrti jako zdroj surovin, dalo by se říct. Vysíláme tam oddíly, které mají za úkol donést všechno, co se může hodit - oblečení, nábytek a další věci, stejně jako dřevo na ohně a do pecí. Samozřejmě už od Zmrazení nemáme žádné nové dodávky uhlí ani ropy.“

Ukázalo se, že Emelininým úkolem bylo získávat palivové dřevo. Pracovala v malém úřadu podřízeném úřadu primátora, který měl za úkol vyhledávat nové zdroje dřeva a organizovat jeho dopravu, která zajistila plynulost dodávek do obyvatelných oblastí města.

„Takovéhle město nemůže v podobných podmínkách přežít,“ prohlásil Abdi. „Může přežívat jen požíráním sebe sama, jako strádající tělo nakonec rozloží své vlastní orgány.“

„Děláme, co je naší povinností,“ odpověděla Emelina úsečně.

Telefon tiše řekl: „Ruddy jednou Chicago navštívil - na Zemi, po datu Porušení spojitosti. Říkal mu skutečné město. Ale prohlásil, že už ho nechce znovu vidět.“

„Pst!“ okřikla ho Bisesa.

Emelinin byt byl přestavěn z nějaké kanceláře v prvním patře mrakodrapu jménem Montauk. Ta budova připadala Bisesě nějaká vychrtlá a ošuntělá, předpokládala však, že koncem devatenáctého století to byl jeden z divů světa.

Místnosti v bytě připomínaly doupata, protože stěny, podlahy i stropy byly hustě pokryté dekami a kožešinami. Ve stěnách byly vytvořeny improvizované komíny, jimiž unikal ven kouř, stejně

ale všechno pokrývaly saze. Přesto tu ale bylo cítit jistou vznešenost. V obývacím pokoji a salonu stály vzpřímeně židle a stolky, vzácné kusy nábytku, očividně opotřebované, avšak pečlivě udržované.

Emelina jim uvařila čaj. Byl z indických lístků z pečlivě střežených třicet let starých zásob. Podobné drobné detaily pomáhají Chicaganům udržovat si vlastní identitu, říkala si Bisesa v duchu.

Nebyli tam dlouho, když dorazil jeden z Emelininých dvou synů. Bylo mu kolem dvaceti a byl o rok mladší než jeho bratr, jmenoval se Joshua po svém otci. Přinesl několik ryb. Byl zadýchaný a rudý v obličeji, sám je lovil venku na Michiganském jezeře. Jakmile se vyloupal ze svých kožešin, vyšlo najevo, že je to vysoký mladík, vyšší než kdy byl jeho otec. Přesto má v sobě něco z Joshovy otevřenosti v jednání, napadlo Bisesu, jeho zvědavosti a horlivosti. Byl možná až příliš hubený, ale jinak vypadal zdravě. Na pravé tváři měl nějakou světlejší skvrnu, která mohla být jizvou po omrzlinách, a tvář se mu leskla olejem, o němž jim prozradil, že je získáván z tuleního tuku.

Emelina odnesla ryby, aby je vykuchala. Vrátila se s dalším šálkem čaje pro Joshuu. Zdvořile si vzal šálek a obrátil do sebe horký čaj jedním lokem.

„Můj otec mi o vás vyprávěl, paní Duttová,“ řekl Joshua Bisesa nejistě. „O tom všem, co se dělo v Indii.“

„Pocházíme z různých světů.“

„Můj otec říkal, že vy jste z budoucnosti.“

„Ano, to je pravda. Přesněji z jeho budoucnosti. Abdikadirův otec sem prošel se mnou. Dorazili jsme z roku 2037, asi sto padesát let po časovém výřezu vašeho otce.“

Tvářil se zdvořile, ale jako by nepřítomně.

„Asi je to pro vás trochu odtažité.“

Pokrčil rameny. „Jen v tom nevidím žádný rozdíl. Všechny ty dějiny se teď nestanou, nemám pravdu? Nebudeme muset bojovat ve vašich světových válkách a tak dále. Tohle je teď náš svět, svět, ve kterém jsme uvízli. Mně to ale nevadí.“

Emelina našpulila ústa. „Joshuu prostě baví žít, Biseso.“

Vyšlo najevo, že pracuje jako technik na železniční trati vedoucí z Nového Chicaga. Jeho vášní ale bylo rybaření pod ledem a kdykoli měl volnou chvíli, vracel se do rodného města, navlékl se do kožešin a zamířil přímo ven na led.

„Dokonce o tom skládá básně,“ prozradila na něj Emelina. „Myslím o rybaření.“

Mladík zrudl. „Mami...“

„Alespoň tohle zdědil po svém otci. Dar skládat slova. Nám se ovšem samozřejmě stále nedostává papíru.“

Bisesa se zeptala: „A co jeho bratr - tvůj starší syn, Emelino? Kdepak je?“

Okamžitě se stáhla do sebe. „Harry před několika lety odešel pryč.“ Zjevně ji to rozrušovalo, nikdy předtím se o tom nezmínila. „Řekl mi, že dá vědět, samozřejmě se už ale neozval - nikdo se nikdy neozve.“

Joshua dodal: „On si totiž myslí, že by ho zatkli, kdyby se vrátil.“

„Primátor Rice před rokem vyhlásil amnestii. Kdyby jen o sobě dal vědět, kdyby se vrátil třeba jen na den, řekla bych mu, že se nemá čeho bát.“

Chvilku se o tom bavili a Bisesa začínala chápat. Odejít - někteří z mladších obyvatel Chicaga, narození na Miru a omámení nesmírnou rozlohou země, na níž žili, se rozhodnou opustit hrdinskou bitvu svých rodičů za záchranu Chicaga, a ti nejsmělejší z nich se dokonce pokusí jižně od ledu založit nové město. Prostě odejdou, zmizí v bílé pustině nebo v zeleni travnatých plání na jihu.

„Je smutné, že žijí jako eskymáci,“ prohlásil Joshua. „Nebo možná jako indiáni.“

„Někteří z nich si dokonce odnášejí naučné knihy z jejich knihoven a artefakty z muzeí, aby mohli přijít na to, jak se o sebe postarat a přežít,“ vysvětlila jim Emelina trpce. „Spousta z těch mladých bláznů je určitě už dávno po smrti.“

Bylo zřejmé, že tohle je bolavé místo mezi matkou a synem. Možná i Joshua snil o tom, že napodobí svého staršího bratra.

Emelina rázně ukončila debatu, když vstala a oznámila, že musí jít do kuchyně připravit oběd - nabídne jim Joshuovy ryby, vykuchané a očištěné, s kukuřicí a zeleninou dovezenou z Nového Chicaga. Joshua se omluvil a odešel se umýt a převléknout.

Jakmile odešli, Abdi pohlédl na Bisesu. „Něco tu visí ve vzduchu.“

„Ano. Generační rozdíly.“

„Rodiče ale mají pravdu, ne?“ zeptal se Abdi. „Alternativou k civilizaci tady je doba kamenná. Ti, kteří odejdou, pokud přežijí, budou během dvou generací ngramotní. A potom si budou dějiny udržovat jen ústním podáním. Zapomenou na to, že původně pocházejí ze Země, a pokud si vůbec budou pamatovat Porušení spojitosti, stane se pro ně součástí legend jako potopa světa. A až rozpínání vesmíru ohrozí podstatu tohoto světa...“

„Ani nebudou chápat, co je to ničí.“ Jenže, napadlo ji tesklivě, možná to tak bude lepší. Alespoň si ti odpadlíci a jejich děti můžou užívat několik generací života v harmonii se světem, místo toho, aby s ním sváděli nekonečnou bitvu. „Nemáte snad podobné konflikty i u vás doma?“

Abdi se odmlčel. „Alexandr buduje světovou říši. Můžeš si říkat, že je to moudré nebo šílené, musíš však připustit, že je to něco nového. Je těžké postavit se té hrozbě. Nemyslím ale, že bychom měli tolik odpadlíků. Navíc by to Alexandr ani nedovolil,“ dodal.

K Bisesině údivu zazvonil někde v bytě telefon. Vydával staromódní, přerušované, velmi nejisté zvonění a ztlumily ho obložené stěny. Ale zvonil to telefon. Telefony a noviny - Chicagané skutečně udržovali svoje město v chodu. Slyšela, jak ho Emelina zvedla a jak se s někým tlumeně baví.

Emelina přišla za nimi do haly. „Mám pro vás celkem dobrou zprávu. Primátor Rice se s vámi chce setkat. Už vás čeká, napsala jsem mu z Nového Chicaga. A bude u něj i astronom,“ dodala vzcnosně.

„To je dobře,“ odpověděla Bisesa nepřesvědčivě.

„Zve nás na dnešní večer. Takže máme dost času na nákupy.“

„Nákupy? Myslíš to vážně?“

Emelina zase odběhla pryč. „Oběd bude za půl hodiny. Zatím si ještě nabídněte čaj.“

44. ATHÉNA

Mart'anské podlaží vypadalo jako chodba stoupající oběma směry, takže když jste po něm šli, stále jste měli takový zvláštní pocit, že se nacházíte na dně nějaké prolákliny, z níž se vám ale nikdy nepodaří vylézt ven. Přitažlivost byla na pohodlné jedné třetině G, na niž si už Myra také na Marsu zvykla. Výzdoba byla mart'anská červená s okrovou, plastové povrchy na stěnách, kousky koberců na podlaze. Dokonce tam byly i květináče s něčím, co vypadalo jako červená mart'anská hlína, v níž se jasně zelenaly nepatřičné pozemské rostliny, většinou kaktusy.

Bylo obtížné uvěřit tomu, že se nachází ve vesmíru, že pokud by šla stále dopředu, nakonec by obešla celý okruh a dorazila by na původní místo.

Alexej sledoval její reakce. „Je to typická architektura vzniklá na Zemi,“ vysvětlil jí. „Jako ty biologické kopule na Marsu s umělým deštěm a zoologickými zahradami. Oni nechápou, že člověk tohle všechno nepotřebuje, že mu to vlastně jen překáží...“

Na Myru to určitě působilo trochu neosobně, asi jako letištní hala.

Lyla zavedla všechny tři do kanceláře hned u hlavní chodby. Nebylo na ní nic neobvyklého, obligátní konferenční stůl, obvyklé displeje, klasické automaty na kávu a nádržky s pitnou vodou.

A tady k nim promluvila Athéna.

„Předpokládám, že byste rádi věděli, proč jsem vás sem pozvala.“

Nikdo se nezasmál. Jurij odhodil zavazadla do rohu zasedací místnosti a všichni si dali kávu.

Myra se posadila a vyzývavě pohlédla do vzduchu před sebou. „Moje matka vždycky říkala, že tě provází pověst komedianta.“

„Hm,“ řekla Athéna. „Aristoteles mě nazýval koketou. Nikdy jsem neměla možnost promluvit si s Bisesou Duttovou.“ Její hlas zněl vyrovnaně, rozvážně. „Mluvila jsem ale s tolika lidmi, kteří ji znali! Je to výjimečná žena.“

Myra odpověděla: „Sama mi vždycky říkala, že je obyčejná žena, které se neustále dějí výjimečné věci.“

„Ostatní se ale mohli při nějakých výjimečných událostech sesypat. Bisesa dál plní své povinnosti tak, jak jí připadá správné.“

„Mluvíš o ní v přítomném čase. Já nevím, jestli je živá nebo mrtvá. Já nevím, kde teď je.“

„Máš ale snad nějaké tušení, ne, Myro?“

„Nechápu, jak se s tebou bavím. Proč jsi tady?“

„Podívej!“ řekla Athéna vlídně.

Světla v místnosti trochu pohasla a na stolku před nimi se vytvořil holografický obraz.

Nějaký ošklivý naježený tvor, který jako by pobýval někde hluboko v moři. Ve skutečnosti to byl obyvatel vesmíru. Říkalo se mu Hubitel.

Když se den před sluneční bouří Athéna probudila, nacházela se deset milionů kilometrů od Země. Byli s ní i Aristoteles s Thaletem, další významná elektronická vědomí vytvořená lidmi. Nahráli je do paměti jedné bomby.

Všichni tři se přitiskli těsně k sobě, abstraktním elektronickým způsobem. A potom...

Když záběry z Prokyonu skončily, všichni si nutně potřebovali odpočinout.

Vyšli ven na marťanské podlaží. Myra popíjela kolu. Jurij si pohupoval improvizovanými kyvadly, jak zkoumal proměnlivou umělou gravitaci, a Alexej s Lylou ji zkoumali osobně. Pokud si sednete, jste těžší, než když stojíte. Pokud hodíte míč libovolným směrem, rotace ho vždycky někam vychýlí. A pokud běžíte proti

směru rotace, jste lehčí. Se smíchem se vzájemně honili po chodbě dlouhými skoky měsíční chůze.

Myra, jak je tak sledovala, jak si hrají, si opět připomněla, jak mladí všichni tihle Vesmířané skutečně jsou.

Nikomu z nich se nechtělo vrátit do místnosti za Athénou a bavit se s ní o tom, co objevila na té planetě vzdálené jedenáct světelných let.

„Takže tihle plavci se nakonec rozhodli pro řízené vymření,“ shrnul to Alexej. „U Slunce, takové šílenství!“

Jurij namítl: „Lepší tohle, než nechat Prvorozené vyhrát.“

„Trvalo nám dva roky, než jsme přišli na způsob, jak mě poslat zpátky domů,“ pokračovala Athéna tiše. „Nechtěli jsme odvádět naši existenci do nebezpečného vesmíru. A tak jsme sestrojili optický laser - docela výkonný, ale s úzkým paprskem. A když přišla vhodná chvíle, zakódovali jsme do něj můj datový tok a vyslali jsme ho k Zemi. Čekali jsme, že ho zachytí Kyklopové. Před sluneční bouří byly teprve ve stadiu plánování.“

„Bylo to riskantní,“ řekla Myra. „Kdyby Kyklopy nakonec nesestrojili...“

„Neměli jsme na vybranou, museli jsme to riziko podstoupit.“

Jurij se zeptal: „Proč ty, z vás tří?“

Athéna se odmlčela. „Jako obvykle jsme losovali.“

„A ostatní...“

„Signál spotřeboval všechno, co jsme měli, všechno, co nám mohla Svědkyně poskytnout. I když Svědkyně přežila, neměla už žádné zdroje k uchování ostatních. Oni se obětovali kvůli mě.“

Myra přemýšlela, jak se Athéna, tahle umělá inteligence s tak složitým osudem, asi cítí. Jako „nejmladší“ z jejich trojice si musela připadat, jako by se její rodiče obětovali jen proto, aby ji zachránili. „Neobětovali se jen kvůli tobě,“ řekla mírně. „Ale kvůli nám všem.“

„Ano,“ přitakala Athéna. „A ty chápeš, proč museli domů poslat mě.“

Myra pohlédla na Alexeje. „Tohle jsi přede mnou tajil tolik týdnů!“

Alexej se začal ošívát.

„Požádala jsem ho o to, Myro,“ bránila ho Athéna.

Jurij upřeně pozoroval své ruce, které měl položené na stole před sebou. Vypadal ohromeně, stejně jako si připadala Myra. Zeptala se ho: „Na co myslíš, Juriji?“

„Myslím na to, že jsme dneska prorazili konceptuální bariéru. Jsem přesvědčen o tom, že od sluneční bouře jsme vždycky měli tendenci přemýšlet o Prvorozených pouze v souvislosti s lidmi. Jako bychom automaticky předpokládali, že představují hrozbu jen pro nás samotné - že představují naši osobní odplatu. Teď se dozvídáme, že zasahují i proti dalším, úplně stejně brutálně.“ Zvedl ruce a roztáhl je doširoka ve vzduchu. „Najednou musíme uvažovat o Prvorozených jako o bytostech zaujímajících obrovský prostor i čas. Sakra, potřebuju další kafe!“ Jurij vstal a šoural se ke kávovarům.

Alexej si odfoukl. „Tak, teď to víš všechno, Myro. Co dál?“

Myra odpověděla: „Tyhle informace musíme předat i odpovědným představitelům na Zemi. Vesmírná rada...“

Alexej protáhl obličej. „Proč? Aby mohli vypustit další jaderné bomby a všechny nás pozatýkat? Myro, oni myslí moc krátkozrace.“

Myra ho udiveně pozorovala. „Nespolupracovali jsme snad během sluneční bouře všichni? Teď jsme se ale vrátili do zaběhlých kolejí - oni lžou tobě, ty lžeš jim. Je tohle naše cesta do pekel?“

„Nebud' zaujatá, Myro,“ ohradil se Jurij tiše. „Vesmířané dělají, co můžou. A nejspíš mají pravdu v tom, jak bude Země reagovat.“

„Tak co bychom měli podle tebe udělat?“

Jurij odpověděl: „Vzít si příklad z Mart'anů. Uvěznili Oko - opětovali úder.“ Trpce se zasmál. „Výsledkem je to, že jediný kousek technologie Prvorozených, který máme, je na Marsu, uvězněný pod mou ledovou čepičkou.“

„Ano,“ řekla Athéna. „Vypadá to, že v centru té krize je pól Marsu. Chci po tobě, aby ses tam vrátila, Myro.“

Myra se zamyslela. „A až se tam dostaneme?“

„Potom budeme muset čekat, jako předtím,“ odpověděla Athéna. „Další postup v podstatě závisí jenom na nás.“

„A na kom ještě?“

„Na Bisese Duttové,“ řekla Athéna tiše.

Ozvala se výstraha a stěny se červeně rozblíkalý.

Lyla poklepala na své identifikační tetování a zaposlouchala se. „To jsou policisté z Astropolu dole na pozemském podlaží,“ oznámila jim. „Někdo jim to musel prozradit. Jdou po vás, Myro.“ Vstala.

Myra šla za ní. Nechápala, co se děje. „Oni si jdou pro mě? Proč?“

„Protože si myslí, že je dovedete ke své matce. Musíme odtud zmizet. Nemáme moc času.“

Vyrazili spěšně z místnosti, Alexej předával tiše povely Maxwellu.

45. PRIMÁTOR

Nakupování v Chicagu probíhalo přesně tak, jak Bisesa čekala. Kupodivu se dalo opravdu procházet po Michiganské avenue a dalších hlavních třídách a nahlížet do výloh obchodů jako Marshall Field, kde byla nakupena spousta zboží a figuríny předváděly různé pánské obleky, dámské šaty a kabáty. Mohli jste si koupit kožich, válenky a další nezbytnou ochranu proti mrazu, ale Emelina se zajímala jen o „módu“, jak říkala tomu, z čeho se nakonec vyklubaly zbytky skladových zásob z 90. let 19. století, dovezené z dnes již neexistujícího New Yorku nebo Bostonu, pečlivě uchovávané a mnohokrát spravované a záplatované. Bisesu napadlo, že Emelina by musela být u vytržení, pokud by se setkala s módními výstřelky ze Země o dvaatřicet let později, s modely roku 1926.

A tak nakupovali. Ale ulici před obchodem Marshall Field napůl blokovala koňská mršina, vyschlá, zmrzlá na místě, kde zvíře padlo. Světlo ve výloze poskytovaly čadící svíčky z tuleního tuku a koňského loje. A přestože narazili na ulici i na několik mladých lidí, většina jich pracovala v obchodech. Všichni zákazníci, nakolik Bisesa alespoň dokázala rozeznat, byli staří, nejméně v Emelinině věku - ti, kteří přežili Porušení spojitosti a nyní se probírali těmito omšelými, obnošenými pozůstatky ztracené minulosti.

Kancelář primátora Ricea se skrývala hluboko v nitru radnice.

Před stolem byly postaveny židle bez polstrování. Bisesa, Emelina a Abdi se posadili vedle sebe a museli čekat.

Tahle místnost nebyla tak vydatně tepelně izolovaná jako Emelinin byt. Její stěny byly vyzdobené vrstvami tapet a portréty

předchozích hodnotářů. V krbu naplno hořel oheň a bylo tu i ústřední topení, suché teplo vyzařující z těžkých litinových radiátorů, které určitě zahřívala nějaká monstrózní výheň na dřevo ve sklepě. Na stěně byl připevněn telefon, velmi primitivní přístroj, jen skříňka s mluvítkem a sluchátkem, jež se přikládalo k uchu. Na krbové římse tikaly hodiny, vyzývavě nastavené na chicagský standardní železniční čas. Ukazovaly čtyři odpoledne, jak už tvrdošíjně vzdorovaly realitě dvaatřicet let, bez ohledu na změny v okolním světě.

Bisesa cítila zvláštní potěšení z toho, že se rozhodla obléci si nachové babylonské šaty, stejně jako Abdi, přestože jim Emelina nabídla formálnější „oděv“. Cítila, že si tady musí zachovat vlastní identitu.

Pošeptala ostatním: „Tak tohle je Chicago 20. let 20. století! Jako by se měl každou chvíli objevit Al Capone.“

Její telefon ji tiše upozornil: „V roce 1894 byl Capone v New Yorku. Takže teď tady být nemůže...“

„Bud' zticha!“ Obrátila se k Emelině: „Řekni mi něco o primátorovi Jacobu Riceovi.“

„Je mu teprve kolem třiceti - narodil se po Zmrazení.“

„Jako syn primátora?“

Emelina zavrtěla hlavou. „Ne tak docela...“

Chvíle, kdy došlo k Porušení spojitosti, šokovala všechny Chicagany. Začalo totiž sněžit, v červenci. Rozrušení přístavní dělníci hlásili ledovce na Michiganském jezeře. Podnikatelé se ze svých kanceláří v horních patrech věžáků Rookery a Montauk dívali na sever a spatřili sněhově bílý pás táhnoucí se po celém obzoru. Primátor nebyl ve městě. Jeho náměstek se zoufale snažil navázat meziměstské telefonní spojení s New Yorkem a Washingtonem, ale nedařilo se mu to. Pokud byl prezident Cleveland ještě naživu, tam někde za hradbou ledu, nemohl Chicagu poradit ani pomoci.

V oněch prvních dnech se všechno prudce zhoršovalo. S rostoucími výskyty rabování prodejen a skladů potravin, se silícím mrazem trápícím obyvatele, s tím, jak začala hořet předměstí, se náměstek primátora rozhodl pro to nejlepší, co mohl podniknout. Protože si uvědomoval své omezené možnosti, sestavil Nouzový výbor, složený z nejvýznamnějších obyvatel města. Byli v něm ředitel policie, velitelé Národní gardy, významní podnikatelé, majitelé nemovitostí a vůdci nejmočnějších chicagských odborů. Členkou byla i Jane Addamsová, „Svatá Jana“, významná sociální reformátorka, která řídila ženský útulek nazvaný Hull House, a velký vynálezce Thomas Alva Edison, jemuž bylo čtyřicet sedm. Zmrazení ho tu zastihlo náhodou a jemu se stále stýskalo po ztracených laboratořích v New Jersey.

A tady vstupuje na scénu plukovník Edmund Rice, veterán občanské války, který velel Kolumbovské gardě, policejnímu sboru určenému k dohledu nad Světovou výstavou pořádanou před pouhým rokem. Náměstek primátora se s úlevou zřekl svého místa předsedy Výboru ve prospěch Ricea.

Výbor zavedl výjimečný stav, rázně zakročil proti narůstající vlně násilností a formalizoval a vylepšil systém přidělů a zákaz vycházení, které narychlo vyhlásil náměstek primátora. Rice založil nová zdravotnická centra, ve kterých byl rychle zaveden výběr případů podle naléhavosti. Otevřel také nouzová pohřebiště. A jak se město pomalu rozebíralo zevnitř, aby udrželo obyvatele v teple, a přestože mrtvých neubývalo, začali plánovat budoucnost.

Emelina jim vysvětlila: „Nakonec byly pravomoci Nouzového výboru vráceny úřadu primátora, ale Rice samotný nebyl nikdy zvolen.“

„Ted’ je však primátorem jeho syn,“ namítl Abdi tlumeně. „Nezvolený vůdce, syn vůdce. To mi trochu zavání dynastií.“

„Na volby nemáme dostatek papíru,“ vysvětlila jim Emelina upjatě.

Chvatně vstoupil primátor Rice. Následovala ho malá suita nervózně se tvářících mužů, nejspíš úředníků. Jeden z těch starších nesl kufřík.

„Slečna Duttová? A pan - ehm - Omar. Rád vás poznávám. A s vámi se rád znovu setkávám, paní Whiteová...“

Jacob Rice byl dobře živený mladík oblečený v drahém obleku, který nebyl vůbec záplatovaný. Černé vlasy měl sčesané dozadu a zpevněné možná nějakou pomádou, tvář měl ráznou, světle modré oči rozhodné. Nabídl jim brandy v jemně broušených sklenicích.

„Tak tady vás máme, slečno Duttová,“ začal energicky. „Jsem rád, že jste mě přišla navštívit, a tak. Snažím se promluvit si s každým návštěvníkem města přicházejícím odjinud, i když to většinou bývají Řekové, kteří se nehodí k ničemu jinému než k historickým exkurzům, a k tomu pár Britů ze zhruba stejného času jako my - nemám pravdu?“

„Severovýchodní časový výřez pochází z roku 1885,“ řekla mu. „Uvízla jsem v něm i já. Já ale ve skutečnosti pocházím z...“

„Z Léta Páně 2037.“ Poklepal na dopis na psacím stole před sebou. „Tady paní Whiteová byla tak hodná, že mi toho o vás hodně prozradila. Já k vám ale budu upřímný, slečno Duttová, mě zajímá jen váš životopis a ne to, z jakého času pocházíte, alespoň pokud se týká mě a mého města. Určitě to dokážete pochopit.“

„Ale ovšem.“

„Vy sem především přicházíte se zprávou, že náš svět brzy skončí. Je to pravda?“

Starší z členů jeho ustrašeného doprovodu za ním zvedl prst. „Ne tak docela, pane primátore. Tato dáma tvrdí, že skončí celý vesmír. Následkem toho ale samozřejmě je, že s ním skončí i náš svět.“ Tlumeně si odkašlal, jako kdyby ho ta akademická námitka pobavila.

Rice na něj zpřímá pohlédl. „To mi připadá jako nejhnedopišnější poznámka všech dob. Slečno Duttová, tohle je Gifford Oker - profesor astronomie na naší zcela nové Chicagské univerzitě. Přesněji byla zcela nová v době, kdy jsme všichni zamrzli. Pozval jsem ho sem, protože předpokládám, že se budeme bavit o nějakých astronomických záležitostech, a on je pravděpodobně největším odborníkem, jakého v téhle situaci máme k dispozici.“

Oker, muž kolem padesátky, prošedivělý, obličej ukrytý za tlustými brýlemi a ježatým knírem, pevně svíral odřený kožený kufřík. Oblek měl ošuntělý s roztřepanými manžetami, klopami a lokty, i kolena měl zakrytá koženými záplatami. „Můžu vás ujistit, že mé vzdělání je nad všechny pochyby skutečné. V době Zmrazení jsem byl studentem George Elleryho Halea, významného astronoma - možná jste o něm slyšela. Měli jsme v úmyslu postavit novou observatoř ve Williamsově zátocě, vybavenou celou řadou moderních přístrojů včetně čtyřicetipalcového refraktoru - měl to být největší dalekohled svého druhu na světě. Bohužel však k tomu ze známých příčin nedošlo, bohužel se to nepodařilo. Dokázali jsme sestavit program pozorování pomocí dalekohledů, které byly zachovány v našem časovém výřezu, jak tomu říkáte, slečno Duttová, podstatně menších a méně výkonných. A provedli jsme nějaká spektroskopická měření, jejichž výsledky jsou - překvapivé.“

Abdi se zavrtěl na židli. „Profesore, já osobně jsem se věnoval astronomii v Babylonu. Získali jsme výsledky, na kterých částečně staví Bisesina předpověď. Musíme si vyměnit informace.“

„Bezesporu.“

Rice pohlédl na Emelinin dopis. Pomalu z něj četl: „Recese vzdálených hvězd. To máte na mysli?“

„Přesně tak,“ odpověděl Abdi. „Jednoduše řečeno, vypadá to, jako kdyby hvězdy odlétaly od Slunce všemi směry.“

Rice přikývl. „Dobře. To chápu. A dál?“

Oker si povzdychl. Sundal si brýle, takže se objevily jeho hluboko zapadlé unavené oči, a očistil si skla kravatou. „Víte, pane primátore, problém je v tomhle. Proč by se mělo právě Slunce nacházet v centru tohoto rozpínání? To porušuje ty nejobecnější principy průměrnosti. I když jsme prodělali Zmrazení, nejnezvyklejší událost ve známých dějinách, tyto principy zajisté stále platí.“

Bisesa si profesora Okera důkladně prohlédla a uvažovala o tom, nakolik to všechno chápe. Zjevně byl dostatečně chápavý a dokázal pokračovat v jakés takés akademické kariéře za těch nejnezvyklejších okolností. „A jak si to tedy vysvětľujete vy, vážený pane?“

Nasadil si znovu brýle a pohlédl na ni. „Že my nejsme v žádném výjimečném postavení. Pokud bychom žili na světě u Alfy Centauri, pozorovali bychom stejný úkaz - tedy viděli bychom, jak se všechny vzdálené mlhoviny od nás vzdalují stejnou rychlostí. To může znamenat jediné, že se rozpíná samotný éter - tedy ona neviditelná hmota, ve které se vznášejí všechny hvězdy. Vesmír se nafukuje jako pudink v troubě a hvězdy, jako hrozinky zamíchané v tom pudinku, se vzdalují jedna od druhé. Ale při pohledu z každé z těch rozinek se zdá, jako by právě ona byla jediným pevným bodem v centru exploze...“

Bisesiny znalosti relativity se omezovaly na jeden blok na univerzitě před několika desetiletími - a také na sci-fi, té se ale nedá příliš věřit. K chicagskému časovému výřezu ovšem došlo v době, kdy bylo Einsteinovi teprve patnáct let, Oker nemohl vědět nic o relativitě. A relativita vycházela z objevu, že éter ve skutečnosti neexistuje.

Připadalo jí však, že Oker celou situaci chápe v podstatě správně.

Proto řekla: „Pane primátore, on má pravdu. Rozpíná se celý vesmír. Tohle rozpínání od sebe neustále vzdaluje hvězdy i galaxie. Ovšem nakonec to rozpínání přejde do menších měřítek.“

Abdi navázal: „Roztrhá svět, takže my se tu budeme vznášet ve shlucích kamení. Pak se rozletí i naše těla. Potom i jednotlivé atomy, ze kterých se naše těla skládají.“ Usmál se. „A takhle skončí svět. Rozpínání, které je v současnosti viditelné jen pomocí dalekohledů, bude zasahovat stále menší měřítko, dokud neroztrhá všechno na kousky.“

Rice ho nevěřícně pozoroval. „Vy jste mi ale pěkně chladnokrevný holomek!“ Znovu pohlédl do Emelinina dopisu. „Dobře, poslouchám vás. Takže, slečno Duttová, vy říkáte, že se o tomhle pobavíte se svými lidmi u vás doma. Je to tak? Takže kdy tyhle obrovské potíže nastanou? Kolik času nám ještě zbývá?“

„Zhruba pět století,“ odpověděla Bisesa. „Výpočty jsou složité - je těžké určit to přesně.“

Rice na ni upřeně pohlédl. „Pět pitomejch století, promiňte! A my nemáme dost jídla, abychom zůstali naživu pět týdnů. Hm, myslím, že to prozatím odložím na hromádku na později.“ Promnul si oči, rozhodný, ale zjevně stresovaný. „Pět set let. Pro pána krále! Dobře, co máte ještě na srdci?“

Ještě měli na srdci Sluneční soustavu.

Gifford Oker se zhluboka nadechl. „Četl jsem váš dopis, slečno Duttová. Cestovala jste na Mars v nějaké vesmírné plachetnici. Jak úžasné musí být to vaše století!“ Uklidnil se. „Víte, když jsem byl malý kluk, jednou jsem se setkal s Julesem Vernem. Skvělý člověk. Úžasný! On by pochopil, že se dá plachtit na Mars, o tom nepochybuji!“

„Můžeme se vrátit k tématu?“ zavrčel Rice. „Jules Verne, panebože! Ukažte jen dámě své nákresy, profesore, vidím, že se už na to celý třesete.“

„Ano. Zde je výsledek našich výzkumů Sluneční soustavy, slečno Duttová.“ Oker otevřel kufřík a rozložil své materiály po primátorově stole. Byly tam obrazy planet, některé na rozmazaných černobílých fotografiích, většinou ale šlo o pečlivě nakreslené barevné skici. A bylo tam i něco, co vypadalo jako výsledky spektroskopických měření, cosi jako rozmazané čárové kódy.

Bisesa se nad ně sklonila. Téměř neslyšně se zeptala: „Vidíš to?“

Telefon jí šeptem odpověděl: „Docela dobře, Biseso.“

Oker k ní posunul jednu sadu obrázků. „Tohle,“ vysvětlil jí, „je Venuše.“

V Bisesině realitě vypadala Venuše jako koule zahalená v mracích. Vesmírné sondy objevily atmosféru hustou jako oceán a zemi tak horkou, že by se na ní roztavilo olovo. Ale tahle Venuše byla jiná. Na první pohled to vypadalo jako pohled z oběžné dráhy na Zemi - pásy mraků, zelenomodrý oceán, malé ledové čepičky na pólech.

Oker jí řekl: „Celou ji pokrývá oceán, oceán a led. Neobjevili jsme tam žádnou pevninu, ani jednu stopu. Oceán je vodní.“ Vyhrabal z hromádky výsledky spektroskopických měření. „Vzduch obsahuje převážně dusík, částečně i kyslík - méně než na Zemi - a poměrně dost oxidu uhličitého, který musí prosakovat do vody. Oceány na Venuši musí bublat jako Coca Cola!“ To byl profesorův otřepaný vtip. Teď se ale sklonil níž. „A je tam i život - život na Venuši.“

„Jak to víte?“

Ukázal na zelené skvrny na některých kresbách. „Nevidíme větší podrobnosti, v těch nekonečných mořích ale musí být nějakí živočichové - možná ryby, obrovské velryby, které se živí planktonem. Můžeme očekávat, že se tamní život bude v podstatě

podobat pozemskému, s ohledem na vzájemnou blízkost,“ řekl přesvědčivě.

Oker jim ukázal další výsledky. Na holém povrchu Měsíce pozůstatky atmosféry a dokonce třpyt vodních ploch z jezírek vzniklých v hlubokých kráterech a roklinkách. A i tady údajně chicagští astronomové pozorovali život.

Pořídili i několik výjimečných obrázků Merkuru. Byly to rozmazané náčrtky světelných struktur, jako pletivo rozkládající se na zastíněné straně první planety, zachycené na hranici viditelnosti. Oker jim vysvětlil, že jednou došlo k částečnému zatmění Slunce a někteří z jeho studentů mu ohlásili, že viděli podobné „plazmové pavučiny“ neboli „plazmoidy“ v řídkém slunečním vzduchu. Možná i tohle byla nějaká forma života, mnohem nezvyklejší, život založený na superhorkých plynech unikajících z ohňů na Slunci a dopadající na jeho nejbližší dítě.

Bisesa se pod záminkou záchvatu kašle trochu vzdálila a pošeptala svému telefonu: „Myslíš, že je něco takového možné?“

„Plazmatický život není nemožný,“ pošeptal jí telefon. „Ve sluneční atmosféře existují struktury udržované pohromadě magnetickým tokem.“

Bisesa vážně přitakala: „Ano. Za časů sluneční bouře jsme se všichni stali odborníky na Slunce. Co se podle tebe děje tady?“

„Mir je vzorkem života na Zemi, získaným v období, kdy na ní vznikala inteligence, lidstvo. Planetologové si myslí, že Venuše, když byla mladší, byla také teplá a vlhká. Takže možná vytvořili i podobný vzorek Venuše. Vypadá to jako nějaká optimalizovaná verze Sluneční soustavy, Biseso, každý ze světů, nebo možná přesněji výřezy v těchto světech, vybrané v nejvyšším stadiu jejich života. Co se asi v tomhle vesmíru děje na Europě nebo Titanu, tam, kam už dalekohledy Chicaganů nedohlédnou...“

Profesor Oker teď, s náznaky přístupu baviče, odhaloval vrchol své prezentace - Mars.

Nebyl to ale Mars, který provázal Bisesu jejím životem, a jenž dokonce navštívila. Tenhle modrozelený Mars se podobal mnohem víc Zemi než vodnatá Venuše, protože na něm byl dostatek pevniny - skládal se ze světadílů a oceánů, na pólech měl ledové čepičky a halily ho řídké mraky. Byl jí trochu povědomý. Ten zelený pás mohl být údolí Marineru, modrá jizva na jižní polokouli by měla být obrovskou pánví Hellas. Většina severní polokoule byla zřejmě bez vody.

Telefon jí pošeptal: „Něco tu nesedí, Biseso! Kdyby Mars, náš Mars byl zaplaven, celá severní polokoule by musela být zaplavená oceánem.“

„Pláň Vastitas Borealis.“

„Ano. S tímhle Marsem se později muselo přihodit něco významného, něco, co změnilo utváření celé planety.“

Rice poslouchal Okeru netrpělivě a nakonec ho přerušil. „No tak, Gifforde! Přejdi k tomu nejlepšímu. Řekni jí, co jsi povídal o Mart'anech mně.“

Oker se usmál. „Vidíme tam rovné linie protínající mart'anské pláň. Linie, které musejí být dlouhé stovky mil.“

„Kanály,“ ozval se Abdi okamžitě.

„Co jiného by to mohlo být? A myslíme si, někteří z nás, že jsme na pevnině zahlédli i nějaké stavby. Možná nějaké hradby, nepředstavitelně dlouhé. To je rozporuplné, pohybujeme se na hranici rozlišovacích možností. Ale o tomhle,“ řekl Oker, „nemáme vůbec žádné pochyby.“ Ukázal jim fotografii pořízenou polarizovaným světlem, která zachycovala jasnou záři jako hvězdy, rozeté po povrchu Marsu. „Města,“ vydechl profesor Oker.

Emelina se naklonila ke snímku a poklepala na něj. „Já jsem jí o tom řekla,“ upozornila je.

Rice se zase posadil. „Tak tady to vidíte, slečno Duttová,“ řekl. „Otázkou je, k čemu vám tohle všechno bude?“

„To nevím,“ přiznala po pravdě. „Musím si promluvit s lidmi u nás doma.“

„A,“ nabídl se Abdi Okerovi, „já bych s vámi rád spolupracoval, profesore. Můžeme si vzájemně pomoci.“

„Ano,“ přitakal Oker s úsměvem.

„Dobře,“ shrnul celou záležitost Rice. „Jakmile však na něco narazíte, přijďte mi to říct, platí?“ Znělo to jako jasný rozkaz.

„Tak. Na jeden den je to dost děsivých věcí. Promluvme si teď o dalších záležitostech.“ Zatímco profesor sklízел své obrázky, Rice se uvelebil na své židli, položil si nohy na stůl - měl kovbojské holínky i s ostruhami - a vyfoukl dým z doutníku. „Dáte si ještě skleničku, doutník? Ne? Ještě něco,“ obrátil se na Abdiho, „rád bych se totiž dozvěděl, co se děje na druhém konci Atlantiku. Co Alexandr Veliký a jeho světová říše - ten člověk je mi vážně sympatický.“

Abdi pohlédl na Bisesu a Emelinu a pokrčil rameny. „Kde chcete, abych začal?“

„Vyprávějte mi o jeho armádách. A samozřejmě i o jeho lodstvu. Už má parníky? Za jak dlouho dokáže překonat Atlantik na strojní pohon?“

Zatímco Rice věnoval svou pozornost Abdimu, Bisesa znovu šeptala ke svému telefonu: „Co si o tom myslíš?“

„Musím teď přenést všechny podklady zpátky na Mars. Bude to trvat dlouho.“

„Ale?“

„Ale mám takový dojem, Biseso, že kvůli tomuhle tě dovezli na Mars.“

Červen 2070

„Po překročení linie A už nejsme s bombou K sami, mamí. Ted' ji provází úplná flotila, jako na přehlídce ke Dni námořnictva, všichni horníci a obyvatelé bublin ve vesmíru přilétají, aby si tu hračku prohlédli zblízka. Připadá nám to trochu divné. Po čtrnácti měsících letu ted' máme takovou velkou společnost. Oni o nás ale nevědí. Osvoboditel se skrývá ve svém závoji neviditelnosti a je tu ještě pár dalších necek z námořnictva, které udržují čumily v bezpečném odstupu a koordinují prozatím poslední útok na K...”

„Bello,“ ozval se Thales tiše.

„Pauza.“ Ednina mluvící hlava znehybněla, malá holografická busta vznášející se nad deskou Bellina stolu. „Nemůže to počkat, Thalete?“

„Je tu Cassie Duflotová.“

„Do hajzlu!“ Manželka mrtvého vesmírného hrdiny a přebornice v lezení na nervy.

„Žádala jsi mě, abych tě informoval, jakmile dorazí.“

„To je pravda.“

Zpráva od Edny ještě nebyla doručena celá. Bella byla nejen matka, ale i politička, i ona měla svá práva. „Řekni jí, ať počká.“

„Ovšem, Bello.“

„A, Thalete, zatímco bude čekat, nedovol jí posílat zprávy, komentáře, blogovat, zkoumat, analyzovat ani spekulovat. Dej jí kávu a nějak jí zabav.“

„Chápu, Bello. Náhodou...”

„Ano?“

„Do příštího úderu zbývá něco málo přes hodinu. Do Velkého úderu. Nebo přesněji do doručení zprávy o něm.“

Tohle jí připomínat nemusel. Velký úder, poslední naděje lidstva proti bombě K - a možná i konce života její dcery. „Dobře, Thalete, děkuju, mám to na paměti. Pokračuj.“

Ednin zastavený obraz se opět rozpohyboval.

Ednin hlas, který se čtyřicet minut ploužil prostorem Sluneční soustavy, zněl v Bellině kanceláři na základně Mount Weather podivně. A Thales plynule poskytoval obrazy, které odpovídaly tomu, co její dcera právě říkala, záběry zachycené nejrůznějšími loděmi a sledovacími systémy.

Byla tam bomba K, přízračná skvrna rozmazaných hvězd vznášející se nad Belliným pracovním stolem. Právě teď procházela pásem asteroidů - linií A námořnictva - a Bella sledovala vzdálený shluk kamení, zvětšený a zesvětlený, aby ho lépe viděla. Na tom záběru bylo cosi hrozivého. Téměř přesně šest let poté, co tento objekt poprvé zpozorovali, jak prolétá kolem Saturnových měsíců, se nacházel mezi asteroidy, na nichž sídlila jedna z odnoží lidstva. Bomba K byla zde, v lidském prostoru. A za dalších šest měsíců - na Vánoce roku 2070 - měla bomba K dorazit na setkání se Zemí samotnou.

Ale průlet bomby pásem jim poskytl další příležitost k útoku.

Edna jí popisovala dosavadní pokusy. Thales zobrazoval záběry jaderných zbraní vybuchujících na netečném povrchu bomby, lodě řízené lidmi i automatické, vypouštějící energetické pulzy, paprsky částic a laserové paprsky, dokonce i proudy kamení vystřelované z jednoho velkého asteroidu vybaveného vrhačem hmoty, elektromagnetickým katapultem.

„Střílení dětskými kuličkami na slona,“ komentovala to Edna. „Není ale zcela netečná. Pokaždé, když ji zasáhneme, ztratí bomba trochu hmoty a energie odpovídající proporcím toho, co proti ní

vrhneme. Pokaždé je to jen bleší štípnutí, ale není nulové. Lyla Nealova provedla nějaké simulace, profesor Carel tě o tom bude informovat. Vlastně doufáme, že Velký úder přinese jeden výsledek. V případě, že se nám nepodaří vychýlit bombu z její dráhy úplně, alespoň ověříme Lyliny simulace, přesuneme se totiž do řádů podstatně vyšších než při všech našich dosavadních pokusech. Zkrátka brzy už budeme vědět víc.

Pokud jde o dělovou kouli, pohonná jednotka prozatím odvádí skvělou práci. Všechny systémy pracují v normě, a odklon, který by měla dělová koule způsobit, odpovídá předpovědím...“ Edna svým vyrovnaným profesionálním hlasem shrnula stav zbraně.

Když skončila, usmála se. Přesto, že měla na hlavě brigádýrku, vypadala stále neuvěřitelně mladě.

„Pokud jde o mě, já jsem v pořádku. Po více než roce v těchhle neckách bych potřebovala trochu čerstvého vzduchu, nebo aspoň čerstvějšího. Ale pod slovníkové heslo šílenství z nudy by se dalo napsat John Metternes. Zatím jsme se vzájemně nezabili. Pokud bereš tenhle let jako takovou prodlouženou zatěžkávací zkoušku Osvoboditele, tak ten si vede skvěle. Myslím, že jsme v něm získali dobrou novou technologii, mami. I když to asi není moc velká útěcha. Jestli se nám nepovede změnit kurz K, potom budeme všichni v pěkné polízanici.

Ostatní členové posádky si taky vedou dobře. Myslím, že tohle je zkouška funkčnosti celého námořnictva. Těch pár veteránů ze starých oceánských jednotek tvrdí, že si připadají zbyteční na lodích, kde i ten nejobyčejnější plavčík je absolventem USNPG.“ To byla zkratka Námořní postgraduální školy USA v Monterey. „V téhle chvíli, zatímco čekáme na začátek dramatu, probíhá u nás něco na způsob otevřené bohoslužby. Ti, kteří chtějí, se modlí k Černé Madoně z Loreta, patronce letců.

Vesmírané v podstatě spolupracují na doprovodu a dalších věcech. My jsme ovšem připravení podniknout jakoukoli akci, kterou pro nás uznáš za vhodnou, mami.

Šedesát minut do začátku představení. Ozvu se ti po Úderu, mami. Mám tě ráda. Osvoboditel končí.“

Bella měla čas jen na krátkou odpověď, protože její zpráva k Edně dorazí jen několik minut před útokem. „Já tě mám taky ráda,“ řekla. „A vím, že splníš svou povinnost, tak jako vždycky.“ Z hloubi duše cítila, že to můžou být její poslední slova, která od ní Edna kdy uslyší, a že během následující hodiny může ztratit svou jedinou dceru, tak jako ta nebohá rozzlobená Cassie Duflotová, která čekala venku, přišla o svého manžela. Nenapadalo ji však, co by ještě měla dodat. „Bella končí. Thalete, vypni to!“

Holografický displej se rozplynul a zbyl po něm holý stůl, na němž svítila jen časomíra odpočítávající čas do Velkého úderu, a také do ještě důležitějšího okamžiku, kdy zpráva o něm dorazí na Zemi.

Bella se vzchopila. „Pozvi Cassii dál.“

Bella kdovíproč čekala, že tam Cassie Duflotová přijde celá v černém jako při minulém setkání, kdy jí Bella předávala Tookovu plaketu - po celé té době stále ve vdovském oblečení. Ale Cassie měla na sobě světle fialový oblek, atraktivní a praktický. A Bella si uvědomila, že se Cassie neutápí v žádném žalu, tak jako truchlila během její návštěvy. Očividně ji podcenila.

„Je od vás milé, že jste mě přijala,“ poděkovala Cassie Belle formálně a podala jí ruku.

„Nemyslím, že bych měla na vybranou,“ odpověděla Bella. „Od našeho posledního setkání vyvoláváte docela velký rozruch.“

Cassie se usmála, chladný výraz v mnohém připomínající politiky. „Já jsem nechtěla vyvolávat žádný rozruch, ani jsem

nikomu nechtěla dělat problémy. Jsem jen prostá vdova po námořním technikovi, která se začala ptát na to, jak a proč její manžel zemřel.“

„A nedočkala jste se uspokojivých odpovědí, že? Kávu?“

Bella došla ke kávovaru. Využila té pauzy ke zhodnocení své protivnice, protože přesně tak si Cassii Duflotovou zařadila.

Cassie byla mladá žena, mladá matka a vdova, což jí poskytovalo jisté kladné body k tomu, aby získala pozornost veřejnosti. Cassie ale pracovala v oddělení styků s veřejností ve společnosti Thule, jedné z největších ekokonzervačních agentur na světě, která se zaměřovala na rekonstrukci kanadské Arktidy po sluneční bouři. Navíc se její tchyně Philippa pohybovala před sluneční bouří ve významných londýnských kruzích a nebylo pochyb, že si od té doby uchovala celou síť kontaktů. Cassie věděla, jak využít média.

Cassie Duflotová se zdála silná. Nebyla neurotická, našťavaná ani zatrpklá. Bella okamžitě pochopila, že se nechce nijak mstít za smrt svého muže ani za zásah do svého života. Měla za lubem něco hlubšího a uspokojivějšího. Možná chtěla znát pravdu. A tím jí imponovala ještě víc.

Bella podala Cassii kávu a posadila se. „Nemáte odpovědi na své otázky,“ začala.

„Nemám. Podívejte, paní předsedkyně Fingalová...“

„Říkejte mi Bello.“

Cassie jí prozradila, že o činnosti svého muže v posledních letech věděla velmi málo. Byl vesmírným inženýrem, Cassie věděla, že pracuje v nějakém tajném programu a zhruba věděla i to, kde pracuje.

„A to je všechno,“ řekla. „Když byl James naživu, úplně mi to stačilo. Chápala jsem, že jeho práce podléhá utajení. Jsme ve válce a za války drží člověk jazyk za zuby. Když ale zemřel, po pohřbu a všech těch obřadech - bylo od vás milé, že jste nás navštívila...“

Bella přikývla. „Začala jste si klást otázky.“

„Nechci toho moc,“ navázala Cassie. Otáčela snubním prstenem na prstu, sbírala odvahu. „Nechci nikoho ohrozit, ze všeho nejmíň Jamesovy přátele. Jen jsem chtěla vědět něco o tom, jak zemřel, abych jednou mohla dětem, až se na něj zeptají - chápete.“

„Já jsem taky matka. Vlastně už jsem babička. Ano, chápu.“

Zdálo se, že námořnictvo naprosto nezvládlo otázky, které byly zpočátku odůvodněné a celkem nevinné. „Dělali mi obstrukce. Styční důstojníci a poradci námořnictva jeden po druhém přestávali reagovat na mé dotazy. Stáhli se dokonce i Jamesovi přátelé.“ Tohle zřejmé zastírání skutečnosti podle očekávání Cassii rozzlobilo. Probrala všechno se svou matkou a začala pátrat na vlastní pěst.

A začala otázkami na Thaleta.

„Myslím, že to, že Thales existuje, že šeptá do ucha každému na planetě, kdo se ho na něco zeptá, vyvolává v lidech dojem, že naše společnost je svobodná a otevřená. Thales je ale ve skutečnosti stejným mocenským nástrojem státu jako všechny jeho ostatní prostředky. Není to pravda?“

Bella odpověděla: „Pokračujte!“

„Přišla jsem ale na to, že je možné dostat nějaké informace z mlhavých odpovědí umělé inteligence, stejně jako z jejích jasných odpovědí.“ Stala se odborníkem-samoukem na analýzu umělé inteligence, kterou traumatizuje, že je nucena lhát. Vyndala z tašky displej a rozložila ho na stůl. Zobrazoval schéma sítě spletené ze zlatého vlákna, v níž byly některé části ohraničené tlustými červenými čarami. „Nejde jednoduše vyříznout umělé inteligenci část paměti tak, aby po ní nezůstala díra. Všechno je vzájemně propojené...“

Bella ji přerušila: „To stačí! Podívejte, Cassie. Podobné otázky si před vámi kladli jiní. Jde jen o to, že vy, taková jaká jste, jste vzbudila větší pozornost než většina ostatních.“

„A kde jsou ti ostatní? Někde zamčení?“

Někteří byli skutečně umístění do vězení v Moskevském moři na odvrácené straně Měsíce. To bylo Bellino nejtemnější tajemství. Řekla: „Ne všichni.“

Cassie zase složila svůj displej a naklonila se k ní, ve tváři sveřepý výraz. „Vy mě nezastrašíte,“ řekla tiše.

„Tím jsem si jistá. Ale, Cassie - posad'te se. Tahle kancelář je vybavená různými prostředky, které reagují na jakoukoli hrozbu mé osobě. Některé z nich nejsou nejbystřejší při analýze pohybu ostatních.“

Cassie ji poslechla, stále ale Bellu upřeně pozorovala. „Zbraňové systémy umístěné ve vesmíru,“ řekla. „Na tom pracoval můj manžel, že?“

A rozpovídala se o náznacích z mimozemského prostoru, stopách, zlomcích vodítek, které sestavili teoretici zabývající se spiknutími, a pozorovatelé vesmíru s různým stupněm duševního zdraví a paranoie. Spatřili rovnou stopu reaktivního materiálu za lodí pohybující se vesmírem neskutečnou rychlostí. Samozřejmě, že šlo o Osvoboditele. A zahlédli další plavidlo, pomalé, těžkopádné a masivní, jak se pohybuje pásem asteroidů a jak za sebou zanechává podobnou stopu. To byl zjevně traktor, který se chystal k Velkému úderu. Obě ty lodě se maskovaly, ale lidské štíty neviditelnosti stále ještě nebyly dokonalé.

Bella se zeptala: „Co to všechno podle vás znamená?“

„Že se něco blíží,“ odpověděla Cassie. „Možná nějaká další sluneční bouře. A vlády se chystají utéct se svými rodinami v nové generaci superrychlých lodí.“

Dalo by se říct, že to není názor všech, ale převažující podezření.“

Bellu tím šokovala. „Opravdu mají lidé o svých vládách tak špatné mínění, že od nich můžou očekávat něco takového?“

„Oni to nevědí. V tom je ten problém, Bello. Žijeme v době poznamenané sluneční bouří. Možná je rozumné být paranoidní.“ Cassie uklidila svůj displej do tašky. „Bello, já jsem se tomuhle pátrání nevěnovala kvůli svému muži ani kvůli sobě, ale kvůli svým dětem. Myslím, že před námi něco skrýváte - něco monstrózního, co by mohlo ovlivnit jejich budoucnost. A oni mají právo vědět, co to je. Vy nemáte právo to před nimi zatajovat.“

Bella se musela rychle rozhodnout, co provést s touhle ženou. Cassie nebyla žádný zločinec. Vlastně byla jednou z těch, jež měla Bella za úkol chránit.

„Podívejte, Cassie,“ řekla Bella. „Našla jste některé dílky skládanky. Skládáte z nich ale špatný obrázek. Já si nepřeju, aby vás něco ohrožovalo, ale na druhou stranu si ani nepřeju, abyste vy ohrožovala ostatní. A rozšiřováním podobných teorií můžete skutečně někoho ohrozit. Proto jsem se rozhodla, že vás zasvěťím do svých tajných informací - do tajných informací Rady. A až budete vědět to co já, můžete s těmi informacemi naložit podle vlastního uvážení. Souhlasíte?“

Cassie se nad tím zamyslela. „Ano, Bello, to je čestné.“ A pohlédla na Bellu s očekáváním, rozrušená. Vyděšená.

Bella pohlédla na hodiny na stěně. Třicet minut do chvíle, než k ní dorazí zpráva o výsledku experimentu s Velkým úderem. To zoufalé drama se musí odehrávat právě v těchto chvílích, tam venku mezi asteroidy, dvacet osm světelných minut odtud.

Přestala na to myslet. „Začneme s Osvoboditelem,“ řekla. „Dílem vašeho muže. Thalete, promítni nám grafiku, prosím.“

Bavily se o Osvoboditeli. A o bombě K, kterou sleduje už řadu měsíců.

A potom Bella ukázala Cassii poslední nápad Boba Paxtona.

„Je to jen jeden z asteroidů vylétající z pásu,“ vysvětlovala Bella. „V našich katalozích má přidělené své číslo i informace o tom, kdo na něj umístil tu těžební průzkumnou sondu“ - vypadala jako kovová hvězdička na povrchu asteroidu pokrytém uhelným prachem - „a kdo ho nejspíš i pojmenoval. My mu říkáme prostě dělová koule. A tohle je ta loď, jejíž reaktivní hmotu zahlédli ti vaši teoretici spiknutí.“

„Neříkejte jim tak, prosím,“ ohradila se Cassie tlumeně. Naklonila se blíž, aby si všechno pořádně prohlédla. „Vypadá to jako obyčejný asteroid,“ řekla. „Kámen opletený stříbrnou sítí.“

Přesně to ten traktor opravdu byl - jeden z menších asteroidů, mnohem menší než obrovská skála představující dělovou kouli. Kolem toho kamene bylo pevně ovinuté lano z nanotrubiček a k jeho povrchu byla připevněná pohonná jednotka na antihmotu. „Použili jsme jeden z prvních prototypů z Trojanských loděnic. Není kalibrován na lidi, ale je velmi spolehlivý.“

Cassie to začínala chápat. „Používáte ho k pohonu toho většího asteroidu, té dělové koule.“

„Ano - s vlastní gravitací. Přišli jsme na to, že je až překvapivě obtížné změnit dráhu letu asteroidu...“

Možnostmi, jak změnit dráhu asteroidu, se zabývá lidstvo nejméně jedno století, od chvíle, kdy lidé pochopili, že některé asteroidy křížují dráhu Země a že - ve statisticky odhadnutelných intervalech - do planety narážejí.

Nebezpečný kámen byl prostě příliš velký na to, aby ho bylo možné zničit. Jako první se samozřejmě nabízela myšlenka, že by bylo dobré asteroid vychýlit, pravděpodobně pomocí jaderných zbraní. Nebo k němu šlo připevnit pohonnou jednotku a odstrčit ho s její pomocí. Nebo k němu šlo uchytit sluneční plachtu, nabarvit ho na stříbrno nebo ho zabalit do fólie, aby ho vychýlil tlak slunečního světla. Podobné metody mohly zajistit jen nepatrné zrychlení, pokud byste však ten kámen zaznamenali s dostatečným

předstihem, stačilo by to k tomu, aby nezasáhl cíl, který jste chtěli ochránit.

Během postupné kolonizace pásu asteroidů byly vyzkoušeny všechny tyto metody, ani jedna nebyla stoprocentně úspěšná. Problém byl v tom, že mnoho větších asteroidů netvoří pevná hmota, ale že jde o roj menších kamenů, jen volně spojených gravitací - a tenhle roj navíc rotuje. Zkuste do něčeho takového strčit nebo to odpálit, výsledkem bude jen shluk menších těles, která mohou být téměř tak smrtící a jež by bylo ještě složitější nějak ovládat.

A proto se objevila teorie gravitačního traktoru. Umístěte jiný kámen v blízkosti onoho velkého problematického asteroidu. Jemně odstrkujte ten nový kámen stranou. A jeho gravitační pole k sobě bude přitahovat jeho většího sourozence.

„Je to celkem jasné,“ pokračovala Bella. „Musíte stále odtlačovat svůj kámen právě tak jemně, aby jen těsně unikl z gravitačního pole většího asteroidu, takže je s ním neustále spojený. V důsledku toho budete problematický asteroid odtahovat stranou bez ohledu na to, na kolik dílů je rozdrobený. Jedinou problematickou otázkou je směřování reaktivní hmoty traktoru tak, aby nedopadala na povrch nebezpečného asteroidu.“

Cassie přikývla, trochu netrpělivě. „Chápu ten princip. Měníte oběžnou dráhu té skály, té dělové koule...“

„Tak, aby zasáhla bombu K. Bomba a dělová koule se pohybují na podstatně odlišných trajektoriích. Srážka bude prudká - uvolní se při ní spousta energie.“

„Kdy k tomu dojde?“

„Popravdě,“ ozval se Thales klidně, „už k tomu došlo, téměř před půlhodinou. Do příchodu zprávy zbývají dvě minuty, Bello.“

Obraz traktoru a dělové koule zmizel a nahradil ho nehybný obraz bomby K, té přízračné koule viditelné jen díky odraženému

světlu hvězd, která se vznášela v sametovém oblaku nad Belliným stolem. A vedle něj se držel štíhlý hvězdolet.

Cassie to pochopila. Trvalo jí několik vteřin, než se zase uklidnila. Potom, se široce otevřenýma očima, řekla: „Probíhá to teď. Ta srážka. A je u toho vaše dcera, ve své maskované bitevní lodi, a všechno pozoruje. Vy jste mě přijala v takovéhle chvíli?“

Bella cítila, že má stažené hrdlo. „Víte, musím se neustále něčím zaměstnávat. A kromě toho - myslím, že jsem chtěla vidět vaši reakci.“

„Třicet vteřin, Bello!“

„Děkuji, Thalete. Víte, Cassie...“

„Ne. Už nic neříkejte.“ Cassie se impulzivně natáhla přes stůl a vzala Bellu za ruku. Bella její stisk pevně opětovala.

Bomba i loď na obraze visely mlčky v prostoru jako nějaké ozdoby.

Do obrazu nad stolem přilétlo cosi zleva. Něco rozmazaného, šedobílá šmouha, příliš rychlá na to, aby se na ní daly rozeznat nějaké detaily. Náraz vyvolal záblesk, který zaplnil virtuální nádrž světlem.

Potom projekce znehybněla a zmizela.

Nad Belliným stolem se objevily ubíhající informační souhrny a hlavy několika lidí, kteří podávali informace o průběhu nárazu. A z mnoha míst na Zemi i z kolonií Vesmířanů přicházely žádosti o vysvětlení, co se to v pásu asteroidů děje. Ten výbuch byl tak jasný, že byl viditelný pouhým okem na noční obloze na Zemi a stejně tak i ve většině Sluneční soustavy.

Bella ukázala na dvě hlavy a vybrala je tak - Ednu a Boba Paxtona.

„Jen opakuju, mami, že jsem v pořádku i loď je v pořádku, drželi jsme se dost daleko na to, abychom se vyhnuli zbytkům kamení. Byla to pěkná podívaná, všechny ty kameny rozpálené do

běla, odletující po naprosto přímých drahách! Měli jsme dobré podklady. Vypadá to, že se Lylina simulace pravděpodobného úbytku hmoty a energie bomby K vyplnila. Ale...”

Bella přepnula na Boba Paxtona, jeho tvář se před ní vznášela jako balon, rudá, rozčilená. „Madam předsedkyně, ani jsme tu zatracenou potvoru neškrábli. Vyrázili jsme z ní jen trochu hmoty a energie, dokonce ani K nedokázala pohltit ten blbej asteroid bez říhnutí, nestačilo to ale k tomu, abychom třeba jen trošku změnili dráhu jejího letu k Zemi. A ona sem doletí. Nevychýlilo ji to ani trošku, ani o vlásek. Popírá všechno, co víme o setrvačnosti a hybnosti.

Máme ale přece jen něco pozitivního. Podle toho, jak kamení, které jsme na ni naházeli, tu bombu vyčerpalo, jsme získali dost podkladů. Ted’ z nich dokážeme odhadnout, co by se stalo se Zemí, kdyby do ní bomba K narazila. Ehm. Bomba není nekonečná. Ale je veliká. Je dost velká například na zničení Marsu. Nerozbije Zemi na kousky. Způsobí však asi takový náraz, jaký ještě planeta vydrží, aby zůstala pohromadě. Vznikne kráter o průměru celé zeměkoule.“ Začal číst: „Bude to nejničivější událost od bočního nárazu, který způsobil oddělení a vznik Měsíce...” Pokračoval a přitom upřeně pozoroval čísla umístěná mimo zorné pole kamery. „Takže to je asi tak všechno, madam předsedkyně. Dělali jsme, co jsme mohli.“

Bella poručila Thaletovi, aby jeho hlas ztišil. „Tak to bychom měli, Cassie! Ted’ už víte všechno. Viděla jste všechno.“

Cassie se nad tím zamyslela. „Jsem ráda, že je vaše dcera v pořádku.“

„Děkuju. Ale náš úder se nepodařil.“ Rozpřáhla ruce. „A co bych podle vás měla dělat ted’?“

Cassie chvíli uvažovala. „Všichni tu srážku viděli, jak na Zemi, tak mimo ni. Vědí, že se právě něco přihodilo. Otázka je, co jim řeknete.“

„Pravdu? Že o Vánocích přijde konec světa?“ Zasmála se a ani nevěděla proč. „Bob Paxton by namítl: ‚A co panika?‘“

„Lidstvo se už v podobných situacích ocitlo dříve,“ řekla Cassie. „A většina se s tím vyrovnala.“

„Masová hysterie je všeobecně známý fenomén, Cassie. Od středověku je známo, že může dojít k výraznému společenskému traumatu a ke ztrátě důvěry ve vládu. Významnou částí mé práce je starat se o to, aby k ničemu podobnému nedošlo. A vy už jste mi řekla, že vlády, pro které pracuju, nemají důvěru lidí.“

„Dobře. Vy víte, co máte dělat. Lidé se na to ale musí připravit. V rodině. Když to budou vědět.“

Samozřejmě, že měla pravdu. Jak tak pozorovala Cassiinu pevnou rozhodnou tvář, tvář ženy, jejímž dětem hrozí nebezpečí, Bellu napadlo, že by měla tuhle ženu získat pro následující krizové týdny na svou stranu. Hlas rozumu mezi křikem rozzlobených.

A někdo na ni pokřikoval právě teď. Sklonila zrak a spatřila cholerický obličej Boba Paxtona, který hulákal z plna hrdla, aby upoutal její pozornost. Váhavě zapnula zvuk.

„Zbývá nám ještě jedna možnost, paní předsedkyně! Možná bychom ji měli zkusit, než začneme rozdávat pilulky s jedem.“

„Bisesa Duttová.“

„Doted’ jsme kolem těch parchantů na Marsu našlapovali opatrně. Ted’ jim ale musíme tu ženskou odvést někam do bezpečí. Podle všeho na tom závisí budoucnost Země. Protože, věřte mi, předsedkyně Fingalová, už nám opravdu nic jiného nezbývá.“ Odmlčel se a těžce lapal po dechu.

Cassie tiše zareagovala: „Nevím, o čem to mluví. Jestli ale existuje ještě jedna možnost...“ Nadechla se. „Nemůžu uvěřit tomu, že to říkám. Myslím, že tohle není jako sluneční bouře, kdy jsme všichni věděli co nám hrozí, a že musíme postavit štít. Tentokrát nemůžeme dělat vůbec nic. Potom je lepší uchránit lidi

před tím vědomím, pokud je k dispozici ještě jedna možnost. A potom, jestli už opravdu nebude žádná naděje...”

„Takže budeme lidstvu lhát.“

„Můžete třeba říct, že šlo o neúspěšnou zkoušku zbraně. Vždyť je to v podstatě pravda.“

Bella ukázala na Ednin obraz. „Thalete, chci poslat zprávu Osvoboditeli. Použij svůj nejvyšší stupeň utajení.“

„Ano, Bello.“

„Cassie, neměla byste teď pár hodin čas? Chtěla bych si s vámi ještě o pár věcech promluvit.“

Cassie vypadala překvapeně. Ale odpověděla: „Samozřejmě.“

„Kanál otevřen. Můžeš, Bello.“

„Edno, to jsem já. Poslouchej, zlato, mám pro tebe nový úkol. Chci, abys letěla na Mars...”

Během řeči pohlédla na svůj kalendář. Zbývalo už jen pár měsíců. Cítila, že ať se teď stane cokoli, napětí bude narůstat a sled událostí se bude nevyhnutelně zrychlovat. Jen doufala, že bude schopná rozumného úsudku, i v takové situaci.

IV. ROZHODNUTÍ

Červenec 2070

Přiběhl Jurij. Rozložil svůj displej na společném stole. „Konečně jsem z Miru stáhl všechny údaje...”

Displej začaly plnit obrazy planet, rozmazané fotografie a modrozelené náčrtky tužkou.

Ve druhé konzervě Wellsovy stanice, „domě“, stál jeden velký nafukovací stůl, který sloužil jako jídelní, konferenční i pracovní současně. Byl modulární, dal se rozdělit na dvě nebo tři části. Myra chápala, že je to další prvek psychologie uzavřeného prostoru. Posádka ani nemusela jíst společně, pokud nechtěla.

Ted' byly všechny části velkého stolu přisunuty k sobě. Řadu dní sloužil jako ústřední bod nekonečné konference. Jurij se snažil najít nějaký smysl v obrázcích alternativního Marsu, které jim Bisesin telefon pomalu, namáhavě posílal málo propustnou linkou vedoucí Okem. Ellie byla zabraná do analýzy gravitační klece Oka. Jen Hanse Critchfield nepracoval na ničem, co by nějak souviselo s hrozbou bomby K, protože všechny přesvědčoval, že je užitečnější u svých milovaných strojů.

A Myra, Alexej a Grendel Spethová, kteří nemohli nijak významně pomoci, posedávali zamračeně u ošoupaného stolu, před sebou šálky se studenou kávou připravovanou v nízkém tlaku.

Myru napadlo, že na tomhle válcovém domě na Marsu je cosi ošuntělého, ve srovnání s rozsáhlými, nákladnými prostory zalitými světlem u Kyklopů. Přesto, jak je Athéna neustále ujišťovala, se nacházeli v centru reakce na nebezpečí vesmírných rozměrů. Výbuch v pásu asteroidů byl viditelný na všech místech obývaných lidmi. Většina Země zmlkla, jak se civilizace stále

poznamenaná sluneční bouří začala skrývat v domech připomínajících kryty, kde vyčkávala, co bude dál.

Času však nebylo nazbyt. A na Marsu vládla atmosféra silící paniky. Pozemský křižník Osvoboditel byl od nich jen několik dní letu a všichni tady věděli, proč k nim míří.

„Takže,“ řekl Jurij. „Podívejme se, co všechno máme! Chápu to tak, že jsme se shodli na tom, že se vesmír Miru skládá z mnoha vzorků časových výřezů. Ukázka optimálního života ve Sluneční soustavě na všech jejích planetách.“

„Všechny děti Slunce v době svého největšího rozkvětu,“ přidala se Grendel. „To ale nevydrží dlouho. Venuše a Mars musely dosáhnout svého vrcholu biodiverzity v počátečních dobách Sluneční soustavy, kdy bylo Slunce mnohem studenější. Z toho, co víme, odhadujeme, že Slunce u Miru je kopie ze třináctého století. To Slunce je pro ty dvě planety příliš horké. Nemůžou proto vydržet dlouho.“

„Ale,“ zavrčel Jurij, „jde o to, že v jejich Sluneční soustavě jsou planety v takovém stadiu, v jakém byly kdysi dávno. Otázka je, co se na nich dělo do současnosti, co způsobilo, že se změnilo do současného stavu. Podívejte se na Venuši. Myslíme, že její případ chápeme,“ řekl. „Je to tak? Skleníkové, který se vymkl kontrole, oceány se vypařily, vodu rozložilo sluneční světlo, takže zmizela nadobro...“

Venuše kdysi bývala mokrá, modrá a klidná. Protože ale byla umístěna příliš blízko ke Slunci, přehřívala se a její oceány se odpařily. Když voda z planety zmizela ve vesmíru, vyvinula se na Venuši nová hustá atmosféra, příkrov z oxidu uhličitého uvolněného žářem z hornin na dně moře, a skleníkový efekt zesiloval, až se pevnina rozpálila do ruda a začala zářit.

„Trochu hororové kulisy, my to ale chápeme. Pro Venuši náš model platí,“ řekl Jurij. „Souhlasíte? Teď se ale zaměříme na

Mars. Ten se kdysi podobal Zemi, protože je ale příliš malý a moc daleko od Slunce, vyschl a vychladl. I tomu rozumíme. Ale podívejte se na tohle!“

Zobrazil zvýrazněné prolily starého Marsu, na němž se nacházeli oni, a mladého Marsu z vesmíru Miru. Severní polokoule starého Marsu byla ve srovnání s jeho mladší verzí viditelně promáčknutá v téměř kruhovém oblouku.

„Něco se tady stalo,“ řekl Jurij a jeho vztek stále narůstal. „Něco nesmírně drastického.“

Myra to viděla. Muselo to být něco jako úder palicí do temene lebky, nesmírný náraz se středem tady, na severním pólu. Byl dost silný na to, aby vytvořil plán Vastitas Borealis, která vypadala jako kráter pokrývající celou severní polokouli.

Všichni okamžitě viděli tu jasnou souvislost.

„Bomba K,“ řekl Alexej. „Upravená s ohledem na hmotu Marsu. A namířená sem, na severní pól. Tohle by mohlo být jejím důsledkem. U slzavého Slunce, ale proč? Proč zasáhli Mars a ne Venuši?“

„Protože Venuše byla neškodná,“ odsekl Jurij. „Venuše byla vodní svět. Pokud se na ní vyvinul vůbec nějaký rozum, byl uzavřený v nějaké kultuře žijící na dně oceánu, která používala kovy z geotermálních pramenů nebo něčeho podobného. Prostě se jim nepodařilo vyslat žádné signály viditelné z velké vzdálenosti. Cesty, města.“

„Mart'ané to ale dokázali,“ řekla Myra.

A na oplátku se dočkali obřího ničivého nárazu.

Grendel byla čím dál rozrušenější. „Myslím, že jsou v tom vidět nějaké známky strategie. Vypadá to, že cílem Prvorozených je potlačovat pokročilé technické civilizace. Jednají ale - ekonomicky. Když v nich nějaká sluneční soustava vyvolá obavy, nejdříve na ni zaútočí sluneční bouří. Primitivní plošné vypalování, ale laciný způsob, jak vyčistit celou soustavu. Vsadím

se, že kdybychom kopali dost hluboko, narazili bychom na pozůstatky přinejmenším ještě jedné sluneční bouře v dávné minulosti. Když ale sluneční bouře nezabere, když ty světy dělají dál potíže, zasáhnou Prvorození cíleněji. Stejně jako zaútočili na Mars. Stejně jako teď útočí na Zemi.“

„Musí se jim nechat, že jsou důkladní,“ zhodnotil je Jurij.

Alexej dodal: „A víme od Athény a Svědkyně, že nejsme jediní. Prvorození působí v rozsáhlém prostoru i čase. Před ním je oheň šířající, za ním sežehující plamen; před ním je země jak zahrada Eden, za ním poušť, zpustošený kraj. A vyváznout před ním nelze. Kniha Jóelova.“

Myra pozvedla obočí. „Nebudme pokrytci! Možná, že megafauna Austrálie a Ameriky dost podobným způsobem vnímala nás.“

„Jsou jako bozi,“ řekl Alexej, stále ještě apokalypticky naladěný. „Možná bychom je měli uctívat.“

„Raději ne,“ oponoval mu Jurij. „Marťani to taky neudělali.“

„To je pravda,“ ozvala se zčistajasna Ellie. Vpadla do místnosti s displejem. „Marťani jejich úder opětovali. A my možná můžeme taky.“ V kontrastu s jejich stísněnou pochmurnou náladou se Ellie usmívala.

„Nechala jsem své analytické agenty zvažovat, co by to mohlo znamenat. Nakonec se na něčem shodli - taky už bylo sakra načase - ale myslím, že to zní rozumně.“

„Pamatujete na tohle?“ Ellie rozložila svůj displej tak, aby všichni viděli teď už známou posloupnost symbolů:

„Tak nám to řekni!“ pobídl ji Jurij nedočkavě.

„Podívejte se na ty obrazce. Co vidíte?“

Alexej odpověděl: „Trojúhelník, čtverec, pětiúhelník, šestiúhelník. No a co?“

„Kolik stran?“

Jurij odpověděl: „Tři, čtyři, pět, šest.“

„A když budete v té posloupnosti pokračovat? Co pak?“

„Sedm stran. Sedmiúhelník. Osm. Osmiúhelník.“ Nic nechápal a pohlédl na Myru. „Devítiúhelník?“

„Zní to pravděpodobně,“ připustila Myra.

„A potom?“ naléhala Ellie.

Alexej odpověděl: „Deset stran, jedenáct, dvanáct...“

„A když budete pokračovat pořád dál? Kde tahle posloupnost končí?“

„V nekonečnu,“ odpověděla Myra. „Mnohoúhelník s nekonečným počtem stran.“

„Což je?“

„Kružnice...“

Jurij se zeptal: „Co myslíš, že jsi objevila, Ellie?“

„Marťani nedokázali vychýlit svou bombu K nebo to, co proti nim Prvorození použili. Já si ale myslím, že tohle je symbolický záznam toho, čeho dosáhli. Začali s tím, co dokázali sestavit - vidíte, trojúhelník, čtverec, jednoduché tvary - oni je ale nějak extrapolovali dál. Stavěli na svých konečných možnostech, aby polapili nekonečno. A zajali Oko, které muselo být umístěno přímo pod středem dopadu a čekalo tam, aby mohlo podat svědectví o zkáze.“ Pohlédla na Alexeje. „Oni se postavili bohům, Alexeji.“

Grendel si odfrkla. „Jak povznášející!“ poznamenala trpce. „Přesto však byli Marťani nakonec vyhlazeni. Jaká škoda, že tu teď nejsou s námi, abychom je mohli poprosit o pomoc.“

„Ale oni tu jsou,“ namítla Ellie.

Všichni na ni nechápavě zírali.

Myře se hlavou míhala spousta myšlenek. „Má pravdu! Co kdyby existoval nějaký způsob, jak poslat zprávu, ne na náš Mars, ale na ten u Miru? Aha, tam ale nemají kosmické lodě.“

„Ani vysílačky,“ dodal Alexej.

Myra usilovně přemýšlela. „Ale přesto...“

Jurij je přerušil: „O čem to tady sakra mluvíte?“

Ellie rychle vysvětlovala: „Mohli bychom jen vyslat tyhle symboly, pro začátek. To by mělo stačit k tomu, abychom jim dali vědět, že jsme to pochopili. Mohli bychom přimět Mart'any od Miru, aby zareagovali. Myslím, že alespoň někteří z nich by mohli pocházet z časového výřezu, ve kterém vědí o existenci Prvorozených.“

Grendel potřásla hlavou. „To myslíš vážně? Podle tebe bychom měli poslat zprávu do paralelního vesmíru, ve kterém by snad mohla žít mart'anská civilizace vytržená z času a umístěná do Sluneční soustavy ve stylu hvězdné opery. Pochopila jsem to správně?“

„Myslím, že teď není čas na zdravý selský rozum, Grendel,“ řekla Myra. „Nezabral žádný ze standardních postupů, které použilo námořnictvo. Takže potřebujeme nějakou výjimečnou obranu. Dalo nám přece docela zabrat, než jsme klasickými postupy vymysleli štít proti sluneční bouři, a ještě víc úsilí jsme museli vynaložit na jeho vytvoření. Možná teď budeme muset udělat to samé.“

Následovala záplava otázek a bouřlivá diskuse. Je nejistá komunikační linka mart'anským Okem k Bisesinu zastaralému telefonu dost spolehlivá na to, aby bylo možné s její pomocí tohle vyřídit? A jak se Američané devatenáctého století v Chicagu sevřeném ledem dokáží domluvit s Marsem? Telepaticky?

Spousta otázek, téměř žádné odpovědi.

„Dobře,“ ozval se Jurij rozvážně. „Nejdůležitější otázkou ale je, co se stane, jestli Mart'ani opravdu odpovědí? Co by mohli udělat?“

„Odrazit bombu K svými stroji na třech nohou a svými tepelnými paprsky,“ odpověděla Grendel posměšně.

„Myslím to vážně. Musíme to promyslet,“ řekl Jurij. „Vymyslete nějaké možné postupy. Toho by ses možná mohla ujmut ty, Ellie. Zkus odhadnout možné reakce bomby.“

Ellie přikývla.

Alexej řekl: „I kdyby Bisesa nenašla žádný způsob, jak to zařídit, možná bychom se při odhadování reakce Mart'anů mohli držet v nějakých mezích. A potom bychom to měli probrat taky s Athénou. Rozhodnutí by nemělo být jenom na nás.“

„Dobře,“ souhlasil Jurij. „Mezitím na tom můžeme začít pracovat. Nemám pravdu? Dokud někoho nenapadne něco lepšího.“ Jeho zlost se přeměnila v cosi na způsob nadšení. „No tak! Hlavu vzhůru. Podívejte, my tady žijeme jako banda ledních medvědů v zimním spánku. Jestli se to ale povede, zapíšeme se do dějin. Podle téhle porady namalují spoustu obrazů. Jako při podpisu Deklarace nezávislosti.“

Alexej se k němu přidal. „Jestli máš pravdu, pak bych se asi měl oholit.“

„Dost zbytečných řečí,“ zchladila je Grendel. „Radši se hned pustíme do práce.“

Rozešli se a každý se naplno věnoval svému úkolu.

48. SIGNÁL NA MARS

Bisesu, Abdiho a Emelinu si zase pozval primátor Rice do své kanceláře na radnici.

Rice na ně čekal. Nohy v holínkách měl položené na stole a vydechoval kouř z doutníku. Byl tam i profesor Gifford Oker, astronom z univerzity.

Rice jim ukázal na židle. „Požádali jste mě o pomoc,“ vyhrkl. Zvedl Bisesin dopis s načrtnutými martʼanskými symboly - trojúhelníkem, čtvercem, pětiúhelníkem a šestiúhelníkem. „Píšete, že je třeba, abychom tuhle zprávu poslali Martʼanům.“

Bisesa odpověděla: „Vím, že to zní šíleně, ale...“

„Ale ne, já narážím na mnohem šílenější věci, než je tohle. Samozřejmě jsem se poradil tady s Giffordem. Vyslechl jsem spoustu keců o Hertzových elektromagnetických vlnách a vesmírných lodích Julese Verna. Sakra, dokonce vesmírné lodi! My přitom nedokážeme ani položit trať odtud na pobřeží.“

Oker utrápeně odvrátil zrak, neřekl ale ani slovo. Zjevně sem byl pozván jen proto, aby ho primátor mohl ponižovat.

„Takže,“ pokračoval Rice, „jsem tuhle žádost předal jedinému muži v Chicagu, který by snad mohl vymyslet, jak to zařídit. Je mu ale sedmdesát sedm a od Zmrazení se naplno zapojil do Nouzového výboru a všeho kolem; tohle navíc ani není jeho domovské město. Řekl mi však, že nám pomůže. Slíbil, že mi zavolá ve tři hodiny.“ Pohlédl na kapesní hodinky. „Takže asi teď někdy.“

Všichni museli mlčky vyčkávat celou minutu. Potom telefon na stěně zadrnčel.

Rice pokynul Bisesu a došel s ní k telefonu. Primátor zvedl sluchátko a držel je tak, aby i Bisesa slyšela, o čem je řeč. Zachytila jen útržky monologu vycházejícího z telefonu, pronášeného navíc afektovaným bostonským ukřičeným přízvukem. Jeho podstata ovšem byla jasná.

„... signály není možné. Vytvořit značku, značku dost velkou na to, aby byla viditelná i na tu nesmírnou vzdálenost... Jako plátno nám poslouží bílý povrch ledovce... Vykopejte příkopy dlouhé sto mil, vyryjte ty obrazce do ledu tak velké, jak je to jen možné... Naplňte je dřevem, naftou, jestli nějakou máte. Zapalte je... Světlo z ohňů v noci, dým ve dne... Ti zatracení Mart'ani by museli být slepí, aby to neviděli...“

Rice kývl na Bisesu. „Pochopila jste, jak to myslí?“

„Pokud budete mít dost pracovních sil na realizaci...“

„No sakra, pár mamutů zapřažených do pluhu to musí zvládnout za měsíc.“

„Mamuti vyrábějící signál pro Mars na severoamerickém ledovci.“ Bisesa zavrtěla hlavou. „V jiné situaci by mi to připadalo neskutečné. Ještě něco, pane primátore! Nepodpalujte ty ohně, dokud vám nepotvrdím, že je můžete zapálit. Promluví si s lidmi od nás, ověřím to... To, o co se tady pokoušíme, je pořádně drastický zásah.“

Zvolna přikývl. „Dobře. Ještě něco?“

„Ne. Signály vyryté do ledu. No ovšem, to je správné řešení. Mělo mě to taky napadnout.“

„Ale nenapadlo,“ řekl Rice s úsměvem a doutníkem v koutku úst. „Musel na to přijít on. Proto je asi tím, kým je. Nemám pravdu? Děkuji,“ řekl do telefonu. „Zase jste nám vytáhl trn z paty, pane. Tak jako vždycky. Děkuji vám, pane Edison.“ A zavěsil. „Kouzelník z Menlo Parku! To je ale člověk!“

49. AREOSTACIONÁRNÍ

Srpen 2070

Osvoboditel přešel na stacionární oběžnou dráhu kolem Marsu. Libby natočila loď tak, aby bylo planetu vidět průhledem pod Edninýma nohama.

Edna se už pohybovala po geostacionární orbitě, na oběžné dráze synchronní se Zemí. Tohle bylo něco podobného, Mars z areostacionární orbity byl zhruba stejně velký jako země z GEO - planeta velikosti kriketového míčku vznášející se hluboko pod jejíma nohama. Sluneční světlo tady ale bylo slabší a Mars byl tmavší než Země, scvrklé okrové ovoce ve srovnání se zářivě jasnou oblohou Země. Mars byl právě teď téměř v první čtvrti a Edna zahlédla třpyt odrážející se od kopulí v Port Lowellu, který se právě nacházel téměř přesně na hranici přicházejícího světla, přímo pod Osvoboditelem.

„Nemůžu uvěřit tomu, že jsme tady,“ řekla.

John Metternes si odfrkl. „Já zase nemůžu uvěřit, proč jsme tady.“

Ale byli tam. Nikdo ze všech světů obydlených lidmi nemohl o přítomnosti Osvoboditele nevědět, protože loď prolétla Sluneční soustavou obklopená exotickým oblakem částic uvolňovaných jejich pohonnou jednotkou, navíc se ani nijak nemaskovala. Edna přemítala o tom, kolik asi Mart'anů právě teď zvedá zraky k stmívající se obloze a pozoruje novou jasnou hvězdu na obzoru. Pozemšťané totiž doufali, že zcela zřejmá přítomnost Osvoboditele prostě přinutí Mart'any k tomu, aby se vzdali toho, po čem touží Země.

Ozval se signál upozorňující na příchozí spojení.

John pohlédł na svůj displej s indikátory. „Brány firewallu jsou aktivní.“

Bylo by ironií, po tom monumentálním průletu Sluneční soustavou, aby loď vyřadil z provozu nějaký virus ukrytý v uvítací zprávě. Edna opatrně řekla: „Pust' je dovnitř!“

Ve vzduchu před Ednou se objevila holografická hlava - mladá, pohledná, usmívající se žena s poněkud příliš světlýma očima. Někoho jí vzdáleně připomínala. „Osvoboditeli, tady Lowell. Dobré ráno!“

„Lowelle, tady Osvoboditel,“ odpověděla Edna. „Ano, dobré ráno, vidíme, jak u vás svítá. Krásný pohled. Tady křižník vojenského námořnictva Osvoboditel, registrace SS-1-147...“

„My víme, kdo jste. Ostatně, viděli jsme vás přilétat.“

„Vaše tvář je mi povědomá,“ ozval se teď John Metternes. „Umfravilleová. Ale Paula. Dcera hrdinky.“

„Žiju v klidu v ústraní,“ řekla dívka bez mrknutí oka.

Edna přikývla. „Myslím, že všichni doufáme, že dneska proběhne všechno v klidu, Paulo.“

„My taky doufáme. To ale závisí hlavně na vás, ne?“

„Myslíte?“ Edna se v sedadle napřímila ve snaze vypadat přísněji, než jak si sama připadala. „Paulo, vy a ti, za které mluvíte, víte, proč jsme tady.“

„Bisesa Duttová není v Port Lowellu.“

„Nic jí nehrozí. My ji jen chceme odvézt zpátky na Zemi, kde s ní potřebujeme všechno probrat. Bude lepší, když budeme spolupracovat. I pro Bisesu.“

„Bisesa Duttová není v Port Lowellu.“

Edna váhavě řekla: „Mám povolení použít sílu. Vlastně mám rozkaz ji použít, abych tuhle záležitost vyřešila. Uvědomte si, co to znamená, Paulo. Byl by to první válečný konflikt mezi zástupci Země a společenstvím Vesmířanů. To asi není dobrý precedent, nemám pravdu?“

John dodal: „A uvědomte si, paní Umfravilleová, že Port Lowell není žádná pevnost.“

„Musíte se řídit vlastním svědomím. Lowell končí.“

Metternes si prohrábl rukou své mastné vlasy. „Měli bychom počkat na potvrzení ze Země.“

Edna zavrtěla hlavou. „Máme jasné rozkazy. Ty se to snažíš protahovat, John.“

„Máš mi to za zlé? Lowell tu máme naservírovaný jako na talíři. Něco mi říká, že teď jsme ti špatní my, nějak...“

Ozval se výstražný signál a panely po celém můstku zčervenaly. Pocítili slabé zhoupnutí, loď se pohybovala.

„Sakra,“ řekla Edna. „Co bylo tohle?“

Oba se pustili do prověřování všech systémů.

Jako první promluvila Libby. „Zapnuli jsme maskování. Unikáme před dalším výpadem.“

Edna vyštěkla: „Co se stalo?“

„Právě jsme přišli o soustavu antén a část baterie solárních článků. Ale všechny systémy lodi mají trojitě zálohování, kontakt se Zemí nebyl přerušen.“

„Laserový paprsek,“ řekl John, když přehlédl údaje a zavrtěl nevěřicně hlavou. „Panebože, zasáhli nás laserovým paprskem!“

„Odkud přišel? Jsme napadení?“

„Vyšel z planety,“ odpověděl John. „Ne z jiné lodi.“ Usmál se na Ednu. „Byl to laser vesmírného výtahu.“

„Na Marsu žádné vesmírné výtahy nejsou.“

„Ještě ne, ale mají už připravené lasery. Drzouni.“

Libby dodala: „Určitě šlo o varovný výstřel. Mohli nás tím poškodit. Jak jsem říkala, teď se maskujeme a já provádím úhybné manévry.“

„Dobře, Libby, děkuju.“ Edna pohlédla na Johna. „Je ti to teď jasné? Souhlasíš s tím, jak zareagujeme?“ Nepotřebovala jeho

souhlas. Ona byla velícím důstojníkem. Cítila však, že by bez jeho souhlasu nemohla pokračovat.

Konečně přikývl.

„Připrav torpédo. Slabší štěpnou nálož.“ Vyvolala si obraz Port Lowella. Poklepala na zelenou kopuli. „Zasáhneme jejich farmu. Tak jim způsobíme nejmenší škody.“

„Chceš tím říct, že zabijeme nejmíň lidí?“ John se strojeně zasmál. „Podívej, Edno, to není jen kopule farmy! Provádějí tam různé experimenty. Zkoumají hybridy mart'anského a pozemského života. Jestli ji odpálíš...“

„Vyzbrojit a nabít, John!“ poručila mu rozhodně, jak se snažila potlačit vlastní pochyby.

Odpálení torpéda bylo prudké a znatelné. Loď se rozezvučela jako zvon.

V Mount Weatheru byly záběry z útoku Osvoboditele šokující, holografický globus Marsu poškozený střelnou ranou.

„Nemůžu uvěřit tomu, že se tohle stalo během mé služby,“ řekla Bella.

Bob Paxton zabručel: „Vítám vás ve svém světě, madam předsedkyně!“

Cassie Duflotová seděla vedle Belly. „Tak kvůli tomuhle zemřel můj muž. Abychom měli prostředky k něčemu takovému, pokud bude třeba.“

„Já jsem ale doufala, že ta potřeba nikdy nenastane.“ Bella potlačila zachvění. „Jsem tu proto, že si ostatní mysleli, že jsem hrdinkou z dob sluneční bouře. A teď posílám atomovku proti svým bližním.“

Paxton na displeji na stěně zkoumal mozaiku záběrů. „Jsou toho plná média. To se dalo samozřejmě čekat. Když pošlete atomovku na Mars, všimne si toho i ten největší pecivál a tupec.“

Zatím nemáme hlášené žádné oběti. A kromě toho, oni vystřelili jako první.“

„Nemůžu uvěřit tomu, že to berete tak klidně, Bobe,“ řekla Bella s náznakem zlosti. „Vy jste byl první člověk, který vstoupil na Mars. A teď, o generaci později, to došlo až k válce, přesně na místě vašeho přistání. To jako kdyby požádali Neila Armstronga, aby velel invazi do moře Klidu. Jak se teď cítíte?“

Pokrčil rameny. Vojenskou blůzu měl rozepnutou, kravatu povolenou a ve své medvědí tlapě svíral plastovou láhev s limonádou. „Cítím, že my jsme si nezačali. Cítím, že ti diverzanti na Marsu měli udělat to, co jim jejich zákonně pověření zástupci vlády přikázali udělat, že nám měli vydat tu zatracenou Duttovou. A taky cítím, že, jak tady dáma říká, nemá smysl obětovat miliardy dolarů a desítky životů při vývoji stroje jako je Osvoboditel, pokud ho potom nechceme použít. Kromě toho, tu atomovku na ně poslala vaše dcera.“

Ale musela to být Edna. Bella by nejspíš našla nějaký způsob, jak zbavit svou dceru takové odpovědnosti. Osvoboditel měl připravenou i záložní posádku. Potřebovala však někoho, komu může věřit - někoho, na koho se mohla spolehnout, že tu bombu nesvrhne, pokud by mu Bella přikázala ustoupit.

„A jaká je reakce?“

Paxton poklepal na displej ve výši lokte a po stěně se rozběhly záběry vyprodaných obchodů s potravinami, opuštěných silnic, měst, ve kterých vládl hřbitovní klid. „Nic se nezměnilo. Ta panika sílila několik týdnů, od chvíle selhání dělové koule. Všichni někam zalezli a vyčkávali. Čísla se zatím po atomovce na Marsu celkem drží.“

Cassie se zeptala: „Jaká čísla?“

Bella odpověděla: „Myslí tím bleskové průzkumy veřejného mínění.“

Paxton dodal: „Nesouhlas je zhruba v rovnováze se souhlasem, válečná lobby proti pacifistům, tak jako vždycky. A uprostřed se drží největší lobby těch, kteří nevědí, co si o tom myslet.“ Otočil se. „Lidé chtějí vědět, co bude dál, Bello.“

Ještě se ale stále může zvednout vlna odporu, napadlo Bellu. Pokud tenhle hrozný hazard nevyjde, sama vzápětí přijde o svou autoritu a o Zemi se v těch posledních dnech před dopadem bomby K bude muset postarat někdo jiný. A to, bezmocně si uvědomila, by pro ni byla nesmírná úleva. Ještě se však svého nákladu zbavit nemohla, ještě ne.

Bob Paxton oznámil: „Nová zpráva z Marsu! Není to ta mladá Umfravilleová, která za ně zatím mluvila. S Osvoboditelem se baví někdo jiný. Nejspíš někdo, kdo k tomu nemá oprávnění.“ Usmál se. „Někdo nalomený.“

„Tak kde je Duttová?“

„Na severním pólu Marsu.“

„Řekněte Osvoboditeli, ať se přesune.“

„A - sakra!“ Jeho displej zaplnila série obrazů, tentokrát šlo o záběry Země. „Opětují úder. Vesmířani, hajzlové! Utočí na naše vesmírné výtahy!“ Paxton na ni pohlédl. „Takže tohle je válka, madam předsedkyně. Ulevilo to aspoň trochu vašemu svědomí?“

Nad stolem osádky Wellsovy základny se vznášel obraz Marsu v přímém přenosu. Jaderná rána, kterou způsobil Osvoboditel, intenzivně zářila na rovníku a teď se miniaturní hřib v řídkém mart'anském vzduchu zvedal vysoko k nebi. Dneska zemřela spousta snů, pomyslela si Myra mimoděk.

A přímo nad pólem Marsu visela jediná hvězdička, pomalu se posouvající k vytčenému cíli. Všichni ji pozorovali kromě Ellie, která seděla stranou a stále pracovala na své simulaci nejpravděpodobnější reakce Mart'anů na jakýkoli signál.

„Podívejte na tu potvoru!“ řekl Alexej užasle. „Nemělo by přece být možné, abyste se vznášeli na areostacionární dráze nad pólem!“

Grendel řekla: „Toho lze lehce dosáhnout s pohonem na antihmotu a v podstatě neomezenou možností zrychlování...“

Myra vnímala, že tyhle Vesmířany instinktivně víc pobuřovalo to zjevné popírání vesmírné mechaniky vládoucí jejich životům, jehož se dopouštěl Osvoboditel, než fakt, že právě začala válka.

Jurij pohlédl na displej. „Za pět minut dorazí na pozici.“

Alexej řekl: „Vypadá to, že někdo mezitím udeřil na všechny výtahy na Zemi. Jákobův žebřík, Bandara, Modimo, Jinmu, Marahuaka, Yggdrasil... všechny sestřelené. Globální koordinovaný útok. Kdy by věřil tomu, že by něčeho takového mohla dosáhnout banda usmrkaných Vesmířanů?“

Jurij zachmuřeně pozoroval svůj displej. „To nám ovšem ani trochu neprospěje, nemyslíte? Výsledky simulace nevypadají dobře. My jsme tu pěkně na ráně, jsme připravení na to, abychom přežili mart'anské počasí, ale ne válku. A tady na pólu ani nemáme nic, čím bychom se mohli bránit... Osvoboditel proti nám ani nemusí použít ty svoje atomovky. S tímhle pohonem může proletět atmosférou a vybombardovat nás - vlastně by nás mohl klidně zlikvidovat jen svou reaktivní hmotou. Podle simulací může Osvoboditel vyčistit Mars dokonale od všech lidí během čtyřadvaceti hodin, možná i rychleji.“

„Takže skoro tak účinně, jako Prvorození,“ poznamenala Grendel vážně. „Člověk na sebe může být opravdu hrdý.“

Myra řekla: „Podívejte, moje matka už má ten signál podle Thomase Edisona připravený. A jestli jí máme poslat zprávu, aby to spustila, musíme to stihnout předtím, než sem začnou dopadat bomby z Osvoboditele.“

Jurij řekl: „Ellie, no tak, potřebujeme znát nějaké možnosti, jak na tu zprávu Mart'ani zareagují!“

Ellie pracovala už několik týdnů na svých projekcích reakce odpůrců bomby K na Bisesin signál. Zlobila se pokaždé, když ji vyrušovali z její práce, a teď se tvářila přesně tak, jak si to Myra dobře pamatovala z dob, kdy žila s Eugenem. „Analýza ještě není hotová...“

„Máme málo času!“ vybuchl Jurij. „Řekni nám, co víš.“

Pozorovala ho upřeně jednu dlouhou vteřinu, vzdorovitě. Potom plácla do svého displeje na stole. Zobrazil logické struktury, rozvětvené jako fraktál. „O tomhle se dohadujeme, odhadujeme motivaci naprosto cizí kultury. Ale s ohledem na jejich odpor proti Prvorozeným v minulosti...“

„Ellie! Tak nám to řekni.“

„Nejdřív musím něco předeslat. V podstatě nezáleží na tom, co udělají Mart'ané. Protože ať budou jakkoli jednat proti jakémukoli Oku existujícímu v jejich časovém výřezu - vzpomínáte, že jsme uvažovali o tom, že jsou všechny Oči vzájemně propojené, že možná jde o trojrozměrné projekce jediného vícerozměrného objektu - může to dokonce být jediné Oko - a že pro ně bude hračkou překonat vzdálenost mezi naším vesmírem a světem Miru...“

„Ano, ano,“ nevydržel to Jurij.

„To vyprovokuje nějakou reakci u Oka v Jámě. Našeho Oka. A to, téměř jistě - vidíte, jak se tyhle logické struktury přibližují - vyvolá nějakou reakci bomby K. Ta si určitě bude vědomá, že došlo k nějakému výpadu proti jedinému kousku technologie Prvorozených v naší Sluneční soustavě, a potom...“

„A co? No tak, ženská! Jak ta bomba K zareaguje?“

„Odkloní se od Země,“ odpověděla Ellie. „Zamíří k oživenému Oku.“

„Sem. Na Mars.“

Grendel na ni vyjeveně pohlédla. „Takže Země bude zachráněná.“

„No ovšem.“

To je zjevně, napadlo Myru, očividný výsledek logiky, kterou používala Ellie. Mělo to však ještě jeden důsledek.

Zeptala se: „A co tedy řekneme mé matce, aby udělala?“

Grendel řekla: „Myslím...“

„Počkat!“

Ve vzduchu se ozval další hlas.

Myra zvedla hlavu. „Athéno?“

„Jen místní avatar, nahraný do systémů ve stanici. Athéna je u Kyklopů. Ellie, já jsem dospěla ke stejnému závěru jako ty, pokud jde o reakci Marťanů. A pokud jde o možný následný vliv na zbraň Prvorozených. Tohle rozhodnutí nesmíte pod tlakem okolností učinit sami, ani já ne, ani žádný další jedinec. Připravila jsem prohlášení. Je načasováno tak, aby dorazilo ve stejnou chvíli na Zemi, Mars, Měsíc i do pásu. Už je na cestě. Vy teď musíte komunikovat s tím křižníkem.“

Jurij pohlédl udiveně do vzduchu. „S Osvoboditelem? Proč?“

„To prohlášení dorazí ke všem cílům za patnáct minut. Pochybuji, že vám zbývá tolik času.“

„Tak to zkusíme protáhnout,“ řekl Alexej a usmál se na Jurije.

„No tak, chlape, ty to dokážeš! Slib jim, že jim dáš všechno, co budou chtít. Řekni jim, že Bisesa je na záchodě. Řekni jim co chceš!“

Jurij se na něj zeširoka usmál. Potom poklepal na displej. „Hanse! Spoj mě s tou lodí. Osvoboditeli, tady Wells. Osvoboditeli, tady Wells...“

Pro Myru bylo následujících patnáct minut nejdelších v jejím životě.

„Tady Athéna. Hovořím k celému lidstvu: na Zemi, na Měsíci, na Marsu i všude jinde. Počkám, než se vaše stroje připraví na překlad z angličtiny.“ Odmlčela se přesně na pět vteřin.

„Určitě si mě pamatujete,“ začala. „Jsem, byla jsem vědomím štítu. Během sluneční bouře jsme spolupracovali. Od návratu do Sluneční soustavy se skrývám. Zjistila jsem, že jsem se vrátila do doby rozkolu, do doby, kdy má každý nějaké tajnosti - vlády i ovládaní, jednotlivé frakce v našich populacích.

Teď doba tajností skončila. Teď zase musíme všichni spolupracovat, protože před námi stojí velmi závažné rozhodnutí. Rozhodnutí, na kterém se musíme shodnout všichni. Připravte se k nahrávání...”

Bob Paxton vyděšeně zíral na data zaplavující jeho displeje. „Pane jo! Ten elektronický sirotek to říká všechno, všem. Všechno o Osvoboditeli, o bombě K, o celém tom zatraceném cirkusu.“

A to, pomyslela si Bella s rostoucí úlevou, bude nakonec to nejlepší řešení, bez ohledu na možné následky.

„My si nemyslíme, že dokážeme vychýlit bombu K,“ konstatovala Athéna vážně. „Snažili jsme se ze všech sil, ale neuspěli jsme. Máme však za to, že když si promluvíme s dávnou minulostí naší Sluneční soustavy, můžeme zachránit budoucnost našeho světa.

Nic není jisté. Možná dokážeme zachránit Zemi. Přesto ale budeme muset něco obětovat.

Tohle rozhodnutí nemůže nikdo z nás, bez ohledu na svou moc, své jedinečné postavení, udělat sám. Žádná generace v dějinách ještě nikdy nestála před podobným rozhodnutím. Ovšem žádná z těch generací nebyla ani tak propojená, díky svým technologiím. Závěr z toho všeho je jasný - o té oběti musíme rozhodnout my všichni.

Tou obětí je Mars.“

Grendel se vyjeveně rozhlédla po ostatních. „Možná, že tohle je známka toho, že nějaký živočišný druh dospěl, nemyslíte? Když je postaven před takovéhle rozhodnutí.“

Jurij rážoval po místnosti, rozčilený, zahnaný do kouta, znechucený. „Můj Bože, pořádně mě vytočilo, když jsem se dozvěděl, že Prvorození tou svojí sluneční bouří narušili polární čepičky. A teď tohle. Mars!“

Athéna ještě nedomluvila. „Každý člověk ve Sluneční soustavě, který bude chtít, se může připojit k diskusi, která musí následovat. K vyjádření svých názorů použijte všechny možné způsoby. Blog. Email. Jestli chcete, mluvte jen tak do vzduchu. Někdo vás uslyší a velké sestavy umělých inteligencí poskládají vaše názory a předají je dál k vyjádření ostatním. Diskusi zbrzdí rychlost světla, s tím se nedá nic dělat. Nepodnikneme ale žádnou akci, dokud celé lidstvo nedospěje ke konsenzu...“

Myra viděla, že jsou všichni unavení. Všichni s výjimkou Jurije, jehož posiloval jeho vztek a odpor.

Ellie složila ruce na prsou. „Ale no tak, Juriji! A co na tom, že to odnese Mars? Není to rozhodnutí jasné?“ Myra se jí pokusila stisknout rameno, aby ji umlčela, ale Ellie nebyla k zastavení. „Svět se sedmi miliardami lidí, skutečný domov lidstva, proti tomuhle. Mrtvému světu. Zaprášenému muzeu. Copak je třeba se rozhodovat?“

Jurij na ni nevěřicně pohlédl. „Pro pána krále, copak nemáš srdce? Tohle je lidská planeta od chvíle, kdy ji první lovci a sběrači sledovali, jak putuje po obloze. A my ji teď zničíme - dokončíme práci za Prvorozené? Budou nás považovat za zločince tak dlouho, jak dlouho bude žít lidstvo.“

Bob Paxton mačkal nějaká tlačítka. „Pokoušíme se to přerušit, ale je napojená spoustou různých kanálů.“

„Jsou to vaše sítě,“ řekla Cassie Duflotová. Pohlédla na Bellu. „Jak se cítíte?“

Bella se nad tím zamyslela. „Cítím úlevu. Už žádná tajemství, žádné lži. To, jak to celé dopadne, záleží na nás všech.“

Athéna řekla: „Odhadujeme, že by mělo stačit dvanáct hodin, pokud to ale bude potřeba, můžete mít i víc času. Potom se vám zase ozvu.“

Když zmlkla, Paxton se zamračil. „Konečně toho nechala! Ale Tooke vždycky říkal, že Athéna je naprosto šílená, i v době, kdy řídila štít. No, teď tedy máme co dělat.“ Ukázal Belle aktuální záběry poškozených vesmírných výtahů. „Přetrhali stuhy úplně u všech.“

Bellu pálily oči, když se snažila soustředit na to, co jí říká. „Oběti? Škody?“

„Všechny výtahy se samozřejmě zhroutily. Ale jejich horní části jen odletěly do vesmíru, jejich obsluhy můžeme vyzvednout později. Několik kilometrů spodní části většinou shořelo v atmosféře.“ Na displejích sledovali dech beroucí záběry padající stuhy, tenké stříbrné pásy, některé dlouhé stovky kilometrů. „To bude stát miliardy,“ zavrčel Paxton.

„Dobře,“ řekla Bella. „Výtah ale nemůže nadělat mnoho škod, když spadne, ne? Nechová se přece stejně jako nějaká pozemská stavba, nějaká budova. Většina jeho hmoty, protizávaží, prostě odletí do volného prostoru. Takže odhadované ztráty na životech...“

„Nulové, s trochou štěstí,“ doplnil ji Paxton zdráhavě. „Každopádně minimální.“

Ozvala se Cassie: „Ani z Marsu nemáme hlášené žádné oběti.“

Bella si s úlevou oddechla. „Vypadá to, že jsme z toho všichni vyvázli bez újmy.“

Paxton na ni udiveně pohlédl. „Vy vážně ty útoky srovnáváte? Madam předsedkyně, vy zastupujete legálně ustavené vlády z celé planety. Otok Osvoboditele byl válečnou akcí. Tohle je terorismus. Musíme na to reagovat. Navrhuji, abychom vydali Osvoboditeli rozkaz, aby rozpustil celou tu pitomou ledovou čepičku na Marsu, a bylo by.“

„Ne!“ odmítla ho Bella ostře. „Vážně, Bobe, co dobrého by nám eskalace toho konfliktu přinesla?“

„Byla by to reakce na útoky na výtahy. A zastavila by další útoky té šílené umělé inteligence.“

Bella si promnula unavené oči. „Dost vážně pochybuji o tom, že by Athéna byla tam. Kromě toho - všechno se mění, Bobe. Myslím, že vám bude chvíli trvat, než si na to zvyknete, s tím se ale nedá nic dělat. Vyšlete signál Osvoboditeli. Řekněte jim, ať zatím čekají na další rozkazy.“

„Madam předsedkyně, ve vší úctě - vy chcete ten převrat jen tak přejít?“

„Během několika posledních minut jsme se dozvěděli víc, než během těch několika měsíců, kdy jsme poletovali po Sluneční soustavě. Asi jsme měli být od samého začátku otevřenější.“

Cassie ji podpořila: „Ano. Možná je to známka dospívající kultury, že nejsou žádná tajemství, že se všem říká pravda, že se o všem otevřeně mluví, nemyslíte?“

„Panenko skákává!“ zhrozil se Paxton. „To snad není možné, že slyším takovéhle kecy. Madam předsedkyně - Bello - mezi lidmi propukne panika. Nepokoje, rabování. Uvidíte. Proto si uchováváme tajemství, paní Duflotová. Protože se lidé nedokážou vyrovnat s pravdou.“

Cassie pohlédla na stěnu s displeji. „Myslím, že to není pravda, admirále. Přicházejí první reakce...“

Edna s Johnem, vznášející se osamoceně nad mart'anským pólem, užasle sledovali, jak se na jejich displejích odvíjejí jednotlivá vlákna diskuse, které se účastnila celá soustava.

John řekl: „Podívej na tohle! Lidé nehlasují jen o bombě K, vedou kolektivní tvůrčí diskuse o dalších možných řešeních. Nejlepší ukázka propojené demokracie. Bohužel to ale vypadá na to, že nikoho zatím nic dalšího nenapadlo.“

Edna řekla: „Někteří Vesmířané prohlašují, jen ať bomba K Zemi zničí! Země je minulostí lidstva, vesmír jeho budoucností. Tak proč se toho unaveného světa nezbat?“

John si odfrkl. „A pár miliard lidí na ní? Nemluvě o téměř celém kulturním dědictví lidstva. Myslím, že je to menšinový názor, i mezi Vesmířany. A životaschopnost lidstva, kdybychom přišli o Zemi, je taky dost diskutabilní. Mimo planetu žije stále velmi malé společenství. Malé, roztroušené, velmi zranitelné...

„Asi budeme Starou mámu ještě nějakou dobu potřebovat.“

„Hele, podívej se na tohle vlákno!“ Probíhající diskuse se inspirovala názory členů nějaké skupiny, která si říkala Vlastenecký výbor. „Slyšela jsem o nich,“ řekla Edna. „Radí mé matce.“ Četla: „Prvorození ovládají minulost i budoucnost, čas i prostor. Jsou natolik pokročilí, že ve srovnání s nimi...“ Posunula se o kus dál. „Ano, ano! Existence Prvorozených představuje sloup, na kterém musí být, bude postavena celá další historie lidstva. A proto bychom měli přijmout jejich rozvinutou moudrost.“

John se ušklíbl. „Takže když se Prvorození rozhodnout zničit Zemi, měli bychom se jim prostě podřít?“

„Tak nějak. Protože oni vědí všechno líp.“

„S tímhle vážně nemůžu souhlasit. Máš tam ještě něco jiného?“

Do ticha Wellsovy stanice znovu promluvila Athéna. „Je čas.“

Jurij se vztekle rozhlédl po prázdném prostoru. „Jsi tady?“

„Nahrála jsem sem čerstvý avatar, ano.“

„Ještě to není dvanáct hodin.“

„Víc času nepotřebujeme. Dospěli jsme ke shodě - ne úplně jednohlasně, ale velkou většinou. Hrozně mě to mrzí,“ oznámila Athéna monotónně. „Spácháme velký a hrozný zločin. Je to ale odpovědnost, kterou máme my všichni, lidé i jejich spojenci.“

„Musí to tak být, Juriji,“ konejšila ho Myra. „Ty to víš...“

„Já odtud teda určitě neodejdu, vy si ale dělejte, co chcete,“ odsekl Jurij a rázně odešel z místnosti.

Alexej řekl: „Podívejte se na tohle diskusní vlákno! My jsme slabší. Taháme za kratší konec. Takže za ten svůj konec musíme tahat jinak, jako vždycky, od dob Alexandra Velikého, když se někdo slabší musel bránit někomu silnějšímu a když se zapsal do historie, pokud se mu povedlo útok odrazit. Musíme se připravit na oběti, pokud proti nim máme udeřit. Musíme se připravit i na smrt...“

„Budoucnost druhu sebevražedných atentátníků,“ poznamenala Grendel. „Jestli ale Maťani v tom druhém světě nebudou reagovat, dopadne to s námi dost špatně.“

Myra pohlédla na souhrn diskusních vláken zobrazovaný ve vzduchu i na displejích rozložených po stole. Jejich obsah byl složitý, jejich závěr prostý: Udělejte to. Jen do toho!

Ellie vstala. „Myro! Pomoz mi, prosím. Asi je na čase promluvit si s tvou matkou.“

Myra vyrazila s Ellií do Jámy.

50. MEZIHRA: POSLEDNÍ MARTĀN

Byla na Marsu sama. Jediná svého druhu, která prošla tím hrubým roztrháním na časové výřezy.

Vybudovala si útočiště na severním pólu Marsu, ledovou věž. Byla krásná, třebaže zbytečně, protože ona tady byla jediná, kdo ji viděl. Tohle ani nebyl její Mars. Většině tohoto světa poskládaného z časových výřezů, všem městům a kanálům, které přežily, hrozilo studené sucho.

Když zahlédla skupinu symbolů hořící v ledu na Miru, třetí planetě, pocítila prudký nával potěšení z toho, že ví, že rozum je tady v té nové soustavě s ní. Ale i když věděla, že ti, kteří žijí na Miru, jsou vzdálenými příbuznými jejího vlastního druhu, byla to velmi slabá útěcha.

Ted' čekala ve své věži a přemítala o tom, co dělat.

Velký experiment se životem na světech kolem Slunce probíhal souběžně, ale s různými výsledky.

Když byla intelligence na vzestupu na Marsu, Mart'ané si přetvářeli své prostředí jako lidé. Zapalovali ohně a stavěli města.

Ale Mart'ané se od lidí lišili.

I její osobnost byla pochybná. Její tělo bylo společenstvím buněk, její tvar proměnlivý, přeléval se mezi sevřenou a volnou fází, její buňky se někdy rozptylovaly, jindy se shlukovaly. Spíš se víc podobala nějaké slizovité houbě než člověku. Stále byla v těsném kontaktu s nesmírnými propojenými komunitami jednobuněčných organismů, které pokrývaly Mars. A ona ve skutečnosti ani nebyla „ona“. Její druh nebyl pohlavní tak jako lidé. Ona však byla matka, byla víc „ona“ než „on“.

Bytostí jejího druhu žilo nanejvýš několik set tisíc současně, rozprostřených po mořích i pláních Marsu. Nikdy neměly žádná

jména, vždycky jich bylo tak málo, že žádná jména nepotřebovaly. Ona vnímala všechny ostatní, jako hlasy tlumeně slyšitelné v echu rozlehlé katedrály.

Velmi jasně si uvědomovala, že všichni zmizeli, do jednoho. Její osamění si žádný člověk nikdy nedokáže představit.

A blížící se zbraň Prvorozených, bomba K určená pro Mars, zmizela také.

Krátce před Porušením spojitosti pracovala na pólu Marsu, kde dohlížela na past z rozrušeného časoprostoru, do které se jí s jejími kolegyněmi podařilo polapit Oko Prvorozených. Pro smysly schopné „vidět“ narušení prostoru byla ta zbraň velmi viditelná, na obzoru, mířila přímo z nebe k mart'anskému pólu.

A potom došlo k časovým výřezům. Oko zůstalo ve své kleci. Zbraň Prvorozených zmizela.

Tenhle Mars poskládaný z časových výřezů byl troskou, atmosféru tvořil jen tenký plášť z oxidu uhličitého, na dnech zmizelých oceánů zbývaly jen stopy jinovatky a po vyschlém povrchu sterilizovaném slunečními ultrafialovými paprsky se proháněly písečné bouře. Na některých místech ještě stála města jejího živočišného druhu, opuštěná, v některých případech v nich dokonce ještě zářila světla. Všichni ostatní ale zmizeli. A když kopala ve vyschlé jedovaté hlíně, objevila jen metanogeny a další jednoduché bakterie, velmi řídce rozprostřené, pouhý odlesk dřívějších bohatých společenství, jež kdysi obývala tento svět. Zbytky, které byly jejími posledními následníky.

Byla osamělá. Hračka Prvorozených. Měla na ně čím dál větší zlost.

Mart'ané si mysleli, že do určité míry Prvorozené pochopili.

Prvorození museli být velmi staří.

Možná jde o přímé pamětníky Prvních dní, mysleli si Mart'ané, doby, která začala pouhou miliardou let po samotném Velkém

třesku, kdy vesmír zprůhledněl a kdy začaly nejistě zářit úplně první hvězdy. Tehdy Prvorození vyvolali ve hvězdách nestabilitu. V jejich době byly nestabilní všechny hvězdy.

Tak, jak byli staří, byli i konzervativní. Aby dosáhli svých cílů, zapalovali některé hvězdy a některé měnili v novy, u jiných změnili jejich proměnlivost tak, aby se pohybovaly na hranici výbuchu. Vyslali své kosmologické bomby, aby sterilizovali světy, ne aby je rozbili. Vypadalo to, že se snaží likvidovat kultury spotřebovávající energii co možná nejefektivněji.

Aby Mart'ané pochopili, proč to dělají, snažili se pohlédnout na sebe očima Prvorozených.

Vesmír je plný energie, většina jí je ale v rovnováze. V rovnovážném stavu žádná energie neproudí, a proto ji nelze použít k práci, stejně jako stojaté vody rybníka nelze použít k pohonu vodního kola. Život závisí na onom toku energie mimo rovnováhu - na zlomku „užitečné“ energie - „exergii“.

A exergii se všude možně plýtvalo.

Všude evoluce poháněla vývoj života do čím dál složitějších forem, které závisely na stále rychlejším využívání dostupného toku energie. A potom přišel rozum. Civilizace představovaly rozličné experimenty s nejrůznějšími způsoby rychlejšího spotřebovávání exergie.

Z domýšlivého úhlu pohledu Prvorozených, domnívali se Mart'ané, jsou výsledky drobných civilizací - jako třeba té mart'anské - naprosto nepodstatné. Záleží pouze na toku exergie a na rychlosti, s jakou je vyčerpávána.

Civilizace tak stará jako Prvorození, tak všemožně pokročilá, se samozřejmě začne zajímat o osud kosmu jako celku a o využívání jeho omezených zdrojů. Čím déle má vydržet vaše kultura, tím pečlivěji musíte pečovat o tyto zdroje.

Pokud jste chtěli vydržet až do nejkrajnější budoucnosti - do Posledních dní, kdy narůstání kvintesence ukončí věk hmoty -

museli jste být velmi přísní. Výpočty Mart'anů naznačovaly, že ve vesmíru může existovat jen jeden svět stejně hustě obydlený a energeticky náročný jako ten jejich, jeden svět na sto miliard prázdných galaxií ve vesmíru, pokud se měli Prvorození dožít Posledních dní.

Prvorození si museli uvědomovat, že pokud měl život přežít až do konce - i kdyby se té nejvzdálenější možné budoucnosti mělo dočkat jediné vlákno vědomí -, bylo třeba dodržovat disciplínu v kosmickém měřítku. Nesmělo docházet ke zbytečným výkyvům, k plýtvání energií, k vlnkám v toku času.

Život - nic vzácnějšího pro Prvorozené neexistovalo. Musel to však být život správného druhu. Ukázněný, klidný, disciplinovaný. Takový byl bohužel velmi vzácný.

Určitě svých činů litovali. Sledovali zkázu, kterou působili, a vytvářeli časové výřezy vzorků světů, které zničili, a uzavírali je v malých soukromých vesmírech. Mart'ané ale věděli, že v takovém vesmíru na hraní byl plus jejich hmoty a energie vyvážen minusem gravitace. A když zemřel, což bylo neodvratné, sumy energií se vzájemně vynulovaly, takže celý ten kosmos přešel do abstrakce nuly.

Prvorození se chovali hospodárně i ve svých projevech lítosti.

Mart'ané se vzájemně dohadovali o tom, proč byli Prvorození tak rozhodnutí dosáhnout Posledních dní.

Možná to vycházelo z jejich původu. Možná, že když během Prvních dní získali vědomí, setkali se - s někým dalším. S někým, kdo přesahoval jejich kosmos stejně, jako oni přesahovali ty vesmíry na hraní, do nichž ukládali své světy složené z časových výřezů. Někým, kdo se vrátí během Posledních dní, aby zvážil, co stojí za to uchovat.

Prvorození možná věřili, že jsou ve svém třídění vesmíru benevolentní.

Poslední Mart'anka přemítala o signálu z Miru.

Ti na Miru se nechtěli podvolit ráně palicí od Prvorozených. Stejně jako Mart'ané nechtěli sledovat, jak jejich kultura umírá kvůli nějaké neuróze, která vznikla v dobách, kdy byl vesmír mladý. A tak se bránili. Stejně jako se teď snažili bránit bytosti na Miru a jeho mateřském světě v rodičovském vesmíru.

Nemusela se rozhodovat dlouho.

Přípravy jí zabraly sedm mart'anských dní.

Při práci přemítala o své vlastní budoucnosti. Věděla, že tenhle miniaturní vesmír umírá. Nechtěla zemřít s ním. A věděla, že její jediná možná úniková cesta vede skrz jiný artefakt Prvorozených, který díky svým posíleným smyslům zřetelně viděla, artefakt hnízdící na třetí planetě.

A to všechno kvůli budoucnosti.

Imploze časoprostorové klece měla bohužel poškodit její ledovou věž. Začala se stavbou nové, o kus dál. Ta práce jí přinášela potěšení.

Nová věž nebyla ani zpola hotová, když, v důsledku úprav, které provedla, gravitační klec rozdrtila Oko Prvorozených.

51. ROZHODNUTÍ

Existovalo jenom jedno Oko, i když mělo mnoho projekcí do časoprostoru. A mělo mnoho funkcí.

Jednou z nich byl přenos informací.

Když mart'anská past sklapla, uvězněné Oko vyslalo nouzový signál. Výkřik, přenesený do všech jeho sesterských projekcí.

Bomba K byla jediným artefaktem Prvorozených ve Sluneční soustavě, kromě Oka uvězněného v jeho Jámě na Marsu. A bomba K zachytila ten výkřik, signál, jemuž nevěřila a který ani nechápala.

Ustaraně pohlédla před sebe.

Tam, před bombou K, se jako třpytivá hračka vznášela planeta Země se všemi svými národy. Dole na té přeplněné kouli blikaly výstrahy na nespočtu displejů, obří dalekohledy prohledávaly oblohu - a nejisté lidstvo se bálo, že se jeho historie blíží ke konci.

Bomba K se měla stát pánem toho světa. Ale výkřik, který zaslechla, v ní vyvolal konflikt. Konflikt, který musela vyřešit nějakým rozhodnutím.

Bomba začala chladně uvažovat, přemítala nad svou dosud neochvějnou mocí.

A změnila dráhu svého letu.

**V.
POSLEDNÍ
KONTAKTY**

52. PRŮVOD

Bisesa s Emelinou vyšly naposledy z bytu. Každá nesla velký batoh a příruční tašku. Obloha byla jako z olova, ale aspoň nesněžilo.

Emelina pečlivě zamkla byt a uklidila klíče do kapsy svého tlustého kožešinového kabátu. Ovšem, že se sem už nikdy nevrátí a že nebude dlouho trvat, než sem dorazí led a rozdrtí celý dům. Ale Emelina přesto zamkla. Bisesa mlčela, udělala by přesně totéž.

Bisesa se ještě jednou ujistila, že si s sebou vzala tu jedinou skutečně důležitou věc - telefon ukrytý ve vnitřní kapse s balíčkem baterií ze skafandru.

Potom vyrazily na Michiganskou avenue.

Michiganská, kaňon z betonu a cihel vedoucí mezi okouřenými mrakodrapy a navždy zavřenými obchody, fungovala vždycky jako větrný tunel. Emelina s Bisesou se otočily zády k severu, aby si chránily oči.

Procesí se už scházelo, ve zmrzlém blátě tu postávaly tisíce lidí a postupně se formovaly do uspořádaného zástupu. Bisesa ani netušila, že v Chicagu zůstalo ještě tolik lidí. Stála tam nejrozumnější vozidla, od selských povozů přes bryčky po vznešené kočáry, do nichž byli zapřažení podsadití koně uzpůsobení životu v Arktidě. Stály tu připravené dokonce i městské tramvaje, připravené na svou poslední cestu, plné pasažérů.

Většina lidí ale putovala pěšky, balíky na zádech nebo na trakařích, za ruce se jich držely děti a vnoučata. Mnoho z Chicaganů bylo zabaleno ve svých arktických kožešinách, někteří však pro dnešek tyto části oblečení odložili a vzali si na sebe své nejlepší sváteční šaty, jednoduché dlouhé šaty a roucha až na zem,

klobouky a kožichy. Na světlo vyšly i početné zástupy městských prostitutek. S namalovanými rty, napudrovanými tvářemi a odhalenými kotníky nebo různými rozparky se smály a laškovaly jako pestré barevné ptáky. V davu probíhala vzrušená konverzace.

Průvod měly vést zářivě černé kočáry, které se seřadily před Lexingtonským hotelem. Ty měly vézt městské celebrity, především příbuzné a přátele primátora Ricea. Proslýchalo se, že Thomas Edison byl zabalen v dekách ve vozidle vlastní konstrukce, vytápěném a osvětleném mobilním elektrickým agregátem.

Riceův kočár z leštěného dřeva a černé pryže jel v samém čele průvodu a Bisesu udivilo, když viděla, že ho táhne huňatý mamut. Zvíře bylo neklidné. Zvedlo hlavu s tou zvláštní boulí na temeni a jeho dlouhé zahnuté kly se zaleskly ve vzduchu. Jak ho nervózní poháněči tloukli holemi a biči, troubil - pronikavý zvuk, který se odrazil od oken mrakodrapu. Bisesa zdráhavě připustila, že to byl od Ricea poněkud hazardní kousek. Pokud mamut ten vůz nerozšlape, měl by ho táhnout celkem spolehlivě.

Celé to bylo představením pro veřejnost, tak, jak to primátor zamýšlel, a Bisesa obdivovala Ricea i jeho poradce, že všechno uspořádali právě takhle, a že vybrali patřičné datum. Na Miru bylo dnes 4. července, alespoň podle kalendářů sestavených univerzitními astronomy.

Ale průvod na Den nezávislosti byl ve skutečnosti posledním rozloučením se starým Chicagem. Netvořili ho rozjásaní lidé, ale běženci, které čekala velká zkouška, dlouhý pochod celou cestu přes předměstí pryč z města, směrem na jih, stále na jih, do nového nadějnějšího domova za hranicí ledu. I teď se našli takoví, kteří se odmítli účastnit evakuace, chuligáni a požitkáři, opilci, nemohoucí a pár tvrdohlavců, kteří prostě nedokázali opustit své domovy. Jen málokdo věřil tomu, že tihle odpírači přežijí další zimu.

Lidský život tu tedy ještě zůstane zachován. Dneškem ale končí civilizované Chicago. A Bisesa přes lidské klábosení slyšela praskání trpělivého ledu.

Emelina dovedla Bisesu na jejich místo mezi významnými občany, kteří se shromáždili hned za povozy. V útvaru tam vyčkávali bubeníci, chvěli se, v rukou navlečených do rukavic svírali své paličky.

Rychle našly Harryho s Joshuou, Emelininy syny. Harry, starší ze synů a odpadlík, se vrátil, aby pomohl své matce při odchodu z města. Bisesa byla ráda, že je vidí. Oba vysocí, urostlí, svalnatí mladí muži, oblečení v obnošených kabátech z tulení kůže a s tvářemi natřenými tukem proti mrazu působili dojmem, že se novému světu dobře přizpůsobili. Bisesu napadlo, že se s těmito mladíky její šance na to, že přežije tenhle pochod, podstatně zvyšují.

Davem se k nim protlačil Gifford Oker, aby je přivítal. Byl zabalený do obřího černého kožichu a válcovou čapku měl naraženou až k očím. Nesl jen lehký batoh, z něž vyčnívaly lepenkové tubusy. „Madam Duttová, slečno Whiteová! Jsem rád, že jsem vás našel.“

Emelina ho popíchla: „Nenesete moc velký náklad, profesore. Co je to za dokumenty?“

„Hvězdné mapy,“ odpověděl pevně. „Skutečný poklad naší civilizace. A taky pár knih - jaká to byla hrůza, když jsme zjistili, že nepobereme všechny knihy! S každou knihou, kterou uchvátí led, navždy zmizí kousek naší minulosti. Pokud jde o moje osobní věci, mé nádobí a tak, mám vlastní oddíl otroků, kteří mi je pomáhají nést. Říká se jim postgraduální studenti.“

Další ze suchých profesorových vtipů. Bisesa se zdvořile zasmála.

„Madam Duttová, předpokládám, že víte, že vás hledá Jacob Rice. Počká, dokud průvod nevyrazí na cestu. Ale chce, abyste ho přišla navštívit do jeho vozu. Už teď ho doprovází Abdikadir.“

„Opravdu? Doufala jsem, že Abdikadir půjde s vámi.“ Abdi pracoval na astronomických projektech s Okerem a jeho studenty.

Oker ale zavrtěl hlavou. „O co primátor požádá, to taky dostane.“

„Myslím, že by nebylo od věci alespoň chvilku se svézt v teple. Co vlastně chce?“

Oker pozvedl jedno obočí. „Myslím, že víte. Chce z vás vydolovat všechno, co víte o Alexandrovi a jeho říši ve Starém světě. Sarissy a parní stroje - musím přiznat, že mě to zajímá taky!“

Usmála se. „On stále ještě přemýšlí o ovládnutí světa?“

„Podívejte se na to Riceovými očima,“ vysvětloval jí Oker. „Tohle je dokončení jednoho velkého projektu, přesunu ze starého Chicaga do nového, práce, která ho plně zaměstnávala spoustu let. Jacob Rice je ještě mladý, nenasytný a energický, a já bych řekl, že mu za to musíme být vděční, protože jinak bychom nic takového nedokázali. A on se teď poohlíží po novém velkém cíli.“

„Tenhle svět je přece hrozně velký,“ namítla Bisesa. „Je tu dost místa pro všechny.“

„Ale není nekonečný,“ odpověděl Oker. „A kromě toho jsme už navázali nějaké zkusmé kontakty přes oceán. Rice není Alexandr, tím jsem si jistý, ale ani on, ani Velký král se nepodřídí tomu druhému.“

A víte, může tu být něco, za co se vyplatí bojovat. Rice nezapomněl na to, co jste mu s Abdikadirem řekli o budoucnosti. Proto požádal své vědce, konkrétně mě, aby prozkoumali možnosti, jak odvrátit konec vesmíru - nebo před ním dokonce uniknout.“

„Pane jo! Opravdu není žádný troškař.“

„A víte, on má takový dojem, že ovládnutí tohoto světa by mohlo být nezbytným prvním krokem k jeho záchraně.“

Rice má možná pravdu, napadlo Bisesu. Pokud jediná možná cesta na Zemi vedla skrz Oko v Babylonu, válka o nadvládu nad tím městem může být nakonec nevyhnutelná.

Oker si povzdychl. „Problém je ale v tom, že jakmile se ocitnete v moci člověka jako je Rice, je obtížné se z ní zase vymanit. Já to musím vědět,“ řekl lítostivě. „A vy se musíte rozhodnout, Biseso Duttová, co chcete vy.“

V tom měla naprosto jasno. „Já jsem dosáhla toho, kvůli čemu jsem sem přišla. Teď se musím vrátit do Babylonu. Tam jsem vstoupila na tenhle svět a je to moje jediné pojítko s mou dcerou. Taky si myslím, že bych měla odvést Abdikadira zpět domů. Alexandrův dvůr potřebuje takové bystré hlavy jako je jeho.“

Oker se nad tím zamyslel. „Dala jste nám toho hodně, madam Duttová - přinejmenším povědomí o našem místě v tomhle podivném panoptiku mnohonásobných vesmírů. Války Jacoba Ricea nejsou vašimi válkami, jeho cíle nejsou vašimi cíli. Až přijde čas, pomůžeme vám od něj uniknout.“ Pohlédl na Emelinu a její syny, kteří souhlasně přikýkli.

„Děkuji,“ řekla Bisesa upřímně. „Ale co bude s vámi, profesore?“

„Základní kámen nové observatoře v Novém Chicagu už byl položen. Budovy, která by měla stačit k tomu, abych viděl co nejdál. Ale skrz tohle...“ Vzhlédl k husté mase mraků nad nimi. „Víte, někdy se cítím poctěn už jen tím, že jsem tady, na planetě, které vy říkáte Mir. Byl jsem přenesen do zcela nového vesmíru, v němž se vznášejí jiné světy, které nezkoumal žádný jiný astronom před námi. Viditelnost je ale stále špatná. Jak rád bych vystoupal nad mraky Miru - plachtil k Měsíci a dalším světům v nějakém vzdušném kočáru! Moji představivost zdaleka přesahuje, jakým způsobem by se toho dalo dosáhnout, ale jestli Alexandr Veliký

dokáže provozovat parní železnici, Nové Chicago možná pronikne ke hvězdám. Co myslíte?“ Usmál se šibalsky jako malý kluk.

Bisesa se usmála. „Myslím, že je to úchvatná myšlenka.“

Emelina se zavěsila do rámě Harryho, svého syna. „Vy si můžete nechat hvězdy pro sebe. Já chci jen kus země, která není alespoň někdy pokrytá ledem. A pokud jde o budoucnost - říkali jste pět set let? Toho se nedožiju ani já, ani mí synové. Takže já mám času dost.“

„Jste velmi moudrá,“ řekl Oker.

Ozvalo se trubení lesního rohu.

Zvedl se nadšený jásot. Muži, ženy i děti vyrazili a rovnali si zavazadla na zádech. Koně ržáli a frkali, postroje skřípěly a ten poněkud beztvarý dav, tísnící se v blátivé ulici, začal získávat tvar průvodu.

Rozzářila se světla, která Bisesu oslepovala. Elektrické pátrací reflektory připevněné na mrakodrapech vrhaly světlo na stěny, které, jak se teď ukázalo, byly vyzdobené americkými vlajkami. Jásot zesílil.

„Všechno vybrakované ze Světové výstavy,“ řekla jim Emelina s úsměvem, dojatá téměř k slzám. „Já si o Jacobu Riceovi myslím své, ale nikdy nepopírám, že má styl! To je opravdu skvělé rozloučení s naším městem.“

Oddíly bubeníků začaly tlouci do pochodu.

Riceův lehce se vzpouzející mamut v postrojích vyrazil s trubením jako první, s trhnutím uvedl do pohybu primátorův kočár. Dav byl natolik zahuštěný, že chvíli trvalo, než se pohnul celý průvod. Uběhlo několik minut, než se před Bisesou, Emelinou a ostatními uvolnil prostor k chůzi. Nakonec se celý ten velký dav pohyboval na své pouti na jih po Michiganské avenue směrem k Jacksonovu parku. Ozbrojení vojáci se žlutými nárameníky kráčeli po obou stranách sevřeného zástupu, aby odráželi divokou zvěř. S

rachotem se rozpohybovaly i žluté tramvaje vyrážející na svou poslední cestu, i když nemohly své pasažéry vézt příliš daleko.

Chicagané začali na pochodu zpívat, rytmus jim udávaly bubny a pomalý dusot jejich zabalených nohou. Zpočátku dávali k lepšímu různé vlastenecké písně: „Má vlasti“, „Amerika“ a „Vlajka hvězdnatá“. Nakonec ale přešli k písni, kterou tu Bisesa slyšela mnohokrát, chytlavému newyorskému šlágru z konce 19. století, ze kterého bylo Chicago nadšené. Byl to líbezný žalozpěv o starci, který ztratil svou lásku. Truchlivé hlasy sílily, odrážely se od průčelí z cihel, skla a betonu opouštěných domů kolem, když zpívaly o nadějích, které zmizely „po plese“.

Bisesa zaslechla řinčení skla, opilý smích a potom tlumenou ránu. Když se ohlédla, spatřila, že plameny již olizují začazená horní okna Lexingtonského hotelu.

7. prosince 2070

Bella Fingalová, po jejímž boku stáli Bill Carel s Bobem Paxtonem, se dívala ven malým vypouklým oknem raketoplánu, v němž se blížili k jednomu z nejznámějších vesmírných plavidel v dějinách lidstva.

Bella cítila vyčerpání až do morku kostí, po všem tom napětí posledních měsíců. Teď ale bylo téměř po všem. Zbývalo jen pár dní do největšího přiblížení bomby K k Zemi - „Dni K“, jak mu říkali komentátoři. Astronomové i vojsko ji denně ujišťovali, že se bomba stále drží dráhy, na kterou byla vychýlena poté, kdy náhle ožilo Oko na Marsu. Bomba K se ještě mohla přiblížit, dokonce mohla proletět mezi Zemí a Měsícem, ale nezasáhne planetu.

Bella musela své záležitosti plánovat tak, jako by to byla pravda. Dnes se například musela zúčastnit téhle konference na Auroře. Plnila tu jednu ze svých nových povinností, které si sama přidělila - rozprout debatou o budoucnosti lidstva. Měla však takové podezření, stejně jako zbytek lidstva, že tomu úplně neuvěří, dokud bomba K skutečně neškodně neproletí kolem. A jako většina lidské rasy měla v plánu strávit den K v kruhu svých blízkých.

Potom se konečně mohla zbavit břemene svého úřadu, vydat se tribunálu pro válečné zločiny v Haagu a svěřit rozhodování někomu jinému. Byla s tím smířená. Smířená i s tím, že bude zbavena úřadu před koncem posledního dějství tohoto smrtícího dramatu, před evakuací Marsu.

Raketoplán se otočil. Mumlala si něco pro sebe, téměř zapomněla, kde je. Vyhlédla z okénka a vychutnávala si ten úchvatný a známý pohled.

Aurora 2, zářící v přímém slunečním světle, byla nemotorná a křehká. Vypadala trochu jako hůlka mažoretky, štíhlá jehlice dlouhá dvě stě metrů propojující pohonné jednotky s obyvatelnými kajutami. Loď byla hodně otlučená, barva se z ní odlupovala, panely solárních článků měla zčernalé a zkroucené a povrch kopule určené posádce byl na jednom místě spálený a proražený dovnitř tak, že byly vidět některé vzpěry a pažení. Aurora byla očividně zasažená silným ohněm. Splnila ale to, co po ní chtěli.

Aurora byla druhou pilotovanou lodí na Mars. Měla za úkol vyzvednout Boba Paxtona i jeho posádku, kteří se s ní měli vrátit domů, kde je čekalo uvítání hrdinů. Do těchto plánů ale zasáhla sluneční bouře a Aurory 2, jedné z největších kosmických lodí své doby, bylo zapotřebí k jiným úkolům než je průzkum, proto ji povolali zpět na Zemi. L1, stacionární bod mezi Sluncem a Zemí, byl logickým místem k umístění štítu, který měl chránit Zemi před zuřící sluneční bouří. A proto umístili Auroru sem, kde sloužila jako maringotka pro stavební čety.

Štít byl od té doby odstraněn. Po bouři z něj zbyly monumentální trosky, které byly rozebrány při budování nových stanic ve vesmíru a na Měsíci. Aurora samotná ale zůstala zde v L1 jako trvalý památník na ony úžasné dny a kolem lodi byl zachován kus štítu, jeho lesklý povrch se ve spirále stácel kolem trupu lodi jako nějaká pavučina.

Bella pohlédla na své spolucestující. Bill Carel, neduživý, trochu roztřesený, tvář plnou vzteku nad zradou svého syna, jako by ani tu blížící se loď nevnímal.

Výraz Boba Paxtona byl nečitelný.

Bella také během sluneční bouře sloužila u štítu a od té doby tu byla mnohokrát - při vzpomínkových akcích, slavnostních

jmenováních důstojníků, otevření muzea, výročí. Pro Boba Paxtona to bylo něco jiného. Jakmile se po sluneční bouři vrátil na Zemi, absolvoval všechno to předávání řádů a setkání s prezidenty co nejrychleji. Potom se zase naplno ponořil do své vojenské kariéry a svůj život nakonec zasvětil boji s možnými dalšími hrozbami Prvorozených. Paxton v L1 nikdy nebyl a nejspíš ani neviděl Auroru 2 od chvíle, kdy ji zahlédl z povrchu Marsu, jak prolétala oblohou během svého jediného obletu, než ho ponechala i s jeho posádkou jejich osudu. Teď byla tvář toho starého vesmírného bojovníka podmračená a nehybná, takže Bella nedokázala odhadnout, co si myslí.

Raketoplán se otočil s tlumeným hučením navigačních trysek a usadil se břichem na prohnutém trupu obytné sekce Aurory. Slunce teď stálo přímo pod Bellou a vrhalo svislé stíny, a ona malým okénkem umístěným nad hlavou spatřila Zemi, modrou lucernu visící přímo proti slunci. Země byla samozřejmě v úplňku, při pohledu z L1 tomu nikdy nebylo jinak. Chtěla by ji vidět zřetelněji.

Když skončil propojovací manévr, raketoplán vypnul své řídicí systémy.

„Vítáme vás na Auroře 2 a v Památníku štítu!“

Povědomý jemný ženský hlas vyvolal v Belle mrazení. Tenhle byl jiný než při všech jejích předchozích návštěvách. „Ahoj, Athéno! Vítám tě doma.“

„Bello, jsem ráda, že si s tebou zase můžu promluvit. Pojd'te prosím na palubu.“

Otevřel se průlez v podlaze. Bela si rozepnula pásy a vznesla se do vzduchu.

Alexej Carel s Lylou Nealovou na ně čekali na můstku Aurory.

Byla to ta nejprestižnější místnost na lodi, místo, odkud Bud Tooke kdysi organizoval záchranu Země. Teď zde bylo muzeum a

zastarale vypadající displeje, sluchátka, desky a další vykopávky z doby krize byly pečlivě uchovány pod vrstvami průhledného plastu. Kdykoli se sem Bella vracela, připadala si stará.

Bill Carel dorazil na můstek jako poslední. Nemotorný v mikrogravitaci, zjevně slabý, vypadal ve své oranžové kombinéze zvláště komicky. Když se však setkal se svým synem, zkřivil se mu obličej. „Ty blbče jeden pitomej! A ty, Lylo. Vy jste mě zradili.“

Alexej s Lylou se k sobě přitiskli a v mikrogravitaci se mírně vznesli, nervózní, vzdorovití. Alexej byl vyzábblý mladík, bylo mu teprve dvacet sedm, a Lyla byla zjevně ještě mladší. Ale vždyť, uvědomila si Bella, všichni skuteční Vesmířané jsou ještě děti.

Alexej odpověděl: „My to takhle nevidíme, tati. Udělali jsme, co bylo naší povinností. Co bylo podle nás nejlepší.“

„Tys mě špehoval!“ vyštěkl Carel. „Ukradls mi moji práci. Tys byla výtečná studentka, Lylo. Výtečná. A provedli jste mi tohle.“

Lyla byla klidnější než její milenec. „Byli jsme k tomu přinucení vaším jednáním, pane. Všechno jste utajovali. Neřekli jste lidem to, co měli vědět. Lhali jste! Jestli jsme my udělali nějakou chybu, pak vy také.“

„A tohle,“ vmísila se do hovoru Bella, „je první rozumná řeč, kterou jsem tady slyšela.“

„Souhlasím,“ řekla Athéna suše. „Možná byste se měli všichni posadit. V zadní části můstku jsme vám vyhradili malý výukový prostor...“

Byl to plastový stůl, jehož desku pokrývaly informace o sluneční bouři určené dětem, a kolem byly rozmístěné židličky s mikrogravitačními třmeny, do nichž se daly zaklesnout nohy. Všech pět lidí se zamračeně posadilo nad pestrobarevný stůl.

„Já jsem každopádně opravdu ráda, že jsem tady,“ řekla Athéna.

Bella pohlédla nahoru. „To byl vtip, Athéno?“

„Ty si mě pamatuješ, Bello. Já jsem byla vždycky vtipálek.“

„Myslela sis to o sobě. Takže jsi ráda, že jsme tě přivezli domů od Kyklopů.“ Pokud se dalo o distribuované inteligenci jako Athéna říct, že „je“ někde, ona, nebo přesněji její nejúplnější definice, byla nyní uložena v zabezpečeném datovém skladu v jedné z opuštěných strojoven Aurory.

Athéna řekla: „U Kyklopů jsem byla vítaná. Chránili mě tam. Já jsem se ale narodila proto, abych ovládala štít, narodila jsem se proto, abych byla tady. Samozřejmě že já, tahle moje kopie, si sama nic ze sluneční bouře nepamatuje. Vlastně je pro mě velkým poučením být tady, mít přístup k úložištím dat. Dozvědět se, co se stalo ten den, jako kterýkoli jiný návštěvník. Vyvolává to ve mně pokoru.“

„A můžu se pokorně zeptat,“ ozval se Bob Paxton kousavě, „proč jsi nás sakra všechny vytáhla sem?“ Bylo to poprvé co promluvil, od chvíle kdy vstoupili na palubu.

Bella položila ruku dlaní na stůl, jemné gesto, kterým se přesto dožadovala jejich pozornosti. „Protože tohle je neutrální území pro Pozemšťany i Vesmířany, nebo se tomu alespoň blíží nejvíc ze všech míst, která mě napadají. Vypadá to, že jsme nakonec překonali krizi s bombou K, i když jsme v průběhu akce bojovali jako kozáci proti tankům. A teď potřebujeme nějaký nový způsob vzájemného soužití.“

Alexej řekl: „Slyšel jsem, že po Vánocích odstupujete.“

„Nejen to!“ zavrčel Paxton. „Zde madam předsedkyně pravděpodobně předstoupí před tribunál pro válečné zločiny. A s ní vlastně i já.“

Lyla se zamračila. „Ale co ty útoky na výtahy? Kdo ponese zodpovědnost za tohle?“

„Já s radostí předstoupím před soud,“ prohlásila Athéna pevně, „pokud ochrání ty, jejichž akce jsem ovlivnila.“

Alexej se zasmál. „Umělou inteligenci přece nelze soudit.“

„Ovšem, že lze,“ opravila ho Bella. „Athéna má svá práva. Je to svéprávná osoba (ne-lidská). S právy ale souvisí i odpovědnost. Může být souzena úplně stejně jako já. I když mám za to, že ještě nikdo nevymyslel, jaký by mohla dostat trest, pokud by ji uznali vinnou...“

Athéna řekla: „Tyhle soudy budou probíhat za účasti veřejnosti, před soudy složenými ze zástupců Země i komunit Vesmířanů. Ať dopadnou jakkoli, doufám, že budou součástí procesu smíření. Ozdravného procesu.“

Bella řekla: „Všichni jsme udělali to, co jsme považovali za správné. To je ale všechno minulost. Bomba K všechno změnila. Teď je všechno jiné.“

Lyla si ji zvědavě prohlédla. „Jak jiné?“

„Přinejmenším v jednom, v politice...“

Debata v rámci celého lidstva vyvolaná Athénou, aby rozhodla, jestli vychýlit bombu, byla krátkým traumatickým šokem pro politický systém. Možná šlo o nahromadění napětí, které se ve vzájemně propojeném lidstvu stupňovalo celá desetiletí. Koneckonců se ukázalo, že není možné tu diskusi násilně ukončit.

„Od toho hlasování je všechno v pohybu. Vznikly nové frakce, nové zájmové a protestní skupiny, nové druhy lobby. Na Zemi padají poslední bariéry mezi starými národy. V celém systému lidé ignorují staré kategorie a spojují se s dalšími, s nimiž mají něco společného, bez ohledu na to, na kterém světě právě žijí. Moc přebírá propojená demokracie, masa, rozum, který se sám opravuje, bez ohledu na to, jestli se nám to líbí. Možná bylo dobře, že se náš první pokus s využitím našeho kolektivního hlasu týkal něčeho, na čem jsme se mohli v podstatě všichni shodnout - Prvorození nám nakonec možná pomohli. Ten hlas ale nezmlkl.“

Alexej se obrátil na svého otce. „Podívej, tati! Věci ve vesmíru se taky změnily. Myslím vztahy mezi Vesmířany a Zemí.“

„Myslíš mezi tebou a mnou,“ řekl Bill Carel.

„To taky. Idea, že Země může prosazovat svou vůli ve vesmíru, je bláhová, bez ohledu na to, kolik křižníků na antihmotu postavíte.“

V prosinci 2070 nedošlo k žádnému prohlášení nezávislosti, neexistovaly státy Vesmíranů, všichni Vesmírané byli v současnosti kolonisty, formálně závislí na některém z pozemských států. I mezi Vesmířany se samozřejmě objevovaly různé rozmíšky. Když se ale ohlédli na Zemi zmenšenou na modrou lampičku na obloze, pokud ji vůbec viděli, bylo pro ně stále obtížnější uvažovat o sobě jako o amerických Vesmířanech proti albánským, britským nebo belgickým Vesmířanům...

„Vesmířan je vážně absurdní označení. Negativní, které ve skutečnosti znamená ne ze Země. Každý jsme přece jiný a každý máme své názory.“

„V tomhle máš pravdu,“ zavrčel Bob Paxton. „Víc názorů než ti pitomí Vesmířani.“

„Chci tím říct, že nás už nedokážete ovládat. My vlastně nemůžeme ovládat ani sami sebe - a ani nechceme. Vydali jsme se po nové cestě, tati, a ani sami nevíme, kam nás zavede.“

„Ani co se z vás stane,“ dodal Carel. „Já tě ale musím nechat jít, kam se ti bude chtít, co?“

Alexej se usmál. „Obávám se, že ano.“

A tohle, uvědomila si Bella, je ten podtext v konverzaci mezi Zemí a Vesmířany. Jestli mateřský svět uvolní své sevření, ztratí svoje děti jednou provždy.

Bob Paxton si odfrkl: „Páni, za chvíli se asi rozbřečím!“

„No tak, Bobe,“ ozvala se Bella. „Podívejte, jde o vážnou věc. V jednom ze svých posledních operačních rozkazů spustím proces přípravy nového uspořádání světa pro nás všechny - pro Zemi i celou Sluneční soustavu - na základě precedentu uznání lidských práv. Nemyslím, že bychom chtěli celosvětovou vládu. My teď

potřebujeme nějaké nové mechanismy, nové politické formy, které budou vycházet z nové dynamiky. Už žádná centra moci,“ prohlásila. „Žádná tajemství. Budeme stále potřebovat mechanismy, které by nás spojovaly, které by zaručily spravedlnost a rovnost zdrojů a možností - a pružně reagující orgány pro kritické situace.“

„Například až Prvorození znovu udeří,“ doplnil ji Paxton.

„Ano. Potřebujeme však nějaké způsoby, jak se vypořádat s hrozbami, aniž bychom museli obětovat svoje svobody.“ Rozhlédla se po jejich tvářích, některých upřímných, jiných cynických. „Nemáme žádný precedent pro vnitřní uspořádání civilizace žijící na několika světech současně. Možná to Prvorození vyřešili, ale ti by nám to stejně neřekli. Chtěla bych věřit tomu, že tohle je další fáze dospělosti naší kultury.“

„Dospělosti? To zní utopisticky,“ namítl Bill Carel opatrně.

Bob Paxton si odfrkl. „Jo! Ale запиšte si za uši, že i kdybyste si vy vesmírní mutanti nechali narůst víc hlav, pořád nás bude jedna věc spojovat.“

„Prvorození,“ řekla Lyla.

„Přesně tak,“ přitakal Paxton.

„Ano,“ řekla Bella. „Tak nám předneste nové návrhy, Bobe! Další fázi Pevnosti Sol.“

Vyděšeně na ni pohlédl. „Jste si tím jistá, madam předsedkyně?“

„Otevřenost, Bobe. To je heslo dneška.“ Usmála se na ostatní. „Bob se svým Vlasteneckým výborem pracují na prioritách. I když je jejich právní statut diskutabilní, sledují, co se děje.“

Alexej se usmál. „Vás staré nebeské válečníky na Zemi nic neudrží, co, admirále Paxtone?“

Zdálo se, že Paxton je schopen ho okamžitě zardousit. Bella mu položila ruku na rameno a počkala, dokud se neuklidní.

„Tak dobře! První priorita: musíme jednat okamžitě. Mezi sluneční bouří a bombou K jsme měli na přípravu celou generaci. I když jsme nevěděli, co se na nás chystá. Ale když se teď ohlédneme, vidíme, že jsme neudělali dost. A tuhle chybu už opakovat nesmíme. Jedinou pozitivní věcí na bombě K je to, že dokázala zmobilizovat veřejné mínění, které podpořilo naše kroky.

Druhá priorita: Země. Spoustu z nás pořádně naštvalo, když jste vy pitomí Vesmířani odstříhli vesmírné výtahy. My jsme vždycky věděli, jak moc jste vy zranitelní v těch svých kopulích a motýlích kosmických lodích. Nevěděli jsme však, jak moc je zranitelná Země. Nelze popřít, že jsme propojení s vesmírnou ekonomikou. Takže je potřeba zrobustnit Zemi.“

Lyla se usmála. „Hezké slovo!“

„Domy jako bunkry. Podzemní zdroje energie, komunikační spojení s využitím zabezpečených kabelů z optických vláken. Prostě tohle všechno. Abychom dokázali přežít obléhání naší planety. Parametry je třeba upřesnit.

Třetí priorita, a ta je klíčová,“ prohlásil Paxton a rozhodně se naklonil dopředu. „Musíme se rozptýlit. Teď už máme významné kolonie mimo Zemi. Podle simulací je ale jasné, že kdyby Zemi zasáhla bomba K, je málo pravděpodobné, že by kolonie Vesmířanů dokázaly přežít delší dobu. Je vás moc málo, váš genofond je moc malý, vaše umělé ekologie moc křehké, prostě jedno s druhým.

Takže vás musíme posílit. Aby náš druh dokázal přežít i v případě ztráty Země.“ Zazubil se na mladé Vesmířany. „Mám na mysli mohutnou, rozsáhlou migraci. Na Měsíc, na měsíce vnějších planet, do vesmírných habitatů, jestli je dokážeme postavit dost rychle. I na Venuši, kterou tak zdevastovala sluneční bouře, by se dalo žít. Možná můžeme poslat i pár lodí k jiným hvězdám, po stopách Číňanů.“

„To ale nepůjde!“ namítl Alexej. „Ani kdybyste na Venuši dostali dejme tomu milion lidí, kteří by žili uzavření pod kopulemi a dýchali umělý vzduch. Byli by stejně zranitelní jako jsme my teď.“

„Ovšem. Takže zajdeme dál.“ Paxton se usmíval ještě víc. Vypadalo to, že ho baví je šokovat. „Je příjemné vědět, že takový starý páprda jako já ještě dokáže vymyslet něco víc než vy, děti. Jaký je nejrobustnější habitat, který známe? Planeta.“

Lyla na něj vyvalila oči. „Uvažujete o terraformaci!“

„Chceme přeměnit Měsíc nebo Venuši na světy natolik podobné Zemi, že po nich bude možné chodit venku, v podstatě bez zvláštních ochranných prostředků. Na kterých bude možné venku pěstovat rostliny. Na nichž by mohli lidé přežít, i kdyby se zhroutila civilizace, i kdyby zapomněli, kdo jsou a jak se tam vlastně vůbec dostali.“

„O tomhle uvažovali na Marsu,“ řekla Lyla. „Teď ale ovšem...“

„Ztratíme Mars, ale Mars nebyl jedinou možností. V dlouhodobém měřítku je to jediné robustní řešení, jak přežít,“ řekl Paxton.

Alexej se tvářil skepticky. „Takovýhle program se snažili prosadit zastánci expanze do vesmíru od časů Armstronga s Aldrinem, a nikdy se ke svému cíli ani nepřiblížili. Znamenalo by to mohutný přesun zdrojů.“

„No ovšem,“ ozvala se Bella. „Bobův názor už ostatně schvaluje spousta dalších. A brzy na tom začneme pracovat.“

„Na čem?“ zeptala se Lyla zvědavě.

„Uvidíte. Dopřejte mi jedno poslední překvapení...“

„Myslíme to vážně,“ pokračoval Bob Paxton vyzývavě, panovačně. „Stejně vážně, jako všechno po celý můj život. Pokud máme získat klíč k budoucnosti, musíme si zajistit přítomnost. To je podstata všeho.“

Rozproudila se diskuse o detailech Paxtonovy vize - dohadovali se, konkretizovali některé aspekty, zavrhovali jiné. Paxton brzy skryl na stole pestrobarevná fakta o sluneční bouři a začal si dělat poznámky.

Bella řekla tlumeně Athéně: „Vypadá to, že se to povedlo. Nikdy by mě nenapadlo, že uvidím takové lidi jako je Bob Paxton nebo Alexej Carel spolupracovat.“

„Žijeme ve zvláštní době.“

„To je pravda, Athéno. A je stále zvláštnější. Každopádně, tohle je začátek.“ Podívala se na hodinky. „Nesnáším to, ale musím zkontrolovat došlé zprávy. Athéno, dáš jim prosím kávu? Nebo co budou chtít.“

„Samozřejmě.“

Vstala ze své židle a odplula k můstku, směrem k raketoplánu a svým zabezpečeným displejům. Za ní pokračovala vzrušená debata. Slyšela, jak Alexej říká, napůl vážně: „Řeknu vám, co nás všechny sjednotí. Nepokořené Slunce. Nový bůh nového věku...“

15. prosinec 2070

Raketoplán s Bellou přistál na mysu Canaveral.

Promluvil k ní Thales: „Vítám tě doma, Bello!“

Bella, skloněná nad svým displejem, se divila, že už dosedli. Celou cestu z L1 zpracovávala své zprávy a sledovala vývoj dvou významných událostí, které se měly stát dnes - zapnutí Bimini, nového systému vesmírného výtahu v Atlantiku, a největší přiblížení bomby K k Zemi. Obě probíhaly podle plánu, jak bylo možné odhadnout. Přesto ale musela obojí průběžně kontrolovat.

Kola se zastavila a systémy raketoplánu se zívnutím ztichly.

Vypnula svůj displej a složila ho. „Děkuju, Thalete. Jsem ráda, že jsem zase doma. Pozdravuje tě Athéna.“

„Několikrát jsme se spolu bavili.“

Z toho Bellu podivně zamrazilo. Často uvažovala o tom, jaká konverzace asi může probíhat mezi velkými umělými inteligencemi, za zády lidstva. Ani ve své funkci předsedkyně Rady do toho nikdy zcela nepronikla.

„Venku na tebe čeká auto, Bello. Odveze tě do KB, kde se setkáš se svými příbuznými. Vstávej opatrně.“

Byla celá rozlámaná, jak na ni zase působila zemská gravitace. „Pokaždé je to o něco horší. Thalete, připomeň mi, abych si objednala exoskeleton.“

„Dobře, Bello.“

Sešplhala na přistávací plochu. Den byl jasný, slunce nízko, vzduch čerstvý a prosycený solí. Zkontrolovala hodinky, které se samy přeřídily na místní čas. Přistáli krátce před desátou hodinou, v chladném prosincovém dopoledni.

Vyhlédla na moře, z něž se k nebi zvedala tenká svislá stuha.

Thales jí tiše oznámil: „Do průletu bomby K zbývá jen hodina, Bello. Astronomové nehlásí žádnou změnu její trajektorie.“

„Analýzy orbitální mechaniky jsou určitě správné. Lidé ji ale musejí vidět.“

„Už jsem na ten fenomén narazil,“ odpověděl Thales klidně. „Chápu to, Bello.“

Povzdychla si. „Nejsem si tím úplně jistá. Ne, když tomu říkáš fenomén. My tě ale stejně všichni milujeme.“

„Děkuji, Bello.“

Přijel k ní vůz, skleněná bublina, inteligentní a přátelská. Rychle ji odvážel od chladnouceho kolosu jejího raketoplánu přímo k obrovské siluetě Konstrukční budovy.

V KB ji přivítala strážná, celkem sympatická, ale po zuby ozbrojená, která ji od té chvíle provázela na každém kroku.

Bella přešla přímo ke skleněnému výtahu a rychle a bezhlučně stoupala do nitra KB. Shlížela na rakety, které tu stály jako nějaké bledé stromy. V téhle budově kdysi sestavovali nosné rakety pro Saturny a raketoplány. Nyní, sto let stará a stále jedna z největších uzavřených prostor na Zemi, byla KB přeměněna na muzeum startovních raket počáteční hrdinské éry amerického pilotovaného průzkumu vesmíru, od Atlasu přes raketoplán po Ares. A teď je tahle budova opět v provozu. Vyklidili v ní jeden kout, v němž sestavují nosné rakety programu Apollo-Saturn - nové Apollo 14, připravené ke startu v únoru na počest stého výročí.

Bella milovala tenhle kolosální chrám techniky, který ji stále udivoval svou velikostí. Teď ji ale mnohem víc zajímalo, kdo na ni čeká na jeho střeše.

Edna ji přivítala, jakmile vystoupila z kabiny výtahu. „Mami!“

„Ahoj, zlato.“ Bella ji objala.

Jak Bella s Ednou odcházely od výtahu, tělesná strážkyně se držela těsně u nich a všude kolem poletovali zpravodajští roboti, úhledný roj třpytící se objektivy. Bella s tím měla počítat; snažila se ze všech sil ignorovat to mlčenlivé, všeobjímající špehování. Dnes byl ostatně významný den. Tím, že naplánovala spuštění Bimini na dnešek, chtěla den K změnit na slavnostní den a vypadalo to, že se jí to podařilo - i když právě teď cítila, že nálada je spíš napjatá než slavnostní.

Rozlehlá střecha KB byla už dávno přeměněná na vyhlídkovou plošinu. Dnes byla plná lidí, tady přece měla Bella přednést projev, proto tu stála řada přístřešků a všude kolem se přelévaly davy lidí. Měli tu dokonce i parčík, miniaturní ukázkou místní flóry i fauny.

Dva divně oblečení muži, vyzáblí, vysocí, v černobílých pláštích pošítych zlatými slunečními ornamenty, si udiveně prohlíželi mládě aligátora, jako by to bylo to nejúžasnější stvoření, jaké kdy viděli, a možná také skutečně bylo. Na nohou se drželi poněkud nejistě, obličeje měli namazané silnou vrstvou opalovacího krému - byli to mniši nové církve Nepokořeného Slunce - misionáři, kteří přišli na Zemi z vesmíru.

Edna kráčela opatrně jako nějaký vesmírný dělník, který se vrátil do zemské přitažlivosti, a v jasném světle a vánku nekontrolovaného klimatu živého světa se cítila trochu nesvá. Vypadá unaveně, uvědomila si Bella s mateřskou starostlivostí, starší než na čtyřicet let.

„Asi nemůžeš moc spát, co, zlato?“

„Mami, vím, že o tom nemůžeme mluvit hned teď. Ale na zítřek mám obsílku. V tvém i v mém případě.“

Bella si povzdychla. Snažila se ze všech sil, aby uchránila Ednu před soudem. „My to zvládneme.“

„Nesmíš si myslet, že mě musíš chránit,“ vysvětlovala jí Edna trochu nejistě. „Plnila jsem svou povinnost, mami. Udělala bych to znovu, kdybych dostala rozkaz. Až si mě předvolají k soudu, řeknu

jim pravdu.“ Nuceně se usmála. „Ale co, k čertu s tím vším! Thea se tě už nemůže dočkat. Utábořily jsme se trochu stranou od přístřešků i od stánků...”

Edna obsadila oblast střechy KB kousek od jejího okraje. Bylo to naprosto bezpečné, chránila je vysoká, dovnitř prohnutá skleněná stěna. Edna tam rozložila piknikové deky, rozkládací stolky a židle a otevřela několik balíčků s jídlem. Cassie Duflotová tam byla taky se svými dvěma dětmi, Tobym a Candidou. Hrály si s Theou, Edninou dcerou, Bellinou čtyřletou vnučkou.

V tomhle rohu střechy KB slavili Vánoce, jak Bella ke svému překvapení zjistila. Děti si hrály s novými hračkami a všude kolem nich se válely stuhy a balící papíry. Měli tam dokonce malou borovičku v květináči. Seděl tam i nějaký starší pán převlečený za Santa Klause, trochu nemotorný, na unavené tváři ale dokázal udržet úsměv.

Přiběhla k nim Thea. „Babi!”

„Ahoj, Theo!” Bella se nechala obejmout kolem kolen a potom se sklonila a vzala vnučku do náručí. Zbylé dvě děti k ní také přiběhly, možná si mlhavě vzpomněly na tu hodnou starou dámu, která je navštívila a přivezla jim záběry z pohřbu jejich otce. Děti ale zase rychle odběhly zpátky ke svým dárkům.

Santa Klaus podal Belle ruku. „John Metternes, madam předsedkyně,” představil se. „Létal jsem s vaší dcerou na Osvoboditeli.”

„Ano, ovšem. Velmi ráda vás poznávám, Johne. Odvedl jste tam pořádný kus práce.”

Povzdychl si. „Doufejme, že si to bude myslet i soudce. Podívejte, doufám, že si nemyslíte, že se mezi vás nějak vtírám - vidím, že jde o rodinnou událost...”

„Donutila jsem ho, aby sem doletěl se mnou na opuštěný,” vysvětlila jí Edna trochu kysele. „Tenhle divný posedlý staroch by klidně spal na Osvoboditeli, kdyby mu to mechanici dovolili.”

„Nenechte se od ní popichovat, Johnne! Je od vás pěkné, že jste se podvolil k tomuhle. Ale - Vánoce, Edno? Vždyť je teprve patnáctého prosince.“

„Vlastně to byl můj nápad.“ K Belle přistoupila Cassie Duflotová. „Víte, děláme to všechno proto, že stále ještě nevíme jistě, jak to dneska všechno dopadne.“ Pohlédla na oblohu, jako by na ní hledala bombu K. „Myslím tím opravdu jistě. Takže kdyby se něco pokazilo, hodně pokazilo...“

„Chtěli jste mít jistotu, že si děti užijí Vánoce.“

„Myslíte, že je to nenormální?“

„Ne!“ Bella se usmála. „Chápu to, Cassie.“

„Aspoň je dneska co slavit,“ řekla Edna. „Ale co je horší, jestli náš svět dneska nevyletí do vzduchu, budeme to muset za deset dní zopakovat.“

„Spuštění výtahu přilákalo docela velký dav, Bello,“ řekla Cassie.

„Vypadá to tak...“

„Mami, tys neviděla ještě ani půlku,“ ozvala se Edna. Znovu nabídla matce rámě a dovedla ji ke skleněné stěně na kraji budovy.

Odtud měla Bella výhled na oceán na východě, kde jako lampa viselo nízko slunce, a na pobřeží táhnoucí se od severu k jihu do dálky několika kilometrů každým směrem. Canaveral byl zaplněný. Pobřeží lemovala auta, která byla zaparkovaná až na Beach Road na severu, k Merrittovu ostrovu na jihu a k samotnému mysu, takže pestře obarvila okolí starých průmyslových podniků a opuštěné letecké základny. Všude se v silném větru třepotaly prapory.

A na širém moři spatřila šedou hranatou stavbu přestavěné ropné věže. Zvedala se od ní dvě vlákna, přímo vzhůru, viditelná, když se zaleskla ve slunci.

„Přišli na spuštění,“ řekla jí Edna. „Tys byla vždycky dobrá herečka, mami. Možná, že je to u politiků nutné. To, že se dnes

znovu spouští americký výtah, byl skvělý tah. Řekla bych, že lidi mají co slavit.“

„Je to víc než jen další vesmírný výtah. Však uvidíš.“

„Nové cesty vpřed, mami?“

„Právě jsme s Bobem Paxtonem přiletěli z konference, kde jsme probírali nové koncepty propracované obrany. Velké koncepty. Například programy terraformace.“

„Děláš si legraci!“

„Ne, jen se snažím nemyslet přízemně. Myslím, že v tomhle člověku pomůže, když si projde křtem ohněm na štítu. A musím si taky někdy promluvit s Myrou Duttovou.“ Pohlédla na oblohu. „Musíme něco provést s Mirem - s tím místem, kam odešla Myřina matka. I tam žijí lidé. Jestli s nimi můžeme komunikovat, jak tvrdí Alexej Carel po zkušenostech z Marsu, určitě najdeme i nějaký způsob, jak je dopravit domů...“

Dav se rozhybal. Bella si uvědomila, že se kolem ní začínají shlukovat lidé, že se jen na ni upírají stovky očí na téhle střeše a že se jí u nohou batolí jako štěně nějaký kamerový robot. Dívali se na ni i ti mniši od jezírka s aligátorem a usmívali se od ucha k uchu.

Pohlédla na hodinky. „Myslím, že je čas.“

„Mami, teď bys měla něco říct.“

„Já vím. Ještě minutku!“ Pohlédla na moře, na lesklou svislou stuhu výtahu. „Edno, zavolej děti, ať to taky vidí.“

Děti se k nim připojily - v náručí svíraly své dárky - s Cassii a Johnem Metternesem, který si vysadil Theu na ramena.

Z ropné plošiny vylétla světlice, růžová jiskra s ohonem z dýmu, v oblouku se snášela zpět k zemi. Potom na stuze výtahu zaznamenali nějaký pohyb, lesklé kapky stoupající po dvojici vláken. Na střeše se ozval rozechvělý jásot, který se šířil dál mezi davem lidí lemujícím pobřeží pod nimi po celém Canaveralu.

„Funguje,“ vydechla Bella.

„Co to ale přepravuje?“ zeptala se Edna tiše a přimhouřila oči. „Přiblížit... Sakra, pořád zapomínám, že jsem mimo loď.“

„Vodu,“ prozradila jí Bella. „Vaky s mořskou vodou. Je to vodní řetěz, zlato. Nádrže budou na konci výtahu vyzvednuté a vržené pryč.“

„Kam?“

„Nejdřív na Měsíc. Potom na Venuši.“

Edna upřeně pozorovala základnu výtahu. „A odkud bere energii? Nevidím na té plošině žádné lasery.“

„Žádné tam nejsou. Není tam žádný zdroj energie - nic, kromě rotace Země. Edno, tohle není ve skutečnosti výtah. Je to čerpadlo.“

Edna udiveně rozšířila oči.

Orbitální čerpadlo vycházelo z koncepce vesmírného výtahu a stavělo na nezvyklé mechanice výtahu. Za bodem geostacionární oběžné dráhy měly odstředivé síly tendenci odhazovat hmotu pryč od Země. Trik s čerpadlem spočíval ve využití této tendence - umožňoval, aby hmota unikala, přitom ale s sebou brala další hmotu nahoru od povrchu Země. Jednoduše řečeno, energie uvolňovaná rotací Země byla převáděna na unikající proud kapslí s nákladem.

„Takže nepotřebujete vůbec žádný vnější zdroj energie,“ řekla Edna. „Studovala jsem tuhle koncepci v Akademii. Za největší problém se vždycky považovalo nepřetržité zásobování toho ďábelského zařízení - potřebovali byste velkou flotilu nákladáků pracujících ve dne v noci, aby nebyl přerušen přísun nákladu. Jestli ale tam nahoru posíláte jen a jen mořskou vodu...“

„Jmenuje se Bimini,“ vysvětlovala jí Bella. „Je to docela přílehlavé. Indiáni vyprávěli Ponce de Leonovi o fontáně mládí na ostrově jménem Bimini. On ji nikdy nenašel, ale narazil přitom na Floridu...“

„Fontána mládí?“

„Fontána pozemské vody, která omladí jiné světy. Nejdřív Měsíc, potom Venuši. Podívej, Edno, chtěla jsem, aby tohle byl jasný signál Vesmířanům, že to myslíme vážně. Bude to trvat několik staletí, ale s takovými zdroji se terraformace stane poprvé v lidských dějinách reálnou možností. A jestli na Zemi klesne hladina oceánů jen o zlomek a rotace planety se nepatrně zpomalí proto, aby se další světy opět zazelenaly, je to podle mě oběť, která za to stojí, nemyslíš?“

„Myslím, že jsi šílená, mami. Ale je to úžasné.“ Edna ji objala a políbila.

Ozval se Thales. „Používám zabezpečený kanál. Bello, Edno - k největšímu přiblížení bomby K dojde za minutu.“

I když použil zabezpečené spojení, ta zpráva se stejně rychle rozšířila mezi ostatní. Pod přístřešky na střeše KB zavládlo ticho, stejně jako v davech po celém Canaveralu. Napětí ve vzduchu rázem zhoustlo. Edna si vzala Theu od Johna Metternese a přitiskla si ji k sobě. Bella vzala svou dceru za volnou ruku a pevně ji stiskla.

Vzhlíželi k jasné obloze.

55. BOMBA K

Rozhodnutí už padlo. Bomba se těšila na cíl své nové trajektorie.

Ten modrý, hemžící se svět se všemi lidmi na něm proklouzl kolem ní.

Bomba K, jako kterýkoli dostatečně pokročilý stroj, byla do jisté míry rozumná. A její zmrzlou duši zaplavila lítost nad tím, když šest měsíců po průletu kolem Země narazila do písků Marsu, kde její vědomí jednou provždy skončilo.

Listopad 2071

Prachu bylo tady v Hellespontu neskutečně mnoho, dokonce i na tuhle mart'anskou největší zásobárnu prachu ve Sluneční soustavě.

Myra seděla ve své puchýřovité kabině s Ellií von Devenderovou, zatímco vozidlo překonávalo kanály a nízké duny. Tohle byla jižní polokoule Marsu a ony projížděly pohořím Hellespontu, hřebenem nižších hor nedaleko od západního okraje oblasti Hellas. Kola vozidla zvedala obrovské závoje prachu, který se jim usazoval na čelním skle a naprosto znemožňoval jakýkoli výhled. V těchto podmínkách nebyly k ničemu infračervené skenery a dokonce ani radar.

Myra se pohybovala v oblasti vesmírných technologií dost dlouho na to, aby věděla, že musí slepě důvěřovat stojům, které ji chrání. Vozidlo teoreticky vědělo, kam má jet, a hledalo si cestu pouze podle orientačních bodů v terénu. Tím však potlačovalo všechny své instinkty, když se takovým způsobem řídilo slepě vpřed.

„My ale nemůžeme zpomalit,“ prohlásila Ellie nepřítomně. „Máme málo času.“ Probírala se nějakými astronomickými údaji - ani jednou se nepodívala z okna tak jako Myra. Ale její základní úkol byl mnohem důležitější - ze všech sil se snažila zjistit, co přesně provedla bomba K s Marsem během nárazu, k němuž došlo před pěti měsíci, nárazu, který sám o sobě nezpůsobil příliš velké škody, ale zasel tady semeno kvintesence, které brzy rozpráší celý Mars.

„Je tady jen spousta prachu,“ řekla Myra. „Takové podmínky jsem nečekala, dokonce ani na Marsu.“

Ellie pozvedla obočí. „Myro, tahle oblast je typická. Tady se podle všeho rodí spousta globálních prašných bouří. Tys to nevěděla? Vítám tě v Hnízdě prachu. Každopádně víš, že pospícháme. Jestli nenajdeme tu starou dámu do jejích stých narozenin, krutě zklameme sentimentální obyvatelstvo řady světů.“ Zazubila se na Myru, vypadalo to, že si z toho nedělá těžkou hlavu.

Měla pravdu. Protože všichni čekali na ty nejhorší zprávy o budoucnosti planety, elektronický zrak všeho lidstva se zaměřil na Mars a na Martany. Bylo to dojemné nebo morbidní, v závislosti na úhlu pohledu. A ze všech frenetických činností, které předcházely úplné evakuaci celé planety, nic nezaujalo představitelství široké veřejnosti tolik jako to, čemu cyničtí ostrřílení kozáci jako Jurij říkali „honba za poklady“.

Mars byl posetý pozůstatky z pionýrských časů robotického průzkumu sluneční soustavy, éry sedmdesáti let triumfů a krutých zklamání, která jednou provždy skončila ve chvíli, kdy Bob Paxton otiskl první lidskou stopu do červených písků čtvrté planety. Většina z těchto netečných sond, vozidel, která vyčerpala svou energii, a kusů různých trosek, stále ležela v prachu, kde skončila jejich životní pouť. První kolonisté Marsu neměli energie nazbyt, aby sbírali trofeje, a vlastně o ně ani neměli příliš zájem, hleděli do budoucnosti, ne do minulosti. Ale teď, když to vypadalo, že Mars nejspíš co nevidět nadobro zmizí, se zvedl povyk, aby bylo uchováno co nejvíc z oněch mechanických průkopníků.

Tato práce nevyžadovala v martanských podmínkách žádného velkého odborníka, takže to byl skvělý úkol pro Myru, která se shodou okolností stala Martankou teprve nedávno. Z bezpečnostních důvodů ale nemohla na tyhle výlety, při nichž projížděla planetu křížem krážem, vyrážet sama, a proto jí jako

společníci přidělili Ellii, která se místo na Mars specializovala na fyziku, takže teď neměla co na práci. Ellie byla celkem ráda, že ji může provázet, mohla ve své práci pokračovat stejně dobře v jedoucím vozidle jako na nějaké stanici jako Lowell nebo Wells. Prohlásila, že tohle je dokonce lepší, protože ji stále něco nevyrušuje.

Ovšemže Elliina práce byla mnohem důležitější než nějaký sběr trofejí. Ellie spolupracovala se širokou komunitou fyziků a kosmologů na předpovědích, co se může stát s Marsem. Právě teď si prohlížela snímky vzdálených hvězdných polí. Myra pochopila tolik, že nejlepší údaje získávali nikoli ze samotného Marsu, ale ze zkoumání oblohy - i když to bylo těžko pochopitelné, vzdálené hvězdy teď nevypadaly z Marsu stejně jako ze Země. Myra nedokázala ani v nejmenším pochopit, jak je něco takového vůbec možné.

Každopádně program sběru pozůstatků byl celkem úspěšný. S pomocí orbitálního mapování dorazila Myra a další sběrači k Vikingům, tunám masivního, nemotorného nákladného zařízení z dob studené války, které ještě stály v suchých kamenitých pouštích, kam je obezřetní lidé plánující jejich mise poslali. Slavný statečný robot Pathfinder se svým malým automatickým vozítkem byl vyzvednut ze své „kamenité zahrady“ v údolí Ares Vallis. Byla to hračka, nebylo to daleko od Port Lowella, místa prvního pilotovaného přistání. Myra věděla, že Britové touží po vyzvednutí fragmentů sondy Beagle 2, složité důmyslné hračky, která nepřežila svou pout' do oblasti Isidis Planitia. A potom je čekalo vyzvednutí průzkumných vozidel Spirit a Opportunity, opotřeбенých putováním, které daleko překonalo jejich předpokládané možnosti. Všechny tyhle staré artefakty měly skončit v některé z poboček Smithsonianova ústavu na Zemi nebo na Měsíci.

Výpravy pověřené sběrem artefaktů měly i vědecké cíle. Lidi zajímalo, jak jimi vytvořené materiály přežily sto let v marťanských podmínkách. A místa přistání byla zajímavá sama o sobě - jinak by tam přece ty sondy nikdo neposílal. A tak Myra s Ellií pracovaly na poslední chvíli na vědeckém programu, který spočíval ve sběru trosek, mapování a odběru vzorků.

Dokonce se objevily snahy získat některé z vysloužilých a dávno ztichlých orbitálních sond, které stále kroužily kolem Marsu. Všechny zklamalo, když průzkumníci zjistili, že Mariner 9, úplně první orbitální sonda, zmizel. Jestli se mu podařilo vydržet do 40. let 21. století, určitě zanikl, když horko ze sluneční bouře způsobilo globální rozpínání atmosféry Marsu.

Myra byla ráda, že má na práci něco konstruktivního. Nečekala ale takovou veřejnou kontrolu sběru artefaktů: každý jejich krok sledovaly tisíce zvědavých očí. Posádky měly slíbeno, že nebudou přenášeny žádné záběry z kabin vozidel. Myra si ale stále připomínala, že systémy vozidla není složité napíchnout. Mohli ji sledovat v podstatě kdykoli.

Den končil a sluneční světlo, už tak tlumené umělou prachovou bouří vyvolanou pohybem vozidla, začalo slábnout. Myra se teď obávala, že se jim nakonec nepodaří najít trosky Marsu 2 v den jeho výročí, protože se začínalo stmívat.

Potom se Ellie napřímila a upřeně pozorovala složitý graf na svém displeji.

Myra si ji zkoumavě prohlížela. Poznala tuto protivnou fyzičku dost na to, aby věděla, že nijak neprojevuje své emoce navenek, kromě rozrušení. Tohle napřímení a ten upřený pohled byly, v případě Ellie, tím nejsilnějším projevem neklidu.

„Co to je?“

„Vidíš, tady to je!“ Ellie poklepala na displej. „Osud Marsu. Už víme, co ho čeká.“

„Dobře. A můžeš mi vysvětlit co to znamená, nějak jednoduše?“

„Asi budu muset. Podle téhle zprávy se za pár hodin mám zúčastnit tiskové konference ze tří světů na tohle téma. Matematicky je to samozřejmě mnohem jednodušší. Přesnější.“ Zamyšleně zamžourala ven do prachu. „Takže takhle! Kdybychom měli výhled na oblohu a kdybychom měli dostatečně výkonný dalekohled, viděli bychom, jak se ty nejvzdálenější hvězdy vzdalují. Jako by rozpínání vesmíru náhle zrychlilo. Totéž bychom ale neviděli ze Země.“

Myra se nad tím zamyslela. „A co to znamená?“

„Bomba K je kosmologická zbraň. To víme od začátku. Zbraň vycházející z technologií Prvorozených, sloužících k vytváření vesmíru. Jasně?“

„Jasně. Takže...“

„Takže ta zbraň přenesla Mars do jeho vlastního malého vesmíru. Jako by kolem něj vypučel nový vesmír. Teď je ještě dětský vesmír Marsu pevně propojený se svou matkou. To dítě se ale nakonec osamostatní a izoluje Mars od zbytku jeho původního vesmíru.“

Myra se to snažila pochopit. „Izolovaný ve vlastním vesmíru?“

„Přesně tak. Žádné Slunce, žádná Země. Jen Mars. Víš, že tahle bomba měla původně, ehm, oddělit kus Země. Tím by způsobila globální devastaci, ale planeta samotná by zůstala v podstatě zachována. Na Mars je ale moc silná. Zachvátí tenhle malý svět úplně celý.“ Usmála se, ale oči měla stále smutné. „V tom novém vesmíru bude vládnout samota. A taky zima. Ale nebude existovat dlouho. Ten dětský vesmír imploduje. I když uvnitř to bude vypadat jako exploze. Je to zmenšený model Velkého roztržení, které jednou roztrhá náš vesmír na kusy. Takže něco jako Malé roztržení.“

Myra o tom uvažovala a nesnažila se zkoumat paradox implozí a explozí. „Jak tohle všechno můžeš vědět?“

Ellie ukázala na zakrytou oblohu. „Podle toho, jak se vzdalují hvězdy při pozorování pomocí dalekohledů na Marsu, ale nikoli při pozorování ze Země. Samozřejmě, že je to jen iluze. Ve skutečnosti se vesmír Marsu začíná oddělovat od své matky. Anebo naopak.“

„My ale odtud stále ještě můžeme odletět. Dostat se do vesmíru, zpátky na Zemi.“

„Ale ovšem. Zatím. Ty dva vesmíry jsou stále ještě propojené.“ Ellie se zadívala na displej a listovala dalšími výsledky. „Vlastně to bude úchvatný proces. Dětský vesmír, který se rodí uprostřed naší Sluneční soustavy! Dozvíme se toho o kosmologii víc, než za posledních sto let. Říkám si, jestli si Prvorození uvědomují, kolik nás toho naučí...“

Myra se nejistě rozhlédla po kabině. Jestli je někdo šmíruje, tyhle projevy akademické chladnosti nebudou působit příliš pozitivně. „Ellie, zkus se na chvíli zase připojit k lidstvu.“

Ellie na ni našťavaně pohlédla. Ale rychle se uklidnila. „Promiň!“

„Jak dlouho?“

Ellie znovu pohlédla na svůj displej a prolistovala si výsledky. „Data se ještě úplně neusadila. Je to docela těžké odhadnout. Do oddělení zbývají ještě asi tak tři měsíce.“

„Takže Mars je třeba evakuovat asi tak do února?“

„Tak nějak. Potom bude trvat ještě asi tři měsíce, než dojde k implozi toho dětského kosmu.“

„Kdy zanikne Mars.“ Takže už jen šest měsíců života pro svět, kterému je téměř pět miliard let. „Takový zločin!“ řekla Myra.

„Jo. Hele, podívej!“ Ellie ukazovala na nějaký zmuchlaný, zaprášený kus hadru vyčnívající do vzduchu. „Není to náhodou padák?“

„Vozidlo, zastav!“ Stroj se s trhnutím zastavil a Myra vyhlédla ven. „Zvětšit... Asi máš pravdu. Možná ho zvedala tornáda, takže ho nezasypal prach. Co je vidět na sonaru?“

„Podíváme se. Vozidlo...“

A viděly ho tam, pohřbený pod několika metry navátého marťanského prachu, nízké hranaté těleso, které sonar snadno odhalil.

„Mars 2,“ řekla Myra.

Mars 2 byla sovětská sonda, která doletěla k planetě v roce 1971 jako součást flotily vyslané v příznivém postavení planet, do níž patřil i americký Mariner 9. Pokusila se o přistání uprostřed jedné z nejhorších globálních písečných bouří, jakou kdy astronomové viděli.

„Vypadá jako nějaká květina,“ vydechla Ellie. „Ty čtyři okvětní lístky.“

Byla to kovová koule velká asi jako domácí chladnička. Ty okvětní lístky se měly rozevřít a narovnat ji, bez ohledu na to, jak by dopadla na planetu.

„Vypadá to, že ji zničil zamotaný padák. Po tom, co urazila takovou vzdálenost...“

I když havaroval, Mars 2 byl prvním lidským artefaktem ze všech, který se dotkl povrchu planety. A dopadl na tohle místo přesně před jedním stoletím, 27. listopadu 1971. „Povedlo se mu to. A nám taky.“

„Jo. A teď ho pokrývá dvoumetrová vrstva prachu.“ Ellie si rozepnula pásy a vstala ze sedačky. „Vem lopatu!“

57. BABYLON

Když se kapitán Nathaniel Grove v Tróji doslechl, že se Bisesa Duttová vrátila do Babylonu, rychle se tam vydal i s Benem Batsonem.

U Ištařiny brány se setkali s Eumenem, který stále ještě přežíval ve funkci chiliarcha čím dál rozmarnějšího Alexandra. „Bisesa je v Mardukově chrámu,“ oznámil jim svou škrobenou angličtinou. „Nepůjde ven.“

Grove se ušklíbl. „To jsem mohl čekat. Podobně se zhroutila i minule. Špatné znamení, špatné znamení. Můžeme ji vidět?“

„Ovšem. Nejdříve ale musíme navštívit jiného, ehm, poustevníka - obávám se však, že ten jím není dobrovolně. Stále se dožaduje setkání s vámi, pokud se vrátíte do Babylonu. Vlastně se chce setkat s kýmkoli z těch, které označuje jako moderní.“

Ukázalo se, že je to Ilicius Bloom, „konzul“ z Chicaga. Kousek za hradbami, nedaleko od Ištařiny brány, ho Alexandrovy strážce uvěznilly v kleci.

Ta klec byla zjevně určená pro zvířata. Byla otevřená žvlům a příliš malá na to, aby se v ní Bloom mohl postavit zpříma. Stála u ní stráž, člen Alexandrovy falangy, který se okatě nudil. Na zadní části klece viselo cosi, co vypadalo jako zvířecí kůže, očištěná a vysušená tak, až se svraštila.

Ilicius Bloom tam klečel ve svých špinavých hadrech, ve špinavé tváři mu jasně zářila bělma očí a chvěl se a kašlal, i když nebylo nijak chladno. Pach výkalů byl tak silný, až sebou Grove trhl. Bloom byl až směšně vděčný, že je vidí, nebyl ale zase tak mimo, aby si nevšiml, jak se od něj Grove odtáhl. „Mimochodem, nemusíte si myslet, že je to ode mě. Předě mnou tu měli zavřeného

opočlověka. Mrchu jednu zablešenou.“ Přehraboval se tím, co leželo na podlaze. „Tady, vidíte - uschlý krysí ocásek!“ Mrštíł jím o železné mříže klece. „V noci přišly krysy, a to není legrace. A víte, kam tu opoženskou strčili? Do chrámu k té šílené Bisese Duttové. No věřili byste tomu? Podívejte, musíte mi pomoci, Grove! Já tady moc dlouho nevydržím, to vám musí být jasné.“

„Uklidněte se, člověče,“ chlácholil ho Grove. „Řekněte nám, proč tady jste. Potom možná budeme mít nějakou šanci vás odsud dostat.“

„Tak to vám přeju hodně štěstí. Alexandr totiž myslí na válku, abyste věděli.“

„Válku? Proti komu?“

„Proti Americe. Evropa mu nestačí - jak by taky mohla, když ví, že na jeho dobytí čekají celé kontinenty? Ale jediný zdroj informací, který má o Americe, nebo přesněji o Chicagu, jsem já.“

„Aha. Takže vás vyslýchá.“

Bloom jim ukázal ruce se zkrvavenými konečky prstů. „Dalo by se to tak říct. Já jsem mu samozřejmě řekl všechno, co jsem věděl. Nedívejte se na mě skrz prsty, kapitáne Grove! Já nejsem důstojník britské armády. A kromě toho v tom nevidím žádný rozdíl. Viděl jste Alexandra poslední dobou? Nevěřím tomu, že by ten vyžraný sadista mohl žít ještě dlouho, natož aby řídil válku na druhé straně Atlantiku. Řekl jsem mu všechno, na co jsem si vzpomněl, a když chtěl, klidně jsem si i vymýšlel. Co jiného jsem měl dělat?“

Nikdy mu to ale nestačilo, nikdy mu to nestačilo. Podívejte se na tohle!“ Otočil se ve své kleci. Grove skrz tenkou špinavou látku jeho košile spatřil na jeho zádech šrámy od biče. „Tak podívejte!“ Ukázal zkroucenou rukou na kus kůže, která visela z vnější strany klece.

Ben Batson se zeptal: „Co je to?“

„Opravdu jsem ji miloval,“ řekl Bloom pouze.

„Koho, člověče?“ zeptal se ho Grove trpělivě. „Koho jste miloval?“

„Isobel. Určitě si na ni pamatujete, Grove, ta dívka z Kompostu. Dala mi i haranta! Jak jsem byl krutý, jak sobecký, ale to jsem celý já, Ilicius Bloom.“ Zasmál se a potřásl hlavou. „A přesto jsem ji miloval, jak toho jen má černá duše byla schopná. Vážně.“

Udělal to samozřejmě proto, aby mě zlomili,“ zašeptal Bloom, pohled upřený na Grovea. „Dva družiníci to byli. Udělali to před mýma očima. Oloupali ji jak jablko. Strhli jí tvář. Žila ještě řadu minut, stažená. Každý kousek jejího těla jí musel působit nepředstavitelnou agonii - jen si to představte! A potom...“

Batson pohlédl na ten kus kůže. „Na mou duši, kapitáne, já mu věřím...“

„Tak jdeme!“ pobídl ho Grove a táhl ho pryč.

Bloom se vyděsil. „Vidíte, jak mě tu zavřeli! Promluvte s Eumenem. Řekněte to primátoru Riceovi. Jak rád bych zase zaslechl nějaký americký hlas! Prosím, Grove...“ Podařilo se mu prostrčit mezi mřížemi klece celou paži. Strážný ho přes ni ledabyly plácl naplocho svým krátkým mečem. Bloom zaskučel a stáhl ji zpět.

Eumenes vedl Grovea s Batsonem pryč. „Ilicius Bloom je mrtvý muž. Sám nad sebou podepsal ortel, když se pokusil s Alexandrem smlouvat o svých chabých vědomostech. Potom se zničil svým lhaním. Už dávno by hnil v hrobě, kdyby nebylo tak levné udržovat ho při životě. Jestli chcete, domluvím vám audienci u Alexandra kvůli jeho osudu, ale upozorňuji vás, že vám to nijak neprospěje a že si tím můžete jen uškodit... Nejdříve ale,“ řekl, „musíte navštívit Bisesu Duttovou.“

27. únor 2072

Raketoplán stál na pusté prašné pláni. Slunce se jako bledý disk pohybovalo vysoko na oranžové obloze. Blížilo se místní poledne, tady na planině Xanthe Terra. Lod' měla tvar dvou spojených kuželů, vypadala bachratě a nemotorně. Stála na konci dlouhé brázdy v prachu, kterou vytvořila svým klouzavým přistáním. Teď tam čekala, připravená opustit Mars a vystoupat na jeho oběžnou dráhu. Odkryté břicho raketoplánu, pokryté zčernalými kachlíky tepelného štítu, bylo zjizvené mnoha průchody atmosférou, a nátěr kolem trysek směrových motorů byl rozpraskaný horkem. Stálo u něj několik vozidel, jejichž stopy se klikatily k obzoru. Průlezy v břiše raketoplánu byly otevřené a muži, ženy i pavoučí roboti rychle ukládali do jeho nákladního prostoru různé balíky.

Na tom plavidle není nic zvláštního, uvědomila si Myra, jak tam tak stála ve svém mart'anském skafandru a prohlížela si ho. Byl to jen náklad'ák pendlující mezi zemí a oběžnou dráhou, který svou rutinní cestu vykonal nejmíň desetkrát, možná i víckrát.

Byla to ale poslední vesmírná lod', která kdy měla opustit povrch Marsu.

Myra věděla, že je to symbolický okamžik. Většina lidského obyvatelstva Mars dávno opustila a vzala s sebou všechno, co se dalo odvézt. Různé umělé inteligence, obývající základny, vozidla a výstroj, byly také většinou zachráněny na základě zákona na ochranu svéprávných osob (ne-lidských), přinejmenším byly jejich kopie odvysílány do paměťových úložišť mimo planetu. Nic ale nedojímalo lidské srdce tolik, jako pohled na poslední balík

nakládáný na poslední odlétající loď, poslední stopa, poslední zavřený poklop.

Proto také se kolem tohoto místa hemžily po zemi i ve vzduchu desítky kamer. A proto také čínští delegáti stáli osamoceně, stranou od ostatních. A proto také to rychlé nakládání probíhalo za přítomnosti Belly Fingalové, odstupující předsedkyně Světové vesmírné rady, oblečené v mart'anském skafandru, který jako by byl o dvě nebo tři čísla větší, než jaký potřebovala. Stála tam obklopená chumlem lidí.

„Jedna hodina,“ ozval se v Myřině přilbě tichý automatický hlas. Z reakcí ostatních pochopila, že stejné upozornění slyšeli všichni. Zbývala hodina do odletu z Marsu předtím, než dojde k něčemu nepředstavitelnému.

Myra se skokem vrátila ke shluku lidí. Všichni byli ve skafandrech jako nějaké shromáždění tlustých zelených sněhuláků.

Bella právě říkala: „Jaká škoda, že jsme tenhle poslední odlet nemohli uskutečnit z Port Lowella!“ Nacházeli se padesát kilometrů od Lowella, venku na planině Xanthe Terra, výběžku na okraji obří pláně Vastitas Borealis. „Bylo by příznačné uskutečnit odlet posledních lidí z Marsu z místa, na které dosedl Bob Paxton se svou posádkou.“

„No, mohli bychom, kdyby Lowell nebyl stále radioaktivní,“ zabručel Jurij O'Rourke poněkud ostřeji. Kývl na Hanseho Critchfielda, který hrdě nesl vzorkovnici s různými materiály. „Madam předsedkyně, tady,“ řekl jí bez obřadnosti. „Tohle je výběr vědeckých materiálů, které jsme shromáždili během posledních měsíců. Podívejte! Vzorky z různých geologických formací od jižní vysočiny přes severní pláně po svahy obřích vulkánů. Kousky ledového jádra z polárních čepiček, kterých si já osobně velmi cením. A nejspíš nejvzácnější ze všeho, vzorky mart'anského života. Jsou to pamětníci minulosti, podívejte, tady máme dokonce fosilii ze sedimentů na dně jezera i místní

organismus ze současnosti, a vzorky transgenních životních forem, s nimiž jsme experimentovali.“

Grendel Spethová suše poznamenala: „Mart’ani, kteří jsou k jídlu.“

Bella Fingalová byla malá, unaveně vypadající žena, které táhlo na šedesátku. Zdálo se, že ji to gesto opravdu dojalo. Usmála se z průzoru. „Děkuji vám!“

Jurij řekl: „Jen mě mrzí, že vám nemůžeme věnovat lahvičku s vodou z kanálů. Ani kus trojnožky z mart’anského bojového stroje. Ani vejce, které nakladla Princezna... Jak rád bych vám taky ukázal kluzák Wernera von Brauna! Víte, byl to první rozumný nápad, jak se dostat na Mars. Klouzavým letem by přistáli na hladkém ledu na pólech. Ale tohle všechno je minulost a je mi líto, že neuvidíte mart’anskou budoucnost. Vyspělý lidský svět, naplno zapojený do meziplanetární hospodářské a politické soustavy...“

Myra se dotkla jeho ramene a Jurij ztichl.

Bella se usmála. „Ano! Tohle je taky konec příběhu o lidech, nemám pravdu? Konec mart’anských snů. My ale nezapomeneme, Juriji. Můžu vás ujistit, že studium Marsu bude pokračovat i potom, co tahle planeta zmizí. Budeme se dozvídat o Marsu další věci a budeme se je snažit pochopit.“

A já bych vám v téhle poslední chvíli chtěla znovu říct, že to všechno mělo cenu - i přes tyhle strašné důsledky.“

Řekla jim, že od Kyklopů dorazily další zprávy.

Tamní obří observatoř byla navržena před sluneční bouří, aby pátrala po planetách podobných Zemi. Od bouře, a zejména po návratu Athény, se její obří Fresnelovy oči stočily stranou, aby nahlížely do tmavých mezer mezi hvězdami.

Bella řekla: „A kamkoli astronomové pohlédnou, tam vidí nějaké běžence.“

Dalekohledy Kyklopů zachytily infračervené stopy generačních hvězdoletů, pomalé bachraté archy jako čínské lodi, celé civilizace na útěku. A viděli i neskutečně obrovské nekvalitní lodi s plachtami širokými stovky kilometrů, uhánějící před světlem explodujících hvězd. Zaznamenaly dokonce úzkopásmové laserové signály, které podle nich mohly být pokusy o teleportaci, zoufalou snahou o odeslání podstaty živé bytosti zakódované do rádiového signálu.

Myru všechny ty nápady jiných civilizací ohromily. Za každým z těch stručných sdělení se skrýval příběh, celý román. „To je práce Prvorozených. Jsou všude. A všude dělají to, co zkusili provést nám, na Marsu i u Prokyonu - vykořeňují. Proč?“

„Kdybychom to věděli,“ řekla Bella, „kdybychom Prvorozené pochopili, mohli bychom se vypořádat s hrozbou, kterou představují. Taková bude naše budoucnost, ať budeme cestovat sebedál, tak dlouho, jak jen si umíme představit. A tak jsme dospěli až do téhle situace, na tuhle zničenou planinu.“ Bella podala vzorkovnick svému sekretáři a o krok ustoupila. „Můžete se prosím vy všichni, kteří teď odlétáte, postavit za mě?“

Většina lidí vyrazila, včetně Ellie von Devenderové, Grendel Spethové a Hanseho Critchfielda. Mezi těmi, kteří zůstávali, byli i Myra, Jurij a Paula Umfravilleová. Ani Číňané se nepohnuli z místa. Jeden z jejich zástupců přistoupil k Belle a znovu jí oznámil, že se rozhodli zůstat, aby se starali o památníky postavené svým padlým v den sluneční bouře.

Bella k nim všem promluvila: „Vím, že máte dostatek zásob - potraviny, energii - abyste tu vydrželi až do...“

Jurij ji přerušil: „Ano, madam předsedkyně. Všechno je zařízeno.“

„Moc nechápu, jak spolu budete moci komunikovat - například mezi Lowellem a polární stanicí. Nepřijdete během odtržení o všechny komunikační družice?“

„Položili jsme povrchové kabely,“ vysvětlila jí Paula. „Bude nám dobře.“

„Dobře?“ Bella nakrčila čelo. „Tohle slovo bych nepoužila.“ Náhle je vybídla: „Prosím - odleťte s námi! Všichni. Ještě stále si to můžete rozmyslet. Na raketoplánu je místa dost. A moje dcera čeká na oběžné dráze v Osvoboditeli, aby nás odvezla domů.“

„Děkujeme,“ odpověděl Jurij klidně. „Ale už jsme se rozhodli. Někdo by tu měl zůstat. Měli by tu být nějakí svědkové. A kromě toho, tohle je můj domov, madam předsedkyně.“

„Je tady pochovaná moje matka,“ přidala se Paula Umfravilleová. „Já ji nemůžu opustit.“ Usmívala se stejně profesionálně jako vždycky.

„I já jsem tady ztratila svou matku,“ připojila se Myra. „Nemůžu odejít, dokud se to nevyřeší.“

Bella se obrátila na Myru. „Víte, že uděláme, co je v našich silách, abychom stavěli na kontaktu, který jsme navázali s Mirem. Dávám vám na to své slovo a dohlédnu na to, aby tenhle slib splnili i ti, kteří přijdou po mně.“

„Děkuji,“ řekla jí Myra.

„Vy ale půjdete ještě na podivnější místo, že? Nechcete po mně někomu něco vzkázat?“

„Ne, děkuji, madam předsedkyně.“ V měsících po dopadu bomby K se Myra stále znovu a znovu pokoušela spojit s Charlií a Eugenem. Nikdy se nedočkala odpovědi. Jejich osobní vesmíry se ale už dávno oddělily. Ona si své záležitosti uspořádala. Na tomhle světě už nic neměla, nikde, kromě Marsu.

„Promiňte, madam předsedkyně, ale musíte okamžitě odletět,“ oznámil jí Jurij, když pohlédl na chronometr svého skafandru.

Kolem raketoplánu nastalo poslední hemžení, potom se vysunuly schůdky a nákladový prostor uzavřel.

Myra se zúčastnila poslední vlny objímání, s Ellií, Grendel a Hansem, s Čínany, dokonce i s Bellou Fingalovou. Mart'anské skafandry ale byly při objímání nemotorné, nedostatečné, neumožňovaly lidský kontakt.

Bella došla ke krátké rampě, která vedla do vnitřku dvojitého kužele, jako poslední. Rozhlédla se. „Tak tohle je konec Marsu,“ řekla. „Došlo tady ke strašnému zločinu, na kterém jsme se my lidé podíleli. Je to pro nás těžké břemeno, které musíme nést nejen my, ale i naše děti. Nemyslím si však, že bychom měli odlétat v hanbě. Na Marsu se toho v uplynulém století přihodilo víc než během předchozí miliardy let, a všechno, co je tu dobré, je dílem lidských rukou. Nesmíme na to zapomenout. A na ztracený Mars musíme vzpomínat s láskou, ne s hanbou.“ Sklonila zrak k rudému prachu pod svýma nohama. „To je asi všechno.“

Svižně vystoupala po plošině, která se začala zvedat a uzavřela ji uvnitř raketoplánu.

Myra, Paula a Jurij si museli pospíšet zpátky k vozidlu, které je odvezlo o kilometr dál, do bezpečné vzdálenosti od místa startu. Když vozidlo zastavilo, zase z něj vylezli. Znovu se museli nasoukat do svých vnějších skafandrů.

Stáli tam vedle sebe, Myra mezi Jurijem a Paulou, a drželi se za ruce. Zjistili, že je obklopuje hlouček robotických kamer, které se valily, letěly nebo poskakovaly za nimi až sem.

Když konečně přišla chvíle startu, raketoplán se bez problémů vznesl. Přitažlivost na Marsu je malá, vždycky bylo snadné vystoupat na oběžnou dráhu. Prach zvednutý tímhle posledním startem se v řídkém vzduchu zase rychle usadil a raketoplán zmizel na oranžově hnědé obloze. Ted' připomínal nějaký zašedlý drahokam, kondenzační stopa za ním byla téměř neviditelná.

„Tak to bychom měli,“ řekla Paula. „Kolik času nám zbývá do té světelné šou?“

Jurij se chtěl podívat na hodinky, potom si to ale rozmyslel. „Moc ne. Chcete se vrátit do vozidla a vylézt z těchhle skafandrů?“

Nikomu se nechtělo. Připadalo jim, že je správnější stát tady venku, na zemi Marsu, pod jeho podivným ne-modrým nebem.

Myra se rozhlédla. Okolní krajina byla jen plochou pustinou, ze které se ve velké dálce zvedaly nízké kopce. Ale v mělkém příkopu kousek od nich se vyskytovala jakási mechovitá vegetace, zelená. Život, který se na Mars vrátil díky sluneční bouři a jenž vzkvétal pod lidskýma rukama. Držela se těsně u ostatních. „Tohle je sen lidstva po milion let, stát tady a vidět tohle,“ řekla.

Jurij přitakal: „Ano...“

Najednou byla tma, během chvilky obloha ztmavla jako by někdo cvakl vypínačem. Slunce spěchalo pryč a táhlo za sebou i všechno své světlo. Obloha teď byla tmavě hnědá, potom antracitová a nakonec dokonale černá.

Myra tam stála ve tmě co nejbliž Jurijovi s Paulou. Slyšela, jak se kolem nich motají zmatené kamery.

Trvalo to jen několik vteřin.

„Doufám, že to kamery zaznamenaly,“ poznamenal Jurij tiše.

„Vypadá to jako úplné zatmění,“ řekla Paula. „Jednou jsem kvůli němu odletěla na Zemi. Bylo to docela vzrušující, zvláštní...“

Myra také cítila vzrušení, tahle pradávná, výjimečná událost ji nečekaně rozrušila. Divná světla na obloze. Jak tady ale stála ve tmě, pocítila záchvěv strachu, když si připomněla, že Slunce už nad Marsem nikdy nevyjde.

„Takže jsme v tomhle vesmíru sami,“ poznamenal Jurij. „Jen my a Mars.“

Země se lehce zachvěla.

„Marsotřesení,“ zareagovala Paula okamžitě. „S tím jsme počítali. Právě jsme přišli o gravitační sílu Slunce. To přejde.“

Světla na vozidle se zažehla, chvilku blikala, než se jejich záře ustálila. Vykrajovala z povrchu Marsu okruh světla a Myřin stín se táhl do velké dálky.

Potom se ve vzduchu před ní objevil nějaký kruh. Jako zrcadlo plné složitých odrazů, odlesků světél vozidla. Myra udělala krok vpřed a viděla, jak se k ní blíží její odraz.

Ten objekt ve vzduchu měl průměr zhruba metr. Bylo to Oko.

„Ty hajzle!“ vyštěkl Jurij. „Ty hajzle!“ Nemotorně se předklonil, nabral do hrstí mart'anské kameny a hodil je na Oko. Kameny zasáhly artefakt s rachotem, který byl v řídkém studeném vzduchu sotva slyšitelný.

Země se stále chvěla, tahle malá tvrdá planeta vibrovala jako zvon.

A potom kolem Myřina průzoru prolétla nějaká bílá skvrna. Myra ji sledovala celou cestu až na zem, kde se rozpustila. Byla to sněhová vločka.

59. CHRÁM

Abdikadir Omar se s nimi sešel v Mardukově chrámu.

V okrsku kolem chrámu se shromáždilo pár desítek lidí. Někteří tu dokonce spali, v přístřešcích a stanech. Pomalu mezi nimi procházeli prodavači, kteří nabízeli lidem jídlo, vodu a nějaké tretky, nejspíš posvátné symboly. Abdi jim vysvětlil, že to jsou poutníci, kteří sem dorazili až z Alexandrie a Judeje.

„A jsou tady kvůli Oku nebo Mardukovi?“

Abdi se usmál. „Někteří přišli kvůli Oku. Někteří kvůli samotnému Mardukovi, pokud si ho vůbec pamatují. Někteří kvůli Bisesi. Někteří dokonce kvůli té opoženě, která je tady s ní.“

„Pozoruhodné,“ konstatoval Grove. „Poutníci z Judeje, kteří se sem přišli podívat na ženu z jednadvacátého století!“

Eumenes odpověděl: „Někdy si říkám, jestli tady nevzniká celé nové náboženství. Uctívání Prvorozených s Bisesou Duttovou jako jejich prorokem.“

„Pochybuju, že bude životaschopné,“ namítl Grove.

„Lidé i v minulosti uctívali bohy ničitele. Pojd'me. Promluvme si s Bisesou Duttovou.“

Abdi je doprovodil davem do spleťtého nitra chrámu, až nahoru do komnaty s Okem.

Té malé místnosti s očazenými cihlovými stěnami vévodilo Oko, které se vznášelo ve vzduchu. Grove ve světle olejových lamp viděl svůj odraz, absurdně pokroucený jako v nějakém zprohýbaném zrcadle v paláci smíchu. Oko samotné ale bylo obrovské, hrozivé, zdálo se mu, že vnímá jeho přitažlivost.

Bisesa se usadila v jednom rohu místnosti, vytvořila si hnízdo z dek, papíru, oblečení a kousků jídla. Když vstoupil Grove s ostatními, usmála se a namáhavě se postavila.

Teď si všiml i opočlověka. Vytáhlá, svalnatá, dospělá žena seděla na bobku ve své kleci, nehybná a ostražitá jako Oko samotné. Měla jasně modré oči. Grove musel před jejím pohledem uhnout.

„Pane jo!“ poznamenal Batson a chytil se za nos. „Ilcius Bloom nelhal, když tvrdil, že ten zápach není od něj, ale od opice!“

„Na to si zvyknete,“ ozvala se Bisesa. Přivítala Batsona vřelým podáním ruky a Grovea objetím, které mu způsobilo jisté rozpaky. „Chytlavá je ale dobrá společnice.“

„Chytlavá?“

„Vy si na ni nepamatujete, Grove? Vaši vojáci chytili jednu samici opočlověka i s dítětem hned první den po Porušení spojitosti. Vojáci jí říkali Chytlavá kvůli tomu, jak používá své ruce, když si jen tak pro zábavu splétá uzly z kusů slámy. Poslední den předtím, než jsme se pokusili poslat mě Okem zpátky na Zemi, jsem vás poprosila, abyste je pustili. Myslím, že tohle je to dítě, které mezitím dospělo. Pokud tihle australopitekové žijí zhruba stejně dlouho jako šimpanzi, je to klidně možné. Tvrdím, že je mnohem šikovnější než já.“

Grove se zeptal: „Jak se u všech všudy dostala sem?“

Odpověděl mu Eumenes: „V podstatě po svých. Patřila k bandě, která obtěžovala vlaky putující na západ. Tahle dorazila podél trati až do Babylonu a působila potíže zemědělcům kolem města. Stále se snažila dostat za městské hradby. Nedala se odehnat. Nakonec ji chytili do sítě a přinesli ji do města pro pobavení dvora. Byla zavřená v Bloomově kleci, ale řádila tam. Chtěla někam jít, o tom nebylo pochyb.“

„Napadlo to mě,“ navázal Abdi. „Spoutali jsme ji a nechali jsme ji, ať nás dovede, kam bude chtít.“

„A ona přišla sem,“ dokončila vysvětlování Bisesa. „Táhlo ji to sem stejně jako mě. Chová se tady celkem klidně, jako by našla, co hledala.“

Grove se nad tím zamyslel. „Vzpomínám, jak jsme jednou tuhle opoženu s její matkou umístili do stanu, kterým jsme podkládali vznášející se Oko - pamatujete, Biseso? Bylo to asi celkem velké znevážení Oka. Možná si tehdy tohle ubohé stvoření vytvořilo k Očím nějakou vazbu. Jak ale u všech rohatých mohla vědět, že jedno Oko je tady?“

„Nerozumíme ani spoustě jiných věcí,“ řekla Bisesa. „Když to řeknu jemně.“

Grove si s nuceným zájmem prohlédl Bisesino doupě. „Vypadá to, že vy jste tu celkem spokojená.“

„Super třída,“ řekla. Grove nechápal, co tím myslí. „Mám svůj telefon. Škoda, že Skafandru pět došla energie, protože by mi taky mohl dělat společnost. A tohle je moje chemická toaleta, vybrakovaná z Ptáčka. Abdi se mi stará o jídlo a úklid. Ty jsi takové moje spojení se světem, co, Abdi?“

„Ano,“ ozval se Grove, „ale proč jste tady?“

Eumenes jim vážně vysvětloval: „Měli byste vědět, že si Alexandr myslí, že se Bisesa snaží přijít na to, jak využít Oko v jeho prospěch. Kdyby král nebyl přesvědčený o tom, že Bisesa je mu k něčemu dobrá, už by tady nebyla. Nesmíte na to zapomínat, až se s ním setkáte, kapitáne.“

„Beze všeho. Jak je to ale ve skutečnosti, Biseso?“

„Chci se vrátit domů,“ odpověděla prostě. „Stejně jako minule. Chci se sejít se svou dcerou a vnučkou. A tohle je jediná cesta. Nerada to říkám, ale na Miru není nic, co by pro mě bylo důležitější než tohle.“

Grove pohlédł na tu ženu, na matku odtrženou od svých blízkých, osamocenou v tomhle cizím prostředí. „Víte, měl jsem také dceru,“ řekl a polekalo ho, jak chraplavě jeho hlas zní. „Ještě doma. Vy víte. Řekl bych, že teď by jí bylo asi tolik co vám. Já chápu, proč jste tady, Biseso.“

Usmála se a znovu ho objala.

Další slova ztrácela smysl.

Grove řekl: „Zase vás přijdu navštívit. Řekl bych, že se v Babylonu zdržíme několik dní. Opravdu bych chtěl něco udělat pro toho ubohého Blooma. Myslím, že my moderní bychom měli držet při sobě.“

„Jste dobrý člověk, kapitáne. Nevystavujte se ale sám žádnému nebezpečí.“

„Jsem prohnáný starý lišák, žádné strachy...“

Krátce nato odešli.

Grove se ještě jednou ohlédl na Bisesu. O samotě, pokud pomineme ostražitou opoženu, procházela kolem té vznášející se koule a tiskla holou dlaň k povrchu Oka. Vypadalo to, že jí ruka sklouzává stranou, jako by ji odtlačovala nějaká neviditelná síla. Grovea poděšila ta nenucená familiárnost, s jakou se chovala k tomu naprosto monstróznímu, cizímu objektu.

Otočil se. Byl rád, že může v temných chodbách chrámu skrýt slzy ve svých pošetilých starých očích.

30. březen 2072

Paula jim zavolala prostřednictvím optického kabelu. Od chvíle, kdy zmizelo Slunce, upřesňovaly velké umělé inteligence v Novém Lowellu své předpovědi okamžiku, kdy Mars zasáhne Roztržení.

„12. května,“ oznámila jí Paula. „Zhruba ve dvě odpoledne.“

Za šest týdnů. „Tak teď to tedy víme,“ odpověděla Myra.

„Prozradili mi, že to nakonec dokážou předpovědět s přesností na atosekundu.“

„To se nám bude určitě hodit,“ poznamenal Jurij suše.

Paula řekla: „Budeme taky předpovídat stav vaší jaderné elektrárny. Víte přece, že vám dochází palivo.“

„Ovšem,“ přisvědčil Jurij neochotně. „Pravidelnost dalších dodávek surovin je poněkud problematická.“

„Podle našich odhadů vydržíte až do Roztržení. Jen taktak. Posledních pár dnů to možná budete mít těžší.“

„Můžeme trochu šetřit. Jsme tu přece jen dva.“

„Dobře. Tady na Lowellu ale budete mít vždycky volné místo.“

Jurij pohlédl na Myru, která se na něj usmála. Řekla: „Odejít z domova? Ne. Díky, Paulo. Doklepeme to tady.“

„Nečekala jsem, že bys řekla něco jiného. Dobře. Kdybyste si to rozmysleli, vozidla jsou ještě v dost dobrém stavu na to, aby pro vás dojela.“

„Já vím, díky,“ odpověděl Jurij s těžkým srdcem. „Protože jedno z nich je naše.“

Bavili se o své práci i o tom, jak se s tím vším vyrovnávají.

Vypadalo to, že poslední léto na Marsu bylo drasticky zkráceno. Slunce zmizelo dva měsíce předtím, než měl přijít střed léta, a poslední zima na planetě začala.

Tady na pólu to nehrálo svým způsobem příliš velkou roli, protože tady byla tak jako tak půl roku tma. Myře nejvíc scházel pravidelný přísun filmů a zpráv ze Země a také dopisy z domova. Nestýskalo se jí ani tak po Zemi samotné, jako po poště z ní.

Zatímco tady ve Wellsu prostě jen přešli k zimní rutině, dole na Lowellu, kousek od rovníku, nebyli na tmu tak zvyklí, takže pro ně byl šok, když tam u nich začalo sněžit. Neměli žádnou výbavu nutnou k přežití v takových podmínkách. A tak Jurij s Myrou do jednoho ze specializovaných vozidel s pluhem z polární stanice naložili sublimační rohože a další nezbytnou výstroj. Nechali potom vozidlo v Lowellu pro potřeby tamního osazenstva a ve druhém se vrátili po dlouhém putování zpátky do Wellsu. Ta cesta po čtvrtině obvodu planety každým směrem, za neustálého sněžení suchého ledu, byla ubíjející, skličující, únavná. Myra s Jurijem už od té doby neopustili nejbližší okolí základny.

„Zase se ozvěte!“ loučila se s nimi Paula. „Hodně štěstí.“ Její obraz se rozplynul.

Myra pohlédla na Jurije. „Tak, to by bylo.“

„Zpátky do práce,“ řekl Jurij.

„Dáš si nejdřív kávu?“

„Dej mi hodinu, než dokončím své každodenní pracovní povinnosti.“

„Dobře.“

Rutinní práce byla od poslední evakuace podstatně namáhavější. Bez pravidelného zásobování a doplňování náhradních dílů neskomírala jen jaderná elektrárna, ale i další vybavení. A oni na to všechno byli jen dva, na základně určené pro deset, a Myra, i když se učila rychle, neměla žádné zkušenosti.

Přesto se však pustila do práce. Dnes dopoledne se věnovala ucpávajícím se hydroponickým nádržím a čištění zaneseného bioreaktoru a snažila se přijít na to, proč se téměř každý den porouchá systém na extrakci vody. Měla i práci u umělé inteligence při zpracování proudu dat, který stále přicházel ze sond PES, laskavců a chytrého prachu, i když systémy všech těchto snímačů postupně umlčovaly různé závady nebo prostě někde uvízly ve stále hlubším sněhu.

Umělá inteligence dokázala většinou pracovat samostatně, dokonce si vybírala vlastní vědecké záměry a sestavovala programy k jejich splnění. Dnes byl ale den POP, ochrany planety, kdy musela provést pravidelnou formální kontrolu, aby se ujistila, že složení vzduchu v kilometrovém okruhu kolem stanice odpovídá předpokladům, takže monitorovala pomalé prosakování jejich lidské přítomnosti do povrchu Marsu. Dokonce musela podepsat jakýsi papír, který se předkládal nějakému nadřízenému místu na Zemi. Tenhle papír samozřejmě na Zemi nikdy nedorazí, stejně ho ale podepsala.

Zhruba po hodině za pomoci umělé inteligence vypátrala Jurije. Měl být venku ve stanu u vrtné soupravy, kde zakonzervovával zařízení, které bylo jednou provždy vypnuté, a plnil tak slib, který dal Hansemu Critchfieldovi. Ve skutečnosti byl v Šesté konzervě, v prostoru pro výstup mimo stanici.

Připravila kávu a opatrně ji nesla do Šestky. Pohárky zakryla víčky, stále ještě si nezvykla na baňky určené k pití kávy ve třetinové přitažlivosti.

Když dorazila do Šestky, Jurij tam klečel na podlaze. Někde vyhrabal Cockellův bob, jednoduché saně. S ohledem na marťanské podmínky byly vybaveny sklápěcími kolečky k pohybu po bazaltově tvrdém vodním ledě. Nakládal na tohle malé vozítko vypuštěný stan, balíčky s jídlem a různou výstroj, kterou podle všeho vymontoval z jednotek na podporu životních funkcí.

Podala mu kávu. „Co to bude?“

Posadil se a napil se z kelímku. „Mám jeden nesplněný sen. Vlastně jich mám spoustu, ale tenhle je ze všech nejsilnější.“

„Pokračuj!“

„Samostatný útok na marťanský severní pól bez cizí pomoci. Vždycky jsem to chtěl zkusit. Víš, vyrazit z okraje ledové čepičky, jen já, venkovní skafandr a saně. A jít pěšky, táhnout za sebou saně až na pól. Žádné doplňování zásob, žádné vyzvednutí, nic než já a led.“

„Je to vůbec možné?“

„Ale ovšem. Je to nanejvýš tisíc kilometrů, podle toho, jakou cestu si vyberu. Skafandr mě bude trochu brzdit - žádný skafandr, který máme, není určen na tak dlouhou dobu a tolik pohybu, budu ho muset trochu vylepšit. Ale nezapomeň, že ve třetinové gravitaci toho utáhnu třikrát víc než v Antarktidě, zhruba čtyři sta kilo. A podmínky na Marsu jsou svým způsobem příznivější než na pólech na Zemi. Žádné blizardy, žádné sněžné bouře.“

„Budeš si muset vzít všechn potřebný kyslík.“

„Možná. Nebo můžu použít něco z tohoto.“ Zvedl jednu část zařízení na podporu životních funkcí, malou skříňku na sběr ledu a elektrolytickou soupravu pro rozklad vody na kyslík a vodík. „Je to ale něco za něco. Tohle zařízení je lehčí než láhve s kyslíkem, když je ale budu muset denně používat, zpomalí mě to. Vím, že je to riskantní, Myro. Je to ale pořádný risk, co? Navíc to nikdo přede mnou ještě nezkusil. Kdo jiný než já?“

„Musíš si to ale všechno pořádně naplánovat.“

„Ano. Promyslím to všechno přes zimu. A až přijde léto, vyberu si nějaké období, kdy bude Země nad obzorem, a zkusím to. Musím si připravit veškerou výbavu a otestovat ji venku na ledu kolem základny. Tma na tom nic nemění.“ Vypadalo to, že ho tenhle nový projekt hrozně baví. Zvedl k ní ale nejistě oči. „Myslíš, že jsem blázen?“

„Ne větší, než my ostatní. Víš, já nevěřím na 12. května. A co ty? Nikdo z nás nevěří, že k tomu někdy dojde, že nás čeká smrt. Kdybychom tomu věřili, nemohli bychom asi fungovat. Pro nás na Marsu je to jen trochu přesněji určeno, nic víc.“

„Ano. Ale...“

„Nebudeme o tom mluvit,“ umlčela ho rázně. Klekla si k němu na studenou podlahu. „Ukaž mi, jak si to všechno chceš zabalit. Jak budeš jíst? Budeš dvakrát denně vybalovat stan?“

„Ne. Myslel jsem, že bych ho postavil večer a jedl v noci a ráno. Potom bych mohl během dne pít nějaký teplý nápoj hadičkou ve skafandru...“

Bavili se, probírali možnosti a doladovali jednotlivé části výbavy a plánovali přitom výpravu, zatímco se zmrzlý vzduch Marsu kupil v závějích kolem pilot, na nichž stály jednotlivé moduly stanice.

61. CHÁPAVÁ

Změny v Oku si jako první všimla Chápavá.

Probouzela se pomalu, jako vždy se nechtěla odtrhnout od svých košatých snů o stromech. Napůl zvíře a napůl člověk, měla jen mlhavé představy o budoucnosti a minulosti. Její paměť připomínala galerii plnou jasných obrazů - tvář její matky, teplo jejího hnízda, kde se narodila. A klece. Velmi mnoho klecí.

Dlouze zívla, protáhla si své dlouhé paže a rozhlédla se. Ta vysoká žena, která s ní žila v téhle jeskyni, stále spala. Na její klidnou tvář dopadalo světlo.

Světlo?

Chápavá zvedla hlavu. Oko zářilo. Vypadalo jako malé slunce, uvězněné v téhle kamenné místnosti.

Chápavá natáhla k Oku ruku. Nevydávalo žádné horko, jen světlo. Vstala a zadívala se na něj, oči doširoka otevřené, jednu paži zvednutou.

Znovu se objevilo něco nového. Záře Oka už nebyla jednolitá - podkladovou šedou přerušovala série jasnějších vodorovných proužků ve vzoru, který mohl člověku připomínat rovnoběžky na glóbu Země. Tyhle rovnoběžky začínaly u „rovníku“ Oka, odkud stoupaly a ztrácely se u severního pólu. Mezitím se další sada, tentokrát svislá, začala pohybovat obdobně, objevovaly se na jednom pólu a přes rovník mizely na druhém. Vzápětí se objevila třetí sada zářících čar přetínajících polární linky v pravém úhlu. Ta přelévající se, nehluchá síť šedých obdélníků byla ohromující, krásná.

A potom se objevila čtvrtá sada čar. Chápavá se snažila sledovat, kam se ztrácejí, ale najednou pocítila hroznou bolest v hlavě.

Vykřikla. Hřbety dlaní si mnula uslzené oči. Na vnitřní straně
stehen pocítila teplo. Jak tam tak stála, nedokázala udržet moč.
Spící žena se zavrtěla.

62. MALÉ ROZTRŽENÍ

12. květen 2072

Den začali beze slov.

Dodržovali rutinu, kterou si vytvořili během těch měsíců strávených spolu. I když ve chvíli, kdy se Myra probudila, zbývalo do Malého roztržení jen několik hodin. Nenapadlo ji nic jiného, co by měli dělat.

Jurij začínal den jako každé ráno tím, že se oblékl do skafandru a vydal se na sběr ledu. Systém VMZ na získávání vody se nakonec rozbil. A tak musel Jurij chodit ven každý den k příkopu, který hloubil ve vodním ledu, odkud improvizovaným krompáčem odsekával kusy ledu. Ty potom odnášel do tepla domu, aby roztály. Vlastně to nebylo nijak náročné, ten postupně navrstvený led připomínal jemnozrnný pískovec a dal se lehce lámat. Když dopravili led do domu, museli odfiltrovat prach z bahna, které vzniklo po jeho rozpuštění.

Když skončil s ledem, přešel Jurij k Hanseho práci, jak tomu říkal - kontroloval elektrárnu, ventilační soustavu a další mechanické podpůrné systémy, které je udržovaly naživu. Dneska si dokonce na odchodu pohvizdoval. Včera konečně dorazily nějaké věci, na které čekal. Přijelo k nim automatické vozidlo, které k nim poslalo osazenstvo Nového Lowellu. Paula s ostatními získávali výbavu z radioaktivních trosek původního Lowellu. Juri je obsah této poslední dodávky nadchl, takže se na dnešní dopolední práci těšil.

Poslal vozidlo zpět stejnou trasou, jakou sem přijelo, i když mu tato cesta měla zabrat několik dnů, tedy déle, než by mělo dojít k Malému roztržení. Jurij měl nejspíš někde v podvědomí uloženo,

že jejich inteligentní stroje musejí být zaměstnávány stejně jako jejich lidscí velitelé, a Myra neměla proč s ním nesouhlasit.

I Myra vyrazila za prací ven. Měla jeden úkol, který si nechávala na dnešek.

Nasoukala se do venkovního skafandru, jako vždy dodržovala všechny protokoly na ochranu planet, a vydala se k zahrádce s venkovními rostlinami, které přečkávaly tuhle novou marťanskou zimu. Pravidelně z nich musela odfukovat sníh, ten zmrzlý vzduch, který tuhl každý den. Používala horkovzdušný fukar, který vypadal jako velký vysoušeč vlasů.

Myra i při práci vnímala Oko vznášející se nad zahradou. Oči teď tady byly všude, dokonce v některých částech jejich habitatu. Jako obvykle se ho snažila ignorovat.

Dneska si dala obzvlášť záležet. Očistila veškeré zařízení tak, jak jen to bylo možné. Dotýkala se houževnatých kožnatých listů každé rostliny a přála si, aby je dokázala vnímat skrz své silné rukavice.

Poslední den se Bella vrátila na místo, kde býval Mars.

Z vesmíru, z kajuty Osvoboditele, bylo vidět, že tu stále něco je. To, co nahradilo Mars, mělo v podstatě kulový tvar a zářilo to matně červeně jako nějaký uhasínající oharek. Nic se od toho neodráželo a pokusy o vyslání sond na něj končily ztrátou vesmírného plavidla. Pokud byste to místo zkoumali spektrografem, viděli byste, že ten zvláštní povrch ustupuje, že červený posun změnil jeho světlo na tmavě rudé.

Na místě, kde by měl být Mars, teď obíhal kompaktní shluk hmoty a energie. Vytvářel gravitační pole postačující k udržení hejna zvědavých vesmírných plavidel na oběžné dráze a dokonce i malých měsíců Marsu, Phoba a Deima, které stále ještě obíhaly po svých starých drahách. Ale nebyl to Mars.

Edna řekla: „Je to jen jizva, která zbyla po vykrojení Marsu.“

„A dneska se ta jizva zacelí,“ dodala Bella.

Sledovala displeje, na nichž viděla přilétat další lodi, další zvrácené pozorovatele tohoto posledního dějství dramatu. Docela by chtěla vědět, co se odehrává na Marsu samotném - pokud tedy Mars ještě existoval jako takový.

Jurij s Myrou si připravovali oběd.

Skládal se ze sušených vajec, bramborových granulí a trochy marťanské zeleně, gumové, ale dodávající barvu. Jurij navrhl víno marťanské výroby z vinohradu pod kopulí v Lowellu, které bývalo nesmírně drahé. Nepřipadalo jim to ale vhodné, a tak nechal láhev zavřenou. Stejně to víno nestojí za nic, myslela si vždycky Myra, bez ohledu na cenu.

Vařili společně, stejně tak prostírali a nosili na stůl v základně a vzájemně si přitom vůbec nepřekáželi. „Jsme jako manželé, kteří spolu žijí dlouho,“ říkával občas Jurij. Svým způsobem jsme, myslívala si Myra, i když se tu a tam kvůli něčemu pohádali - a přesto, že mezi nimi nikdy nedošlo k žádným intimnostem. Nedovolili si víc než konejšivá objetí, což nebylo nic zvláštního, jestliže byli jedinými dvěma lidmi na jednom z pólů planety.

Tyhle poslední měsíce nebyly vůbec špatným obdobím jejího života. Uvědomovala si, že se vždycky skrývá v něčím stínu - nejdříve své matky, potom v Eugenově. Nikdy nedostala příležitost vybudovat si dům podle svých představ. Nemohla ani říct, že se jí to povedlo tady na Marsu. Tady ale Jurij zapustil své kořeny, tohle byl svět, který si vybudoval on. A ona v těch posledních měsících dokázala tenhle dům sdílet s ním. Bez ohledu na to, že spolu nespali, měla už v životě horší vztahy než teď s Jurijem.

Stýskalo se jí ale po Charlii tak, jak by si nikdy předtím nedokázala představit. Jak se blížil den Roztržení, vypadalo to jako ocelové lano drásající jí břicho, čím dál silněji. Netušila, jestli

Charlie ví, co se stalo s její matkou. Dokonce ani neměla žádné její novější fotografie, ať už nehybné nebo pohyblivé, které by si mohla prohlížet. Snažila se ze všech sil nemyslet na to, uzavřít to v jednom z oddělení svého vědomí. Jurij to samozřejmě věděl.

Pohlédla na hodiny. „Je víc, než jsem myslela. Zbývá poslední hodina.“

„Tak bychom se radši měli nadlábnout.“

Posadili se.

Jurij řekl: „Dneska jsem prožil příjemné dopoledne. Lidi z Lowella sem konečně poslali ty náhradní filtry, o které jsem je žádal. Teď nám tady vydrží čerstvý vzduch další rok. A vypnul jsem reaktor. Přepnul jsem na bateriový zdroj, ten nás ale stejně přežije. Chtěl jsem, aby ta stará uranová tyč byla uložena podle předpisů. Měl jsem co dělat, abych to všechno stihl, ale myslím, že jsem ji zakonzervoval docela dobře.“

Viděla, že ho jeho práce těší, stejně jako ji těšila ta její.

„Byl tam taky jeden balíček od Pauly, v tom vozidle, co přijelo včera. Říkala, že bychom ho měli otevřít až teď.“ Vytáhl ho z hromady dílů, kterou přehraboval, když hledal filtry. Byla to malá plastová krabička, kterou teď položil na stůl.

Když ji otevřel, objevil se vykládaný vnitřek, v němž byla uložena koule velikosti tenisového míčku. Pod koulí byl v krabičce uložen plastový sáček s nějakými prášky. Položil ho na stůl.

Myra si vzala tu kouli. Byla těžká, měla hladký černý povrch.

Jurij řekl: „Čekal jsem to. Je potažená látkou, ze které byly vyrobeny kachlíky štítu. Dokáže pohltit spoustu tepla.“

„Takže přežije i rozpad téhle planety?“

„Myslíme si to.“

„Nechápu, k čemu by to mohlo být dobré.“

„Ale je ti jasné, jak funguje rozpínání K,“ řekl Jurij s pusou plnou vajíček. „Roztržení postupuje od největších objektů k menším. První bude planeta, potom lidská těla. Tohle malé

zařízení by mělo přežít konec planety, i kdyby bylo vyvrženo do volného prostoru, a taky by mělo vydržet o trochu déle než například člověk ve skafandru. Nejspíš ve shluku úlomků. Kamenů, které se budou rozpadat na prach ve stále menším a menším měřítku.“

„Uvnitř jsou nějaké přístroje?“

„Ano. Měly by fungovat a sbírat data, dokud rozpínání nedosáhne centimetrového měřítko a dokud Roztržení tu kouli nerozpárá. Ani potom ještě nebude po všem. Z té koule se uvolní oblak ještě drobnějších snímačů, říkáme jim moli. Je to nanotechnologie, Myro, stroje velké jako molekuly. Ty budou dál sbírat data, dokud rozpínání nedojde na molekulární úroveň. Nic dalšího, co by fungovalo i potom, nemáme. Paula říká, že chtěli, aby to fungovalo až do poslední mikrosekundy. Takovýmhle způsobem se dají sbírat data o půl hodiny déle.“

„Pak to za to stojí.“

„Ano.“

Myra potěžkala kouli. „Takový úžasný malý strojek! Jaká škoda, že tahle data nikdo nevyužije.“

„Člověk nikdy neví,“ řekl Jurij.

Položila kouli na stůl. „A ty prášky?“

Štítivě zvedl sáček dvěma prsty. „Jenny z Lowella říká, že něco takového připraví.“ Jenny Mortensová byla poslední lékařkou v Novém Lowellu, jedinou, která na Marsu zůstala. „Víš, k čemu jsou. Mohlo by to tak být jednodušší, prostě si je vzít.“

„Byla by škoda zajít takhle daleko a potom to v poslední minutě vzdát. Nemyslíš? A kromě toho, já musím myslet na svou matku.“

„Pravda.“ Usmál se a obloučkem poslal sáček s tabletkami do odpadkového koše.

Podívala se na hodinky. „Asi bychom měli jít. Už nezbývá moc času.“

„Souhlasím.“ Vstal a poskládal nádobí na sebe. „Myslím, že můžeme spotřebovat trochu vody na umytí nádobí.“ Ohlédl se na ni. „Co si myslíš o použití skafandrů?“

Oba chtěli být v posledních okamžicích venku ze základny. Myra ale moc nechtěla být ve skafandru. „Myslím, že budu potřebovat trochu lidského tepla, Juriji.“

Usmál se. „Kulantní vyjádření! Teď na nějaké rozpaky nezbývá čas.“

„Víš, co tím myslím,“ řekla, trochu našťvaná, že ji takhle pošťuchuje.

„Jasně, že vím. Podívej - zařídil jsem to. Pojd' se mnou do modulu se skafandry a uvidíš, co jsem vymyslel. Věř mi. Myslím, že se ti to bude líbit. A jestli ne, budeš mít dost času vrátit se sem.“

Přikývla. „Dobře. Tak to tady nejdřív uklidíme.“

A tak uklidili. Po posledním doušku kávy - jejím úplně posledním - umyla Myra nádobí v trošce jejich vzácné vody a uložila je. Odešla na toaletu, umyla si obličej, vyčistila si zuby a vyčurala se. Skafandry na to byly samozřejmě zařízené, ona ale ve skafandru vykonávala potřebu nerada.

Naposledy prováděla posloupnost obyčejných lidských úkonů, úplně naposledy. Už nikdy nebude spát, jíst, pít kávu a dokonce ani nepoužije toaletu. Nepřestávala na to myslet od chvíle, kdy se dnes ráno probudila, i když se ze všech sil snažila dělat všechno jako jindy.

S Jurijem naposledy procházeli stanicí. Jurij nesl černou kouli se snímači z Lowellu. Už vypnuli většinu Wellsu, teď ale přikázali umělé inteligenci stanice, aby přepnula všechny systémy na minimum a aby pozhasínala světla, takže jak šli, šířila se za nimi tma. Všude bylo čisto, všechno uložené na svém místě, všechno očištěné. Myra cítila pýchu nad tím, jak se jim to všechno tak hezky povedlo.

Nakonec svítila poslední zářivka, v kopuli pro výstup mimo stanici, která osvětlovala průlezy do skafandru. Oblékli si vnitřní kombinézy a Jurij poslal kouli se snímači ven přechodovou komorou pro výstroj.

„Ty jdi do levého, já půjdu do pravého,“ řekl jí. „Jestli se chceš podrbat na nose, teď máš poslední příležitost.“

Zastavili se. Potom se objali a Myra do sebe vtáhla jeho pach.

Pustili se. „Světla!“ zvolal Jurij. Poslední trubice pohasla a stanice se ponořila do tmy. „Sbohem, H. G.,“ loučil se Jurij šeptem se svou základnou. Myra od něj tohle oslovení nikdy předtím neslyšela.

Otevřela svůj průlez a zkušeně, jak se to naučila během těch měsíců na Marsu, vklouzla nohama napřed do svého skafandru. Když nasoukala pravou ruku do rukávu, čekalo tam na ni překvapení. Rukavice, jež by tam měla být, scházela. Místo toho její ruka vklouzla do teplé dlaně.

Předklonila se. Ve světlech svého skafandru viděla, že pravá rukavice byla odříznutá a její pravý rukáv propojený s levým Jurijovým.

Jurij se na ni díval průzorem své přilby. „Jak se ti líbí moje úprava?“

„Dobrá práce, Juriji!“

„Skafandrům se to samozřejmě nelíbilo. Oba si myslí, že došlo k poškození povrchu. Ale kašleme na ně. Ta dočasná záplata nevydrží dlouho. Teď samozřejmě musíme dělat všechno společně, jako siamská dvojčata. Co tvůj skafandr?“

Mezitím provedla diagnostickou kontrolu. Pohlédla na Jurijův hrudní displej, aby se přesvědčila, že na nic nezapomněl, a on stejně zkontroloval ten její. „Všechno v pořádku, kromě stížností na chybějící rukavice.“

„Dobře,“ řekl. „Takže se postavíme. Tři, dva, jedna...“

Pevně si stiskli ruce a narovnali se. Posilovače jejího exoskeletonu zavrčely a její skafandr se oddělil se zasyčením od kopule.

I když to obvykle nedělala, teď se otočila, vyndala jemný štětec a očistila západky na kopuli od mart'anského prachu. Jurij to udělal také. Protože měli spojené ruce, bylo to trochu nemotorné.

Potom se Jurij sklonil, vzal kouli se snímači do pravé ruky a vyrazili vpřed.

Byla černočerná tma a sníh nepřestával padat, beztvaré vločky zmrzlého mart'anského vzduchu ozařované světly jejich skafandrů. Země ale byla celkem čistá, tuto cestu si vymetli včera.

Za nimi se valila malá robotická kamera, která ani teď nepřestávala všechno nahrávat. Uvízla ve sněhové návěži. Myra ji kopnutím uvolnila a kamera se koulela před nimi, červená kontrolka záznamu na ní stále svítila.

Jurij se zastavil a položil kouli se snímači na zem před nimi. „Tady, co ty na to?“

„Souhlasím. Myslím, že na tom zase tolik nezáleží.“

Narovnal se. Sníh stále padal. Jurij natáhl ruku a zachytával na ní vločky. Vypadaly jako nějaké velké mûry, které usedly na jeho rukavici a vzápětí tály. „Ach, Bože,“ řekl, „je tady tolik divů! Víš, tyhle vločky mají taky svou strukturu. Každá z nich vzniká kolem zrnka prachu, který obalí vodní led, a teprve potom vznikne vnější plášť ze suchého ledu. Vypadá jako cibule. A tohle všechno tady padá z nebe, každou zimu. V každé vločce se tak setkávají tři globální cykly - prach, voda a oxid uhličitý. V chápání Marsu stojíme teprve na začátku.“ Z jeho hlasu zazníval náznak hořkosti, který u něj nezaslechla několik měsíců. „Pro někoho by tohle bylo peklo,“ pokračoval. „Zima, tma. Pro mě ne.“

„Ani pro mě,“ zašeptala a stiskla mu ruku v sešitých rukávech. „Juriji...“

„Ano?“

„Děkuju. Tyhle poslední měsíce pro mě...“

„Radši to neříkej.“

Ozvalo se něco jako prasknutí dveří, které jim zprostředkovaly jejich skafandry. Myře v uších zazněl výstražný signál a kontrolky na displeji pod její bradou se rozzářily.

Země se zachvěla.

„Jako na zavolanou,“ řekl Jurij.

Pohlédli na sebe. Od zmizení Slunce to byl první příznak toho, že se děje něco neobvyklého.

Hrdlo jí sevřel strach. Náhle si přála, aby se tohle nikdy nestalo, aby se mohli vrátit do stanice a pokračovat ve svém každodenním programu. Nepouštěla Jurijovu ruku a oba se k sobě přitiskli, nakolik jim to objemné skafandry dovolovaly, jako nějací dva zelení zápasníci sumo. Jurij se natočil, jak se snažil zkontrolovat hodinky připevněné nad loktem svého skafandru.

Země se zatřásla výrazněji. Potom kolem nich začaly létat drobné úlomky ledu. Otočili se, ruce stále pevně sevřené, aby mohli pozorovat, jak praská konzerva habitatu a jak z ní uniká vzduch i voda, které okamžitě mrznou do krup, jež se zpomaleně snášely kolem pilot podpírajících konzervy.

„Měli bychom asi odejít o kousek dál,“ navrhla Myra.

„Dobře.“ Vykročili vpřed, nejistě, jak se pod nimi znovu zachvěla země. Jurij řekl: „Opravit tu prasklinu dá pořádně zabrat.“

„Tak dej vědět Hansemu, ať se sem vrátí.“

„Ten pacholek není nikdy tam, kde ho potřebuješ. Au!“ Klopýtl a strhl ji s sebou, takže se také zapotácela.

„Co se stalo?“

„Uhodil jsem se do hlavy.“ Otočili se. Vznášelo se nad nimi Oko, tohle mohlo mít tak metr v průměru, jeho spodek těsně nad

jejich hlavami. „Hajzl!“ Jurij do něj udeřil pravou rukou, kterou měl volnou. „Sakra. Jako kdybych bouchl do betonu.“

„Nevšímej si ho!“ poradila mu Myra.

Chvění na chvílku ustalo. Stáli tam vedle sebe, nad nimi Oko, a zhluboka dýchali.

„Měl jsi pravdu, že bychom měli jít ven,“ řekla Myra.

„A tys měla pravdu s tou trochou lidského tepla.“

Myslím, že během těch posledních několika měsíců jsme dělali všechno správně, paní Duttová.“

„Asi s vámi musím souhlasit, pane O'Rourke.“ Zhluboka dýchala a tiskla mu ruku. „Víš, Juriji...”

Země se s třeskem otevřela.

Vysoká žena v komnatě chrámu se probudila. Nejdříve procítala pomalu.

A potom rychle, když spatřila Oko.

„Sakra, sakra! Muselo se to stát zrovna teď, když potřebuju na záchod. No tak, Skafandre pět, jsi sice mrtvý jako dodo, jsi ale ta nejlepší ochrana, jakou mám...” Chápavá ji pozorovala, jak se začíná soukat do té zelené mrtvé věci, a jak pokládá ten svůj zářivý obličej na podlahu.

„Ty mě tu chceš zase nechat, Biseso?”

„Víš co, telefone, nezkoušej to zase na mě. Tohle jsme si přece probrali. Ty jsi jediné spojení se Zemí. A jestli se Abdimu podaří vyvinout vlastní napájecí články, budeš mít energii navěky.“

„Chabá útěcha.“

„Nikdy na tebe nezapomenu.“

„Sbohem, Biseso. Sbohem...”

„Sakra! Oko. Co to vyvádí?”

Chápavá stále ještě stála, chvěla se, ale vydržela. Pozorovala přelévající se světla, která po celé místnosti vrhala složité stíny.

Pátá sada čar - teď šestá sada, ztrácející se nepochopitelnými směry...

Vysoká žena vykřikla.

Myra ležela tváří dolů na kusu vodního ledu zmrzlého na kámen, průzor přitisklý k zemi. Jurij se nemotorně skácel někam za ni, takže měla pravou ruku zkroucenou dozadu. Cítila tlak v žaludku, jako by ji někam vynášel rychlý výtah.

Namáhavě zvedla hlavu. Posilovače ve skafandru zavrčely, jak se jí snažily pomoci.

Podívala se dolů, do Marsu.

Viděla kusy ledu a skal a dokonce i tryskající magma, a všechno to osvětlovala temně rudá záře vycházející zevnitř. Tohle všechno vyplnilo celé její zorné pole, kam až dohlédla, nalevo i napravo. Připadala si, jako by se dívala do nějaké hluboké propasti.

A když zvedla hlavu ještě trochu, spatřila Oko, možná stále stejné, které se nad ní vznášelo a pozorovalo ji.

Strach byl pryč. Jak se tak tiskla k tomu kusu ledu a stále svírala Jurijovu ruku, cítila téměř radost. Možná tohle všechno přežijí, možná o trochu déle.

Potom ale vyrazil z nitra rozpadajícího se Marsu kus roztavené horniny, který se jako nějaká obří pěst řítí přímo na ni.

Jizva v prostoru zprůhledněla, takže Bella spatřila, jak skrz ni září hvězdy. Jejich světlo bylo trochu rozmazané a zeslabené.

Potom zmizela docela, jako by se vypařila.

Objala svou dceru.

„Tak to by bylo,“ řekla Edna.

„Ano. Odvez mě domů, zlato!“

Tupý nos Osvoboditele se otočil směrem k Zemi.

Malé měsíce Marsu, uvolněné z gravitačního pole svého otce, se začaly pomalu odchylovat ze svých drah. Teď budou obíhat kolem Slunce, stanou se z nich další dva obyčejné a bezvýznamné asteroidy. Řídké hejno družic, které kolem Marsu rozmístili lidé, se začalo také rozptylovat. Soustavou se přehnalo několik gravitačních vln a zbývající planety kolem Slunce se několikrát zhouply, listy na hladině rybníka, do nějž někdo vrhl oblázek. Vlnky ale rychle ustaly.

A Mars zmizel.

63. ČASOVÁ ODYSEA

Otevřela se brána. Zavřela se brána. Ve zlomku času příliš krátkém na to, aby se dal změřit, se vesmír otevřel a převrátil se naruby.

Nepodobalo se to probuzení. Bylo to náhlé zjevení se, úder do činelů. Oči měla doširoka otevřené, plné oslňujícího světla. Zhluboka nabírala vzduch do plic a lapala po dechu v šoku z vlastního já.

Ležela na zádech. Nad ní se vznášelo něco nesmírně jasného - slunce, ano, slunce, byla někde venku.

Překulila se na břicho. Jak byla oslepená sluncem, téměř nic neviděla.

Nějaká pláň. Červený písek. Zvětralé kopce v dálce. I obloha se zdála červená, i když slunce stálo vysoko.

Připadalo jí to povědomé.

A vedle ní ležela Myra. Bylo to nemožné, ale bylo to tak.

Bisesa se spěšně plazila sypkým pískem ke své dceři. Myra, stejně jako Bisesa, měla na sobě zelený mart'anský skafandr. Ležela na zádech, nemotorná ryba vyvržená na tuhle cizí pláž.

Průzor Myřina skafandru se odsunul a ona se sípavě nadechla drsného, suchého vzduchu. Pohlédla na svou pravou ruku. Rukavice na ní chyběla, kůže na ruce byla bledá.

„To jsem já, zlato!“

Myra se na ni překvapeně podívala. „Mami?“

Přitiskly se k sobě.

Záře zeslábla. Bisesa se po očku podívala nad sebe.

Kotouč slunce byl deformovaný. Vypadal jako nějaký list, z něhož někdo odkousl velký kus. Ochladilo se a Bisesa zahlédla pruhy stínů, které se rychle pohybovaly po zvětralé zemi.

Ne, už ne! pomyslela si.

„Neměj strach.“

Obě se otočily, převalily se v prachu na záda.

Stála nad nimi nějaká žena. Neměla v podstatě žádné vlasy, tvář měla hladkou. Na sobě měla kombinézu pleťové barvy tak přiléhavou, až se zdálo, že je nahá. Usmála se na ně. „My tu na vás čekáme.“

Myra řekla: „Můj Bože. Charlie?“

Bisesa vyvalila oči. „Kdo to je my?“

„Říkáme si Nejmladší. Jsme ve válce. Prohráváme.“ Natáhla k nim ruce. „Pojďte teď prosím se mnou.“

Bisesa s Myrou, stále ve vzájemném objetí, natáhly své volné ruce. Konečky prstů se dotkly Charliiných rukou.

Třesnutí činělů.

DOSLOV

V této době se myšlenka vesmírného výtahu, představená poprvé v Clarkových Rajských fontánách (1979), přiblížila ke stadiu uskutečnitelnosti. Podrobnosti popisované v této knize se částečně opírají o studii financovanou NASA prostřednictvím programu Institutu pro pokročilé koncepty a zveřejněnou v díle The Space Elevator (Vesmírný výtah) Bradleyho C. Edwardse a Erica A. Westlinga (Spaego, San Francisco, 2003). Viz také Leaving the Planet by Space Elevator (Opuštění planety ve vesmírném výtahu) od dr. Edwardse a Philipa Ragana (lulu.com, Seattle, 2006) a materiály Giorcelliové, Pullumové, Swanové a Swana v časopise Journal of the British Interplanetary Society, září 2006. Poslední je studie využití vesmírných výtahů jako „orbitálních čerpadel“ bez potřeby energie zvenčí, kterou zveřejnili Colin McInnes a Chris Davis v časopisu Journal of the British Interplanetary Society, č. 59, ss. 348-374, 2006. Jsme velmi vděční dr. Edwardsovi za debaty o příslušných částech knihy. Jeho společnost „Black Line Ascension“ se může stát skutečným protějškem našeho Konsorcia Vesmírného výtahu.

Je podivuhodné, že se v kulturách celého světa vyskytuje mýtus o „světovém stromě“. Mezi některá z nejpravděpodobnějších vysvětlení patří například formování oblaků nebo plazmatický fenomén (viz například www.maverickscience.com/myth-ladder.pdf).

Dalekohled s Fresnelovými čočkami u „Kyklopů“ vychází ze studie Jamese T. Earlyho „Twenty-meter space telescope based on diffractive Fresnel lens“ (Dvacetimetrový vesmírný dalekohled založený na difraktivních Fresnelových čočkách) od dr. Earlyho a kol. v Proceedings of SPIE Vol. 5166, „UV/Optical/IR Space

Telescopes: Innovative Technologies and Concepts“ (UV/optické/infrachervené vesmírné dalekohledy - inovativní technologie a koncepty), ed. Howard A. MacEwen, leden 2004. Ze studií dr. Earlyho čerpal i náš popis Fresnelova štítu v knize Sluneční bouře. Jsme dr. Earlymu velmi vděční za diskuse o těchto konceptech.

Náš popis výzkumu Marsu částečně čerpá z koncepční funkční studie, na které se podílel Baxter, základny na severním pólu Marsu - viz Project Boreas: A Station for the Martian Geographic North Pole (Projekt Boreas - Stanice pro geografický severní pól na Marsu), ed. Charles S. Cockell (British Interplanetary Society, 2006). Myšlenka, že by vysloužilé vesmírné sondy mohly sloužit jako cíl zájmu lidí při budoucích výpravách na Mars navrhl Baxter (viz „Trophy Fishing: Early Expeditions to Spacecraft Relics on Mars“ (Sběr trofejí - od prvních výprav po relikty vesmírných plavidel na Marsu), časopis Journal of the British Interplanetary Society, č. 57, ss. 99-102, 2004) a dějiny interakce lidí a Marsu načrtl Baxter v „Martian Chronicles: Narratives of Mars in Science and SF“ (Mart'anské kroniky - vyprávění o Marsu ve vědě a SF; magazín Foundation č. 68, 1996) a v The Hunters of Pangaea (Lovci z Pangei; NFSFA Press, únor 2004). Náš popis lunární základny na jižním pólu v knize Sluneční bouře předešel plány na kolonizaci Měsíce, které zveřejnila NASA v prosinci 2006. Náš popis Titanu vychází z výsledků práce velkolepého přistání sondy Huygens v lednu 2005.

Poslední studie potvrzují, že povrch severní polokoule Marsu je velmi starý (Watters a kol., Nature, č. 444, ss. 905-8, prosinec 2006) a zdá se, že jde o jediný obří kráter vytvořený obrovským nárazem (New Scientist, 24. březen 2007). Tento náraz byl přírodního původu. Pravděpodobně.

Sluneční plachetnice je další zvolna se vyvíjející technologií, jejíž čas možná konečně přichází. Fyzikové a spisovatelé sci-fi

Gregory a James Benfordovi se zapojili do projektu Cosmos 1, experimentálního vesmírného plavidla se sluneční plachtou, které mělo odstartovat v červnu 2005 a jež by používalo tlak světla ke korekcím své oběžné dráhy. V plavidle bylo uloženo CD s Clarkovým příběhem z roku 1964 „Sluneční vítr“. Bohužel selhala nosná raketa.

Zpomalení tělesných funkcí člověka se možná také blíží k prvním výsledkům, viz například článek Marka Rotha a Todda Nystula v časopisu Scientific American, červen 2005. A vědci vedení londýnskou Imperial College se blíží k „metamateriální“ technice neviditelnosti, jakou jsme zde popsali (viz <http://tinyurl.com/zp6jh>). Studii o využití „gravitačních traktorů“, které by měly vychýlit asteroidy, sepsal E. T. Lu a kol. v časopisu Nature, č. 438, ss. 177-8, listopad 2005.

Efekty „kosmologické bomby“, která vystupuje v tomto románu, vycházejí z předpovědí z roku 2003 o konečném osudu vesmíru prostoupeném temnou energií, které vytvořil Robert Caldwell z Dartmouthské univerzity a další (viz Physical Review, www.arxiv.org/abs/astro-ph/0302506). Proměnlivost Prokyonu je smyšlená, ale někdy dochází skutečně k tomu, že se proměnlivé hvězdy ustálí. Jako třeba jedné z nejslavnějších hvězd na obloze, severní hvězdě Polárce, a tato anomálie dosud nebyla vysvětlena - viz J. D. Fernie a kol., časopis Astrophysical Journal, č. 416, ss. 820-4, 1993.

Ve vědě „astrobiologii“, studiu o možnostech života mimo Zemi, došlo k přelomu během několika posledních let jak díky objevu nových variant života na Zemi, tak objevem možných prostředí pro život nyní i v minulosti na světech jako Mars, Europa nebo Titan, a v souvislosti s novým modelem „panspermie“, přirozeného mechanismu, díky němuž mohou být živé bytosti přenášeny mezi planetami. Naposledy shrnuto v Life as We Do

Not Know It (Život, jak ho neznáme) Petera Warda (Viking, 2005).

Strategie ochrany energie Prvorozenými, poprvé načrtnutá v knihách *Oko času* (2004) a *Sluneční bouře* (2005), se odráží v některých akademických úvahách o budoucnosti života ve vesmíru. Viz například příspěvek Michaela Mautnera (*Journal of the British Interplanetary Society*, č. 57, ss. 167-180, 2005) s názvem „Life in the Cosmological Future: Resources, Biomass and Populations“ (Život v kosmologické budoucnosti - zdroje, biomasa a populace).

Myšlenku, že by měla být v částech Severní Ameriky „obnovena divočina“ s náhradními společenstvími zvířat, která by nahradila předchozí a nyní již ztracenou ekologii megafauny, rozvíjí například Paul S. Martin (*Twilight of the Mammoths: Ice Age Extinctions and the Rewilding of North America* (Soumrak mamutů - vymírání v době ledové a obnova divočiny v Severní Americe), University of California Press, 2005). Další ale vznášejí silné námitky proti tomuto plánu (viz Rubenstein a kol., časopis *Biological Conservation*, č. 132, s. 232, 2006). Studie o využití vesmírných zdrojů ke zmírnění katastrof v budoucnosti (které nemusejí nutně způsobit mimozemšťané se zlými úmysly) vyšla ve dvou článcích C. M. Hemsella v časopisu *Journal of the British Interplanetary Society*, č. 57, ss. 2-21, 2004.

Globální dobyvačné výpravy Alexandra Velikého, načrtnuté v této knize, vycházejí z plánů na rozšíření jeho říše od Gibraltaru po Černé moře, které skutečně připravoval před svou smrtí, viz například *Conquest and Empire: The Reign of Alexander the Great* (Dobývání a říše - vláda Alexandra Velikého) od A. B. Boswortha (CUP, 1988). Poutavý portrét Chicaga v době Světové výstavy v roce 1893 přináší *The Devil on the White City* (Dábel o Bílém městě) od Erika Larsona (Random House, 2003). Popis

babylonského „Kompostu“ vychází z archeologie neolitického města známého pod názvem Çatal Höyük; viz www.catalhoyuk.org.

25. kapitola vychází z výrazně upravené Baxterovy povídky „A Signal from Earth“ (Signál ze Země), která poprvé vyšla v časopisu Postscripts č. 5, podzim 2005.

Jakékoli omyly nebo chybná pojetí jdou samozřejmě na vrub samotných autorů.

Sir Arthur C. Clarke
Stephen Baxter
červen 2007

V překladu byly použity citáty z knih:

Bible, ekumenický překlad (Ekumenická rada církví v ČSR, Praha 1984) William Shakespeare, Antická dramata, překlad E. A. Saudek (Odeon, Praha 1983)

Jiří T. Pelech